

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI

İCRA HUKUKUNDA TAKİP TALEBİ

SÜMEYRA COŞKUN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
PROF. DR. İBRAHİM ERCAN

KONYA – 2016

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin

Adı Soyadı SÜMEYRA COŞKUN

Numarası 114233001024

Ana Bilim / Bilim Dalı ÖZEL HUKUK/MEDENİ USUL ve İCRA İFLAS HUKUKU

Programı Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐

Tezin Adı İCRA HUKUKUNDA TAKİP TALEBİ

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası
(İmza)
SÜMEYRA COŞKUN

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Yüksek Lisans Tezi Kabul Formu

Öğrencinin	Adı Soyadı	SÜMEYRA COŞKUN		
	Numarası	114233001024		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	ÖZEL HUKUK/MEDENİ USUL ve İCRA İFLAS HUKUKU		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora	☐
	Tez Danışmanı	PROF. DR. İBRAHİM ERCAN		
Tezin Adı		İCRA HUKUKUNDA TAKİP TALEBİ		

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “İcra Hukukunda Takip Talebi” başlıklı bu çalışma 15/02/2016 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı
PROF. DR.
PROF. DR.
YRD. DOÇ DR.

Danışman ve Üyeler
İBRAHİM ERCAN
ÖMER ULUKAPI
SERHAT KIRTILOĞLU

İmza

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin

Adı Soyadı	SÜMEYRA COŞKUN
Numarası	114233001024
Ana Bilim / Bilim Dalı	ÖZEL HUKUK/MEDENİ USUL ve İCRA İFLAS HUKUKU
Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
Tez Danışmanı	PROF. DR. İBRAHİM ERCAN

Tezin Adı İCRA HUKUKUNDA TAKİP TALEBİ

ÖZET

Borçludan alacağını vadesinde alamayan alacaklının, cebri icra organları vasıtasıyla alacağına kavuşmak ve takip prosedürünü başlatmak için cebri icra organlarına yaptığı başvuruya takip talebi denir. Alacaklı takip talebinde bulunmadan icra takibi başlamayacağı gibi devamındaki takip işlemleri de gerçekleşmeyecektir. Bu açıdan takip hukukunda, takip talebi çok büyük bir öneme haizdir. Bütün bir takibi etkileyecek öneme sahip olan takip talebinin, içeriğinde yer alması gereken unsurların eksiksiz bir şekilde gösterilmesi gerekir. Takip talebinin unsurlarında eksiklik olması halinde, takip talebinin geçerli olup olmayacağının tespiti önemlidir. Çünkü geçersiz bir takip talebi, hukuki sonuç doğurmaz. Geçerli bir takip talebi ise takip hukuku ve maddi hukuk açısından birçok sonuç doğurur. Ayrıca takibin devamındaki işlemlerin yapılabilmesi, başlangıçta takip talebinin yapılmasına bağlı olduğundan, diğer takip işlemlerine bağlanan sonuçların hepsi bir nevi takip talebinin sonucu olacaktır.

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin

Adı Soyadı	SÜMEYRA COŞKUN
Numarası	114233001024
Ana Bilim / Bilim Dalı	PRIVATE LAW / CIVIL PROCEDURE and BANKRUPTCY ENFORCEMENT LAW
Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
Tez Danışmanı	PROF. DR. İBRAHİM ERCAN
Tezin İngilizce Adı	APPLICATION OF ENFORCEMENT PROCEEDINGS IN EXECUTION LAW

SUMMARY

The application that the debtee who cannot receive his receivable at due date made to enforcement bodies in order to start enforcement proceeding and to clear his receivable through enforcement bodies is called “request for proceeding”. Unless the debtee requests proceeding, execution proceeding will not begin and other following proceeding processes will not be carried out. In this respect, request for proceeding possesses a great importance in execution proceeding law. The elements that must be included in the content of the proceeding request having importance that will affect whole proceeding must be shown completely. In case that elements of the proceeding request lack, it is important to determine whether the proceeding request will be valid or not. This is because; an illegal proceeding request has no legal significance. A legal proceeding results in many consequences in terms of execution proceeding law and substantive law. In addition, carrying out the processes following the proceeding depends on making request for proceeding at the beginning; therefore, all results depending on other proceeding processes will be results of the proceeding request in some way.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	İ
KISALTMALAR CETVELİ.....	V
GİRİŞ	1
I. GENEL OLARAK TAKİP HUKUKU VE TAKİP TALEBİ	3
II. TAKİBİN KONUSU	5
A. İLÂMSIZ İCRADA TAKİBİN KONUSU	6
1. Genel Haciz Yolu ile Takibin Konusu.....	6
2. Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takibin Konusu	9
3. Kiralanan Taşınmazların İlamsız İcra Yoluyla Tahliyesinde Takibin Konusu.....	10
B. İLAMLI İCRADA TAKİBİN KONUSU	11
C. REHNİN PARAYA ÇEVİRİLMESİ YOLUYLA TAKİBİN KONUSU.....	12
1. Taşınır Rehninin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takibin Konusu	13
2. Taşınmaz Rehninin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takibin Konusu	14
III. TAKİP TALEBİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ	15
A. GENEL OLARAK.....	15
B. İCRA TAKİP İŞLEMLERİ	15
C. TARAF TAKİP İŞLEMLERİ.....	17
D. DEĞERLENDİRME	17
IV. TAKİP TALEBİNİN YAPILACAĞI ZAMAN	19
V. TAKİP TALEBİNİN YAPILACAĞI YETKİLİ İCRA DAİRESİ.....	20
A. GENEL OLARAK YETKİLİ İCRA DAİRESİ	20
1. İlâmsız İcrada Yetkili İcra Dairesi	20
2. İlâmlı İcrada Yetkili İcra Dairesi.....	23
3. Rehnin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takipte Yetkili İcra Dairesi.....	23
B. YETKİ İTİRAZI	25
C. YETKİ SÖZLEŞMESİ.....	27

VI. TAKİP TALEBİNDE YER ALAN TARAFLARIN EHLİYETİ, SIFATI VE TARAFLAR ARASINDAKİ TAKİP ARKADAŞLIĞI.....	31
A. TARAF EHLİYETİ	31
B. TAKİP EHLİYETİ.....	34
C. SIFAT	35
D. TAKİP ARKADAŞLIĞI.....	37
VII. TAKİP TALEBİNİN YAPILMASI.....	39
VIII. TAKİP TALEBİNDE BULUNAN ALACAKLININ ÖDEMESİ GEREKEN HARÇ VE GİDERLER.....	40
IX. TAKİP TALEBİNİN İCRA HUKUKUNA HÂKİM OLAN İLKELERLE BAĞLANTISI.....	43
A. TASARRUF İLKESİ	43
B. TARAFLARCA GETİRİLME İLKESİ	44
C. ŞEKLE SIKI BAĞLILIK İLKESİ	45
D. TAKİP EKONOMİSİ İLKESİ.....	46
I. GENEL HACİZ YOLU İLE TAKİPTE TAKİP TALEBİNİN İÇERİĞİ .	48
A. GENEL OLARAK.....	48
B. ALACAKLININ KİMLİĞİ VE YERLEŞİM YERİ İLE ALACAKLI ADINA ÖDEMENİN YAPILACAĞI BANKA ADI VE HESAP BİLGİLERİ	48
1. Alacaklının Kimliği ve Yerleşim Yeri.....	48
a. Alacaklının Kimliği.....	48
b. Alacaklının Yerleşim Yeri	55
2. Alacaklı Adına Ödemenin Yapılacağı Banka Adı ve Hesap Bilgileri ..	57
C. BORÇLUNUN KİMLİĞİ VE YERLEŞİM YERİ	58
D. PARA VEYA TEMİNAT ALACAĞININ TUTARI VE FAİZ	64
1. Para Alacağı Tutarı.....	65
a. Genel Olarak Para Alacağı Tutarı.....	65
b. Yabancı Para Alacağı Tutarı	67
aa. Gerçek Yabancı Para Alacağı.....	70

bb. Gerçek Olmayan Yabancı Para Alacağı	73
cc. Yabancı Paranın Türk Lirasına Çevrilmesi	77
aaa. Çeviriyi Yapacak Olan Kişi	77
bbb. Çevirinin Yapılacağı Kur	78
ccc. Çevirinin Yapılacağı Tarih	78
2. Teminat Alacağı Tutarı	81
3. Faiz	82
a. Genel Olarak Faiz	82
b. Faiz Türleri	82
aa. Genel Olarak Faiz Türleri	82
bb. Temerrüt Faizi	83
c. Faiz Oranı	84
aa. Türk Lirası Alacaklarında Faiz Oranı	84
bb. Yabancı Para Alacaklarında Faiz Oranı	86
d. Faizin Başlangıcı	89
e. Faiz Talebi	92
4. Para Alacaklarında Munzam Zarar	93
E. SENET VEYA BORCUN SEBEBİ	97
1. Senet	97
a. Takip Talebinde Alacağın Senede Dayandığının Belirtilmesi	98
b. Takip Talebinde Alacağın Senede Dayandığının Belirtilmemesi ..	99
2. Borcun Sebebi	101
F. SEÇİLEN TAKİP YOLU	102
G. ALACAKLININ İMZASI	104
II. DİĞER TAKİP YOLLARINDA TAKİP TALEBİNİN İÇERİĞİNE	
EKLENECEK ŞARTLAR	104
A. KAMBIYO SENETLERİNE MAHSUS HACİZ YOLU İLE TAKİPTE ..	104
B. KİRALANAN TAŞINMAZLARIN İLÂMSIZ İCRA YOLUYLA	
TAHLİYESİNDE	109
C. İLÂMLİ İCRA TAKİBİNDE	111

D. REHNİN PARAYA ÇEVİRİLMESİ YOLUYLA İLÂMSIZ TAKİPTE....	112
I. TAKİP TALEBİNİN SONUÇLARI.....	116
B. TAKİP HUKUKU BAKIMINDAN SONUÇLARI.....	116
1. Ödeme Emrinin Düzenlenmesi	116
2. Takip Talebinde Bulunmanın İcra ve İflâs Kanunu’ndaki Bazı Süreler Açısından Sonuçları	118
a. İhtiyati Haczin Tamamlanması için Yapılması Gereken İşlemlerdeki Süreler.....	118
b. Kira Süresinin Sona Ermesi Nedeniyle İlâmsız Tahliye Takibi Yapabilmek için Gerekli Olan Süre.....	119
c. Kiralayanın Hapis Hakkı Defterine İlişkin Hükümün Devam Etmesi için Gerekli Olan Süre	119
d. Tasarrufun İptalinde Takip Talebinde Bulunulması için Öngörülen Süre.....	120
3. Takip Talebinin Hacze Adi İştirak için Gerekli Olan Öncelik Koşulu Açısından Sonucu.....	120
4. Menfi Tespit Davasının İcra Takibinden Önce veya Sonra Açılması Halinde Ortaya Çıkan Sonuçları	121
5. Derdestlik	122
6. Alacaklıya Makbuz Verilmesi.....	123
7. İcra Takibinden Vazgeçilmesi.....	124
C. MADDİ HUKUK BAKIMINDAN SONUÇLARI.....	126
1. Zamanaşımının Kesilmesi.....	126
2. Borçlunun Mütemerrit Olması	130
3. Gemi Üzerinde Kanuni Rehin Hakkı Bulunması Halinde Rehnin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takipten Başka Bir Takip Yoluna Başvurmanın Sonucu	131
4. Altsoyun Denkleştirme Alacağının Borçluya Karşı İcra Takibi Yapılması Halinde Muaccel Olması.....	132
KAYNAKÇA	139

KISALTMALAR CETVELİ

ABD	:	Ankara Barosu Dergisi
AD	:	Adalet Dergisi
Av. K.	:	Avukatlık Kanunu
AÜHFD	:	Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Batider	:	Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Dergisi
Bkz.	:	Bakınız
C.	:	Cilt
Çek K.	:	Çek Kanunu
DEÜHFD	:	Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
dn.	:	Dipnot
E.	:	Esas
EÜHFD	:	Ege Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
f.	:	Fıkra
Harçlar K.	:	Harçlar Kanunu
HD.	:	Hukuk Dairesi
HGK.	:	Hukuk Genel Kurulu
HMK	:	Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HUMK	:	Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
İBD	:	İstanbul Barosu Dergisi
İBGK.	:	İçtihadı Birleştirme Genel Kurulu
İBK	:	İçtihadı Birleştirme Kararı
İİD	:	İcra İflas Dairesi
İİK	:	İcra ve İflas Kanunu
İİKY	:	İcra ve İflas Kanunu Yönetmeliği
İÜHFM	:	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
İzBD	:	İzmir Barosu Dergisi
K.	:	Karar
Karş.	:	Karşılaştınız
MBD	:	Manisa Barosu Dergisi

MİHDER	:	Legal Medenî Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi
MÖHUK	:	Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun
m.	:	Madde*
Nr.	:	Nummer
RG.	:	Resmî Gazete
S.	:	Sayı
SchKG	:	Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs vom 11.04.1889
SÜHFD	:	Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
s.	:	Sayfa
T.	:	Tarih
T.C.	:	Türkiye Cumhuriyeti
TBB	:	Türkiye Barolar Birliği
TBBD	:	Türkiye Barolar Birliği Dergisi
TBK	:	Türk Borçlar Kanunu
TMK	:	Türk Medeni Kanunu
TL	:	Türk Lirası
TTK	:	Türk Ticaret Kanun
Teb. Yön.	:	Tebliğat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik
UYAP	:	Ulusal Yargı Ağı Projesi
vd.	:	ve devamı
Y.	:	Yıl
YKD	:	Yargıtay Kararları Dergisi
yuk.	:	Yukarı

* Sadece “m” kısaltması İcra ve İflas Kanunu’nun maddelerini belirtmektedir.

GİRİŞ

Hukukumuzda, borçludan alacağını zamanında alamayan alacaklıya, Devlet eliyle alacağına ulaşma imkânı sunulmuştur. Bu imkân, cebri icra organları aracılığıyla kullanılacaktır. Alacaklının cebri icra organları aracılığıyla alacağına kavuşması için izlenecek olan prosedürü gösteren hukuk dalına takip hukuku denmektedir. Alacaklının alacağına bu sayede kavuşabilmesi için borçlunun malvarlığına el konulması, bunların satılması ve paraya çevrilmesi gerekir¹.

Takip hukukunun bu bahsedilen aşamalarına ulaşıp alacaklının tatmininin sağlanabilmesi için ilk ve en önemli şart, takip talebidir. Alacaklının alacağına kavuşabilmesi için, yani borçlu hakkında bir takip başlatabilmesi için takip talebinde bulunması gerekir. Aksi halde sözü edilen diğer aşamalara geçilemeyecek, hatta o alacaklı için takip hukuku prosedürü işlemeye başlayamayacaktır.

Takibin başlamasını sağlayan müessese olan takip talebi, takip hukukunda çok önemli bir yere sahiptir. Medenî üsul hukukunda dava dilekçesine verilen değer yerini takip hukukunda takip talebi almaktadır. Zira takip talebi olmadan takibe başlanamayacaktır. Ayrıca takip talebinde bulunulması ile ödeme emrinin düzenlenmesi zorunluluğu, zamanaşımının kesilmesi gibi bazı önemli sonuçlar doğmaktadır.

İcra ve İflâs Kanunu'nun 58. maddesinde, takip talebinin içeriğinde yer alması gereken unsurlar belirtilmiştir. Maddede belirtilen bu unsurların hepsi, elbette takip talebi için gerekli olan unsurlardır. Ancak bu unsurlardan hangisinin zorunlu unsur olduğu, hangisinin takibin geçerliliğine etki edip etmeyeceği konusunda Kanunda bir açıklık bulunmamaktadır. Öğretide ve uygulamada da bu unsurların eksikliği halinde nasıl bir yol izleneceği hususunda çoğu zaman farklı görüşler ileri sürülmüştür. Ayrıca takip talebinin, öğretide ve uygulamada belirtilen sonuçlarından başka

¹ **Berkin**, Necmettin, İcra Hukuku Dersleri, İstanbul 1969, s. 10; **Kuru**, Baki İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, Ankara 2013, s. 47-48; **Kuru**, Baki/**Arslan**, Ramazan/**Yılmaz**, Ejder, İcra ve İflas Hukuku, Ders Kitabı, 26. Baskı, Ankara 2012, s. 29-30; **Muşul**, Timuçin, İcra ve İflas Hukuku, C.I, C. II, Güncelleştirilmiş Genişletilmiş 6. Baskı, Ankara 2013, s. 9. **Pekcanıtez**, Hakan/**Atalay**, Oğuz/**Sungurtekin Özkan**, Meral/**Özekes**, Muhammet, İcra ve İflas Hukuku, 10. Bası, Ankara 2012, s. 49; **Postacıoğlu**, İlhan E./**Altay**, Sümer, İcra Hukuku Esasları, Güncelleştirilmiş Genişletilmiş, 5. Bası, İstanbul 2010, s. 2; **Üstündağ**, Saim, İcra Hukukunun Esasları, 8. Baskı, İstanbul 2004, s. 2.

sonucunun olup olmadığı da takip hukuku açısından araştırılması gereken bir husustur. Bu sebeplerle, takip talebinin şartları ve sonuçları açısından bir değerlendirme yapabilmek ve takip talebinin tüm kapsamına aynı pencereden bakabilmek amacıyla bu çalışma kaleme alınmıştır.

Çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde takip talebi hakkında genel bilgiler yer almaktadır. Bu bölümde takibin konusu, takip talebinin hukuki niteliği, takip talebinin yapılacağı yetkili icra dairesi, takibin tarafları, takibe başlanabilmesi için yatırılması gereken harç ve giderler ile takip talebinin icra hukukuna hâkim olan ilkelerle bağlantısı incelenecektir. İkinci bölümde takip talebinin içeriği genel haciz yoluyla takip temel alınarak incelenecektir. Alacaklı ile borçlunun kimliği ve yerleşim yeri, alacaklının hesap bilgileri, para veya teminat alacağının tutarı ve faiz, senet veya borcun sebebi, seçilen takip yolu ve alacaklının imzası bu bölümde yer alacak olan başlıklardandır. Diğer takip yollarına ilişkin takip talebine eklenmesi gereken unsurlara, başka bir başlık altında ayrıca değinilecektir. Son bölümde ise takip talebinin sonuçları ele alınacak ve takipten vazgeçme kavramı üzerinde durulacaktır. Takip talebinin sonuçları, maddi hukuk ve takip hukuku bakımından sonuçları olmak üzere iki ayrı başlık altında incelenecektir. Çalışmamız, yukarıda bahsedilen konuların genel olarak değerlendirildiği sonuç bölümü ile sona erecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

TAKİP TALEBİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

I. GENEL OLARAK TAKİP HUKUKU ve TAKİP TALEBİ

Alacak - borç ilişkisinde, borçluların borçlarını vadesinde ifa etmemeleri halinde, alacaklılara, Devlet'ten bu haklarının sağlanmasını talep etme imkânı tanınmıştır. Alacaklıların, alacaklarını bizzat zor kullanarak almaya çalışması, yani ihkak-ı hak kuralı olarak ülkemizde yasaktır. Bu nedenle borçlular, Devlet eliyle borçlarını ifa etmeye zorlanırlar. Alacaklılar alacaklarına kavuşmak niyetiyle Devlet'e başvurduklarında, yani haklarının sağlanmasını istedikleri takdirde, Devlet bu taleplerini yerine getirmekten kaçınmaz. Devlet eliyle alacaklıların alacaklarına kavuşması için izlenecek olan prosedürü gösteren hukuk dalına cebri icra ya da takip hukuku denir².

Takip hukukunun konusu borçlunun malvarlığıdır³. Alacaklının alacağına kavuşması için cebri icra organlarınca, borçlunun mallarına el konulur. Daha sonra bu mallar satılır ve elde edilen para ile alacaklı veya alacaklılar tatmin edilir⁴.

Takip hukuku üst bir kavram olup, cüz'i icra (icra hukuku) ve külli icra (iflâs hukuku) olarak ikiye ayrılmaktadır. İcra ve iflâs hukuku da kendi içinde ayrımlara tabidir. İcra hukukunda, borçlunun karşısındaki bir ya da birkaç alacaklı borçluya karşı takip yapar. Neticesinde borçlunun yeteri kadar malı haczedilir, satılır ve alacaklının alacağı ödenir. İflâs hukukunda ise, iflâsa tabi olan borçlunun karşısında bütün alacaklıları vardır. Bu takip yolunda borçlu bütün malvarlığı ile sorumludur⁵.

² Berkin-İcra, s. 10; Kuru-El Kitabı, s. 47-48; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 29-30; Muşul-İcra, s. 9; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 49; Postacioğlu/Altay-İcra, s. 2; Üstündağ-İcra, s. 2.

³ Berkin-İcra, s. 11; Üstündağ-İcra, s. 2; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 30; Kuru-El Kitabı s. 49; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan /Özekes s. 52; Ulukapı, Ömer, İcra ve İflas Hukuku, 1. Baskı, Konya 2015, s. 5; Yıldırım, M. Kamil/Deren-Yıldırım, Nevhis, İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, İstanbul 2015, s. 2.

⁴ Üstündağ-İcra, s. 2; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 30; Kuru-El Kitabı s. 48; Muşul-İcra, C.I, s. 10; Postacioğlu/Altay-İcra, s. 4.

⁵ Çalışmamız sadece icra hukukunu kapsamakta olup, icra hukukunun alt başlıklarını oluşturan ilamlı, ilamsız ve rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip daha sonra ayrıntılı olarak incelenecektir. Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 32; Kuru-El Kitabı s. 51; Muşul-İcra, C.I, s. 14; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 57; Ulukapı-İcra, s. 81; Karşlı, Abdurrahim, İcra ve İflas Hukuku, Yenilenmiş ve Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, İstanbul 2014, s. 36;

Cebri icranın uygulanabilmesi için gerekli olan şartlardan ilki, borcun muaccel olup, borçlunun borcunu ifa etmemiş olmasıdır. Borçlunun alacaklıya karşı üzerine düşen hukuki yükümlülüğü ifa etmiş olması halinde, takip prosedürüne gerek kalmaz. Yani takip prosedürü devam ederken borcun ifa edilmiş olması halinde takibe devam edilmesi düşünülemez. Fakat kanun koyucu bu durumda, borcun ifasının kanıtlanmasını bazı şartlara tabi tutmuştur⁶. Cebri icranın uygulanabilmesi için gerekli olan şartlardan diğeri ise, alacaklının alacağına kavuşabilmek için devlet gücü yardımını talep etmesidir. Sübjektif hakların kullanılması, esas olarak hak sahiplerinin iradesine bağlıdır. Bu sebeple cebri icrayı talep etme yetkisi de aynı kişiye aittir⁷. Alacaklının talebi olmadan, Devlet'in kendiliğinden takip prosedürünü başlatması söz konusu değildir. Bu prosedür, alacaklının başvurusu üzerine başlar ve yürütülür⁸.

Borçludan alacağını vadesinde alamayan alacaklının, alacağına kavuşmak ve takip prosedürünü başlatmak için cebri icra organlarına yaptığı başvuruya takip talebi denir⁹.

Kural olarak bütün takip yolları takip talebi ile başlar¹⁰. Yani hem icra hem iflâs hukukuna ilişkin takip yollarına, takip talebi ile başlanır¹¹. Takip hukuku açısından takip talebi, usul hukukundaki dava dilekçesi niteliğindedir¹². Zira dava

Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 18; İflas takibi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. **Kırtıloğlu**, S. Serhat, İflas Davası, Ankara 2009, s. 5-14.

⁶ Kanun koyucu takip devam ederken borcun ödenmesi halinde takibin iptalini, belli belgelerle kanıtlanması koşuluna tabi tutmuştur:

İİK m. 33/II – İcra emrinin tebliğinden sonraki devrede tahakkuk etmiş itfa, imhal, veya zamanaşımına dayanan geri bırakma istekleri her zaman yapılabilir. Bunlardan itfa veya imhale dayanan istekler mutlaka noterlikçe re'sen yapılmış veya tasdik olunmuş belgelere veya icra zaptına istinat ettirilmelidir.

İİK m. 71/I –Borçlu, takibin kesinleşmesinden sonraki devrede borcun ve ferilerinin itfa edildiğini yahut alacaklının kendisine bir mühlet verdiğini noterden tasdikli veya imzası ikrar edilmiş bir belge ile ispat ederse, takibin iptal veya talikini her zaman icra mahkemesinden isteyebilir.

⁷ **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 6.

⁸ **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 52; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 66.

⁹ Karş. **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 64.

¹⁰ Doğrudan doğruya iflas yolunda takip yapılmayıp, iflas davası açılır (m. 177-181).

¹¹ **Berkin-İcra**, s. 70; **Belgesay**, Mustafa Reşit, İcra ve İflas Hukuku, C.I, İstanbul 1942, s. 133; **Uyar**, Talih, Takip Talebinin Genel İçeriği (İİK. m. 58), TBBD 2001/1, s. 111-176, s. 111; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 129; **Kuru-El Kitabı** s. 195; **Üstündağ-İcra**, s. 79; **Ulukapı-İcra**, s. 99-364; **Kırtıloğlu**, s. 39.

¹² “Dava dilekçesi hükmünde olan takipte alacaklı sıfatıyla taraf olmaksızın, itirazın kaldırılması aşamasında merci nezdindeki yargılama sırasında itirazın kaldırılmasını istemesi sonuç doğurmaz.” 12. HD. 17.5.1999 T., 1999/6113E., 1999/6494 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası);

dilekçesi olmadan yargılama yapılamayacağı gibi, takip talebi olmadan da takibe başlanamaz.

Takip talebi, takip hukukunda çok önemli bir yere sahiptir. Takibin başlamasını sağlayan kurum, takip talebidir. Bu sebeple takip talebinin içeriğinde yer alması gereken kayıtların, alacaklı tarafından dikkatli bir şekilde belirtilmesi gerekmektedir. Zira bütün takip boyunca, bu kayıtlar dikkate alınarak takip yürütülecektir. Örneğin, alacaklının alacak tutarını takip talebinde eksik belirtmesi halinde, takip bu alacak tutarı üzerinden başlatılacak ve alacaklının bu tutarı sonradan arttırma durumu söz konusu olmayacaktır. Ya da alacaklının alacağı bir senede dayanıyorsa, bu senedi takip talebinde belirtmesi gerekecektir. Zira borçlunun ödeme emrine itiraz etmesi halinde, alacaklı takip talebinde gösterdiği bu senede dayanarak itirazın kaldırılmasını talep edebilecektir. Yine yabancı para alacağı olan alacaklı, takip talebinde belirttiği tarihteki kur üzerinden alacağını ülke parasına çevirecek ve takip sonunda da ülke parasına çevirdiği miktar üzerinden alacağına kavuşacaktır.

Alacaklının takip talebinde bulunması ile meydana gelen sonuçlar da önem arz etmektedir. Borçluya ödeme emrinin gönderilmesi, kanundaki bazı sürelerin uygulanmasında takip talebinin yapıldığı tarihin esas alınması, menfi tespit davasının takip talebinden sonra açılması halinde ihtiyati tedbir yoluyla dahi takibin durmaması, zamanaşımının kesilmesi bu sonuçlardan bazılarıdır.

II. TAKİBİN KONUSU

Takibin konusu, alacaklının hangi tür alacağı için takip talebinde bulunduğunu ifade eder. Bütün takip yollarında, takibin konusu farklılık arz eder. Alacaklı, Kanunda düzenlenmiş olan takip yollarından birini seçerek, takip başlatabilir. İcra müdürü, alacaklının takip talebinde belirttiği bu takip yoluna göre ödeme emri düzenleyip borçluya gönderir¹³. Takibin başlatılmasından sonraki aşamalar, takip talebinde belirtilmiş olan takip yoluna göre işleyecektir. Bu açıdan Kanunda düzenlenmiş olan takip yollarına ve hangi tür alacak için hangi takip yoluna başvurulacağına değinilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Uyar- Genel İçerik, s. 112; Bkz. 12. HD. 5.11.2002 T., 2002/20819 E., 2002/22564 K., (**Uyar**, Talih, Gerekçeli – İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C. 3, İzmir 2010, s. 3890).

¹³ **Postacıoğlu/Altay-** İcra, s. 171; **Muşul-** İcra, C. I, s. 296;

A. İLÂMSIZ İCRADA TAKİBİN KONUSU

İlâmsız icra takibi, adından da anlaşıldığı üzere bir ilâma gerek olmadan yapılan takiptir. Yani alacaklının ilâmsız icraya başvurabilmesi için, ilk önce mahkemede dava açıp sonunda bir ilâm elde etmesine gerek yoktur. Bu takip yolunda alacaklı alacağı için doğrudan doğruya icra organlarına başvurup, ilâmsız icra takibi yapabilir¹⁴.

İlâmsız icrada takibin konusunu, para ve teminat alacakları oluşturur. Alacaklı mahkemeden bir ilâm getirmeden, ayrıca bir senede/belgeye bile dayanmadan, para ve teminat alacağı için ilâmsız icra takibi yapabilir. Fakat istisnai olarak, kira alacağının ödenmemesi veya kira süresinin bitmesi durumunda taşınmazın tahliyesi için; kiralanan taşınmazların ilâmsız icra yoluyla tahliyesi, alacaklının elinde kambiyo senedinin bulunması halinde ise; kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip yapılabilir¹⁵.

Bu açıklamalar ışığında ilâmsız icra; genel haciz yolu ile takip, kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip ve kiralanan taşınmazların ilâmsız icra yoluyla tahliyesi olmak üzere üç kısma ayrılmaktadır.

1. Genel Haciz Yolu ile Takibin Konusu

Genel haciz yolu ile takibin konusu, para ve teminat alacaklarıdır. Ancak bu alacakların rehinle temin edilmemiş olması gerekir. Zira rehinle temin edilmiş alacaklar için, öncelikle rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılması zorunludur¹⁶. Para alacağının bir kambiyo senedine bağlanmış olması halinde ise alacaklı kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip yapacaktır. Fakat bu halde

¹⁴ Berkin-İcra, s. 11; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 35; Kuru-El Kitabı s. 57; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 58; Muşul-İcra, C.I, s.11; Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 7;

¹⁵ Kuru-El Kitabı s. 57; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 35; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes s. 59; Muşul-İcra, C.I, s.11; Ulukapı-İcra, s. 83; Karşı-İcra, s. 37.

¹⁶ Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 123; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 127; Kuru-El Kitabı s. 193; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes s. 165; Muşul-İcra, C.I, s.258; Ulukapı-İcra, s. 95; Karşı-İcra, s. 137; Pekcanitez, Hakan, İpoteğin Paraya Çevrilmesiyle İlgili Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar, Bankacılar Dergisi, S. 33, 2000 s. 40-58, s. 44.

genel haciz yolu ile takip yoluna başvurulmasında da bir sakınca yoktur¹⁷. Yine genel haciz yoluyla takip yapacak olan alacaklının bir belgeye dayanması gerekmez.

Genel haciz yoluyla takibin konusunu oluşturan para alacakları özel hukuk ilişkilerinden kaynaklanan para alacaklarıdır. Burada bahsedilen paradan maksat, Türk parasıdır¹⁸.

Alacak yabancı para ise, yabancı para üzerinden genel haciz yoluyla takip yapılamaz. İcra ve İflâs Kanunu'nun 58. maddesinin 1. fıkrasının 3. bendine göre yabancı para alacağı¹⁹ Türk Lirası'na çevrilerek takip konusu yapılabilir. Bu hüküm emredicidir²⁰.

Konusu para olan bütün alacaklar için genel haciz yolu ile takip yapılabilir²¹. Yargıtay, bazı eski tarihli kararlarında, haksız fiilden kaynaklanan tazminat alacakları, sebepsiz zenginleşmeden kaynaklanan para alacakları, haricen gayrimenkul satış veya satış vaadi hakkındaki senetlerde gösterilen paranın iadesine ilişkin alacaklar²² ve cezai şart olarak kararlaştırılan para alacakları²³ için genel haciz yoluyla takip yapılamayacağına karar vermektedir. Yargıtay bu kararlarında, ilâmsız icraya başvurulduğunda borçlunun ödeme emrine itiraz etmesi halinde, alacaklının bu itirazın kaldırılmasını sadece 68. maddedeki belgelerle talep edebileceği için genel haciz yolu ile takip talebinde bulunurken alacağın bu belgelere dayandırılması

¹⁷ **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 403; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 357, dn.2; **Kuru-El Kitabı** s.761; **Ulukapı-İcra**, s. 97; **Karşı-İcra**, s. 367.

¹⁸ **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 138; **Üstündağ-İcra**, s. 86; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 167; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 125; **Kuru-El Kitabı** s.191; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 64; **Pekcanitez**, Hakan, *Medenî Üsul ve İcra- İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili*, 3. Bası, Ankara 1998, s. 148.

¹⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz. İkinci Bölüm I. D. 1. b.

²⁰ **Eren**, Fikret, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Hazırlanmış, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 18. Baskı, İstanbul 2015, s. 973; **Barlas**, Nami, *Para Borçlarının İfasında Borçlunun Temerrüdü ve Bu Temerrüt Açısından Düzenlenen Genel Sonuçlar*, İstanbul 1992, s. 98; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 168; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 125; **Kuru-El Kitabı** s.191; **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 139; **Üstündağ-İcra**, s. 86; **Muşul-İcra**, C. I, s.263; **Karşı-İcra**, s. 137; **Pekcanitez-Yabancı Para**, s. 168.

²¹ **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 170; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 126; **Kuru-El Kitabı** s.192; **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 140; **Muşul-İcra**, C. I, s.261-262; **Karşı-İcra**, s. 139; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 65.

²² “Haricen düzenlenen ve bu nedenle geçersiz olan taşınmaz satışı ya da taşınmaz satış vaadi senetlerine dayanılarak ödenmiş olan paranın geri alınması için ilâmsız icra yoluna başvurulamaz.”, İBK, 7.12.1955 T., 1955/18 E., 1955/27 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

²³ “Cezai şartın ilâmsız takip konusu yapılamayacağı tahsili gerekip gerekmediğinin, gerekiyorsa miktarının tayin ve tespitinin muhakemeyi gerektirdiği düşünülmeyen bu kısımda da itirazın kaldırılması isabetsizdir.” 12. HD, 12.10.1989 T., 1989/2705 E., 1989/12172 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

gerektiğini savunmaktaydı. Fakat İcra ve İflâs Kanunu’nun 42. maddesi incelendiğinde para alacakları açısından bir ayırım yapılmadığı görülmektedir. Alacağın bir belgeye dayanmaması halinde ya da sebepsiz zenginleşme ve haksız fiilden kaynaklanması halinde de genel haciz yolu ile takip yapılabilecektir. Zira kanaatimizce de alacağın, bir belgeye dayanması itirazın kaldırılması müessesesi açısından önemli olup, belgeye dayanmaması hali ilâmsız icraya başvurmaya engel değildir²⁴. Nitekim Yargıtay da, yakın tarihte verdiği kararlarında, alacağın kaynağı itibarıyla belirli bir para borcu olarak doğmuş olması gerekmediği²⁵ ve bütün para alacakları için ilamsız icraya başvurulabileceğini²⁶ belirterek değişikliğe gitmiştir²⁷.

Genel haciz yolu ile takibin bir diğer konusunu, teminat alacakları oluşturur. Teminat alacakları kanundan, sözleşmeden ya da mahkeme kararından doğabilir. Hukukumuzda teminat alacakları için genel haciz yolu ile takibe çok rastlanmamaktadır²⁸.

Alacaklı ile borçlu arasında, uyuşmazlığın tahkim yolu ile çözüleceğine dair tahkim şartı veya tahkim sözleşmesi bulunması halinde bile, alacaklı tahkim yoluna başvurmadan genel haciz yolu ile takip yapabilir²⁹.

Genel haciz yoluyla takip yapmak isteyen alacaklının, elinde bir belge olması gerekmediği gibi, elinde ilâm ya da ilâm niteliğinde bir belge olan alacaklı, bu ilâma

²⁴ **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 140; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 170; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 126; **Kuru-El Kitabı** s.192; **Muşul-İcra**, C. I, s.261-262; **Karşı-İcra**, s. 139.

²⁵ “Bir alacağın ilamsız takibe konu teşkil etmesi için, bu alacağın belirli (liquide) para alacağı olarak alacaklı tarafından talep edilmesi yeterlidir. Alacağın menşei itibarıyla belirli bir para borcu olarak doğmuş olması lazım gelmez. Haksız fiilden doğan alacak dahi (maddi ve manevi tazminat alacağı dâhil) ilamsız icra yoluyla istenebilir.” 4. HD, 29.6.1976 T., 1976/2723 E., 1976/6408 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

²⁶ “İİK’nun 42. maddesi hükmüne göre hiçbir ayırım yapılmadan bütün para alacakları için ilamsız icra takibi yapılması mümkündür. Takibe konu alacak, ister haksız fiil ister sebepsiz iktisap sebebiyle doğmuş olsun elinde borç doğuran bir belge olsun veya olmasın ilamsız icra yolu ile takip yapılmasına engel olarak bir kanun hükmü mevcut değildir.” 13. HD, 28.3.2003 T., 2002/12176 E., 2003/3621 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki karar için bkz. 13. HD, 30.6.2011 T., 2011/2692 E., 2011/10463 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

²⁷ **Karşı-İcra**, s. 139.

²⁸ **Kuru**, Baki, Teminat Alacakları İçin İlamsız İcra Takibi Yapılması, Batider 1976/VIII/3 s. 33-40, s. 34; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 127; **Kuru-El Kitabı** s.193; **Muşul-İcra**, C. I, s.263; **Karşı-İcra**, s. 141-143.

²⁹ **Kuru-El Kitabı** s. 194; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 166.

ya da belgeye dayanarak ilâmsız icra yoluna başvurulabilir. Bu durumda mutlaka ilâmlı icra yoluna başvurmak zorunda değildir³⁰.

2. Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takibin Konusu

Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu, özel bir ilâmsız icra yolu olup, bu takip yoluna başvurulabilmesi için alacağın muhakkak bir kambiyo senedine dayanması gerekmektedir. Kambiyo senetleri, Türk Ticaret Kanunu'nda sınırlı sayıda belirtilmiştir. Bunlar; poliçe (TTK m. 671-775), bono (TTK m. 776-779) ve çek (TTK m. 780-823; 5941 sayılı ÇekK.)³¹.

Ticari senet ve para senedi olarak da adlandırılan³² kambiyo senetleri, niteliği itibarıyla kıymetli evraktır. Fakat her kıymetli evrak kambiyo senedi olmadığından, alacağın kambiyo senetleri dışındaki kıymetli evraka veya kambiyo senetlerine benzeyen senetlere (TTK m. 826-830) dayanması halinde, bu özel takip yoluna başvurulamaz³³.

Alacağın, bir kambiyo senedine dayanması halinde, kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip yapabileceği gibi genel haciz yolu ile takibe de başvurabileceğine yukarıda³⁴ değinilmiştir. Bu takip yolunda diğerlerinden farklı olarak, alacağı rehinle temin edilmiş olan alacaklı, bu alacağı için kambiyo senedi almışsa, öncelikle rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapmak zorunda olmayıp, doğrudan kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip yapabilir³⁵.

³⁰ **Kuru-El Kitabı** s. 56; **PekcanıtezAtalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 166; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 126; **Muşul-İcra**, C.I, s.261-262; **Karşlı-İcra**, s. 136.

³¹ **Helvacı**, Mehmet, Kambiyo Senetlerine Özgü Takip Yolları, İÜHFM 2013 C. LXXI, S. 2, s. 165-192, s. 165; **Muşul**, Timuçin, Kambiyo Senetlerine Dayanan Haciz Yoluyla Takip, BATİDER 1974/3, C. VII, s. 603-645, s. 606; **Özkan**, Hasan, Kambiyo Senetlerine Mahsus Yolla Takip (m. 167-176/b), İstanbul 2014, s. 6; **Karşlı-İcra**, s. 367; **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 831; **Ulukapı-İcra**, s.214; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 271.

³² **Uyar**, Talih/**Uyar**, Alper/**Uyar**, Cüneyt, İcra Hukukunda Kambiyo Senetleri (İİK m. 167 – 170b), 4. Baskı, İstanbul 2013, s. 3.

³³ **Karahan**, Sami/**Arı**, Zekeriyya/**Bozgeyik**, Hayri/**Saraç**, Tahir/**Ünal**, Mücahit, Kıymetli Evrak Hukuku, Güncellenmiş 2. Baskı Konya 2014, s. 155; **Ülgen**, Hüseyin/**Helvacı**, Mehmet/**Kendigelen**, Abuzer/**Kaya**, Arslan, Kıymetli Evrak Hukuku, Yeni Türk Ticaret Kanunu'na, Yeni Çek Kanunu'na ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu'na göre, 9. Baskı, İstanbul 2014, s. 304; **Helvacı-Kambiyo**, s. 166; **Kuru- El Kitabı** s.760; **Üstündağ-İcra**, s. 381.

³⁴ Bkz. Birinci Bölüm II. A. 1.

³⁵ **Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya**, s. 305; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 358; **Kuru-El Kitabı** s.761; **Muşul-İcra**, C.II, s.1147; **PekcanıtezAtalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 403; **Karşlı-İcra**, s. 367; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 280.

3. Kiralanan Taşınmazların İlamsız İcra Yoluyla Tahliyesinde Takibin Konusu

Kiralanan taşınmazların ilamsız icra yoluyla tahliyesi, kira bedelinin ödenmemesi (m.269, 269/d) ve kira süresinin bitmesi (m. 269/c) hallerinde kabul edilmiştir.

Kiralayan sadece kira bedelinin ödenmemesi sebebiyle, borçluya karşı genel haciz yolu ile takip yapabilir. Fakat kiralayan ödenmeyen kira bedeli talebinin yanında, kiracının tahliyesini de talep ediyorsa, bu durumda kira bedelinin ödenmemesi sebebine dayanan ilamsız tahliye takibi yapabilecektir³⁶. Bu takip yolunda, kira bedelinin tahsili amacıyla yapılan hacze paralel olarak tahliye prosedürü işletilir. Takip kesinleştikten sonra, kira bedelinin tahsiline yönelik icra işlemlerinin yanında, tahliye yönelik icra işlemleri de yapılır³⁷.

Kira süresinin bitmesi sebebiyle yapılan ilamsız tahliye, yalnız yazılı kira sözleşmesi ile kiraya verilmiş taşınmazlar için süreli kira sözleşmesi yapılmış olması halinde uygulanır. Sözlü olarak yapılan kira sözleşmelerinde bu yolla ilamsız tahliye yapılamaz. Konut ve çatılı işyeri kiralalarında, ilamsız tahliye takibi yapabilmek için kira sözleşmesinin yazılı yapılmış olması yeterli olmayıp, kiracının geçerli bir yazılı tahliye taahhüdü³⁸ vermiş olması gereklidir. Ancak yazılı kira sözleşmesinin bulunmaması halinde, sadece yazılı tahliye taahhüdü bulunuyorsa bu yola başvurulabilir. Konut ve çatılı işyeri dışındaki kiralarda ise yalnız yazılı kira sözleşmesinin bulunması ilamsız tahliye takibi yapabilmek için yeterlidir³⁹.

³⁶ Üstündağ-İcra, s. 342; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 371; Kuru-El Kitabı s.817; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes s. 427; Ulukapı-İcra, s. 223; Karşı-İcra, s. 447; Uyar, Talih, İcra Hukukunda Tahliye 2. Bası, Manisa 1987, s. 48; Keleş, Şanver, Kiralanan Taşınmazların İlamsız Tahliyesi, Ankara 2009, s. 4-5; Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 291.

³⁷ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes s. 427.

³⁸ Yazılı tahliye taahhüdü, kiralayana, başka bir nedene ihtiyaç duymadan ve herhangi bir tazminat yükümlülüğü altına girmeden, kira ilişkisini ortadan kaldırma imkânını sağlamaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Yalman, Süleyman, Tahliye Sebebi Olarak Yazılı Tahliye Taahhüdü, SÜHFD 2005, C. 13, S. 2, s. 7-22, s. 10 vd.

³⁹ Kuru-El Kitabı s.860; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes s. 433-434; Ulukapı-İcra, s. 229-230; Yıldırım/Deren-Yıldırım, s.293-295.

B. İLAMLI İCRADA TAKİBİN KONUSU

İlâmlı icra, bir ilama dayalı olarak yapılan takiptir. İlâmlı icra takibinde, ilâmsız icradan farklı olarak, alacaklı doğruca icra dairesine başvurarak takip başlatamaz. Bunun için ilk olarak mahkemeye⁴⁰ başvurması gerekir. Yargılama sonunda lehine elde ettiği ilâm ile icra dairesine başvurarak ilâmın icrasını talep edebilir. İlâmın dışında, İcra ve İflas Kanunu'nun 38. maddesinde düzenlenen ilâm niteliğindeki belgelerden biri elinde olan alacaklı da ilâmlı icra yoluna başvurabilir. Yani alacaklının ilâmlı icraya başvurabilmesi için, elinde ilâm ya da ilâm niteliğinde bir belgenin⁴¹ bulunması gerekir⁴². İlâmlı icraya konu edilecek kısım, ilâmın hüküm kısmıdır. Bu açıdan ilâmın hüküm kısmının yorumlanıp, icra edilmesine imkân tanınması mümkün değildir. Müspet ya da menfî tespit davası sonunda verilmiş olan hüküm, bir eda hükmü olmadığından ilâmlı icra yoluyla takip yapılamaz. Bu hükümlerin sadece yargılama giderleriyle ilgili olan kısımlarına ilişkin ilâmlı icra yoluyla takip yapılabilir⁴³.

İlâmlı icrada takibin konusunu, para ve teminat alacakları ile İcra ve İflas Kanunu'nda düzenlenen, para ve teminat alacakları dışındaki bazı alacaklar (m. 24-31/a) oluşturur. Para ve teminat alacakları için, doğruca ilâmsız icra yoluna başvurulabileceği gibi, mahkemeden ilâm alındıktan sonra ilâmlı icraya da başvurulabilir. Yani para ve teminat alacakları için ilâmlı icra takibi yapmak alacaklının seçimine bağlıdır. Ancak para ve teminat alacakları dışındaki alacaklar için ilâmlı icra takibi yapmak kural olarak alacaklının seçimine bağlı olmayıp,

⁴⁰ Mahkemeden kasıt, hukuk mahkemeleridir. Ancak ceza mahkemelerinin tazminat ve yargılama giderlerine ilişkin kararları, tam yargı davası sonunda elde edilen idari yargı mercii ilamları, Sayıştay ilamları, hakem kararları, Mecburi Tahkim Kanunu'na göre verilen kararlar, tenfiz kararı verilmiş yabancı mahkeme ve hakem kararları da ilam kavramına dâhildir ve bunlar da ilamlı icra yoluyla takip edilebilir.

⁴¹ İlâm niteliğindeki belgeler m. 38'de ve özel kanunlarda belirtilmiştir. Kanunun 38. maddesi şu şekildedir: Mahkeme huzurunda yapılan sulhler, kabuller ve para borcu ikrarını havi re'sen tanzim edilen noter senetleri, istinaf ve temyiz kefaletnameleri ile icra dairesindeki kefaletler ilamların icrası hükümlerine tabidir.

⁴² **Berkin-İcra**, s. 12; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 387; **Kuru-El Kitabı** s.891; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 441; **Postacıoğlu/Altay- İcra**, s. 796; **Muşul-İcra**, C.II, s. 1069; **Ulukapı-İcra**, s. 237; **Uyar**, Talih, İcra Hukukunda İlamlı Takipler, 2. Bası, Manisa 1991, s. 2 vd.

⁴³ **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 389; **Karlı-İcra**, s. 399; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 443.

zorunludur⁴⁴. Yani bu alacaklar için yalnızca ilâmlı icra yoluna başvurulabilir. Bu alacaklar kanunda sayılmıştır; taşınır teslimi, çocuk teslimi, çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilâmların icrası, taşınmazın tahliye ve teslimi, bir işin yapılması veya yapılmamasına dair ilâmların icrası, irtifak haklarına dair ilâmların icrası, gemilere ve bunlarla ilgili aynı haklara ilişkin ilâmların icrası⁴⁵.

Bu ilâmların kesinleşmemiş olması ilâmlı icraya başvurmak için engel değildir. Ancak bazı ilâmlar, kesinleşmeden ilâmlı icra yoluyla takip yapılamaz. Bunlar, taşınmaza ve buna ilişkin aynı haklara, kişiler ve aile hukukuna, bütün gemilere ve bunlarla ilgili aynı haklara ilişkin kararlar, yabancı mahkeme kararlarının tenfizi hakkındaki kararlar, Sayıştay ilâmlarıdır. Ayrıca menfi tespit davasını kazanan ve lehine tazminata hükmedilen borçlu ya da alacaklı menfi tespit ilamı kesinleşmedikçe tazminat ve yargılama giderleri için ilâmlı takip yapamaz⁴⁶.

C. REHNİN PARAYA ÇEVİRİLMESİ YOLUYLA TAKİBİN KONUSU

Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takibin konusunu, rehinle temin edilmiş olan alacaklar oluşturur. Diğer takip yollarında bahsedilen alacaklar, adi alacaklar olup rehinle temin edilmemişlerdir⁴⁷. Buradaki rehin kavramının neleri kapsadığı İcra ve İflâs Kanunu'nun 23/I,3. maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu hükme göre rehin kavramı, ipotek ve taşınır rehni tanımlarına giren bütün taşınır ve taşınmaz rehinlerini kapsar.

Alacağı rehinle temin edilmiş olan alacaklı, alacağını takip yaparak almak isterse, kural olarak ilk önce rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapmak zorundadır⁴⁸. Bu yola başvurmadan ilamli ya da ilamsız takip yollarına ya da borçlu iflasa tabi kişilerden ise iflas yoluna dahi başvuramaz (m. 45/I). Fakat bu kuralın bazı istisnaları vardır. Nitekim 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38/A

⁴⁴ Kiralanan taşınmazların ilamsız icra yoluyla tahliyesi istisnadır.

⁴⁵ **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 387; **Kuru-El Kitabı** s.891; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 441; **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 796; **Ulukapı-İcra**, s. 257.

⁴⁶ **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 394-395; **Kuru-El Kitabı** s.922-926; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 446; **Muşul-İcra**, C.II, s. 1096; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s.299-300.

⁴⁷ **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 420; **Kuru-El Kitabı** s. 984; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 472; **Muşul-İcra**, C.II, s. 976.

⁴⁸ Bkz. Birinci Bölüm II. A. 1.

maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanından kaynaklanan rehinle temin edilmiş alacaklar ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığının rehinle temin edilmiş alacaklarının takibinde, alacağın kambiyo senedine bağlanmış olması halinde ve ipotekle temin edilmiş faiz ve senelik taksit alacaklarında, alacaklının ilk olarak rehnin paraya çevrilmesi yoluna başvurma zorunluluğu yoktur (m. 45/II, III). Bu kuralın diğer istisnası, alacağı rehinle temin edilmiş olan alacaklının, bu alacağı için kambiyo senedi almış olması halinde görülür. Bu durumda alacaklının öncelikle rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapmak zorunda olmayıp, doğruca kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip yapabileceğine yukarıda değinilmiştir⁴⁹.

Rehne başvurma zorunluluğu, rehinli alacaklı bu rehinden feragat ettiği zaman düşer. Bu durumda alacaklı ilk olarak rehne başvurma zorunluluğu olmadan, diğer takip yollarına başvurarak alacağı için takip yapabilir⁵⁰.

Rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takip ilamlı ve ilamsız olarak yapılabilir. Alacak veya rehin hakkı ya da her ikisi bir ilama veya ilam niteliğindeki belgeye dayanıyorsa, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla ilamlı takip yapılır⁵¹. Aksi halde ise rehnin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takip yoluna başvurulur.

Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip, kanundaki rehin tanımında da belirtildiği gibi, taşınır ve taşınmaz rehninin paraya çevrilmesi yoluyla takip olarak ikiye ayrılır.

1. Taşınır Rehninin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takibin Konusu

Alacağın taşınır rehni ile temin edilmiş olması halinde taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla takibe başvurulur. Kanunda taşınır rehni kavramının, teslim bağli rehinleri, TMK'nun 940. maddesindeki rehinleri, ticari işletme rehnini⁵², hapis hakkını, alacak ve sair haklar üzerindeki rehinleri kapsadığı açıklanmıştır (m. 23/I, 2). Ayrıca bütün gemiler hakkında İcra ve İflâs Kanunu'nun taşınırlara ilişkin hükümleri uygulanır (m. 23/II).

⁴⁹ Bkz. Birinci Bölüm II. A. 2.

⁵⁰ **Kuru-El Kitabı** s. 987; **Üstündağ-İcra**, s. 309; **Postacioğlu/Altay-İcra**, s. 647; **Karşı-İcra**, s. 427.

⁵¹ **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 420; **Kuru-El Kitabı** s. 984; **Pekcanıtez/Atalay/Sungurtekin Özman/Özekes** s. 472; **Muşul-İcra**, C. II, s. 976; **Ulukapı-İcra**, s. 293; **Karşı-İcra**, s. 428; **Tuna, Burcu Ece**, Menkul Rehninin Paraya Çevrilmesi, İzmir 2009, s. 83.

⁵² Bkz. 21. HD. 15.12.2003 T., 2003/7748 E., 2003/10323 K., (**Süphandağ**, Yavuz, İcra El Kitabı, Açıklamalı ve 1934 Adet Özet İçtihatlarla, 6. Baskı, Ankara 2015, s. 95).

2. Taşınmaz Rehninin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takibin Konusu

Alacağın ipotekle güvence altına alınmış olması durumunda taşınmaz rehninin (ipoteğin) paraya çevrilmesi yoluyla takibe başvurulur. İpotek tabirinin kapsamına nelerin girdiği kanunda belirtilmiştir (m.23/I, c. 1). Söz konusu hükme göre, ipotek kavramı, ipotekleri, ipotekli borç senetlerini, irat senetlerini, eski hukuk hükümlerine göre tesis edilmiş taşınmaz rehinlerini, taşınmaz mükellefiyetlerini, bazı taşınmazlar üzerindeki hususî imtiyazları ve taşınmaz eklenti üzerine rehin muamelelerini kapsar.

Alacak veya ipotek hakkı ya da her ikisi bir ilâma veya ilâm niteliğindeki belgeye dayanıyorsa, ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilâmlı takip yapılır. Ayrıca ipotek akit tablosunun, kayıtsız şartsız bir para borcu ikrarını içermesi halinde de ilâmlı icraya başvurulur. Ancak alacaklı bu belgelere sahip olsa bile, ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilâmsız takip yapması mümkündür⁵³. Bu konuda Yargıtay bir kararında, takibe dayanan ipoteğin kayıtsız şartsız bir para borcu içerdiğinden, alacaklının icra emri çıkarılması hakkının bulunmasına rağmen borçluya ödeme emri tebliğ edilmesinde bir usulsüzlük bulunmadığına hükmetmiştir⁵⁴.

İpotek, doğmuş bir alacak için kurulabileceği gibi, ileride doğması kesin ya da muhtemel olan bir alacak için de kurulabilir. Birinci durumdaki ipotek anapara ipoteği, diğer durumdaki ise üst sınır ipoteğidir. Bu ilk durumda, ipotek akit tablosu kayıtsız şartsız bir para borcu ikrarını içeriyorsa, alacaklı, ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilamli takip yapabilir. Diğer durumlarda ise, genellikle ipotek akit tablosu kayıtsız şartsız bir para borcu ikrarını içermediğinden, ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takip yapılır⁵⁵.

Takip hukuku açısından önemli olan nokta, ipoteğin anapara ipoteği mi yoksa üst sınır ipoteği mi olduğudur. Zira bu durum, ilamli takip ya da ilamsız takip yapılır

⁵³ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes s. 478; Ulukapı-İcra, s. 293.

⁵⁴ Bkz. 12. HD. 30.05.2002 T., 2002/10224 E., 2002/ 11480 K., (Savaş, Fatma Burcu, İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yolu ile İlamsız Takip, İBD C. 81, 2007/6, Kasım- Aralık, s. 2567- 2591, s. 2568).

⁵⁵ Uyar, Talih, İcra Hukukunda Rehnin Paraya Çevrilmesi, 2. Bası, Manisa 1992, s. 107; Uyar, Talih, İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yolu ile Takiplerde Takip Talebi, Legal Hukuk Dergisi Mayıs 2007 S. 53 s. 1501-1514, s. 1501; Aydoğdu, Murat, İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yolu ile İlamsız Takip, Prof. Dr. Şükrü Postacıoğlu'na Armağan, İzmir 1997, s. 319-347, s. 322; Budak, Ali Cem, İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takip, 3. Tıpkı Basım, İstanbul 2010, s. 91; Süphandağ, Yavuz/Özata, Ahmet, İpoteğin Paraya Çevrilmesi ve Taşınmaz Satışında Uygulamalar Ankara 2011, s. 315-316; Altay, Sümer/Eskiocak, Ali, Taşınmaz Rehni, İstanbul 2007, s. 81.

yapılmayacağını belirleyecektir. Ayrıca takip sonunda alacaklıya ödenecek olan tutarın belirlenmesi açısından önemlidir⁵⁶.

III. TAKİP TALEBİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ

A. GENEL OLARAK

İcra takiplerine yön ve şekil veren işlemlere takip işlemleri denir⁵⁷. Bu işlemler, takiplerde alacaklı, borçlu ve üçüncü şahsın mameleki üzerinde etkili olan işlemlerdir. Takip işlemleri taraf ya da icra organları tarafından yapılır. Bu işlemlerin şekil ve sonuçları icra hukukunda düzenlenmiştir. Ayrıca takip işlemlerinin etkileri de icra hukukunda doğar. Bu işlemler, ya takibi sona erdirir ya bir sonraki aşamaya intikal ettirir ya da takibi durdurur⁵⁸. Takip işlemleri, icra hukukunun temelini oluşturur. Çünkü icra hukuku süreci, bir takip işlemi ile başlamakta ve çeşitli takip işlemleri ile devam etmektedir. Örneğin tüm icra takiplerine, bir takip talebi ile başlanmaktadır⁵⁹.

Takip işlemleri, icra organlarınca yapılan icra takip işlemleri ve taraflarca yapılan taraf takip işlemleri olarak ikiye ayrılmaktadır⁶⁰.

B. İCRA TAKİP İŞLEMLERİ

İcra takip işlemleri, icra organları tarafından borçluya karşı yapılan, takibi bir sonraki aşamaya taşıyan işlemlerdir⁶¹. Bu işlemler, borçlunun hukuki durumuna zarar vermeye elverişli olmakla birlikte, takibin alacaklı lehine ilerlemesi amacına yönelmişlerdir. Bir işlemin icra takip işlemi sayılabilmesi için, icra organları tarafından yapılması, borçluya karşı yapılması ve cebri icranın ilerlemesini sağlayacak nitelikte olması gerekir⁶².

⁵⁶ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes s. 480.

⁵⁷ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 54; Karşı-İcra, s. 48.

⁵⁸ Karşı-İcra, s. 48.

⁵⁹ Boran Güneysu, Nilüfer İcra Takip İşlemleri, TBBD 2012/101, s. 31-60, s. 34.

⁶⁰ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes s. 54; Karşı-İcra, s. 48; Boran Güneysu-Takip İşlemleri, s. 35.

⁶¹ Berkin-İcra, s. 42; Kuru-El Kitabı s. 148; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 97; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes s. 55; Karşı-İcra, s. 48; Boran Güneysu-Takip İşlemleri, s. 36.

⁶² Berkin-İcra, s. 42; Kuru-El Kitabı s. 148; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 97; Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 24.

Bir işlemin icra takip işlemi olarak kabul edilebilmesi için ilk şart olan icra organları tarafından yapılması ile işlemin icra dairesi, icra mahkemesi veya genel mahkemeler tarafından yapılması gerektiği anlaşılr⁶³. Bilindiği üzere, icra ve iflâs hukukunda genel mahkemeler, yardımcı icra organları olarak kabul edilmektedir. Bu sebeple, genel mahkemelerin icra hukukuna yönelik kararlarının icra takip işlemi sayılıp sayılmayacağı akla gelecektir. Yukarıda sayılan üç şartı da taşıması şartıyla genel mahkemelerin icra hukukuna yönelik kararları, icra takip işlemi olarak kabul edilmelidir.

İcra takip işleminin şartlarından ikincisi, borçluya karşı yapılma şartıdır. Bu nedenle alacaklıya veya 3. kişilere karşı yapılan işlemler, icra takip işlemi olarak değerlendirilemez. Bu işlemler borçlunun hukuki durumuna zarar vermeye elverişli olan işlemlerdir. Borçlu bu işlemlere karşı şikâyet ya da itiraz hakkını kullanabilir. Kullanmaması halinde ise icra takip işlemi kesinleşir⁶⁴. Örneğin itirazın iptali davası sonunda verilen itirazın iptali kararı, borçluya karşı yapılma şartının yanında diğer şartları da taşıması sebebiyle icra takip işlemi olarak kabul edilebilir⁶⁵.

İcra takip işleminin şartlarından sonuncusu da, cebri icranın ilerlemesini sağlayacak nitelikte bir işlem olmasıdır. Bu işlem, alacaklıyı hedefine yaklaştıran bir işlem olmalıdır. Yani bu işlem alacaklının, borçlunun malvarlığından alacağını almaya yönelik olmalıdır. İcra takip işlemine bağlanan iki sonuç bulunmaktadır. Bunlardan ilki, zamanaşımının kesilmesi; diğeri ise, tatil ve talik hallerinde kural olarak bu işlemlerin yapılamamasıdır⁶⁶.

⁶³ **Boran Güneysu-Takip İşlemleri**, s. 39; **Kuru-El Kitabı** s. 147; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 96; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 55.

⁶⁴ **Boran Güneysu-Takip İşlemleri**, s. 46; **Kuru-El Kitabı** s. 147; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 96; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 55.

⁶⁵ **Boran Güneysu-Takip İşlemleri**, s. 40-41.

⁶⁶ **Berkin-İcra**, s. 42; **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 300; **Boran Güneysu-Takip İşlemleri**, s. 47-52; **Kuru-El Kitabı** s. 148; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 97; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 55; **Muşul-İcra**, C.I, s. 153-154.

C. TARAF TAKİP İŞLEMLERİ

Taraf takip işlemleri, takibe yön ve şekil veren, tarafların yaptıkları işlemlerdir. Bu işlemler genellikle icra takip işlemlerinin yapılmasını sağlamaya yönelik işlemlerdir⁶⁷.

Taraf takip işlemleri, takip işlemlerini bir sonraki aşamaya intikal ettirir, sona erdirir ya da takibi durdurur. Bu işlemlerin sonuçları ve şekilleri icra hukukunda düzenlenmiştir. Etkileri de icra hukuku alanında doğar⁶⁸. Bu açıdan taraf takip işlemleri, taraf usul işlemleriyle benzeşmektedir. Taraf usul işlemleri öğretide, davanın açılmasından hükmün kesinleşmesine kadar yargılamanın ilerlemesi amacıyla, tarafların aralarında yaptıkları ya da tarafla mahkeme arasında yapılan işlemler olarak tanımlanmaktadır⁶⁹.

Taraf takip işlemleri, tatil ve talik hallerinde yapılabilir⁷⁰.

D. DEĞERLENDİRME

İcra takip işlemleri ve taraf takip işlemlerine ilişkin açıklamalar göz önüne alındığında, takip talebinin hukuki niteliği ile ilgili bir değerlendirme yapılabilir. Takip talebini, borçludan alacağını vadesinde alamayan alacaklının, alacağına kavuşmak ve takip prosedürünü başlatmak için cebri icra organlarına yapılan başvuru olarak tanımlamıştık⁷¹. Buna göre takip talebi, alacaklı tarafından yapılmakta ve cebri icra organlarına sunulmaktadır. Bu açıdan takip talebi, borçlunun hukuki durumuna zarar vermeye elverişli bir işlemdir. Ayrıca takip talebi, takibin başlamasını sağlaması ile alacaklının alacağına kavuşma amacına hizmet eder.

Takip talebi ile takip başladığı ve borçlunun mamelekenden alacaklının alacağını alması amacına yönelik bir işlem olduğu için, takibe yön ve şekil veren bir işlemdir. Bu açıdan takip işlemleri arasında yer alır.

⁶⁷ **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 54; **Boran Güneysu**-Takip İşlemleri, s. 35; **Karşı-İcra**, s. 48.

⁶⁸ **Karşı-İcra**, s. 48.

⁶⁹ **Pekcanitez**, Hakan/**Atalay**, Oğuz/**Özekes**, Muhammet, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre, Medenî Üsul Hukuku, 12. Bası, Ankara 2011, s. 178; **Boran Güneysu**, Nilüfer, İşlem Türleri ve Usuli İşlemin Bu İşlem Türleri Arasındaki Yeri, Haluk Konuralp Anısına Armağan, C. 1, s. 163-194, Ankara 2009, s. 173-174; **Boran Güneysu**- Takip İşlemleri, s. 35.

⁷⁰ **Berkin**- İcra, s. 42; **Belgesay**, s. 189; **Kuru**- El Kitabı s. 147; **Pekcanitez/Atalay/Özekes/Sungurtekin Özkan**, s. 153; **Muşul**- İcra, C. I, s. 153-154.

⁷¹ Bkz. Birinci Bölüm I.

Takip talebinin alacaklı tarafından yapılıyor olması, icra takip işlemlerinin ilk şartı olan, cebri icra organları tarafından yapılma şartını karşılamamaktadır. İcra müdürü, borçluya karşı alacaklı için/adına icra takibi başlatamaz. Takibi başlatacak olan kişi yalnızca alacaklıdır.

İcra takip işleminin başka bir şartı olan borçluya karşı yapılma, kanımızca işlemin dolaylı olarak değil, doğrudan borçluya yapılmasını ifade eder. Örneğin, icra takip işlemi olarak sayılan ödeme emri, borçluya, kendisine karşı başlamış olan takibi haber verir ve ihtarlar içerir. Bu sebeple ödeme emri, borçluya tebliğ edilir yani doğrudan borçluya karşı yapılır. Başka bir icra takip işlemi olan satış da, borçlunun haczedilmiş olan mallarının satılması anlamındadır. Bu işlem, yani satış, borçlunun mallarına, yani doğrudan borçluya karşı yapılmaktadır. Takip talebi de alacaklı tarafından borçluya karşı yapılmaktadır. Ancak takip talebinin borçluya karşı yapılması, doğrudan değil dolaylıdır. Çünkü takip talebi icra organlarına sunulmaktadır. Yani ödeme emrinde olduğu gibi doğrudan borçluya tebliği ya da satıştaki gibi borçlunun mallarının satılması gibi doğrudan bir etkisi yoktur. Bu açıdan takip talebi, icra takip işleminin bu şartını da tam olarak karşılamamaktadır.

Bunların yanında takip talebi, alacaklının, borçlunun malvarlığından alacağını almaya yönelik olduğu için alacaklıyı hedefine yaklaştıran bir işlemdir. Bu sebeple cebri icranın başlamasını ve ilerlemesini sağlayan bir işlemdir. Her ne kadar icra takip işleminin bu şartını sağlamış olsa da tüm şartları taşımadığı için takip talebi, icra takip işlemi değildir.

Takip talebi alacaklı, yani takibin taraflarından biri tarafından yapılır. Takibi bir sonraki aşama olan ödeme emrinin düzenlenmesi safhasına geçirir. Takip talebinin nasıl yapılacağı, içeriğinde yer alması gereken unsurlar İcra ve İflas Kanunu'nda düzenlenmiştir. Yani icra hukukunda mevcut olan bir müessesedir. Yani takip talebi, taraf takip işlemlerinin şekillerinin icra hukukunda düzenlenmesi kıstasına uyar. Tüm bu açıklamalar dikkate alındığında takip talebinin, hukuki niteliği itibarıyla taraf takip işlemi olduğu sonucuna varılmaktadır.

Taraf takip işlemi olan takip talebi, tatil ve talik hallerinde yapılabilir. Bu noktada taraf takip işlemleri sonuçları açısından da icra takip işlemlerinden ayrılır. Zira icra takip işlemleri ile zamanaşımı kesilirken, taraf takip işlemleri ile kural

olarak zamanaşımı kesilmez. Fakat bir taraf takip işlemi olan takip talebinin yapılmasıyla zamanaşımı kesilir. Zamanaşımının kesilmesi bu işlemlerin bir şartı olmayıp sonucudur⁷².

Taraf takip işlemi yapabilmek için, taraf ve takip ehliyetine⁷³ sahip olmak gerekir. Bunun dışında alacaklı, takip işlemi yapma yetkisine de sahip olmalıdır⁷⁴.

IV. TAKİP TALEBİNİN YAPILACAĞI ZAMAN

Alacaklının icra dairesine yapacağı bir takip talebi ile takip başlar⁷⁵. Alacaklı, takip hukukuna hâkim olan tasarruf ilkesi gereği, takibi başlatmak⁷⁶, devam ettirmek hatta sonlandırmak yetkisine haizdir. Alacaklı başlamış olan bir takibin devam ettirilmesi için zorlanamaz. Ayrıca alacaklı alacağının dilediği kısmı için takip başlatabilir, geri kalan kısmı için de yine takip başlatmaya zorlanamaz⁷⁷. Hatta alacaklı takibi isterse geciktirebilir⁷⁸. Yani alacaklı muaccel olan alacağı için istediği zaman takip başlatabilir. İcra organları tarafından, muaccel olan alacağı sebebiyle takip başlatması için zorlanamaz. Bu konuda Türk Borçlar Kanunu'nda yer alan zamanaşımı süreleri dikkate alınmalıdır. Zira alacak zamanaşımına uğramışsa takibe başladıktan sonra zamanaşımı borçlu tarafından itiraz konusu yapılabilir.

İcra takip işleminin sonuçlarından biri de, tatil ve talik hallerinde bu işlemlerin yapılamamasıdır. Ancak taraf takip işlemleri için aynı sonuç söz konusu değildir. İcra takip işlemi sayılmayan taraf takip işlemleri, tatil ve talik hallerinde de yapılabilir⁷⁹.

⁷² Aşağıda ayrıntılı olarak incelenecektir. Bkz. Üçüncü Bölüm I. B. 1.

⁷³ Bkz. Birinci Bölüm VI. A. ve B.

⁷⁴ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes s. 54.

⁷⁵ Berkin- İcra, s. 70; Belgesay, s. 133; Uyar- Genel İçerik, s. 111; Kuru/ Arslan/ Yılmaz-İcra, s. 129; Kuru- El Kitabı s. 195; Üstündağ- İcra, s. 79; Ulukapı- İcra, s. 99-364.

⁷⁶ Bkz. “Bir yerde davacı yoksa hâkim de yoktur” şeklindeki kural yargılamanın başlatılmasının tarafın inisiyatifinde olduğunu gösterir. (Meriç, Nedim, Medeni Yargılama Hukukunda Tasarruf İlkesi, (Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümleri Çerçevesinde), Ankara 2011, s. 75).

⁷⁷ Pekcanitez/Atalay/Özekes/ Sungurtekin Özkan, s. 81.

⁷⁸ Yıldırım/ Deren-Yıldırım, s. 4.

⁷⁹ Berkin- İcra, s. 42; Belgesay, s. 189; Kuru- El Kitabı s. 147; Pekcanitez/Atalay/Özekes/ Sungurtekin Özkan, s. 153; Muşul- İcra, C. I, s. 153-154.

V. TAKİP TALEBİNİN YAPILACAĞI YETKİLİ İCRA DAİRESİ

A. GENEL OLARAK YETKİLİ İCRA DAİRESİ

1. İlâmsız İcrada Yetkili İcra Dairesi

İlâmsız takiplerdeki genel yetki kuralı, İcra ve İflâs Kanunu’nun 50. maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu hükümde, yetki açısından Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nun ilgili kısımlarına atıf yapılmıştır. Bu kanunun yürürlükte olmaması nedeniyle 447/II. madde⁸⁰ uyarınca, uygulanacak olan kısım, Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun yetkiye ilişkin kısımlarıdır (HMK m.5-19).

HMK m. 6’da belirtilen genel yetki kuralına göre, ilâmsız icrada yetkili icra dairesi borçlunun takip tarihindeki yerleşim yeri icra dairesidir. Ayrıca HMK m. 7/I’e göre, borçlunun birden fazla olması halinde, takip bunlardan birinin yerleşim yeri icra dairesinde başlatılabilir⁸¹.

HMK m. 10’da belirtilen yetki kuralına göre de, sözleşmeden doğan para borçları için sözleşmenin ifa edileceği yer icra dairesinde de takip yapılabilir. Sözleşmenin ifa edileceği yer alacaklı ve borçlu tarafından açık ya da zımni olarak belirlenmişse, belirlenen yer icra dairesi yetkili olacaktır. Fakat taraflar arasında böyle bir belirleme mevcut değilse, Türk Borçlar Kanunu’nun 89. maddesine bakılır. Söz konusu hükme göre, konusu sözleşmeden doğan bir para borcu olan ilâmsız takiplerde, sözleşmede aksine bir hüküm yoksa alacaklının ödeme zamanındaki yerleşim yeri de yetkilidir⁸².

⁸⁰ “Mevzuatta, yürürlükten kaldırılan 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa yapılan yollamalar, Hukuk Muhakemeleri Kanununun bu hükümlerin karşılığını oluşturan maddelerine yapılmış sayılır” (HMK m. 447/II).

⁸¹ Bkz. 12. HD. 8.3.2004 T., 2004/ 208 E., 2004/ 5300 K.; 5.3.2004 T., 2004/27821 E., 2004/ 5085 K.; 27.11.2004 T., 2004/24549 E., 2004/ 1461K., (Uyar, Talih, Genel Haciz Yolu ile İlâmsız Takiplerde Yetkili İcra Dairesi (İİK m. 50), TBBD 2005/Ocak- Şubat, S. 56, s. 328-346, s. 329); Uyar, Talih, İcra Hukukunda Yetki, Görev ve Yargılama Usulü “Tetkik Mercii”, 2. Bası, Manisa 1993, s. 2-3; Pekcanıtez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 171; Kuru-El Kitabı s. 178; Ulukapı-İcra, s. 84; Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 47.

⁸² “Kira borçları, alacaklının ayağına götürülecek borçlardan olduğundan alacaklının olduğu yerde takip yapılabilir.” 12. HD. 27.10.2003 T., 2003/ 17180 E., 2003/20954 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Berkin-İcra, s. 68; Düzgün, Metin, İlâmsız İcrada Yetki İtirazı ve Bunun Giderilmesi, ABD 1997/4 s. 44-64, s. 47; Pişkinpaşa, Duygu/Filinte, Nurettin, İcra Takiplerinde Görev ve Yetki, İBD 2010/6 C. 84, s. 3689- 3718, s. 3708; Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 124; Kuru-El Kitabı s. 178; Muşul-İcra, C.I, s. 270; Karşlı-İcra, s. 144.

İcra ve İflâs Kanunu m. 50/ I, c. 2’de ayrıca takibe esas olan sözleşmenin yapıldığı yerdeki icra dairesinin de yetkili olduğu belirtilmiştir. Bu hüküm HUMK’nun yürürlükten kalkmadan önceki 10. maddesinin aksine borçlu veya vekilinin takip zamanında orada bulunması şartının icra takiplerinde aranmaması sebebiyle konulmuş bir hükümdür⁸³. Fakat HMK ile bu şart ortadan kaldırılmıştır.

Kiralanan taşınmazların ilâmsız icra yolu ile tahliyesinde, yetkili icra dairesi yine genel hükümlere (m. 50) göre belirlenecektir. Buna göre, kiracının yerleşim yerindeki icra dairesi (HMK m. 6), kira sözleşmesinin yapıldığı yerdeki icra dairesi (m. 50/I, c. 2), kira sözleşmesinin ifa edileceği yerdeki yani kiralanan taşınmazın bulunduğu yerdeki icra dairesi⁸⁴ (HMK m. 10) yetkilidir. Kira bedelinin ödenmemesi sebebiyle yapılan ilamsız takiplerde ayrıca TBK m. 89’a göre, kira alacağı götürülecek borç olması sebebiyle kiralayanın yerleşim yerindeki icra dairesi de yetkili olacaktır⁸⁵.

Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takipte yetkili icra dairesi, genel hükümlerde (m.50) belirtilen icra dairesidir. Buna göre, borçlunun yerleşim yerindeki icra dairesi (HMK m. 6), borcun ödeneceği yer icra dairesi⁸⁶ (HMK m. 10) ve senedin düzenlendiği yer icra dairesi⁸⁷ yetkilidir. Burada TBK m. 89/I hükmü uygulanmaz⁸⁸. Zira bu hüküm yalnızca götürülecek borçlar açısından uygulanmaktadır. Kambiyo senetlerinden doğan borçlar ise aranacak borç olması

⁸³ **Kırmızı**, Mustafa, Hukuk Mahkemelerinde Görev ve Yetki, Ankara 2011, s. 700; **Gören Ülkü**, Nazlı, İcra Hukukunda Ödeme Emri, İstanbul 2008, s. 17.

⁸⁴ Bkz. 12. HD. 30.10.1990 T., 1990/3265 E., 1990/ 10669 K., (**Uyar-Yetki**, s. 104).

⁸⁵ Bkz. 6. HD. 24.10.2005 T., 2005/6817 E., 2005/9684 K., (**Süphandağ**, s. 169); **Uyar-Yetki**, s. 101; **Keleş**, s. 52-54.

⁸⁶ “Bonoya dayalı olarak, borçlunun ikametgâhının bulunduğu yerdeki genel yetkili icra dairesinde (HUMK m. 9), bonoda öngörülen ödeme yerinde ancak, TTK’nun 689/3. maddesine göre ödeme yeri gösterilmeyen bonoda, ödeme yerinin “keşide yeri” olduğunun kabulü gerekeceğinden, bononun tanzim yerinde icra takibi yapılabilir.” 12. HD. 11.1.2010 T., 2009/19005E., 2010/101 K., (**Kuru-El Kitabı**) s. 762.

⁸⁷ “Takip dayanağı çeekte keşide yeri Ankara’dır. Bu belgeye dayanılarak muhatap bankanın bulunduğu Ünye’de takip açılabilceği gibi Ankara’da da takip açılmasında yasaya aykırılık yoktur.” 12. HD. 25.11.1987 T., 1987/9564 E., 1987/12133 K., (**Uyar- Yetki**, s. 64); **Deliduman**, Seyithan/**Narbay**, Şafak, Kambiyo Senetlerinden Çeke Dayanarak Yapılan Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yoluyla Takipte Yetkili İcra Dairesi, Prof. Dr. Hayri Domaniç’e 80. Yaş Günü Armağanı C. I, İstanbul 2001, s. 631; **Muşul-Kambiyo**, s. 617; **Karşı-İcra**, s. 369.

⁸⁸ Bkz. 12. HD. 19.6.2012 T., 2012/840 E., 2012/21254 K., (**Süphandağ**, s. 165).

sebebiyle, alacaklının yerleşim yerinde icra takibi yapılamaz⁸⁹. Nitekim kambiyo senetleri bir sözleşme ilişkisi doğurmaz, ancak kural olarak bir sözleşmeye bağlı olarak düzenlenir⁹⁰.

İcra dairesinin yetkisi kamu düzenine ilişkin değildir. Bu nedenle yetkisiz bir icra dairesinde takip başlatılması halinde, icra dairesi yetkisizliği kendiliğinden dikkate alamaz. Borçlunun itiraz yolu ile icra dairesinin yetkisiz olduğunu ileri sürmesi gerekir. Borçlu yetki itirazında bulunmaz ise, yetkisiz icra dairesi yetkili hale gelir. İcra dairesinin yetkisi kesin yetki değildir. Bunun sonucu olarak taraflar yetkili icra dairesi konusunda anlaşıp yetki sözleşmesi yapabilirler⁹¹.

Bu kuralın bazı istisnaları vardır. İhtiyati haciz kararının bu kararı veren mahkemenin yargı çevresi içindeki icra dairesinden infazının istenmesi zorunludur (m. 261/I)⁹². Burada bir kesin yetki kuralı söz konusudur⁹³. Yetkisiz icra dairesinde takip başlatılması durumunda icra dairesinin bu durumu re'sen göz önünde bulundurması gerekir. Ayrıca yetkisizlik, borçlu tarafından şikâyet yoluyla da ileri sürülebilir⁹⁴.

⁸⁹ **Ülgen/Helvaci/Kendigelen/Kaya**, s. 306; **Uyar-Yetki**, s. 55; **Kuru-El Kitabı** s. 762; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 358, dn. 3; **Karşı-İcra**, s. 370.

⁹⁰ **Deliduman/Narbay**, s. 629; **Karahan/Arı/Bozgeyik/Saraç/Ünal**, s. 25;

⁹¹ Yetki sözleşmesi aşağıda ayrıntılı olarak incelenecektir. Bkz. Birinci Bölüm V. C. **Berkin-İcra**, s. 68; **Belgesay**, s. 137; **Üstündağ-İcra**, s. 80-81; **Kırmızı**, s. 703; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 171-172; **Kuru-El Kitabı** s. 179; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 117; **Muşul-İcra**, C.I, s. 272-274; **Üstündağ-İcra**, s. 80; **Gören Ülkü-Ödeme Emri**, s. 18; **Karşı-İcra**, s. 145.

⁹² “Çeke dayalı kambiyo senedine özgü yolla takibe karşı, borçlu icra mahkemesine başvurusunda, Ankara İcra Dairelerinin yetkili olduğundan bahisle yetki itirazının kabulüyle takibin iptalini istemiş, mahkemece yapılan yargılama sonucunda, 6100 Sayılı HMK’nunda, 1086 Sayılı HUMK’nun 12. maddesindeki ihtiyati haciz kararı veren mahkemenin bulunduğu yer mahkemelerinin yetkili olacağını belirten düzenlemeye yer verilmediğinden, Konya 1. Asliye Ticaret Mahkemesi’nden alınan ihtiyati haciz kararının icra dairesinin yetkisinin belirlenmesinde bir etkisinin kalmadığı belirtilerek, takibin başlangıç tarihi itibarıyla yürürlüğe giren 6100 Sayılı HMK’nun 6/1. maddesindeki genel yetki kuralı gereğince davalının yerleşim yeri olan Ankara İcra Dairelerinin yetkili olduğuna karar verilmiştir. Somut olayda, özel hüküm olması sebebiyle uygulanması gereken İİK’nun 261. maddesindeki “Alacaklı, ihtiyati haciz kararının verildiği tarihten itibaren on gün içinde kararı veren mahkemenin yargı çevresindeki icra dairesinden kararın infazını istemeye mecburdur. Aksi halde ihtiyati haciz kararı kendiliğinden kalkar” şeklindeki düzenlemeye uygun olarak, Konya 1. Asliye Ticaret Mahkemesi’nden alınan ihtiyati haciz kararının aynı yer icra müdürlüğünde infaza konulmasında yasaya aykırı bir yön bulunmamaktadır.” 12. HD. 25.6.2012 T., 2012/6024 E., 2012/22204 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

⁹³ **Özekes**, Muhammet, İcra İflas Hukukunda İhtiyati Haciz, Ankara 1999, s. 276; **Muşul-İcra**, C.I, s. 273; **Kuru-El Kitabı** s. 1047.

⁹⁴ **Gören Ülkü**, s. 19.

Terekeye karşı yapılacak olan takiplerde murisin son yerleşim yeri icra dairesinin yetkisi, kamu düzenine ilişkin olduğundan, HMK m. 11 hükmünün icra takiplerinde de geçerli olacaktır⁹⁵.

2. İlâmlı İcrada Yetkili İcra Dairesi

İlâmlı icrada yetkili icra dairesi, ilâmsız icradaki yetkili icra dairesine göre farklılık arz eder. İlâmlı icrada yetkili icra dairesi, Türkiye'deki her icra dairesidir⁹⁶ (m.34, c.1). Yani alacaklı ilâmlı icra takibi başlatmak için, Türkiye sınırları içindeki herhangi bir icra dairesine başvurabilir. Alacaklı takibe başladıktan sonra yerleşim yerini değiştirirse takibin yeni yerleşim yerindeki icra dairesine gönderilmesini isteyebilir (m. 34, c.2)⁹⁷.

Öğretideki bir görüşe göre, bu hükümden yararlanılabilmesi için alacaklının yerleşim yerini gerçekten değiştirmiş olması gerekir. Aksi halde sadece borçluya zarar verme amacı varsa bu halde bu hüküm uygulanmaz⁹⁸.

İlâmlı icrada Türkiye'deki her icra dairesinin yetkili kabul edilmesi sebebiyle, yetki itirazı burada söz konusu değildir⁹⁹.

3. Rehnin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takipte Yetkili İcra Dairesi

Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipte, yetkiyi taşınır ve taşınmaz rehni olarak ayrı ayrı incelemek gerekir.

Taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla ilâmsız takiplerde yetkili icra dairesi için İcra ve İflâs Kanunu'nda özel bir yetki kuralı belirtilmemiştir. Bu sebeple m. 50

⁹⁵ **Üstündağ-İcra**, s. 63; **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 126; **Uyar-Yetki**, s. 4.

⁹⁶ “Ayrıca İİK’nun 34. maddesine göre ilam mahiyetinde olan belgeye dayanılarak alacaklı tarafından Türkiye'deki her icra dairesinde takip yapılabilir. Somut olayda, icra kefiine karşı takip asıl takip dosyasında yürütülmüş olup yukarıda açıklandığı üzere kefile karşı takip Türkiye'nin her tarafında takibe konulabilir.” 12. HD. 19.3.2013 T., 2013/1363 E., 2013/10049 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

⁹⁷ **Berkin-İcra**, s. 68; **Belgesay**, s. 133; **Üstündağ-İcra**, s. 357-358; **Kaçak**, Nafiz, İlâmlı İcra, Gözden Geçirilmiş Genişletilmiş 2. Bası, Ankara 2007, s. 497; **Kuru-El Kitabı** s. 901; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 391; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 453; **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 780; **Uyar-Yetki**, s. 107; **Uyar-İlâmlı Takip**, s. 222; **Kırmızı**, s. 753; **Ulukapı-İcra**, s. 246; **Karşı-İcra**, s. 401.

⁹⁸ **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 391.

⁹⁹ **Kuru-El Kitabı** s. 901; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 391; **Karşı-İcra**, s. 401; Bu konudaki Yargıtay kararı için bkz. 12. HD. 11.11.1997 T., 1997/12137 E., 1997/12547 K., (**Süphandağ**, s. 127).

hükmü burada da uygulanacaktır. Yani borçlunun yerleşim yeri (HMK m. 6), sözleşmenin ifa yeri (HMK m. 10) ve sözleşmenin yapıldığı yer (m. 50) icra dairesi taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla ilâmsız takiplerde yetkilidir¹⁰⁰.

Taşınmaz rehninin paraya çevrilmesi yoluyla ilâmsız takiplerde yetkili icra dairesi İcra ve İflâs Kanunu m. 148’de belirtilmiştir. Söz konusu hükme göre, ilâmsız icrada yetkili olan icra daireleri (m. 50) ile ipotekli taşınmazın bulunduğu yerdeki icra daireleri yetkilidir¹⁰¹.

Taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla ilâmlı takiplerde, İİK m. 150/h hükmünün atfıyla İİK m. 34 hükmünde belirtilen, ilâmlı icrada yetkili olan Türkiye’deki tüm icra daireleri burada da yetkilidir¹⁰².

Taşınmaz rehninin paraya çevrilmesi yoluyla ilâmlı takiplerde ise yine İİK m. 34 gereğince, alacaklı istediği icra dairesinde takip başlatabilecektir. Ancak öğretideki bir görüşe¹⁰³ göre, kayıtsız şartsız ve miktarı belli bir para borcuna ilişkin ipotek akit tablosuna dayanarak yapılan takiplerde yetkili icra dairesi, İİK m. 148 atfı ile ilâmsız icrada genel yetkili olan icra daireleri ile taşınmazın bulunduğu yer icra dairesidir. Çünkü kayıtsız şartsız ve miktarı belli bir para borcuna ilişkin ipotek akit tablosunun ilâm niteliğinde belge olduğu kanunda açıkça ifade edilmemiştir. İlâm niteliğindeki belgelerin sınırlı olarak sayıldığı İİK m. 38 hükmünde, ipotek akit tablosuna yer verilmemiştir. Bu kanun hükmü geniş bir şeklide yorumlanıp, kayıtsız şartsız ve miktarı belli bir para borcuna ilişkin ipotek akit tablosunun ilâm niteliğinde belgelere benzetilmiş olması, bu sebeple yetki açısından İİK m. 34 hükmünün uygulanması doğru değildir. İpotek akit tablosu ile takibe hangi icra dairesinde başlanacağı İİK m. 148 hükmünde belirtilmişken ilâmlı icra için geçerli olan yetkili icra dairesine başvurmak uygun değildir.

¹⁰⁰ **Kuru-El Kitabı** s. 991; **Uyar-Yetki**, s. 86; **Uyar-Rehin**, s.132.

¹⁰¹ “İpoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipte ipotek alacaklısı, yetkili veya gayrimenkulün bulunduğu yer icra dairesinden takibe geçmek zorundadır.” 19. HD. 6.12.2001 T., 2001/3746 E., 2001/8110 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki karar için bkz. 12. HD. 26.4.2010 T., 2009/29237 E., 2010/10154 K., (**Süphandağ**, s. 165); **Berkin-İcra**, s. 150; **Kuru-El Kitabı** s. 999; **Kırmızı**, s. 751; **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s.666; **Aydoğdu**, s. 331; **Uyar-Yetki**, s. 86.

¹⁰² **Uyar-Yetki**, s. 88.

¹⁰³ **Kuru-El Kitabı** s. 1010; **Budak-İpotek**, s. 122-124; **Muşul-İcra**, C. II, s. 991.

Yargıtay¹⁰⁴ ise aksi görüştedir. İİK m. 148 hükmünün yalnızca kayıtsız şartsız belli bir para borcu içermeyen ipotek akit tablosuna dayanılarak yapılan takiplere münhasır olduğunu savunmuştur¹⁰⁵.

Kanaatimizce de İİK m. 149'da ayrıca yer verilmiş olan kayıtsız şartsız para borcu ikrarını içeren ipotek akit tablosu, ilâm veya ilâm niteliğinde bir belge olmaması ve bu konuda yetkiye ilişkin İİK m. 148 hükmünün mevcut olması sebebiyle ilâmların icrasına ilişkin yetki hükmünün uygulanması uygun değildir.

B. YETKİ İTİRAZI

İlâmsız icrada, icra dairesinin yetkisinin kamu düzenine ilişkin olmadığına, bu sebeple icra dairesinin yetkisizliğini kendiliğinden dikkate alamayacağına, borçlunun bunu itiraz yolu ile ileri sürebileceğine yukarıda¹⁰⁶ değinilmişti.

Borçlu yetki itirazını, ödeme emrine itiraz süresi içinde esas hakkındaki itiraz ile birlikte yapmalıdır (m. 50/II). Borçlu yetki itirazında yetkili icra dairesini bildirmelidir¹⁰⁷. Birden fazla yetkili icra dairesi varsa bu durumda seçtiği icra dairesini bildirmelidir. Aksi takdirde yetki itirazı dikkate alınmaz (m. 50/I; HMK m. 19/II, c. 2). Takibin başlatıldığı icra dairesi yetkili hale gelir. Borçlunun bu şekilde usulüne uygun olarak yaptığı yetki itirazı sonucunda takip kendiliğinden durur¹⁰⁸.

Borçlunun yaptığı yetki itirazı üzerine, alacaklı bu itirazı kabul edebilir. Bu durumda alacaklı takip dosyasının borçlunun itirazında bildirdiği yetkili icra dairesine gönderilmesini ister. Yetkisiz icra dairesi dosyayı yetkili icra dairesine gönderir. Yetkili icra dairesi de borçluya yeni bir ödeme emri gönderir¹⁰⁹.

¹⁰⁴ “İcra ve İflas Kanunu’nun 148. maddesinde zikredilen yetki 149. maddede yazılı kayıtsız-şartsız borç ikrarını kapsayan ipotek tablosuna dayanılarak yapılan takiplerin dışında kalan ipotekli taşınmazların paraya çevrilmesi için yapılan takiplere münhasırdır.” HGK. 27.3.1971 T., 1969/542 E., 1971/197 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki karar için bkz. HGK. 10.5.1969T., 1969/473 E., 1969/559 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

¹⁰⁵ **Muşul-İcra**, C. II, s. 991; **Uyar-Yetki**, s. 88.

¹⁰⁶ Bkz. Birinci Bölüm V. A. 1.

¹⁰⁷ Bkz. 4. HD. 3.10.2012 T., 2012/2018 E., 2012/14155 K., (**Kuru-El Kitabı** s. 181, dn. 21).

¹⁰⁸ **Üstündağ-İcra**, s. 81; **Kuru**, Baki, İlamsız İcra İcra Dairesinin Yetkisine İtiraz, İBD 1986/7-9 s. 424-432, s. 425; **Kuru-El Kitabı** s. 181; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 118; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 171; **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 130-131; **Uyar-Yetki**, s. 7-8; **Muşul-İcra**, C I, s. 275.

¹⁰⁹ **Kuru-Yetki** s. 426; **Kuru-El Kitabı** s. 182; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 118; **Uyar-Yetki**, s. 10; **Muşul-İcra**, C. I, s. 275; **Ulukapı-İcra**, s. 91.

Borçlunun yaptığı yetki itirazını alacaklının kabul etmemesi halinde, bu itirazın kaldırılmasını icra mahkemesinden talep eder. İcra mahkemesi yetki itirazını haklı bulursa, alacaklının itirazın kaldırılması talebinin reddine karar verir. Bu kararın kesinleşmesinin üzerine alacaklının nasıl hareket etmesi gerektiği tartışmalıdır. Bir görüşe¹¹⁰ göre, yetki itirazını haklı bulan icra mahkemesi “itirazın kaldırılması talebinin reddine, takip dosyasının talep halinde yetkili icra dairesine gönderilmesine” şeklinde karar vermesi lazımdır. Alacaklı, kararın kesinleşmesinden itibaren iki hafta içinde takibin yapıldığı icra dairesine başvurup, takip dosyasının yetkili icra dairesine gönderilmesini ister (m. 50/ I; HMK m. 20/I). Alacaklı bu süre içinde dosyasının yetkili icra dairesine gönderilmesini istemezse, icra takibi yapılmamış sayılır¹¹¹. Dosyayı alan yetkili icra dairesi de borçluya yeni bir ödeme emri gönderir. Yetkili icra dairesinde görülen bu takip yetkisiz icra dairesindeki takibin devamı sayılır. Zamanaşımı ise yetkisiz icra dairesinde yapılan takip talebi ile kesilmiş olur.

Diğer görüşe¹¹² göre ise, İİK m. 50’nin HMK’nın yetkiye ilişkin hükümlerine yaptığı atıf, HMK m. 20/I (HUMK m. 193) hükmünü kapsamaz. Bu atfı geniş bir şekilde yorumlamak, dava ve takip prosedürü arasındaki farklar düşünüldüğünde uygun değildir. Yetkisizlik kararının kesinleşmesi üzerine, borçlu yetkili icra dairesinde yeni bir takip talebi ile yeni bir takip başlatır. Bu takip önceki takibin devamı değildir. Yetkisiz icra dairesinde yapılan işlemler geçersizdir.

Yargıtay ise bu konuda genellikle birinci görüş yönünde kararlar vermiştir¹¹³. Ayrıca Yargıtay’ın, takip dosyasının yetkili icra dairesine gönderilmesi için

¹¹⁰ **Kuru**-Yetki s. 430; **Kuru**-El Kitabı s. 185-186; **Kuru/Arslan/Yılmaz**-İcra, s. 121; **Uyar**-Yetki, s. 11; **Düzgün**, s. 53; **Çelik**, Ahmet Çelik, Tazminat ve Alacaklarda Sorumluluk ve Zamanaşımı, İstanbul 2012, s. 141; **Bilgen**, Mahmut, Özel Hukukta Zamanaşımı, Ankara 2010, s. 265; **Sarı**, Mehmet, Takip Hukukunda Zamanaşımı, Ankara 2011, s. 35.

¹¹¹ “İİK’nun 50. maddesi göndermesi ile uygulanması gereken HUMK’nun 193 /son maddesi gereği yetkisizlik kararı üzerine süresinde yetkili mahkemeye sevk istenmemesi halinde takibin açılmamış sayılmasına karar verilmesi gerekirken, iptaline karar verilmesi doğru olmayıp, kararın bu sebeple bozulması gerekir.” 12. HD. 18.10.2010 T., 2010/22255 E., 2010/23589 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası)

¹¹² **Postacıoğlu/Altay**-İcra, s. 134; **Üstündağ**-İcra, s. 79-80; **Muşul**-İcra, C. I, s. 282-283; **Gören Ülkü**, s. 19-20; **Erdem**, Mehmet, Özel Hukukta Zamanaşımı, İstanbul 2011, s. 323-324; **Tutumlu**, Mehmet Akif, Türk Borçlar Hukukunda Zamanaşımı ve Uygulaması, Ankara 2001, s. 267.

¹¹³ “HUMK’nun 193/3. maddesi uyarınca yasal süre içerisinde alacaklı vekili tarafından dosyanın yetkili icra dairesine gönderilmesi halinde yapılacak olan 2. takip 1. takibin devamı niteliğinde

öngörülen sürenin (HMK m. 20/I; HUMK m. 193) kamu düzenini ilgilendirdiğine, bu sebeple icra dairesinde re'sen dikkate alınması gerektiğine dair kararları mevcuttur¹¹⁴.

Kanaatimizce de icra mahkemesinin borçlunun yaptığı yetki itirazını haklı bulması halinde alacaklı, süresi içinde dosyanın yetkili icra dairesine gönderilmesini istemesi gerekir. Zira İİK'nun 50. maddesinde "...Kanunun yetkiye dair hükümleri kıyas yolu ile tatbik olunur" lafzı mevcuttur. Bu sebeple HMK m. 20/I hükmünün uygulanmasında bir sakınca yoktur. Bu şekilde yetkili icra dairesine gönderilen takip, önceki takibin devamı sayılacaktır. Aksini kabul etmiş olmak, yani yetkisiz icra dairesinde yapılan işlemlerin geçersiz olduğunu kabul etmek, takip talebinin sonuçları da göz önüne alındığında alacaklıyı çok ağır yaptırımlara tabi tutacaktır. Bu halde yeni bir takip talebi ile yeni takibe başlanmış olacaktır. Zamanaşımının kesilmesinden borçlunun temerrüde düşmesine kadar, takip talebinin tüm sonuçları eski tarihli takip talebine göre değil, yeni tarihli takip talebine göre sonuç doğuracaktır. Bu da alacaklının ciddi hak kaybına sebep olabilir.

C. YETKİ SÖZLEŞMESİ

İcra takibinde yetki sözleşmesi konusunda, İİK m. 50/I'nın yetkiye ilişkin HMK hükümlerine atfı sebebiyle HMK m. 17-18 hükümleri kıyasen uygulanır. Buna göre tarafların yetki sözleşmesi yapabilmesi için gerekli olan bazı şartlar vardır. Yetki sözleşmesinin geçerli olabilmesi için; tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri konularla ilgili uyuşmazlıklar bakımından kanunda kesin yetkili mahkemelerin belirtilmemiş olması, uyuşmazlığın kaynaklandığı hukuki ilişkinin belirli veya belirlenebilir olması, yetki sözleşmesi ile kararlaştırılan mahkeme ya da

sayılır." 12. HD. 13.9.2005 T., 2005/13111 E., 2005/16883 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı yöndeki karar için bkz. 12. HD. 14.5.1988 T., 1998/4464 E., 1998/5468 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

¹¹⁴ "Alacaklının takip dosyasının yetkili icra dairesine gönderilmesine yönelik istemi, 10 günlük süreden sonra olmakla kamu düzenini ilgilendiren bu hususun re'sen dikkate alınarak takibin açılmamış sayılmasına karar verilmelidir." 12. HD. 8.3.2011 T., 2011/1306 E., 2011/2922 K., (Muşul-İcra, C.I, s. 282, dn. 42); Aynı doğrultudaki karar için bkz. 12. HD. 25.2.2010 T., 2009/22259 E., 2010/4256 K.; 11. HD. 9.11.2004 T., 2004/1770 E., 2004/ 11060 K., (Bilgen, s. 266); Muşul-İcra, C.I, s. 282, dn. 42.

mahkemelerin belirtilmiş olması, yetki sözleşmesinin yazılı olarak yapılması ve tarafların yalnız tacir veya kamu tüzel kişisi olması gerekir¹¹⁵.

HMK m. 17'ye göre, taraflar aksini kararlaştırmadıkları sürece icra takibi sadece yetki sözleşmesi ile belirlenen icra dairelerinde yapılacaktır. Bu konuda yapılan yetki sözleşmesi münhasır yetki sözleşmesi (olumsuz yetki sözleşmesi) niteliğindedir¹¹⁶. Ayrıca yetki sözleşmesi ile kararlaştırılan icra dairesi ya da daireleri belirli olmalıdır¹¹⁷. Alacaklıya Türkiye'deki tüm icra dairelerinde takip başlatabilme yetkisi tanıyan bir yetki sözleşmesi kamu düzenine aykırı olması sebebiyle geçersizdir¹¹⁸.

Taraflar maddi hukuka ilişkin olarak düzenledikleri sözleşme içinde, yetkili icra dairesini belirleyen bir yetki şartı koyabilirler. Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takipte de senet üzerinde yer alan yetki şartı, Yargıtay tarafından kabul edilmektedir¹¹⁹. Ancak bir görüşe¹²⁰, göre senet üzerindeki yetki şartının geçerliliği bakımından, senedi düzenleyen tacir veya kamu tüzel kişisi olup olmadığı önem taşımamaktadır. Senet tedavül edeceğinden dolayı, senet borçlularının kimler olacağı önceden bilinemez. Senet üzerindeki yetki şartının geçerli olup olmaması, icra takibinin başladığı zaman tarafların sıfatlarına göre belli olacaktır. Bizim de

¹¹⁵ **Postacıoğlu, İlhan E./Altay, Sümer**, Medenî Üsul Hukuku Dersleri, İstanbul 2015, s. 125; **Kuru, Baki/Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder**, Medenî Üsul Hukuku, Ders Kitabı, 25. Baskı, Ankara 2014, s. 153-155; **Kuru-El Kitabı** s. 180; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 117; **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s. 129-130; **Uyar-Yetki**, s. 5-6; **Budak**, Ali Cem, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre Yetki Sözleşmesi, MİHDER 2012/1 C. 8, S. 21, s. 1-25, s. 2; **Kılıçoğlu**, Evren, İcra Sözleşmeleri, İstanbul 2005, s. 156-157; **Ulukapı-İcra**, s. 90; **Ulukapı**, Ömer, Medenî Üsul Hukuku, 3. Bası, Konya 2015, s. 164-165; **Karlı**, Abdurrahim, Medeni Muhakeme Hukuku, 3. Baskı, İstanbul 2012, s. 276.

¹¹⁶ **Postacıoğlu/Altay-Usul**, s. 128-129; **Kuru-El Kitabı** s. 180; **Kuru/Arslan/Yılmaz-Usul**, s. 155-156; **Budak-Yetki**, s. 5; **Karlı-Muhakeme**, s. 275; **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s.130; **Ulukapı-Usul**, s. 166.

¹¹⁷ **Kuru-El Kitabı** s. 179; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 117; **Uyar-Yetki**, s. 6; **Kılıçoğlu**, Evren, s. 157.

¹¹⁸ "Takip dayanağı senette özel yetkili icra daireleri gösterilmeyerek "T.C. mahkemeleri" şeklindeki açıklamanın yetki yönünden herhangi bir belirleyiciliği yoktur." 12. HD. 27.5.2003 T., 2003/9473 E., 2003/ 12176 K., (**Uyar-Şerh**, s. 3670).

¹¹⁹ "Somut olayda, lehtarın şirket olduğu, takibe konu bonoda İstanbul İcra Daireleri'nin yetkisinin kabul edildiği, tarafların kanunen yetkili kılınan genel veya özel yetkili icra dairelerinin de yetkisini devam ettirmek istedikleri yönünde bir ibarenin bonoda yer almadığı görülmektedir." 12. HD. 15.12.2014 T., 2014/21119 E., 2014/30298 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); **Kuru-El Kitabı** s. 763; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 405, dn. 389;

¹²⁰ **Budak-Yetki**, s. 4.

katıldığımız diğer görüşe¹²¹ göre ise, senedin tacir veya kamu tüzel kişisi tarafından düzenlenmiş olması ve alacaklısının da bir tacir veya kamu tüzel kişisi olması halinde, diğer şartlar da mevcutsa yetki şartının geçerliliğinden bahsedilebilir. Aksi takdirde, diğer şartlar mevcut olsalar bile, yetki şartı geçersiz olur.

Taraflar arasında mahkemeyi belirleyen bir yetki sözleşmesinin yapılmış olması halinde bunun icra dairelerini kapsayıp kapsamadığı konusu tartışmalıdır. Bir görüşe¹²², göre yetki sözleşmesinde sadece yetkili mahkemenin belirtilmiş olması bunun icra daireleri için de geçerli olduğunu gösterir. Çünkü uyuşmazlığın çözümü için düzenlenen yetki sözleşmesi, sadece mahkemeden karar alınmasını kapsamayıp, karardan önce ve sonra başvurulacak cebri icrayı da kapsar.

Diğer görüşe¹²³ göre ise, sadece mahkemeler hakkında düzenlenmiş yetki sözleşmesi icra daireleri için de geçerli olmaz. Bunun için icra dairelerinin de ayrıca belirtilmiş olması gerekir. Yargıtay ise mahkemeler hakkında düzenlenmiş bir yetki sözleşmesinin icra daireleri için de geçerli olacağı yönünde kararlar vermektedir¹²⁴.

Kanaatimizce de sadece mahkemeler için yapılmış bir yetki sözleşmesinin icra dairelerini kapsamaması gerekir. Zira HMK m. 18/II'de sözleşme ile yetkili kılınan mahkeme ya da mahkemelerin belirtilmiş olması gerektiği düzenlenmiştir. Bu unsur, yetki sözleşmesinde bulunması gereken zorunlu unsurlardandır.

İlâmlı icrada ise yetkili mahkeme Türkiye'deki her icra dairesi olması sebebiyle, burada yetki itirazı yapılamaz. Fakat olumsuz yetki sözleşmesi yapıp yapılamayacağı konusu tartışmalıdır. Olumsuz yetki sözleşmesinin yapılabileceği görüşünde olan yazarlara göre¹²⁵, taraflar kendilerine tanınmış sözleşme serbestisine dayanarak, olumlu ya da olumsuz yetki anlaşması yapabilirler. Bu durum kamu menfaatini ve üçüncü şahsın menfaatini zedelemeyiz. Olumsuz yetki sözleşmesinin

¹²¹ Umar, Bilge, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Ankara 2011, s. 67.

¹²² Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 172;

¹²³ Kuru-El Kitabı s. 179, dn. 10; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 117, dn. 4; Kılıçoğlu, Evren, s. 159; Ulukapı-İcra, s. 90.

¹²⁴ Bkz. 12. HD. 2.12.1985 T., 1985/14115 E., 1985/10377 K., (Uyar- Yetki, s. 43); 12. HD. 10.11.1993 T., 1993/ 13294 E., 1993/17550 K., (Uyar-Şerh, C. 3, s. 3647).

¹²⁵ Üstündağ, Saim, Medeni Yargılama Hukuku, 4. Baskı, İstanbul 1989, s. 190; Alangoya, Yavuz, Medenî Usul Hukuku Esasları, C. I, C.II, İstanbul 2000, s. 93, dn. 16; Karşlı-İcra, s. 62.

yapılamayacağı görüşünde olan yazarlara göre¹²⁶ ise, olumsuz yetki sözleşmesi kanunen yetkili mahkemelere güvensizlik anlamına gelip kamu düzenine aykırı düşer. Yargıtay ise, eski tarihli bir kararında¹²⁷, olumsuz yetki sözleşmesi yapılmış olması halinde, alacaklının bu yer icra dairesi veya borçlunun yerleşim yeri icra dairesinde takip yapabileceğine hükmedip, olumsuz yetki sözleşmesinin yapılabileceğini kısmen kabul etmiştir. Başka bir kararında¹²⁸ ise, takibin yetki yönünden iptalinden sonra, yetkili olduğu belirlenen icra dairesinden borçluya yeniden icra emri gönderilmesi gerektiğini belirterek, ilâmlı takiplerde yetki itirazının yapılabileceğini zımnen kabul etmiştir¹²⁹.

Olumsuz yetki sözleşmesi yapıp yapılamayacağına ilişkin yukarıdaki tartışmalar, HUMK m. 22 hükmüne ilişkindir. Zira HMK m. 17/I, c. 2’de yetkili mahkemenin, aksi kararlaştırılmamışsa yalnızca yetki sözleşmesi ile belirlenen mahkeme olacağı düzenlenmiştir. Bu durumda yapılan yetki sözleşmesi, kanunen yetkili kılınan genel ve özel yetkili mahkemelerin yetkisini ortadan kaldıracağı için münhasır yani olumsuz bir yetki sözleşmesidir. Eski kanun zamanında ise, HUMK m. 22 hükmü bu kadar açık olmaması sebebiyle yetki sözleşmesinin olumsuz yetki sözleşmesi şeklinde yapıp yapılamayacağı hakkında farklı görüşler öne sürülmüştü. Fakat Yargıtay¹³⁰ ve öğretide çoğunluğun görüşü, mevcut genel ve özel mahkemelerin yetkisinin ortadan kaldırılamayacağı, yani olumsuz yetki sözleşmesi yapılamayacağı yönünde olmuştur¹³¹. Kanaatimizce, şu anda yapılan yetki sözleşmeleri, aksi kararlaştırılmadıkça, olumsuz yetki sözleşmesi olduğundan ve ilâmlı takipler için öngörülen İİK m. 34 hükmü kesin yetki kuralı olmadığından, ilâmlı takipler için de olumsuz yetki sözleşmesi yapılabilir. Zira artık yetki

¹²⁶ **Bilge**, Necip/Önen, Ergun, Medeni Yargılama Hukuku Dersleri, 3. Baskı, Ankara 1978, s. 201; **Kuru**, Baki, Hukuk Muhakemeleri Usulü, 6. Bası, C. 1, İstanbul 2001, s. 656; **Uyar**-Yetki, s. 109; **Uyar**-İlâmlı İcra, s. 224.

¹²⁷ Bkz. İİD. 28.5.1964 T., 6490E., (**Uyar**- Yetki, s. 113).

¹²⁸ Bkz. 12. HD. 27.12.1989 T., 1988/12674 E., 1989/ 16074 K., (**Uyar**- Yetki, s. 110).

¹²⁹ **Uyar**-Yetki, s. 109; **Kılıçoğlu**, Evren, s. 160.

¹³⁰ “Taraflar, aralarında çıkacak uyuşmazlıkları çözümlemek üzere, bir yetki sözleşmesi düzenleyerek yetkisiz mahkemenin yetkisini kabul edebilirler. Ancak bu sözleşme, genel kurallara göre yetkili olan mahkemenin yetkisini ortadan kaldırmaz. Tersinin kabul edilmesi olumsuz yetki sözleşmelerinin benimsenmesi sonucunu doğurur.” HGK. 15.6.1988 T., 1988/11-246 E., 1988/476 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

¹³¹ **Alangoya**, C.I, s. 93, dn. 16; **Kuru**/**Arslan**/**Yılmaz**-Usul, s. 155; **Karşı**-Muhakeme, s. 276.

sözleşmesine ilişkin HMK hükmü açık olduğundan, olumlu ya da olumsuz yetki sözleşmesi yapılıp yapılamayacağı ile ilgili bir tartışma kalmamıştır.

VI. TAKİP TALEBİNDE YER ALAN TARAFLARIN EHLİYETİ, SIFATI ve TARAFLAR ARASINDAKİ TAKİP ARKADAŞLIĞI

A. TARAF EHLİYETİ

İcra takibinin tarafları alacaklı ve borçludur. İcra takibi yapan yani takip talebinde bulunan kişi alacaklı; kendisine karşı takip yapılan kişi ise borçludur¹³². İcra takibinde borçlu, alacaklıya bağlı bir kavramdır. Alacaklının takip talebinde borçlu olarak gösterdiği kişi, borçlu sıfatını kazanmakta ve takibe ilişkin işlemler bu borçluya karşı yürütülmektedir. Bu anlamda icra hukukunda şekli taraf ilkesi geçerlidir; alacaklının takip talebinde belirttiği kişi taraf olarak kabul edilmektedir¹³³. Bu kişilerin gerçekten alacaklı ve borçlu oldukları, Kanun'un tanıdığı hukuki çareler neticesinde, icra takibinin sonunda belli olacaktır¹³⁴.

İcra takibinin tarafları olan alacaklı ve borçlunun, taraf ehliyetine sahip olmaları gerekir. Bu durum medeni yargılamadaki davalarda olduğu gibidir. Zira hukuk davalarında da davalı ve davacının taraf ehliyetine sahip olması gerekmektedir. Hatta bu bir dava şartıdır¹³⁵.

Taraf ehliyeti medeni hukuktaki hak ehliyetinin görünümüdür. Hak ehliyeti, hukuk nazarında haklara ve borçlara sahip olabilme yetisi olarak tanımlanmaktadır. Hak ehliyetine sahip olmak ile kişi (şahıs) kavramları aynı anlama gelmektedir¹³⁶. Bu

¹³² Üstündağ-İcra, s. 61; Kuru-El Kitabı s. 155; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 102; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes s. 157; Muşul, Timuçin, İcra ve İflas Hukukunda Şikâyet, Ankara 2014, s. 75; Muşul-İcra, C.I, s. 129; Karşlı-İcra, s. 20; Akcan, Recep, İcra Hukukunda Temsil, SÜHFD 1999/1-2, C.7, s. 21-62, s. 21; Boran Güneysu-Takip İşlemleri, s. 45.

¹³³ Boran Güneysu-Takip İşlemleri, s. 45.

¹³⁴ Kuru-El Kitabı s. 155, dn. 2; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 102, dn. 1; Karşlı-İcra, s. 20; Akcan-Temsil, s. 21.

¹³⁵ Bilge/Önen, s. 405; Postacıoğlu/Altay- Usul, s. 211; Üstündağ-Yargılama, s. 245; Alangoya, C.I, s. 101, 172; Kuru-Usul, C.I, s. 1026; Kuru/Arslan/Yılmaz-Usul, s. 248; Pekcanitez/Atalay/Özekes, s. 293; Karşlı-Muhakeme, s. 343; Ulukapı-Usul, s. 225; Erişir, Evrim, Medenî Üsul Hukukunda Taraf Ehliyeti, İzmir 2007, s. 248.

¹³⁶ Ayan, Mehmet/Ayan, Nurşen, Kişiler Hukuku, Güncellenmiş 3. Baskı, Konya 2011, s. 19; Erişir-Taraf, s. 37; Muşul-İcra, C. I, s. 130; Kuru/Arslan/Yılmaz-Usul, s. 208; Üstündağ-Yargılama, s. 245; Karşlı-Muhakeme, s. 343.

sebeple sadece gerçek ve tüzel kişilerin¹³⁷ hak ehliyetleri, dolayısıyla taraf ehliyetleri vardır. Tüzel kişiliği olmayan toplulukların taraf ehliyetleri yoktur. Adi şirket¹³⁸ ve miras ortaklığı buna örnek olarak verilebilir¹³⁹. Taraf ehliyeti olmayanlar adına takip yapılamaz. Bu durum kamu düzenine ilişkindir¹⁴⁰. Taraf ehliyeti olmayanlara karşı veya bu kişiler adına yapılmış olan takipler geçersizdir. Bu işlemlerin geçersizliği süresiz şikâyet yolu ile ileri sürülebilir. Ayrıca icra mahkemesi de kendiliğinden takibin iptaline karar verebilir¹⁴¹.

İcra takibi başlatmış olan alacaklının, takip devam ederken ölmesi halinde, takibe alacaklının mirasçılarının hepsi ya da tereke temsilcisi devam eder¹⁴². Zira terekedeki hak ve mallar üzerinde mirasçılar iştirak halinde hak sahibidirler. Bu sebeple mecburi dava arkadaşı olarak takibe devam edebilirler¹⁴³.

İcra takibi sırasında borçlunun ölmesi halinde ise, alacaklının m. 53 hükmüne göre, takibi terekeye veya mirasçılara karşı devam ettirmesi mümkündür. Bu iki durumu ayrı ayrı ele almak gerekir. Takibin terekeye karşı devam edebilmesi için; miras ortaklığının henüz paylaşılmamış olması, terekenin resmi tasfiyeye tabi tutulmamış olması ve mirasçılar arasında aile malları ortaklığı kurulmamış olması gerekir (m. 53/II)¹⁴⁴. Bu durumlardan birisi varsa, takibe terekeye karşı devam

¹³⁷ Yabancı gerçek ve tüzel kişilerin Türkiye’de yapacakları (kendilerine karşı yapılan) takiplerde taraf ehliyetleri vardır. Ancak yabancı alacaklılar, Türkiye’de icra takibi yaparken teminat göstermek zorundadırlar (MÖHUK m. 48).

¹³⁸ Bkz. 12. HD. 16.12.2008 T., 2008/ 18531 E., 2008/22138 K., (Muşul-İcra, C.I, s. 131, dn. 9).

¹³⁹ Belgesay, s. 143; Kuru-El Kitabı s. 156; Kuru/Arslan/Yılmaz-Usul, s. 213; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 103; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 157; Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 13; Postacioğlu/Altay- İcra, s. 143; Muşul-İcra, C. I, s. 131; Karşlı-Muhakeme, s. 348.

¹⁴⁰ “Alacaklının ilamlı icra yolu ile başlattığı takipte borçlu olarak gösterilen "Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Çocuk Yuvası", Başbakanlığa bağlı bir birim olup, ayrı bir tüzel kişiliği bulunmadığından taraf (pasif husumet) ehliyeti yoktur. Taraf ehliyeti ile ilgili olan bu husus kamu düzenine ilişkin olup süresiz şikâyet tabidir ve mahkemece re'sen nazara alınmalıdır.” 12. HD. 23.6.2009 T., 2009/5605 E., 2009/13785, (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki karar için bkz. HGK. 19.11.2014 T., 2013/12-2240 E., 2014/929 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

¹⁴¹ Bkz. 12. HD. 27.6.2011 T., 2010/31292 E., 2011/ 13314 K., (Muşul-Şikâyet, s. 94, dn. 164); Kuru-El Kitabı s. 163; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 158; Postacioğlu/Altay-İcra, s. 143; Muşul-İcra, C.I, s. 131

¹⁴² Kuru-El Kitabı s. 159; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 103; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 158; Postacioğlu/Altay- İcra, s. 144; Muşul-İcra, C. I, s. 133.

¹⁴³ Muşul-Şikâyet, s. 97; Karşlı-İcra, s. 20; Ulukapı-İcra, s. 76.

¹⁴⁴ Üstündağ-İcra, s. 63; Kuru-El Kitabı s. 159-160; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 104; Pekcanitez/Atalay/Özekes/Sungurtekin Özkan, s. 159; Muşul-İcra, C. I, s. 134-135; Muşul-Şikâyet, s. 97-100; Karşlı-İcra, s. 20; Ulukapı-İcra, s.76.

edilemez. Bu hallerden hiçbirisi yoksa borçluya karşı başlamış olan takiplere, terekeye karşı aynen devam edilir. Ancak terekenin tüzel kişiliği olmaması sebebiyle takibe, ya mecburi takip arkadaşı olarak bütün mirasçılara ya da tereke temsilcisine karşı devam edilebilir. Takibin mirasçılara karşı devam edebilmesi hali ise, sadece genel haciz yolu ve rehnin paraya çevrilmesi yolu için düzenlenmiştir (m. 53/III)¹⁴⁵. Burada söz konusu olan mirasçılar, mirası kabul etmiş olan mirasçılardır. Para borçlarından dolayı, bütün mirasçılara karşı takibe devam edilebileceği gibi yalnız birine ya da birkaçına karşı da devam edilebilir. Çünkü mirasçılar murisin borçlarından müteselsilen sorumludurlar (TMK m. 641). Alacak paradan başka bir şey ise, mirasçılar arasında iştirak halinde hak sahipliği olduğundan mirasçıların tamamına karşı takip yapılması zorunludur¹⁴⁶.

İcra takibi sırasında borçlunun ölmesi halinde, takibin nasıl devam edeceğini düzenleyen 53. madde hükmünün hukukumuzda geçerli olup olmadığı konusu şüphelidir. Zira bu hüküm, mehzaz kanun olan İsviçre İcra ve İflas Kanunu'nun 49. maddesinde, miras bırakanın ölümünden sonra başlayacak olan takipler için öngörülmüştür. Söz konusu hükümde, miras taksim edilmedikçe ya da resmi tasfiyeye karar verilmedikçe, terekenin ölen kişinin yaşadığı süreçte kendisine uygulanması mümkün olan usul gereğince takip olunacağı düzenlenmiştir. Aslında tüzel kişiliğe sahip olmayan terekeye söz konusu hükümde, bir çeşit tüzel kişilik izafe edilmiştir. İsviçre İcra ve İflas Kanunu'nun 65. maddesinde ise, tereke temsilcisinin bulunmaması halinde, mirasçılardan birine tebligat yapılabileceği düzenlenmiştir. Bu maddeler göz önüne alındığında İsviçre hukukunda, alacaklının miras bırakanın borcunu, tereke mallarından almak istemesi durumunda, terekeyi tereke olarak takip etmekte olduğu görülmektedir. Ancak terekeyi resmen idare edecek kimsenin bulunmaması ya da vasiyeti tenfiz memurunun olmaması halinde ödeme emri, alacaklının bildiği mirasçılardan birine gönderilmektedir¹⁴⁷.

¹⁴⁵ İflas takibine ya da davasına yalnızca terekeye karşı devam edilir.

¹⁴⁶ **Kuru**-El Kitabı s. 159-160; **Kuru/Arslan/Yılmaz**-İcra, s. 104; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 159; **Muşul**-Şikâyet, s. 97-100; **Karşlı**-İcra, s. 20; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 14.

¹⁴⁷ **Postacıoğlu/Altay**-İcra, s. 148-149.

İcra takibi yapılmadan önce borçlu ölmüş ise, terekeye karşı yeni takip yapılamaz¹⁴⁸. Ancak mirası kabul etmiş olan mirasçılara karşı yeni takip yapılabilir. Mirasçılarının hepsine karşı yeni takip yapılabilmesi gibi birine ya da birkaçına karşı da yapılabilir¹⁴⁹. Bu durumda mirasçılar arasında ihtiyari takip arkadaşlığı meydana gelir. Mirasçılarının sayısı kadar icra takibi vardır ve mirasçılarının her biri takibin tarafidir. Bunun sonucu olarak, icra memuru takip talebinde gösterilen ihtiyari takip arkadaşlarının taraf ehliyetine sahip olup olmadığını, her bir takip arkadaşı için ayrı ayrı inceler¹⁵⁰.

Terekenin alacaklı olması halinde, bütün mirasçılarının mecburi dava arkadaşı olarak birlikte takip talebinde bulunmaları gerekir¹⁵¹. Terekeye temsilci atanmış ise takibin bu temsilci tarafından başlatılması gerekir. Miras paylaşılmadan önce, mirasçılar yalnız kendi hisselerine düşen alacak kesimi için takip yapamazlar¹⁵².

İcra takibi sırasında tüzel kişiliğin sona ermesi halinde ise, tüzel kişiliğin taraf ehliyeti de son bulur. Bu nedenle, takibe eski tüzel kişiye karşı ya da onun tarafından devam edilemez¹⁵³. Yine takip talebi tarihinden önce, tüzel kişiliğin sona ermesine rağmen, tüzel kişiliği olmayan borçlu aleyhine yapılan icra takibi de usulsüzdür¹⁵⁴.

B. TAKİP EHLİYETİ

Takip ehliyeti, medenî üsul hukukundaki dava ehliyetinin ve dolayısıyla Türk Medeni Kanun'daki fiil ehliyetinin icra iflas hukukunda büründüğü halidir. Takip ehliyeti, bizzat veya temsilci aracılığıyla alacaklı olarak takip başlatıp bununla ilgili

¹⁴⁸ Miras bırakanın ölümünden sonra terekeye karşı yeni takip yapılabilmesi görüşü yönünde bkz. Üstündağ, s. 86.

¹⁴⁹ Kuru-El Kitabı s. 162; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 104; Ulukapı-İcra, s. 77.

¹⁵⁰ Dişel, Buse, İcra Hukukunda Takip Arkadaşlığı, İstanbul 2014, s. 56.

¹⁵¹ "Takibe dayanak yapılan kira sözleşmesi 1.1.1999 başlangıç tarihli ve 1 yıl sürelidir. Kiralayan Ali, kiracı ise aleyhe takip yapılan Ziya'dır. Kiralayanın 26.6.2002 tarihinde öldüğü mirasçı olarak Fahriye, Hakan, Gökhan ile Sibel'i bıraktığı mirasçılık belgesinden anlaşılmaktadır. Mirasçılar arasında zorunlu dava ve takip arkadaşlığı vardır. Tek mirasçı Fahriye tarafından yapılan takibe dayanılarak tahliye kararı verilemez." 6. HD. 1.12.2003 T., 2003/8516 E., 2003/8595 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

¹⁵² Kuru-El Kitabı s. 158; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 103; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 158; Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 15.

¹⁵³ Kuru-Usul, C. I, s. 932.

¹⁵⁴ Bkz. HGK. 22.12.2010 T., 2010/ 19-638 E., 2010/694 K., (Kuru-El Kitabı, s. 156, dn. 7).

işlemleri yapabilme ve borçlu olarak takibe karşı koyabilecek işlemleri yapma yeteneği olarak tanımlanmaktadır¹⁵⁵.

Tam fiil ehliyetine sahip olan gerçek kişiler, mümeyyiz, ergin ve kısıtlı olmayanlar kişilerdir. Bu kişiler, tam takip ehliyetine de sahiptirler. Sınırlı takip ehliyetine sahip olan mümeyyiz, kısıtlı ve küçükler ile takip ehliyeti bulunmayan mümeyyiz olmayan kişiler icra takibinde kanuni temsilcileri tarafından temsil olunurlar¹⁵⁶.

Tüzel kişiler ise, kanuna ve tüzüklere göre gerekli organlara sahip olmaları halinde tam takip ehliyetine kavuşurlar (TMK m. 47). Tüzel kişiler, icra takibini yetkili organları aracılığıyla sürdürürler¹⁵⁷.

Takip ehliyeti de taraf ehliyeti gibi takipte bulunması gereken zorunlu koşullardandır. Alacaklı ve borçlunun takip ehliyetinin bulunmadığı iddiası süresiz şikâyet yolu ile ileri sürülebilir¹⁵⁸.

C. SIFAT

İcra takibinde tarafların, taraf ve takip ehliyetinin yanında, alacaklı ve borçlu sıfatını taşımaları gerekir. Yani takibin aktif tarafında yer alan kişinin alacaklı sıfatının, takibin pasif tarafında yer alan kişinin de borçlu sıfatının olması gerekir¹⁵⁹. Sıfat, takip konusu sübjektif hak ile taraflar arasındaki ilişkidir. Sıfat takibin taraflarının kişilikleriyle ilgili olmayıp, takip konusu sübjektif hakla ilgilidir. Sübjektif hakkın sahibinin, alacaklı ve borçlu sıfatının kimlere ait olduğu tamamen

¹⁵⁵ Üstündağ-İcra, s. 65; Kuru-El Kitabı s. 164; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 104; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 159; Muşul-Şikâyet, s. 100; Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 15.

¹⁵⁶ Bilge/Önen, s. 228; Belgesay, s. 143; Üstündağ-Yargılama, s. 247-252; Kuru/Arslan/Yılmaz-Usul, s. 216-217; Üstündağ-İcra, s. 68; Postacıoğlu/Altay-Usul, s. 279-280; Alangoya, C.I, s. 102; Kuru-Usul, C. I, s. 1027 vd.; Kuru-El Kitabı s. 164; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 10; Pekcanitez/Atalay/Özekes, s. 208; Akcan-Temsil, s. 38-39; Ulukapı-İcra, s. 77; Ulukapı-Usul, s. 182; Muşul-İcra, C. I, s. 136-137; Karşı-Muhakeme, s. 350.

¹⁵⁷ Bilge/Önen, s. 230; Postacıoğlu/Altay-Usul, s. 279; Kuru-Usul, C. I, s. 1106; Kuru/Arslan/Yılmaz-Usul, s. 220; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 104; Pekcanitez/Atalay/Özekes, s. 208; Akcan-Temsil, s.44; Karşı-Muhakeme, s. 351; Ulukapı-Usul, s. 182.

¹⁵⁸ Bkz. 12. HD. 2.12.1993 T., 1993/ 6417 E., 1993/ 11301 K., (Uyar- Şerh, C. 1, s. 207); Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 160; Muşul-Şikâyet, s. 103; Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 145; Muşul-İcra, C. I, s. 137.

¹⁵⁹ Kuru-El Kitabı s. 164; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 160; Muşul-Şikâyet, s. 103; Muşul-İcra, C.I, s. 138-139; Ulukapı-İcra, s. 79.

maddi hukuka göre belirlenir. Takip talebinde, alacaklı ve borçlu olarak gösterilen kişiler o takibin tarafları olmakla beraber, takibin başarı ile sonuçlanabilmesi, tarafların icra takibinde gerçekten taraf sıfatına sahip olmalarına bağlıdır¹⁶⁰.

Sıfat, maddi hukukla ilgili olup, bir kişinin bir mal veya hak üzerindeki tasarruf yetkisini ifade eder. Alacağın temlik bir tasarruf işlemidir¹⁶¹. Bu sebeple, alacağı temlik yetkisi o alacak üzerinde tasarruf yetkisine sahip olan alacaklıya aittir. Örneğin, takip sırasında yapılan alacağın temlik ile temlik eden alacaklının hakkı sona ereceğinden alacak üzerinde tasarruf yetkisi son bulur. Temlik eden alacaklının tasarruf yetkisinin olmaması sebebiyle, yapılan takipte artık alacaklı sıfatı da yoktur¹⁶² ve alacakla ilgili hiçbir şey talep edemez¹⁶³. Temlik edilen yeni alacaklı ise takibe kaldığı yerden devam eder¹⁶⁴. Alacaklı sıfatına artık yeni alacaklı haizdir.

Takipte taraf olarak gösterilen kişilerin, alacaklı ve borçlu sıfatı olmaması bir itiraz sebebidir¹⁶⁵. Sıfat yokluğu durumunda şikâyet yoluna başvurulamaz. Nitekim

¹⁶⁰ **Alangoya**, C.I, s. 105; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 105; Karş. **Kuru-Usul**, s. 1157-1159; **Kuru/Arslan/Yılmaz-Usul**, s. 224; **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s. 212-213; **Karşı-Muhakeme**, s. 354; **Ulukapı-Usul**, s. 184.

¹⁶¹ **Ayan**, Mehmet, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, Güncelleştirilmiş 9. Baskı, Konya 2015, s. 43; **Eren**, s. 1228; **Oğuzman**, M. Kemal/ **Öz**, Turgut, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, C. I, 12. Baskı, İstanbul 2014, s.547; **Muşul- İcra**, C. I, s. 139.

¹⁶² “Alacağın temlik ile alacak hakkı bunu devralan 3. kişiye geçer. Böylece devralan daha önce temlik edene ait olan alacak hakkını kesin olarak iktisap eder; bunun üzerinde “tasarruf etme” yetkisini kazanır. Temlik eden alacaklının da bu aşamadan sonra artık tasarruf hak ve yetkisi bulunmadığından (kalmadığından) bu alacağa dayalı olarak herhangi bir hukuki işlem yapması mümkün değildir. Bu durumda temlik işlemi ile temlik eden, borç ilişkisinden çıkar ve onun yerine alacaklı sıfatıyla alacağı devralan 3. kişi geçer. Alacakla ilgili her türlü (dava açma, takip yapma, temlik etme gibi) hukuki işlemler bu 3. kişi tarafından yapılır.” 12. HD. 1.3.2005 T., 2005/950 E., 2005/4209 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

¹⁶³ **Kuru**, Baki, İcra Takibi Konusu Alacağın Temlik, Ankara Üniversitesi 50. Yıl Armağanı 1925-1975, Y. 1977, s. 213-221, s. 215; **Kuru-El Kitabı** s. 164; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 105; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 160; **Muşul-Şikâyet**, s. 105; **Muşul-İcra**, C.I, s. 139.

¹⁶⁴ **Kuru-Temlik**, s. 216; **Karşı-İcra**, s. 25.

¹⁶⁵ “İcra takibinde yer alan taraftarın taraf ve takip ehliyetine sahip olmaları yeterli değildir. Taraftarın aynı zamanda gerçekten alacaklı veya borçlu sıfatına da sahip olmaları gerekmektedir. Takip talebinde borçlunun adı, soyadı ve adresinin ayrıntılı olarak yazılması gerekir. Aksi halde icra takibi talepte borçlu olarak gösterilenden başka kişiye teşmil edilemez. Yani takip talebinde borçlu olarak gösterilmemiş olan kişiye ödeme emri tebliğ edilemez. Talep dışına çıkılmak suretiyle talepte yazılı olmayan kişiye ödeme emri tebliği alacaklıya her hangi bir hak bahşetmez. Bu nedenle davacının icra takip dosyasında borçlu olmadığı ve usulsüz olarak maaşına haciz konulmasının onun borcu kabul ettiği anlamına gelmeyeceği düşünülmeyen, mahkemece, davanın reddine karar verilmesi doğru değildir.” 3. HD. 12.7.2005 T., 2005/7463 E., 2005/7898 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

icra memuru ve icra mahkemesi kendiliğinden sıfat yokluğunu dikkate alamaz¹⁶⁶, borçlu tarafından ileri sürülmesi gerekir¹⁶⁷. Sıfat takip talebinin geçerlik şartlarından biri değildir¹⁶⁸. Fakat Yargıtay bazı kararlarında, sıfatın kamu düzeni ile ilgili olduğunu, bu sebeple süresiz şikâyet¹⁶⁹ yoluna başvurulacağını belirtmiştir¹⁷⁰.

D. TAKİP ARKADAŞLIĞI

Takip arkadaşlığı, icra takibinin alacaklı ve borçlu tarafında birden çok kişinin bulunmasıdır¹⁷¹. Bu kurum medenî üsul hukukundaki dava arkadaşlığına benzemektedir. Nitekim her iki kurum da çoğunlukla maddi hukuk kaynaklıdır. Maddi hukuktaki bir borç ilişkisinin taraflarının birden fazla kişiden oluşması hali medenî üsul hukukuna dava arkadaşlığı olarak yansır¹⁷². İcra hukukunda ise bu duruma takip arkadaşlığı denir.

Birden fazla kişinin borçluya karşı birlikte takip yapma zorunluluğu olması halinde, alacaklı tarafında mecburi takip arkadaşlığı meydana gelir¹⁷³. Fakat İcra ve İflâs Kanunu'nda alacaklının mecburi takip arkadaşlığına ilişkin bir hukuki düzenleme mevcut değildir. Ancak bazı maddi hukuk kuralları mecburi takip arkadaşlığını öngörmektedir¹⁷⁴. Örneğin adi ortaklığın alacaklı olması halinde, adi ortaklar arasında mecburi takip arkadaşlığı vardır. Mirasçıların mecburi takip

¹⁶⁶ Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takipte durum farklıdır. Takip talebinde bulunan alacaklının, kambiyo senedinin yetkili hamili olup olmadığını icra müdürü kendiliğinden araştırır.

¹⁶⁷ **Üstündağ-İcra**, s. 69; **Kuru-El Kitabı** s. 164; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 160; **Muşul-Şikâyet**, s. 106; **Muşul-İcra**, C. I, s. 139; **Ulukapı-İcra**, s. 80.

¹⁶⁸ **Gören Ülkü**, s. 39.

¹⁶⁹ Karş. "Takipten önce alacağını temlik eden kimsenin bu alacağını takip konusu yapmasındaki haksızlık kamu düzeni ile ilgili olduğundan, bununla ilgili şikâyet süreye bağlı değildir." 12. HD. 1.3.2005 T., 2005/950 E., 2005/4209 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki karar için bkz. 12. HD. 20.11.1992 T., 1992/ 7354E., 1992/ 14508K., (**Uyar-Şerh**, C. 1, s. 216).

¹⁷⁰ **Muşul-Şikâyet**, s. 106.

¹⁷¹ **Kuru-El Kitabı** s. 167; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 107; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 160; **Ulukapı-İcra**, s.80; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 16; **Muşul-İcra**, C.I, s. 141; **Dişel**, s. 7.

¹⁷² Mecburi dava arkadaşlığının temelini çoğunlukla maddi hukuk kaynaklı olduğuna ilişkin bkz. **Ulukapı**, Ömer, Medenî Üsul Hukukunda Dava Arkadaşlığı, Konya 1991, s. 62; **Ulukapı- Usul**, s. 185; **Postacıoğlu/Altay-Usul**, s. 165; **Üstündağ-Yargılama**, s. 298; **Alangoya**, C.I, s. 114; **Kuru-Usul**, C.III, s. 3286; **Kuru/Arslan/Yılmaz-Usul**, s. 474; **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s. 219; **Karşı- Muhakeme**, s. 368; **Dişel**, s. 40.

¹⁷³ **Üstündağ-İcra**, s. 69; **Kuru-El Kitabı** s. 167; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 107; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 161; **Ulukapı-İcra**, s. 80; **Karşı-İcra**, s. 25; **Muşul-İcra**, C. I, s. 141; **Dişel**, s. 83.

¹⁷⁴ **Dişel**, s. 83.

arkadaşı olmaları halini yukarıda incelenmişti¹⁷⁵. Ayrıca kira sözleşmesinde birden fazla kiralayanın olması halinde, ilâmsız tahliye takibi kiralayanların hepsi tarafından mecburi takip arkadaşı olarak yapılır¹⁷⁶.

Borçlular arasında mecburi takip arkadaşlığı olması hali, m. 53/ II ve m. 145 ve devamında belirtilmiştir. Takip sırasında borçlunun ölmesi ve alacaklının takibi terekeye karşı devam ettirmesi halinden bahsedilmiştir¹⁷⁷. İcra hukukunda borçlular arasındaki mecburi takip arkadaşlığına ilişkin bir diğer husus, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerde rehin verenin asıl borçlu dışında bir üçüncü kişi olması (m.145 vd.) durumunda ortaya çıkar¹⁷⁸. Kanunda, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takiplerin hepsinde, asıl borçlunun yanında rehin veren üçüncü kişinin de aynı takip talebiyle takip edilmesi öngörülmüştür. Bu durumda asıl borçlu ile rehin veren üçüncü kişi arasında mecburi takip arkadaşlığı meydana gelmektedir¹⁷⁹. Buradaki mecburi takip arkadaşlığı maddi hukuktan kaynaklanmayıp icra hukukundan kaynaklanmaktadır¹⁸⁰. Bu sebeple, asıl borçlu ile üçüncü kişi takip sırasında beraber hareket etmek zorunda değildirler. Örneğin, her ikisi de tek başına itiraz ya da şikâyet yoluna başvurabilir¹⁸¹. Kira sözleşmesinde birden fazla kiracının olması halinde, kiralayan kiracıların tümüne karşı ilâmsız tahliye takibi yapılmalıdır. Bu durumda kiracılar arasında mecburi takip arkadaşlığı olacaktır¹⁸².

Alacaklıların ihtiyari takip arkadaşı olmaları hali, genellikle müteselsil alacaklarda (TBK m. 169) ortaya çıkar. Alacaklılar müteselsil alacaklı iseler, ayrı

¹⁷⁵ Bkz. Birinci Bölüm VI. A.

¹⁷⁶ “Davacı Serkan, Bakırköy 8. İcra Müdürlüğü'nün 2008/6578 sayılı icra dosyası ile yapmış olduğu icra takibi ile 01.03.2007 - 01.06.2008 arası aylar kirasının tahsilini istemiştir. Kiralayanların birden fazla olması halinde kiralayanlar arasında mecburi dava arkadaşlığının bulunduğu kabulü gerekir.” 6. HD. 20.4.2009 T., 2009/ 2277 E., 2009/ 3461 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); **Kuru-El Kitabı** s. 819; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 428.

¹⁷⁷ Bkz. Birinci Bölüm VI. A.

¹⁷⁸ **Dişel**, s. 98.

¹⁷⁹ Bkz. 12. HD. 7.4.2011 T., 2011/8216 E., 2011/5988K., (**Süphandağ**, s. 525); **Gürdoğan** s. 79; **Üstündağ-İcra**, s. 72-315; **Kuru-El Kitabı** s. 851-992; **Aydoğdu**, s. 332-333; **Budak-İpotek**, s. 99; **Karşı-İcra**, s. 21; **Dişel**, s. 101.

¹⁸⁰ **Dişel**, s. 102.

¹⁸¹ **Gürdoğan** s. 82; **Kuru-El Kitabı** s. 855; **Budak-İpotek**, s.104, dn. 12-106.

¹⁸² Bkz. 6. HD. 16.5.2006 T., 2006/ 3631 E., 2006/ 5405 K., **Oskay**, Mustafa/**Koçak**, Coşkun/**Deynekli**, Adnan/**Doğan**, Ayhan, İİK Şerhi, madde 1-67, C.1, Ankara 2007, s. 5550; **Üstündağ-İcra**, s. 70; **Kuru-El Kitabı** s. 819; **Karşı-İcra**, s. 21; **Dişel**, s. 121.

ayrı takip yapabilecekleri gibi, bir takip talebi ile de takip başlatabilirler¹⁸³. Fakat uygulamada alacaklılar birlikte takip yapmayı tercih etmemektedirler. Bunun sebebi, TBK m. 169/ III hükmüdür. Bu hükme göre, alacaklılardan biri alacağını icra takibiyle talep ettiğinde, borçlu sadece o alacaklıya karşı ifada bulunacaktır. Bir görüşe göre, müteselsil alacaklıların borçluya karşı birlikte icra takibi yapmaları, ayrı ayrı takip yapmalarına göre daha ucuz, basit ve çabuk olmayacaktır. Çünkü borçlunun her alacaklıya karşı farklı itirazları olabilir. Bu itirazların hepsi ayrı ayrı değerlendirilip sonuca bağlanacağından, birlikte takip yapılması daha masraflı olacaktır¹⁸⁴.

Müteselsil borçluluk hallerinde de, borçlular arasında ihtiyari takip arkadaşlığı ortaya çıkacaktır. Alacaklı, her bir borçluya ayrı takip yapabileceği gibi tek bir takip talebi ile de takip başlatabilir¹⁸⁵.

VII. TAKİP TALEBİNİN YAPILMASI

Alacaklının takip talebini nasıl yapacağı, İcra ve İflas Kanunu'nun 58. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, alacaklı takip talebini yazılı, sözlü veya elektronik ortamda yapabilir. İcra ve İflas Kanunu'nun 58. maddesine, 6352 sayılı Kanun'la yapılan değişiklik ile takip talebinin elektronik ortamda da yapılabileceği hükmü eklenmiştir. Böylece UYAP kullanan avukatlar bürolarından icra takip talebinde bulunabilecektir¹⁸⁶. Takip talebinin elektronik ortamda yapılması halinde, elektronik imza ile imzalanması gerekir (m. 8/a, II)¹⁸⁷.

6352 sayılı Kanun'la İcra ve İflâs Kanunu'na eklenen 8/a maddesine göre, UYAP'ın kullanılması sadece takip talebi için değil, bütün icra ve iflas işlemleri için öngörülmüştür. Bu sayede, uzun süren ve masraflı olan icra işlemlerinin hızlı ve masrafsız olarak yapılması amaçlanmıştır.

¹⁸³ Üstündağ-İcra, s. 70; Kuru-El Kitabı s. 167; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 107; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 161; Ulukapı-İcra, s. 80; Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 16; Muşul-İcra, C.I, s. 141; Dişel, s. 125.

¹⁸⁴ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 161; Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 16.

¹⁸⁵ Üstündağ-İcra, s. 70; Kuru-El Kitabı s. 167; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 107; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 161; Ulukapı-İcra, s.80; Dişel, s. 131.

¹⁸⁶ 6352 sayılı Kanun'un 9. maddesinin hükümet gerekçesi. (İcra ve İflâs Kanunu, Libra Mevzuat Dizisi, s. 52.)

¹⁸⁷ Kuru-El Kitabı s. 204, dn. 55/a.

Takip talebi genellikle yazılı olarak yapılabilir. Uygulamada bunun için basılı takip talebi örneği kullanılır. Basılı takip talebi örneğini kullanmak, hem icra müdürünün hem de alacaklının işini kolaylaştırır. Zira bütün geçerlik şartlarını barındırır. Fakat geçerli bir takip talebinde bulunabilmek için, bu basılı örneğin kullanılması zorunlu değildir. İcra dairesinde bu basılı örnek kalmamış olabilir. Bu gibi durumlarda, herhangi bir kâğıda yazılmış bulunan ve takip talebinin geçerlik şartlarını içeren takip talebi de geçerli olur. İcra müdürü, bu şekilde hazırlanmış olan takip talebini kabulden kaçınmaz¹⁸⁸.

Sözlü olarak da takip talebinde bulunulabilir. Alacaklının sözlü başvurusu üzerine icra müdürü, takip talebini alacaklıdan alacağı bilgilere göre doldurur. Alacaklının başvurusu üzerine doldurulan takip talebi, tutanak düzenlenmesi niteliğindedir¹⁸⁹. Bu sebeple tutanak, alacaklı ve icra müdürü tarafından imzalanır (m. 8/I)¹⁹⁰.

Alacaklının takip talebi ile icra dairesinden takibi başlatmasını istemesi bir şekle tabi değildir¹⁹¹. Görüldüğü gibi takip talebi, yazılı, sözlü ya da elektronik ortamda yapılabilmektedir.

VIII. TAKİP TALEBİNDE BULUNAN ALACAKLININ ÖDEMESİ GEREKEN HARÇ VE GİDERLER

Takip talebinde bulunan alacaklının bazı harç ve giderleri ödemesi gerekir. İcra ve iflâs harçlarını belirleyen kanun, 492 sayılı Harçlar Kanunu'dur. Bu kanuna bağlı (1) sayılı tarifenin (B) bölümünde alınacak harçlar gösterilmiştir. İlamlı ya da ilamsız takip talebinde bulunan alacaklıdan, maktu bir harç olan başvurma harcı alınır¹⁹². Bu harcın konusu, yapılan takip talebi ile cebri icra sürecinin başlatılmasıdır¹⁹³.

¹⁸⁸ Kuru-El Kitabı s. 195; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 129; Uyar- Genel İçerik, s. 112.

¹⁸⁹ Uyar- Genel İçerik, s. 113.

¹⁹⁰ Kuru-El Kitabı s. 196; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 130; Uyar- Genel İçerik, s. 113; Ulukapı-İcra, s. 99; Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 65; Muşul-İcra, C. I, s. 285; Gören Ülkü, s. 22.

¹⁹¹ Gören Ülkü, s. 21; Özbek, Mustafa, İcra ve İflâs Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Taslağıyla Getirilmek İstenen Değişikliklerin Değerlendirilmesi, AÜHFD 2008, C.57 S.3 s. 463-524, s. 479.

¹⁹² Berkin-İcra, s. 34; Postacıoğlu/Altay- İcra, s. 90; Üstündağ-İcra, s. 56; Kuru-El Kitabı s. 118-119; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 79; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 142; Ulukapı-İcra, s.63; Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 59; Muşul-İcra, C. I, s. 113; Gören Ülkü, s. 23;

İlâmsız icrada takip talebinde bulunan alacaklıdan, alacağının binde beşi oranında peşin harç alınır (Harçlar K. m. 29). Bu harç, ilâmlı takiplerden alınmaz¹⁹⁴. İlâmlı takiplerin dayanağı olan ilamda yazılı alacağın olmadığı, tartışma konusu yapılamaz. Ancak ilâmsız icrada alacağın aslında olmadığı, tartışma konusu yapılabilir. Bu sebeple, ilâmsız icrada bu harcın alınmasının amacı, gereksiz takiplere engel olmak olarak açıklanabilir¹⁹⁵.

Takibin başarı ile sonuçlanması üzerine alacaklıdan, tahsil harcı alınır. Takibin konusu para veya para ile değerlendirilmesi mümkün olan bir şey ise bu harç nispidir. Takibin konusunun para olmaması durumunda ise maktudur¹⁹⁶. İcra takibinden vazgeçilmesi halinde, bunun tutanağa yazılması için vazgeçilen miktara ait tahsil harcının yarısı alınır. Vazgeçme paraya çevirme sonrasında olmuşsa, tamamı alınır. Son olarak, icra takibinin sonunda alacaklıdan cezaevi harcı alınacaktır¹⁹⁷.

İcra organlarının takibi tam ve doğru bir şekilde yürütebilmeleri için, alacaklıdan bazı masraf ve giderler için ücret alır. Bunlara, ödeme emrinin tebliği, satış giderleri, posta giderleri, bilirkişi ücreti örnek olarak verilebilir. Bu giderlerin alacaklı tarafından peşin olarak verilmesi gerekir. Aksi halde icra işlemi yapılamaz, bunun için yapılan talep hükümsüz kalır¹⁹⁸. İcra takibini bir vekil ile takip ettiren alacaklıya, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre hesaplanacak bir vekâlet ücreti ödenir. Bu vekâlet ücreti de takip giderlerindendir. Takip gideri olan vekâlet ücreti,

Yılmaz, Zekeriya, Hukuk Davalarında Yargılama Harç ve Giderleri ile Vekalet Ücreti, Hukuk Muhakemeleri Kanununa Göre, Ankara 2011, S. 306.

¹⁹³ **Pınar**, Burak, Yargı ve İcra Harçları, Ankara 2009, s. 191.

¹⁹⁴ **Berkin**- İcra, s. 12; **Berkin**, Necmettin, Takip Harçları, İÜHFM 1955/1-4, s. 175-203, s. 194; **Postacıoğlu/Altay**-İcra, s. 91; **Kuru**-El Kitabı s. 119; **Kuru/Arslan/Yılmaz**-İcra, s. 79; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 142; **Ulukapı**-İcra, s. 64; **Muşul**-İcra, C.I, s. 114; **Gören Ülkü**, s. 23; Zekeriya **Yılmaz**-Harç, s. 306.

¹⁹⁵ **Pınar**, s. 198.

¹⁹⁶ **Postacıoğlu/Altay**-İcra, s. 91; **Üstündağ**-İcra, s. 56; **Kuru**-El Kitabı s. 119; **Kuru/Arslan/Yılmaz**-İcra, s. 79; **Pekcanitez/ Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 142; **Ulukapı**-İcra, s. 64; **Muşul**-İcra, C. I, s. 114; **Gören Ülkü**, s. 23; **Pınar**, s. 203.

¹⁹⁷ **Üstündağ**-İcra, s. 57; **Postacıoğlu/Altay**- İcra, s. 99; **Kuru**-El Kitabı s. 121; **Kuru/Arslan/Yılmaz**-İcra, s. 80; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 142; **Ulukapı**-İcra, s. 65; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 59-60; **Muşul**-İcra, C. I, s. 115; **Pınar**, s. 206; Zekeriya **Yılmaz**-Harç, s. 309.

¹⁹⁸ **Berkin**-İcra, s. 35; **Postacıoğlu/Altay**- İcra, s. 94; **Üstündağ**-İcra, s. 58; **Belgesay**, s. 80; **Muşul**-İcra, C.I, s. 115,125; Bu konudaki Yargıtay kararı için bkz. 12. HD. 15.1.1976 T., 1976/9999 E., 1976/ 77 K., (ABD 1976/2, s. 572).

vekil ile müvekkil arasında kararlaştırılan vekâlet ücretinden farklı olup, icra müdürü tarafından hesaplanır¹⁹⁹.

Harç ve giderler, takip için başvuru icra dairesince alınır (Harçlar K. m. 26-132)²⁰⁰. Harç ve giderler, takip sonunda haksız çıkan tarafa yükletilir. Kanunun m. 15/I ve m. 59/I hükümlerine göre, bütün harç ve giderler borçluya aittir²⁰¹, sonuçta ayrıca hüküm ve takibe gerek kalmaksızın borçludan tahsil olunur. Borçlunun harç ve giderlerden sorumlu olması takibin sonunda haksız çıkması hali içindir²⁰². Bunun istisnası ise cezaevi harcıdır. Cezaevi harcı, borçlu takibin sonunda haksız çıksa bile borçluya yükletilemez, alacaklıdan alınır. Ayrıca alacaklı takibini, satış ve paylaşırma aşamasına kadar götürmeden talebini geri alırsa, borçlu harç ve giderlerden sorumlu tutulamaz²⁰³.

Alacaklının belirtilen harçları ödemesinin, önemli bir sonucu bulunmaktadır. Harçların ödendiği tarih, takip talebinin yapıldığı tarih olarak kabul edilir. Yani takip talebi, harcın ödendiği tarihte yapılmış sayılır²⁰⁴. Nitekim Harçlar Kanunu'nun 32. maddesine göre, gerekli harçlar yatırılmadıkça, ilgili işlem yapılmayacaktır. Yani icra müdürü ödeme emri düzenleyip borçluya gönderemeyecektir (m. 60,I). Bu durumda, harçların yatırılmaması halinde takip talebi yapılmamış sayılacaktır²⁰⁵.

¹⁹⁹ Berkin-İcra, s. 36; Postacioğlu/Altay-İcra, s. 95; Üstündağ-İcra, s. 60; Kuru-El Kitabı s. 124; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 83; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 143-144; Ulukapı-İcra, s. 71-72; Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 60; Zekeriya Yılmaz-Harç, s. 668.

²⁰⁰ Bkz. 8. HD. 19.6. 2012 T., 2012/ 5654 E., 2012/ 5757 K., (Kuru El Kitabı s. 121, dn. 9/a).

²⁰¹ “İİK’nun 15. maddesi uyarınca bütün masraflar borçluya ait olup, icra dosyasında uygulanan haczin haksız olduğu nedeniyle haciz masrafları ve yediemin ücretinin alacaklıdan tahsili genel hükümlere göre açılacak bir tazminat davasında değerlendirilebilecek bir husus olmakla İcra Mahkemesince verilen tahsil kararı doğru değildir.” 12. HD. 15.4.2008 T., 2008/ 5230 E., 2008/ 7794 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

²⁰² Berkin-İcra, s. 35; Belgesay, s. 79; Berkin-Harç, s. 176; Kuru-El Kitabı s. 121; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 81; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 145; Ulukapı-İcra, s. 70; Muşul-İcra, C. I, s. 115; Pınar, s. 226-227.

²⁰³ Kuru-El Kitabı s. 122; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 82; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/ Özekes, 145; Ulukapı-İcra, s.70; Pınar, s. 227.

²⁰⁴ “Davacı davalılar aleyhine 17.10.1994 tarihinde ihtiyati haciz kararı aldıktan sonra ilamsız haciz yoluyla takibe geçmiştir. Mahkemece takip tarihi 18.10.1994 olarak kabul edilip, davacı banka alacağı, bu tarih esas alınarak saptanmıştır. Oysa takiple ilgili harç ve masrafların 27.10.1994 tarihinde 370911 sayılı makbuzla maliyeye yatırıldığı belirtildiğinden takibin bu tarihte, başladığının kabulü ve alacağın bu tarih dikkate alınarak saptanması gerekir.” (YKD 1998/9 s. 1354-1356); Kuru-El Kitabı s. 196; Postacioğlu/Altay-İcra, s. 94; Uyar- Genel İçerik, s. 174.

²⁰⁵ Gören Ülkü, s. 24; Postacioğlu/Altay- İcra, s. 94.

IX. TAKİP TALEBİNİN İCRA HUKUKUNA HÂKİM OLAN İLKELERLE BAĞLANTISI

A. TASARRUF İLKESİ

Tasarruf ilkesi, genel olarak uyuşmazlığı başlatma, uyuşmazlık konusunu belirlemek, uyuşmazlığı sürdürmek veya sonlandırmak konusunda tarafların yetkisini ifade eder²⁰⁶. Medenî üsul hukukundaki tasarruf ilkesi, icra hukukunda da geçerlidir²⁰⁷.

İcra takibinin başlaması, devam edebilmesi ve sona erdirilmesi yetkisi hak sahibine aittir. İcra takibinin başlaması için, alacaklının takip talebinde bulunması gerekir²⁰⁸. Alacaklı, alacağının istediği kısmını takip edebilir. Takibe başlandıktan sonra, alacaklı talebini geri alabilir²⁰⁹. Alacaklı, alacağı zamanaşımına uğramadıkça takibi geciktirebilir²¹⁰. Yani alacaklı, alacağı zamanaşımına uğramadıkça istediği zaman takip talebinde bulunabilir.

Alacaklının takibi başlatması²¹¹ ve devam ettirmesinin yanında, takibin türünü ve konusunu seçme konusunda geniş bir yetkisi vardır. Alacaklı, başvurulacak takip türünü serbestçe seçebilir. Elinde kambiyo senedi olan alacaklının, borçluya karşı dilerse genel haciz yolu ile dilerse kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip yapabilecek olması buna örnektir²¹². İcra müdürü de, alacaklının bu tasarruf yetkisi çerçevesinde işlem yapmalı, alacaklının talebine aykırı işlemlerde bulunmamalıdır²¹³. Bu durumda, alacaklının takip talebinde belirttiği talebin ne olduğu önemlidir. Zira icra müdürü, devamında yapacağı takip işlemlerini, bu talebe göre

²⁰⁶ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes s. 81; Pekcanitez/Atalay/Özekes s. 243; Ulukapı-İcra, s. 11; Karş. Postacioğlu/Altay-Usul, s. 156; Alangoya, C.I, s. 164; Kuru/Arslan/Yılmaz-Usul, s. 335; Ulukapı-Usul, s. 113; Karşı-Muhakeme, s. 293.

²⁰⁷ Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 4.

²⁰⁸ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 81; Ulukapı-İcra, s. 11; Meriç, s. 53-54.

²⁰⁹ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 81; Karş. Postacioğlu/Altay-Usul, s. 157; Üstündağ-Yargılama, s. 211; Alangoya, C. I, s. 164; Kuru/Arslan/Yılmaz-Usul, s. 335; Pekcanitez/Atalay/Özekes, s. 244; Karşı-Muhakeme, s. 294-295; Ulukapı-Usul, s. 113.

²¹⁰ Yıldırım/ Deren-Yıldırım, s. 4.

²¹¹ Karş. Meriç, s. 74-75.

²¹² Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 81; Özekes, Muhammet, İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler, Ankara 2009, s. 72.

²¹³ Özekes-Temel Haklar, s. 73.

gerçekleştirecektir. İcra müdürü alacaklı tarafından talep edilmeyen şeye göre işlem yapamayacaktır²¹⁴.

Alacaklı kadar geniş olmasa da borçlunun da, bazı yetkileri vardır. Örneğin borçlu borcunu ödeyerek takibi sonlandırabilir, bazı hallerde yaptığı itiraz ile takip durur²¹⁵.

Tarafların bu tasarruf yetkileri sınırsız değildir. Bu yetki tarafların her şeyi istedikleri gibi yapacakları anlamına gelmez. İcra hukukunun keline özgü ilkeleri (şekle sıkı bağlılık, paraya çevirme gibi) aslında bu yetkinin sınırlarını belirlemektedir. Cebri icra hukuku sıkı şekil kuralları içermesi sebebiyle, tarafların tasarruflarını belirlenen usul ve şekilde gerçekleştirmesi gerekir. Örneğin, alacaklı her ne kadar takip talebinde bulunarak takibi başlatmak ve istediği takip yoluna başvurma serbestisine sahip olsa da, ancak başvurduğu takip yolunun gereklerini yerine getirerek, kanunda belirtilen takip yollarından birine başvurabilir²¹⁶.

Tarafların tasarruf yetkisinin sınırlarını belirleyen bir diğer husus da, kamu yararının söz konusu olduğu hallerdir. Takip işlemleri, kamunun menfaati gözetilerek, dürüstlük kuralı çerçevesinde yürütülmelidir. Örneğin taraflar istedikleri konuda icra sözleşmesi yapamazlar. Yaptıkları sözleşmeyle farklı bir icra takibi yolu belirleyemezler²¹⁷.

B. TARAFLARCA GETİRİLME İLKESİ

Taraflarca getirilme ilkesi, takip (dava) malzemelerinin (davanın veya takibin dayanağı olan vakıa ve delillerin) taraflarca getirilmesidir. Bu ilke tasarruf ilkesinin tamamlayıcısı niteliğindedir²¹⁸.

Cebri icra hukukunda alacaklı, takibin dayanağı olan alacak taleplerini ve bunların delillerini hazırlamak zorundadır. Nitekim m. 58'e göre alacaklı, alacağını, borcun sebebini göstermeli ve bunun dayanağı olan belgeleri sunmalıdır²¹⁹. Alacaklının takip talebi ile beraber sunduğu, alacağını gösteren belge, ya da senetler

²¹⁴ Karş. Meriç, s. 110.

²¹⁵ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 81.

²¹⁶ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 82; Özekes-Temel Haklar, s. 74.

²¹⁷ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 82; Özekes-Temel Haklar, s. 74-75.

²¹⁸ Kuru/Arslan/Yılmaz-Usul, s. 336; Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.247;

²¹⁹ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 83; Karşlı-Muhakeme, s. 300.

²¹⁹ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 83; Özekes-Temel Haklar, s. 77.

bir nevi delil niteliğindedir²²⁰. İcra organları, kural olarak bu alacak ve delilleri kendiliğinden araştıramaz. Ancak icra müdürüne takdir hakkı tanınan ve yetki verilen durumlarda, bu yetki ve hak çerçevesinde araştırma yapması söz konusudur²²¹.

Cebri icra hukukunda kural olarak, tasarruf ilkesi ile bu ilkenin tamamlayıcısı niteliğinde olan taraflarca getirilme ilkesi geçerli olmakla birlikte, birçok durumda icra organlarının kendiliğinden harekete geçmesi de kabul edilmektedir. İcra müdürü, takip talebinin içeriğinde bulunması gereken zorunlu şartları araştırmalı ve takiple ilgili emredici hükümleri kendiliğinden gözetmelidir²²². Örneğin m. 58/III'e göre, takip talebinde yabancı para alacağı, Türk parası olarak gösterilmelidir. İcra müdürü takip talebini aldığı anda, bunu kendiliğinden gözetmelidir²²³.

C. ŞEKLE SIKI BAĞLILIK İLKESİ

Cebri icra hukukunun, kendine özgü ilkelerinden biri olan şekle sıkı bağlılık ilkesi, yargılamaya hâkim olan ilkelerden yazılılık-sözlülük ilkesinin bir görünümüdür²²⁴. Cebri icra faaliyeti, kamusal karaktere sahiptir. Bu kamusal karakter sebebiyle cebri icra faaliyeti yürütülürken, devlet gücünün belirli bir disiplin içinde kullanılması zorunludur. Bu durum da şekle sıkı bağlılık ilkesinin varlığını gerekli kılmaktadır²²⁵. İcra ve İflas Kanunu Yönetmeliği bu ilkenin en iyi örneğidir. Yönetmelikte hem kanunun uygulanması somut olarak gösterilmiş, hem de takip içinde kullanılacak formlar belirtilmiştir²²⁶.

Takibin temel aşamasındaki işlemlerin hepsi, seçilen takip yoluna göre, belirli formlar ve örnekler üzerinden gerçekleştirilmektedir. Örneğin, takip talebi 1 numaralı örnek²²⁷ olarak, her takibin başında, m. 58'de düzenlenen ve İİKYY'de belirtilen içerik ve şekilde doldurulmalıdır. Alacaklının takip talebinden sonra icra müdürü, bu takip talebine ve takip yolunun özelliğine göre, ödeme emri, icra emri ya da tahliye emri formunu borçluya gönderecektir. Borçluya gönderilen bu formlarda,

²²⁰ Ulukapı-İcra, s. 12.

²²¹ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 83; Özekes-Temel Haklar, s. 77.

²²² Özekes-Temel Haklar, s. 75.

²²³ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes s. 168; Özekes-Temel Haklar, s. 75.

²²⁴ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 92; Özekes-Temel Haklar, s. 101.

²²⁵ Özekes-Temel Haklar, s. 101-102; Ulukapı-İcra, s. 13.

²²⁶ Özekes-Temel Haklar, s. 101-102.

²²⁷ Bkz. Ek 1. Takip Talebi

bilgi ve ihtar kısmı yer almaktadır. Bilgi kısmında, alacaklının yaptığı takip talebinde yer alan bilgiler; ihtar kısmında ise borçlunun borcu kabul etmesi ya da etmemesi halinde hangi durumlarla karşılaşacağı ve başvurabileceği yollar yer alır²²⁸. Bu durumda borçlu için aslında belirsiz olan hal, şekle bağlılık ilkesi sayesinde somutlaşmış olacaktır. Şekle sıkı bağlılık ilkesi sayesinde ayrıca, icra organlarının daha az hata yapması ve taraflar için hukuka aykırılığın daha az ortaya çıkması söz konusu olacaktır²²⁹.

D. TAKİP EKONOMİSİ İLKESİ

Takip ekonomisi ilkesi, takibin olabildiğince kısa sürede, basit ve ucuz bir şekilde sonuçlandırılması olarak tanımlanabilir. Bu ilke, usul ekonomisi ilkesine paralel bir ilkedir²³⁰.

Cebri icra faaliyeti gereğinden uzun, karmaşık ve pahalı olduğunda hak arama özgürlüğü zarara uğrayacaktır. Bu durum hem alacaklının alacağına kavuşmasının önünde engel oluşturacak, hem de borçlunun takip sonunda ödemek zorunda olacağı giderlerin artmasına sebep olacaktır. Ayrıca uzun süren işlemler de icra organları iş yükünün artmasına neden olacaktır²³¹. Bu şekilde başlamış olan takipler, uzun süre geçmesine rağmen sonuçlandırılmayacaktır.

İcra ve İflâs Kanunu'nda bugüne kadar yapılan değişikliklerin çoğunda takip ekonomisi ilkesi ön planda tutulmuştur²³². 6352 sayılı Kanunla 58. maddede, takip talebi ile ilgili olarak yapılan değişikliklerde de aynı amaç görülmektedir. Nitekim bu değişikliklerle takip talebinin elektronik ortamda da yapılabilmesine imkân sağlanmıştır. Elektronik ortamda takip talebinde bulunan alacaklı, icra dairesine gitmek zorunda kalmayacaktır. Elektronik ortamda takip talebinin hazırlanması, icra dairesine gidip yazılı veya sözlü olarak takip talebinde bulunmaya nazaran hem daha basit olacak hem de daha kısa sürecektir.

²²⁸ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 92; Özekes-Temel Haklar, s. 102; Karş. Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 151.

²²⁹ Özekes-Temel Haklar, s. 102.

²³⁰ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 84; Özekes-Temel Haklar, s. 82.

²³¹ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 84-85; Özekes-Temel Haklar, s. 82.

²³² Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 85; Özekes-Temel Haklar, s. 82.

6352 sayılı Kanunla 58. maddeye eklenen başka bir husus da, takip talebinde alacaklı veya vekili adına ödemenin yapılacağı banka adı ve hesap bilgilerinin belirtilmesidir. Bu durumda borçlu tarafından icra dairesinin banka hesabına (m. 9/I) yapılacak olan ödeme, yine banka aracılığıyla alacaklıya gönderilecektir. Yani icra dairesinde para ile ilgili yaşanacak olan sıkıntıların önüne geçilmiş olacak ve işlem basitleşecektir.

58. maddeye 6352 sayılı Kanunla eklenen son husus, alacaklının ve borçlunun (biliniyorsa) Türkiye Cumhuriyeti kimlik numaralarının takip talebinde gösterilmesidir. Takip talebinde özellikle borçlunun kimlik numarasının belirtilmesi halinde ülkemizde, çokça yaşanan isim benzerliği nedeniyle borçlu olmayan kişiye karşı icra takibi yapılması durumu engellenmiş olacaktır. Bu durumda takip kısa sürede, basit ve ucuz bir şekilde sonuçlandırılabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

TAKİP TALEBİNİN İÇERİĞİ

I. GENEL HACİZ YOLU İLE TAKİPTE TAKİP TALEBİNİN İÇERİĞİ

A. GENEL OLARAK

Takip talebinde bulunması gereken kayıtlar, İİK'nun m. 58'de tahdidi olarak sayılmıştır²³³. Takip talebinin geçerli olması ve buna dayanarak, icra dairesinin borçluya ödeme emri gönderebilmesi için, takip talebinde bulunması gereken bu kayıtlara takip talebinin şartları denir²³⁴. Takip talebinin geçerli olabilmesi için, İİK m. 58 ve İİKY m. 20 ile 21'de sayılan hususları içermesi gerekir. Bu hususlar, takip talebinin geçerlik şartlarıdır²³⁵.

B. ALACAKLININ KİMLİĞİ VE YERLEŞİM YERİ İLE ALACAKLI ADINA ÖDEMENİN YAPILACAĞI BANKA ADI VE HESAP BİLGİLERİ

1. Alacaklının Kimliği ve Yerleşim Yeri

a. Alacaklının Kimliği

Takip talebinde bulunması gereken kayıtlardan biri, alacaklının ve varsa vekilinin adı soyadıdır (m. 58/II, c. 1). Alacaklının kimliğinin, takip talebinde eksiksiz bir şekilde belirtilmesi gerekir. Zira ödeme emri de, takip talebindeki bilgilere göre düzenlenecektir.

Alacaklı sayısının birden fazla olması, yani alacaklılar arasında takip arkadaşlığı bulunması halinde, takip talebinde bulunan bütün alacaklıların ad ve soyadlarının açık bir şekilde gösterilmesi gerekir²³⁶. Birden fazla alacaklı adına takip yapan vekilin, takip talebine alacaklılardan birkaçının kimliğini belirtip, diğerleri için

²³³ Gören Ülkü, s. 42.

²³⁴ Kuru-El Kitabı, s. 196; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 130.

²³⁵ Uyar-Genel İçerik, s. 114.

²³⁶ Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 155; Kuru/Arslan/Yılmaz- İcra, s. 130, dn. 5; Gören Ülkü, s. 45.

“vesaire” demesi Kanun’a uygun değildir²³⁷. Çünkü Kanunda ve yönetmelikte, alacaklının kimliğinin takip talebinde gösterilmesi gerektiği açıkça belirtilmiştir. Özellikle vekil ile takibin yürütüldüğü durumlarda, vekilin takip talebinde bulunan bazı alacaklıların ad ve soyadlarını yazmayarak, vesaire gibi tabirler kullanması, namına takibi yürüttüğü alacaklıların kimliklerini ifade etmez²³⁸. Bu durum borçlunun, ad ve soyadlarının yerine vesaire tabiri kullanılan alacaklıları tanıyamamasına ve borçlunun çıkarlarının zarar görmesine sebep olabilir.

Terekenin alacaklı olması halinde, terekeye dâhil olan bütün mirasçılardan takip talebinde ad ve soyadlarının yer alması gerekir²³⁹. Terekeye resmen atanmış bir temsilci tarafından takip başlatılacak ise, takip talebinde bütün mirasçılardan ad ve soyadlarının yer alması gerekmez²⁴⁰.

Alacaklının kimliğinin yani ad ve soyadının, takip talebinde belirtilmemiş olması halinde Yargıtay, bunun takip talebinin iptaline neden olmayacağına, eksikliğin her zaman tamamlattırılabilmesine ilişkin kararlar vermiştir²⁴¹. Ayrıca Yargıtay, alacaklının kimliğine ilişkin hükmü, amir hüküm olarak nitelendirmiştir²⁴². Amir hüküm, uygulanması gereken emredici hüküm anlamındadır. Emredici hükümlerin uygulanması zorunludur. Yargıtay’ın da ifade ettiği gibi alacaklının ad ve soyadının takip talebinde yer alması, emredici bir hüküm olması sebebiyle kanaatimizce takip talebinin zorunlu unsurlarındandır. Belirsiz yani bilinmeyen bir kişi tarafından takip başlatılması mümkün olmaz. Borçlu kendisine karşı takip yapan kişiyi tanımalı ve ona göre hareket etmelidir. Alacaklının kimliğinin belirtilmemesi halinde borçlu, kendisinden alacaklı olan kişiyi tanımayacaktır. Bu sebeplerle takip talebinde alacaklının ad ve soyadının belirtilmiş olup olmadığı, kanaatimizce icra müdürü tarafından (takibin ilerleyen aşamalarında icra mahkemesi tarafından) takibin her aşamasında resen dikkate alınmalıdır.

²³⁷ Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 130, dn. 5; Uyar-Genel İçerik, s. 115; Üstündağ-İcra, s. 85; Gören Ülkü, s. 45.

²³⁸ Bkz. İİD. 19.9.1963 T., 1963/9860 E., 1963/9694 K., (Uyar-Şerh, C. 3, s. 3954).

²³⁹ Bkz. 12. HD. 5.10.1982 T., 1982/6294 E., 1982/6893K., (Uyar-Şerh, C. 3, s. 3934).

²⁴⁰ Bkz. 12. HD. 20.5.1986 T., 1986/12122 E., 1986/5958 K., (Uyar-Şerh, C. 3, s. 3926).

²⁴¹ Bkz. 12. HD. 27.1.2006 T., 2005/23200 E., 2006/635 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

²⁴² “Bu noktada, takip talebi ve ödeme emrinde bulunması gereken kayıtlar, İcra ve İflas Kanunu’nun 58. ve 60. maddelerinde gösterilmiş olup; bu belgelerde alacaklının adı, soyadı ve adresinin yazılı olması, yasanın amir hükmü gereğidir.” HGK. 23.6.2004 T., 2004/12-356 E., 2004/379 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

Takip talebinin unsurlarında eksiklik bulunması halinde nasıl bir yol izleneceği konusunda İcra ve İflas Kanunu'nda bir düzenleme yoktur. Öğretide ve Yargıtay kararlarında bu konuyla ilgili farklı görüşler bulunmaktadır. Bu sebeple benzer somut olaylarda, zaman zaman farklı uygulamaların yer aldığı görülmektedir. Bu da hukukun güvenilirliğini zedelemektedir. Kanaatimizce takip hukuku açısından, usul hukukundaki dava dilekçesi niteliğinde²⁴³ olan takip talebinin unsurlarındaki eksiklikler bakımından, dava dilekçesinin içeriği başlıklı HMK m. 119 hükmü dikkate alınarak Kanunda bir düzenleme yapılabilir. Bu düzenleme ile takip talebinin zorunlu unsurlarının eksikliği halinde, icra müdürünün alacaklıya eksikliği tamamlaması için belli bir süre tanınması, bu süre içinde eksikliğin tamamlanmaması halinde takip talebini kabul etmemesine (yani borçluya ödeme emri göndermemesine) dair icra müdürüne bir yetki verilebilir. İcra müdürüne böyle bir yetkinin verilip verilemeyeceği konusu tartışılabilir. Kanaatimizce icra müdürüne böyle bir yetkinin verilmesinde bir mahsur yoktur. Zira Yargıtay kararlarında²⁴⁴, Kanunda bir düzenleme olmamasına rağmen takip talebindeki bazı eksikliklerin alacaklıya tamamlattırılmasından bahsedilmektedir. “Alacaklıya tamamlattırma” ifadesi, icra müdürünün eksikliği alacaklıya bildirip tamamlamasını istemesi anlamına gelmektedir. Kanunda bununla alakalı bir düzenleme olmamasına rağmen, Yargıtay kararlarıyla icra müdürüne bu yetki zaten verilmiştir. İcra müdürünün zorunlu unsurlarda eksiklik olması halinde, alacaklıya süre verip tamamlattırması aksi halde takip talebini kabul etmemesinin kanunlaştırılması, yerinde bir düzenleme olabilir.

Takip talebindeki zorunlu unsurların eksikliğinin icra müdürü tarafından dikkate alınmayıp, ödeme emri gönderilmiş olması halinde, borçlu süresiz şikâyet yoluna başvurabilecektir. Zira bu durumda kamu düzenine aykırı olarak yapılmış bir işlem den söz edilebilir. Kamu düzenine aykırılık, borçlunun, üçüncü kişilerin ve kamunun yararını korumak için konulmuş emredici hükümlere aykırılık olarak tanımlanmaktadır. İcra müdürü de borçlunun ve kamunun yararını korumak için

²⁴³ Bu konudaki Yargıtay kararları için bkz. dn. 12.

²⁴⁴ Bkz. Bkz. 12. HD. 27.1.2006 T., 2005/23200 E., 2006/635 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); 12. HD. 2.3.2007 T., 2007/702 E., 2007/3813 K., (Oskay/Koçak/Deynekli/Doğan, C. 1, s. 950).

konulmuş emredici hükme aykırı bir işlem yapmıştır²⁴⁵. Ayrıca icra müdürünün eksikliği fark etmeyerek ödeme emri göndermesi üzerine itirazın kaldırılması aşamasında, icra mahkemesi takibi hemen iptal etmeyip, verilecek olan süre içinde eksikliğin tamamlanması beklenmelidir. Aksi halde takip iptal edilmelidir. Alacaklının eksikliği tamamlaması halinde, icra müdürü yeni bir ödeme emri düzenleyip borçluya göndermelidir. Nitekim Yargıtay'ın da bu doğrultuda kararları mevcuttur²⁴⁶.

İcra takibinin sonuçlanması halinde, takibin taraflarının özellikle malvarlıklarında önemli değişiklikler meydana gelir. Hatta takip prosedürünün, mal beyanında bulunulmaması halinde hapisle tazyik cezasının mevcut olması, kişilerin ticaret hayatlarındaki itibarlarının zedelenmesi gibi taraflar açısından manevi etkileri de vardır. Böyle önemli etkileri olan bir konunun Kanunda açıkça düzenlenmesinin gerekli olduğu kanaatindeyiz.

Alacaklı eğer bir vekil vasıtasıyla takip yapmakta ise, vekilinin de ad ve soyadının, takip talebinde belirtilmesi gereklidir. Vekil ile yürütülen takiplerde, takip talebine vekâletnamenin aslının ya da tasdikli örneğinin (Av. K. m. 56/I) eklenmesi gerekir²⁴⁷.

Takip talebinde, alacaklının kimliğinin açık bir şekilde gösterilmiş olması Kanun'un aradığı şartlardan birisidir. Alacaklının kimliğinin takip talebinde, eksik ya da yanlış gösterilmiş olması halinde nasıl bir yol izleneceği cevaplanması gereken bir sorundur.

Yargıtay, eski tarihli bir kararında²⁴⁸, alacaklının isminin yerine vekilin isminin yazılmış olması halinde, eksik yazım sebebiyle nesnel bir yanlışlığın olduğunu belirtmiş ve takip talebinin medeni yargılamadaki karşılığı olan dava dilekçesindeki eksiklik ve nesnel yanlışlara uygulanan kuralların kıyasen uygulanarak bu yanlışlığın düzeltilmesi gerektiği yönünde hüküm tesis etmiştir. Fakat yeni tarihli bir

²⁴⁵ **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 72; **Taşpınar Ayvaz**, Sema, İcra ve İflas Hukukunda Hükümsüz İşlemler ve Hükümsüzlük, Prof. Dr. Ramazan Arslan'a Armağan, C. 2, s. 1557-1552.

²⁴⁶ Bkz. HGK. 20.12.1995 T., 1995/12-962 E., 1995/1146 K., (**Uyar-Şerh**, C.3, s.3884); Bkz. 12. HD. 27.1.2006 T., 2005/23200 E., 2006/635 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

²⁴⁷ **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 158; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 130, dn. 3; **Muşul-İcra**, C.I, s. 290.

²⁴⁸ Bkz. 12. HD. 18.9.1985 T., 1985/8447 E., 1985/ 7173 K., (**Acar**, Bülent, Takip Talebi Örneği 48'de Alacaklının Kimliğinin Eksik Yazımının Borçlunun Savunma Hakkına Etkisi ve İlgili Görüşlerin Değerlendirilmesi, ABD 1986/6, s. 804-811, s. 810 vd.).

kararında²⁴⁹, alacaklı vekili, alacaklı şirket yerine, sehven şirket temsilcisini yazmıştır. Bu olayda Yargıtay, alacaklı isminin tamamen değiştirilmesinin, basit bir maddi hata olarak kabul edilemeyeceği için, hatanın düzeltilerek takibin sürdürülemeyeceğine karar vermiştir. Bu durumda, alacaklının kimliğinin farklı yazılmış olması, HMK m. 124 anlamında kabul edilebilir bir maddi hata olarak görülmemiştir²⁵⁰.

Yukarıdaki ilk kararda Yargıtay yanlışlığın düzeltilebileceğini belirtmesine rağmen, diğer kararda böyle bir hüküm vermemiştir. Kanaatimizce her iki kararda farklı hüküm tesis edilmiş olması isabetli olmamıştır. Alacaklı yerine vekilinin isminin yazılmış olması halinde, borçlunun alacaklıyı bilmesi söz konusu olabilir. Zira vekil ile yürütülen takiplerde, vekâletnamenin icra müdürlüğüne verilmesi gerekir. Vekâletnamede alacaklı ve vekili belirtildiğinden, alacaklının kimliği anlaşılmış olur²⁵¹.

Alacaklının kimliğinin yanlış yazılmış olmasının, maddi hatadan kaynaklanması halinde, bu hatanın düzeltilebilmesi yani HMK m.124 hükmü kıyasen uygulanabilmesi gerekir. Yukarıdaki Yargıtay kararlarının ikisinde de alacaklının kimliği, borçlu tarafından anlaşıldığı için borçlunun çıkarlarına zarar veren bir durum söz konusu değildir. Nitekim Yargıtay yukarıda bahsedilen yeni tarihli kararı dışında, genellikle alacaklının kimliğinin takip talebinde, eksik ya da yanlış gösterilmiş olması halinde, bu durumun borçlunun çıkarlarına zarar vermediği müddetçe, takibin iptalini gerektirmeyeceğine ilişkin kararlar vermiştir²⁵². Böyle durumlarda sadece yanlışlığın düzeltilmesi yeterli olacaktır. Öğretide de bu görüş kabul edilmektedir²⁵³.

²⁴⁹ Bkz. 12. HD. 27.6.2012 T., 2012/5759E., 2012/22814 K., (Süphandağ, s. 188).

²⁵⁰ Süphandağ, s. 185.

²⁵¹ Acar, s. 810.

²⁵² “Ancak ifade edilmelidir ki sözü edilen belgelerde salt alacaklının kimliğinin yanlış veya eksik gösterilmesi, borçlunun çıkarlarına zarar vermedikçe takibin hükümsüzlüğünü ve iptalini gerektirmez.” HGK. 29.12.1995 T., 1995/12-962 E., 1995/1146 K., (Uyar-Şerh, C. 3, s. 3769); Aynı doğrultudaki karar için bkz. 12. HD. 27.1.2006 T., 2005/23200 E., 2006/635 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

²⁵³ Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 130, dn. 4; Muşul-İcra, C.I, s. 290; Uyar-Genel İçerik, s. 114; Uyar-Şerh, C. 3, s. 3768; Postacıoğlu/Altay, da takip talebinde, alacaklının kimliğinin açık olmaması halinde, borçlu takibin kimin tarafından yapıldığı konusunda kuşkuya düşmemiş ve savunma hakkını kullanabilme olanağına sahip olmuşsa, takibin butlanına hükmedilmeyeceği görüşündedir. Yazarlara göre, takip talebindeki karışıklıktan dolayı, açık olmayan bir ödeme emri alan borçlu, süresinde itiraz ederek savunma hakkını kullanmış ise, daha sonra ödeme emrinin

Takip başladıktan sonra alacaklı tarafta değişiklik olabilir. Alacaklı takip talebinde bulunduktan sonra, takibe konu olan alacağını bir başkasına temlik edebilir. Alacağı temlik eden alacaklının, icra takibindeki alacaklı sıfatı kalkar; artık icra takibi ile ilgili herhangi bir işlem yapamaz. İcra takibine devam edilmesini isteme yetkisi alacağı temellük eden (yeni) alacaklıya aittir²⁵⁴. Alacağı yeni alacaklı, icra takibine kaldığı yerden devam eder. Örneğin borçlu ödeme emrine itiraz etmişse, yeni alacaklı ödeme emrine itirazın kaldırılmasını talep edebilir. Bu durum borçlunun hukuki durumunda bir değişiklik ve zarar meydana getirmez²⁵⁵. Borçlu temlik eden alacaklıya karşı sahip olduğu itiraz sebeplerini yeni alacaklıya karşı da ileri sürebilir. Ancak alacağın temlik edilmesinden önce takip kesinleşmişse, borçlunun temlik eden alacaklıya karşı sahip olduğu itiraz sebeplerini yeni alacaklıya karşı ileri sürmesi mümkün değildir²⁵⁶.

Takip talebinde ayrıca alacaklının T.C. kimlik numarası veya vergi kimlik numarasının yer alması gerekir. Takip talebine vergi kimlik numarasına alternatif olarak T.C. kimlik numarasının da yazılabileceği 6352 sayılı Kanunla getirilmiştir. Bu zorunluluk, sadece T.C. tabiiyetinde bulunan gerçek kişiler içindir²⁵⁷. Yabancı gerçek kişiler de şartları taşımaları şartı ile geçici kimlik numarası alabilmektedirler²⁵⁸. Yabancı gerçek kişi alacaklıların, kendilerine verilen bu geçici kimlik numaralarının takip talebinde yer alması gerekir.

Vergi kimlik numarasının takip talebine yazılması, yerli ve yabancı tüzel kişiler ile yabancı uyruklu gerçek kişiler içindir²⁵⁹. Vergi kimlik numarasının takip talebine yazılmaması halinde, 6352 sayılı Kanun'dan önceki Yargıtay kararlarında, bunun takibin iptalini gerektirmeyeceği, çünkü bu unsurun takip talebinin asli unsuru niteliğinde olmadığı ve icra müdürünün talebi üzerine her zaman

butlanını ileri sürerek takibin ulaştığı aşamada iptalini isteyemez. (Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 155.)

²⁵⁴ Kuru, Baki, İcra Takibi Konusu Alacağın Temliki, Ankara Üniversitesi 50. Yıl Armağanı 1925-1975, Y. 1977, s. 213-221 (Kuru- Temlik), s. 213; Uyar-Genel İçerik, s. 125; Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 16; Üstündağ-İcra, s. 67.

²⁵⁵ Kuru- Temlik, s. 216-218; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 108; Pekcanıtez/Atalay/Sungurtekin Özkın/Özekes, s. 162.

²⁵⁶ Kuru- Temlik, s. 218-219.

²⁵⁷ Kuru-El Kitabı, s. 197, dn. 10/a.

²⁵⁸ Bkz. www.nvi.gov.tr, 3.11.2015.

²⁵⁹ Kuru-El Kitabı, s. 197, dn. 11.

tamamlattırılabilceğı belirtilmiştir²⁶⁰. Değişiklikten sonra maddede yer alan “T.C. kimlik numarası veya vergi kimlik numarası” tabiri ile her iki kimlik numarasından birinin takip talebinde yer alabileceğı anlaşılmaktadır. Yargıtay, kararlarında kimlik numarasının takip talebinin zorunlu unsurlarından olmadığını ifade etmiştir. Ancak kimlik numarası, aynı ad ve soyada sahip kişilerin birbirinden ayrılması açısından büyük öneme sahiptir. Bu nedenle hem borçlunun hem alacaklının menfaati açısından kimlik numarasının takip talebinde yer alması gerekir. Kanaatimizce kimlik numarası takip talebinin zorunlu unsurlarından sayılmalıdır. Alacaklının kimlik numarasının takip talebinde yer almadığını gören icra müdürü, alacaklıya süre vererek bu eksikliğin tamamlanması isteyebilir. Eksikliğin tamamlanmaması halinde, takip talebini kabul etmez. Yargıtay kimlik numarasını zorunlu unsur kabul etmemektedir. Ancak Yargıtay kararlarında, kimlik numarasının eksikliği halinde belirtilen başvurulması gereken yol ile önerdiğimiz yol aynıdır. Kanaatimizce kanunda yapılacak olan düzenlemeyle kimlik numarası da zorunlu unsur kapsamında sayılıp, eksikliği halinde bahsedilen çözüm yolu uygulanmalıdır.

Alacaklının şöhreti de takip talebinde bulunması gereken unsurlar arasında sayılmıştır. Ancak bu hüküm, Soyadı Kanunu’ndan önce alacaklı veya borçlunun kimliğinin belirlenmesi için İcra ve İflâs Kanunu’na konulmuştur. Bu sebeple, şöhret kavramının bugün için bir anlamı kalmamıştır. Çünkü bugün, soyadı “şöhret”in işlevini görmektedir²⁶¹. Borçlunun kendisine karşı takip başlatan alacaklısını tanıyabilmesi için kanunda, takip talebinde ad ve soyad ile beraber T.C. kimlik numarasının da yer alması gerektiği düzenlenmiştir. Zira aynı ad ve soyada sahip birçok kişinin olması halinde, kimlik numarası ayırt edici unsur haline gelecektir. Takip talebinde yer alan kimlik numaraları ile muhtemel karışıklığın önüne geçilmiş

²⁶⁰ “İİK’nun 58/II. maddesinde her ne kadar takip taleplerinde vergi kimlik numaralarının yazılması öngörülmüş ise de bu eksiklik icra müdürünün talebi üzerine her zaman giderilebilir. Anılan unsur, takip taleplerinde asli unsur niteliğinde bulunmadığından sadece vergi numarasının yazılmaması takibin iptalini gerektirmediği gibi ödeme emrinin de iptalini gerektirmez.” 12. HD. 2.3.2007 T., 2007/702 E., 2007/3813 K., (Oskay/Koçak/Deynekli/Doğan, C. 1, s. 950); Aynı doğrultudaki karar için bkz. 12. HD. 27.1.2006 T., 2005/23200 E., 2006/635 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 157; Kuru-El Kitabı, s. 197, dn. 11; Muşul-İcra, C.I, s. 290.

²⁶¹ Kuru, Baki, İcra ve İflas Hukuku, C. 1, 3. Bası, İstanbul 1988, s. 210, dn. 10.

olacaktır. Bu sebeple şöhretin, artık takip talebinde bulunması gereken unsurlar arasında yer almaması, yani Kanundan çıkarılması gerektiği kanaatindeyiz.

b. Alacaklının Yerleşim Yeri

Alacaklının ve varsa vekilinin yerleşim yerinin de takip talebinde yer alması gerekir (m. 58/II, c. 1). Yargıtay bu yerleşim yeri tabirinin, teknik anlamda yerleşim yeri olmayıp, “tebligata elverişli yer” olarak anlaşılması gerektiğini vurgulamıştır²⁶². Takip talebinde, alacaklının ve borçlunun yerleşim yerinin belirtilmesi, kendilerine takip prosedürü içinde yapılacak olan tebligatlar içindir. Ayrıca borçlunun alacaklıya doğrudan borcunu ödeyebilmesi için borçlunun adresini bilmesi gerekir. Bu nedenle kanaatimizce bu hükümde bahsedilen yerleşim yerinden ve Yargıtay’ın bahsettiği tebligata elverişli yerden kasıt, nüfusta kayıtlı olan yerleşim yerinden ziyade, tarafların bilinen en son adresidir. Nitekim Tebligat Kanunu²⁶³ m. 10/I’de tebligatın kişinin bilinen en son adresine yapılacağı ifade edilmektedir²⁶⁴. Bilinen en son adresin, çok eski ya da eksik bir adres olması halinde, tebligata elverişli bir adresten bahsedilemez.

Alacaklının yabancı ülkede oturuyor olması halinde, Türkiye’de bir yerleşim yeri göstermesi ve bunu takip talebinde belirtmesi gerekir. Alacaklının Türkiye’de bir yerleşim yeri göstermemesi durumunda, icra dairesinin bulunduğu yer alacaklının yerleşim yeri sayılır (m. 58/II, c.1).

Alacaklının yerleşim yerinin, takip talebinde gösterilmemesi durumunda Yargıtay, borçlunun şikâyeti üzerine, takibin iptal edilmeyip, alacaklıya verilen süre içinde eksikliğin tamamlanması ile takibe devam edilebileceğine karar vermiştir²⁶⁵.

²⁶² Bkz. 12. HD. 20.1.2003 T., 2002/27659 E., 2003/367 K.; 12. HD. 24.10.2002 T., 2002/19956 E., 2002/21777 K., (Uyar-Şerh, C. 3, s. 3880); Uyar- Genel İçerik, s. 115.

²⁶³ İcra ve İflas Kanunu’nun belli maddelerinde tebliğlerle alakalı olarak Tebligat Kanunu’na atıf yapılmıştır. Örneğin; İİK m. 21’de icra dairelerince yapılacak tebliğlerin yazı ile ve Tebligat Kanunu hükümlerine göre olacağı belirtilmiştir.

²⁶⁴ Akcan, Recep/ Albayrak, Hakan, Tebligat Hukuku, Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara 2015, s. 163.

²⁶⁵ “Alacaklı adresinin takip talebi ve ödeme emrinde gösterilmemiş olmasının borçlunun çıkarlarına bir zarar vermeyeceği açıktır. Ne var ki takip talebi ve ödeme emrinde yasa, alacaklı adresinin bulunmasını öngördüğünden bu eksikliğin giderilmesi gerekir, ancak bu eksikliğin giderilmesi için de mercice takip iptal edilmeyip, icra dairesince verilecek süre içinde tamamlanmasından ve buna uygun ödeme emri tebliğ edildikten sonra takibe devam edilebileceği şeklinde şikâyetin kabulü gerekir.” HGK. 20.12.1995 T., 1995/12-962 E., 1995/1146 K., (Uyar-Şerh, C.3, s.3884).

Vekil ile yürütülen takiplerde, vekilin yerleşim yerinin takip talebinde belirtilmiş fakat alacaklının yerleşim yerinin belirtilmemiş olması halinde Yargıtay, bu eksikliğin de hak kaybına neden olmayacağı ve her zaman tamamlanabileceği görüşündedir²⁶⁶. Ayrıca Yargıtay, takip talebinde yazılmamış ancak onunla birlikte sunulan vekâletnamede alacaklının yerleşim yerinin yazılmış olması halinde, borçlunun bunu icra dosyasından öğrenebilecek olmasının, borçlunun çıkarlarına zarar vermeyeceği yönünde kararlar vermiştir²⁶⁷. Yargıtay bu hallerde, takip talebinde alacaklının yerleşim yerinin belirtilmemesini bir eksiklik olarak görmemektedir²⁶⁸.

Öğretide bir görüş²⁶⁹, Yargıtay'ın süreklilik kazanmış bu içtihatlarını isabetli bulmaktadır. Başka bir görüş²⁷⁰ ise, takip talebinde alacaklının yerleşim yerinin gösterilmemiş olmasının, somut olayın özelliğine göre telafi edileceğine dair Yargıtay'ın verdiği kararları isabetli bulmamaktadır. Kanunun 58. maddesinde alacaklının yerleşim yerinin gösterilmesi zorunluluğu açıkça belirtilmiştir. Alacaklı kendisini bir vekil ile temsil ettiriyor olsa dahi, alacaklının yerleşim yerinin takip talebinde gösterilmesi gerekir. Taraflarca uzlaşma sağlanabilmesi ya da alacaklının, cebri icra tehdidi dışında alacağına kavuşabilmesi durumlarında borçlunun, istediği zaman alacaklıya ulaşabilmesi için alacaklının yerleşim yerini bilmesi gerekir. Bu noktada borçludan, hızla yürüyen icra takibi karşısında, alacaklının yerleşim yerini vekâletnameye ulaştırarak öğrenmesi beklenemez.

Alacaklının yerleşim yerinin takip talebinde gösterilmemiş olması halinde, alacaklıya belli bir süre verilerek bu eksikliğin tamamlanması yönünde verilen Yargıtay kararlarının isabetli olduğu kanısındayız. Alacaklının yerleşim yeri de kanaatimizce, takip talebinin zorunlu unsurlarındandır. Zira alacaklıya yapılacak tebligatlar açısından ve borçlunun alacaklıyla görüşüp uzlaşma talebinde bulunabilmesi ya da borcunu ödeyebilmesi açısından alacaklının yerleşim yerinin

²⁶⁶ Bkz. 12. HD. 14.11.2002 T., 2002/22243 E., 2002/23450 K., (Uyar-Şerh, C.3, s. 3882).

²⁶⁷ Bkz. HGK. 23.6.2004 T., 2004/12-356 E., 2004/379 K., (Uyar-Şerh, C.3, s. 3882); 12. HD. 14.11.2002 T., 2002/22243 E., 2002/23450 K., (Uyar-Şerh, C.3, s. 3883); 12. HD. 28.2.2005 T., 2005/1107 E., 2005/3863 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

²⁶⁸ Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 157.

²⁶⁹ Uyar-Şerh, C.3, s. 3769; Kuru-El Kitabı, s. 197, dn. 12; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes s. 174.

²⁷⁰ Gören Ülkü, s. 48.

takip talebinde belirtilmesi gerekir. Takip talebinin zorunlu unsurlarının eksikliği halinde önerdiğimiz çözüm yolu burada uygulanabilir. Yani takip talebinde yerleşim yerinin eksik olması halinde, alacaklıya süre verilip bu süre içinde eksikliğin tamamlanmasının istenmesi, aksi halde takibin iptal edilmesi gerekir. Aynı durumun vekil ile yürütülen takipler açısından da geçerli olması gerektiği kanaatindeyiz. Aksi takdirde borçludan, vekâletnameden alacaklının yerleşim yerini öğrenmesinin beklenmesi, borçlunun çıkarlarına zarar verecek bir durum olabilir. Bu durum, alacaklının hatasının, borçluya yüklenmesi olarak yorumlanabilir.

İsviçre Federal Mahkemesi, bu konuda farklı bir karar²⁷¹ vermiştir. Bu kararda, alacaklının, icra takibinde bir vekil tarafından temsil edilmesi halinde bile, yerleşim yerinin, yerleşim yeri yoksa alacaklının oturduğu yerin adresinin takip talebinde belirtilmesinin zorunlu olduğu bildirilmiştir. Bu durumda borçlu, ispat yükü altında olmaksızın, çıkarlarının zedelendiği gerekçesiyle şikâyet yoluna başvurabilecektir²⁷².

2. Alacaklı Adına Ödemenin Yapılacağı Banka Adı ve Hesap Bilgileri

Alacaklı ve varsa vekili adına ödemenin yapılacağı banka adı ve hesap bilgilerinin takip talebinde gösterilmesi zorunluluğu, 6352 sayılı Kanun'un 9. maddesi ile eklenmiştir. Bununla alacaklının takip talebinde bulunurken, banka adını ve hesap numarasını da bildirmesi sağlanarak, icra dairesi tarafından yapılan tahsilatların alacaklı hesabına aktarılması amaçlanmıştır²⁷³. Alacaklı tarafından takip talebinde gösterilmesi gereken hesap bilgilerinin, icra dairesi için Adalet Bakanlığı tarafından açılmış olan hesapla bir ilgisi yoktur. Bu hesap bilgilerinin alacaklı tarafından gösterilmesinin nedeni, alacaklı adına yatırılmış olan paraların icra dairesi tarafından alacaklının hesabına yatırılmasını sağlamak içindir. Nitekim 6352 sayılı Kanunla değişikliğe uğrayan 9. maddede, "İcra ve iflâs dairelerince yapılması gereken her türlü nakdi ödeme, ilgisinin gösterdiği banka hesabına aktarılır" denilerek bu husus açıklanmıştır.

²⁷¹ İsviçre Federal Mahkemesi'nin verdiği kararın çevirisi için bkz. **Önen**, Ergun, ABD 1968, S. 1, s. 39-44; **Uyar-Şerh**, C.3, s. 3885-3889.

²⁷² **Uyar-Şerh**, C.3, s.3769; **Gören Ülkü**, s. 46.

²⁷³ 6352 sayılı Kanun'un 9. maddesinin hükümet gerekçesi. (İcra ve İflas Kanunu, Libra Mevzuat Dizisi, s. 52.)

Alacaklının hesap bilgilerinin eksik olması halinde, borçlunun çıkarlarına zarar verme gibi bir durum ortaya çıkmaz. Zira alacaklının hesap bilgileri, ödeme emrine yazılmaz²⁷⁴. Yani borçlu yapacağı ödemeyi doğrudan alacaklının hesabına aktarmaz. Borçlu ödemeyi icra dairesinin hesabına aktardıktan sonra, icra dairesi aktarılan parayı, alacaklının hesabına gönderir. Kanun koyucu paranın ödenmesi konusunda, alacaklı ve borçluyu doğrudan muhatap etmemiş, icra dairesini taraflar arasında köprü olarak görevlendirmiştir.

Alacaklının hesap bilgilerinin eksik olması borçluyu değil, alacaklıyı zora sokacak bir durumdur. Alacaklının hesap bilgilerinin takip talebinde bulunmaması halinde, satıştan sonra paraların paylaşılması aşamasında ya da öncesinde yapılan bir ödeme varsa, paranın alacaklıya verilmesi mümkün olmayacaktır. Zira artık icra dairesi m. 9 gereği, elden ödeme yapamaz. Alacaklı kendisine yapılması gereken ödemeyi hesap bilgilerinin eksik olması nedeniyle alamayınca, takibin amacı olan alacaklının alacağına kavuşması gerçekleşmeyecektir. Bu nedenle alacaklının hesap bilgilerinin, takip talebinin zorunlu unsurlarından sayılması gerektiği görüşündeyiz. Takip talebinde hesap bilgilerinin bulunup bulunmadığı, takibin her aşamasında göz önünde bulundurularak, eksikliği halinde kanaatimizce, icra müdürü tarafından tamamlattırılması gerekir. Eksikliğin tamamlanmaması halinde takip iptal edilmelidir.

C. BORÇLUNUN KİMLİĞİ VE YERLEŞİM YERİ

Takip talebinde, borçlunun (ve varsa yasal temsilcisinin) adı, soyadı, alacaklı tarafından biliniyorsa T.C. kimlik numarası veya vergi kimlik numarası, şöhret ve yerleşim yerinin gösterilmesi gerekir (m. 58/II, c. 1).

Borçlunun ad ve soyadının takip talebinde karışıklığa mahal vermeyecek şekilde açıkça gösterilmesi gerekir²⁷⁵. Takip talebinde borçlunun kimliği ile ilgili yapılmış olan maddi hata sonradan düzeltebilir²⁷⁶. Yani alacaklının kimliğinde

²⁷⁴ Kuru-El Kitabı, s.197, dn. 10.

²⁷⁵ Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 159; Üstündağ-İcra, s. 86; Gören Ülkü, s. 51.

²⁷⁶ “Somut olayda alacaklı takip taleptanesinde, dayanak mahkeme ilamında ismi geçen K. Spor Elek. San. TAŞ.’ni borçlu olarak göstermiş ise de takibin dayanağı olan Malatya İş Mahkemesi’nin 2003/457 Esas sayılı dava dosyasından davanın K. Spor Ltd. Şti. aleyhine açıldığı, davalı K. Spor Ltd. Şti. vekili Av. H. K. tarafından davaya cevap verildiği, dosyadaki

değinildiği gibi HMK m. 124 hükmü burada da kıyasen uygulanabilir. Örneğin, borçlu şirket, Komandit Şirket olmasına rağmen takip talebinde, şirket adının “Kollektif Şirket” olarak yazılması, maddi bir hata sonucudur. Bu maddi hata takibin sonucuna etki etmediği için, her zaman düzeltilebilir²⁷⁷. Ancak maddi hatanın düzeltilmesi bahanesi ile takip talebinde borçlu olarak gösterilenden başka birinin borçlu olarak yazılmasına, yani takip talebinde borçlu olarak gösterilen kişinin değiştirilmesine imkân yoktur²⁷⁸. Bununla alakalı Yargıtay eski tarihli kararlarında²⁷⁹, takip başladıktan sonra yeniden peşin harç ve başvurma harcı ödenerek, takibin bir başka borçluya daha yöneltilebileceğini kabul etmekteydi. Ancak sonraki kararlarında²⁸⁰, bu görüşünü terk etmiş, takip talebinde borçlu olarak gösterilmemiş olan kişinin, tekrar harç yatırılıp, önceden başlamış olan takibe dâhil edilemeyeceğini kabul etmiştir²⁸¹.

İcra takibi, takip talebinde borçlu olarak gösterilenden başka bir kişiye teşmil edilemez. Yani takip talebinde borçlu olarak gösterilmemiş olan kişiye, ödeme emri gönderilemez²⁸². Talep dışına çıkılmak suretiyle talepte yazılı olmayan kişiye ödeme

vekâletnamenin de K. Spor Mal. Elek. San. ve Tic. Ltd. Şti. ne ait olduğu ancak karar başlığına davalı ismi olarak maddi hata sonucu K. Spor TAŞ. yazıldığı anlaşılmaktadır. Kaldı ki davaya konu takipteki ödeme emrinin de K. Spor Malz. Elek. San. ve Tic. Ltd. Şti. vekili Av. H. K.’na tebliğ edildiği dosya kapsamı ile sabittir. Bu itibarla, takip talepten önce borçlu isminin K. Spor Elek. San. TAŞ. olarak gösterilmesi maddi hata niteliğinde olup bu yanlışlığın sonradan düzeltilmesi mümkündür.” 17. HD. 15.3.2012 T., 2012/1238 E., 2012/3218 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 174; **Uyar-Genel İçerik**, s. 128; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 131, dn. 8.

²⁷⁷ Bu konudaki Yargıtay kararı için bkz. HGK. 11.5.1966 T., 1965/843 E., 1966/165 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 131, dn. 8.

²⁷⁸ **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 131, dn. 8; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 162.

²⁷⁹ “Aynı takipte tarafların değiştirilmesi mümkün değildir. ikinci kez düzenlenen takip talepten önce başvurma ve peşin harç da alınmadığına göre, Rahmi Er hakkında usulüne uygun bir takibin varlığından söz edilemez.” 12. HD. 27.6.1995 T., 1995/9496 E., 1995/9621 K., (**Uyar-Şerh**, C.3, s. 3874); Aynı doğrultudaki karar için bkz. 10.4.1995 T., 1995/5307 E., 1995/5280K., (**Uyar-Şerh**, C.3, s. 3874).

²⁸⁰ “HUMK’a kıyasla takip talebinde borçlu olarak gösterilmeyen müşterek borçlu için sonradan takip harcı yatırılmak suretiyle önceki takibe dahil edilmesi mümkün değildir.” 12. HD. 17.2.2004 T., 2003/24775 E., 2004/3072 K., (**Uyar-Şerh**, C.3, s. 3874).

²⁸¹ **Uyar-Şerh**, C. 3, s. 3778.

²⁸² “Takip talebinde adı ve soyadı yazılı olmayan borçlu K. G. adına ödeme emri çıkartılmasına yasal olanak bulunduğundan mahkemece, takip talebine dayanmayan icra takibine yapılan itirazın iptali davasının reddine karar verilmesi gerekirken kısmen kabulü yolunda hüküm kurulması doğru görülmemiştir.” 8.6.2009 T., 2009/5902 E., 2009/6157 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); **Kuru-El Kitabı**, s.198.

emri gönderilmesi alacaklıya her hangi bir hak sunmaz²⁸³. Ancak takibin başlamasından sonra borçlunun, borcun nakli sözleşmesi ile borcunu üçüncü kişiye devretmesi durumu bunlardan farklıdır. Borcun nakli halinde, eski borçlu borcundan kurtulur. Takibe eski borçluya karşı devam edilmez. Borcun naklinden sonra bizimde katıldığımız görüşe²⁸⁴ göre, yeni borçluya karşı takip kaldığı yerden devam eder. Yeni borçlu eski borçlunun yerini alır. Alacaklının yeniden takip yapması gerekmez. Diğer görüşe²⁸⁵ göre ise, yeni borçluya karşı yeniden takip yapılması gerekir. Çünkü her borçlu, takip karşısında kendi durumunu dikkate alarak karar verecek imkâna sahip olmalıdır.

Alacaklı, aynı takip talebi ile birden fazla borçluya karşı takip yapmak istiyor ise, takip talebinde her borçlunun adı, soyadı, alacaklı tarafından biliniyorsa T.C. kimlik numarası veya vergi kimlik numarası, şöhret ve yerleşim yerinin ayrı ayrı gösterilmesi gerekir²⁸⁶. Bir borçlunun bilgileri yazıldıktan sonra, diğerleri için “ve saire” ya da “ve arkadaşları” denmesi caiz değildir²⁸⁷.

Takip talebinde borçlunun ad ve soyadının kısmen yanlış yazılmasına rağmen gerçek borçluya ödeme emri gönderilmiş olması halinde bir görüşe²⁸⁸ göre, bu durum borçlunun kimliğinde duraksama yaratmıyorsa, gönderilen ödeme emrinin batıl olduğundan söz edilemez. Yargıtay da bu konuda aynı doğrultuda karar vermiştir²⁸⁹. Somut olayda, borçlunun soyadı takip talebinde yanlış gösterilmiş, bu şekilde ödeme emri borçluya gönderilmiştir. Daha sonra alacaklı ödeme emrindeki yanlışlığın düzeltilmesi için talepte bulunmuş ve yeni bir ödeme emri düzenlenip borçluya gönderilmiştir. Borçlu da kendi adına açılmış bir takip olmadığı gerekçesiyle şikâyet yoluna başvurmuştur. Ancak Yargıtay düzeltme işleminin kanunlara aykırı olmadığı gerekçesiyle, ödeme emrinin iptal edilmeyeceğini belirtmiştir. Bu konudaki diğer görüşe²⁹⁰ göre, takip talebinde borçlunun adının kısmen yanlış yazılmasına rağmen

²⁸³ Bkz. 3. HD. 12.7.2005 T., 2005/7463 E., 2005/7898 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

²⁸⁴ **Kuru-El Kitabı**, s.165; **Kuru/Arslan/Yılmaz- İcra**, s. 109.

²⁸⁵ **Üstündağ-İcra**, s. 68.

²⁸⁶ **Muşul-İcra**, C.I, s. 291; **Kuru-El Kitabı**, s.198; **Kuru/Arslan/Yılmaz- İcra**, s. 131, dn. 8; **Uyar-Genel İçerik**, s.128; **İİD**. 12.2.1971 T., 1971/1222 E., 1971/201 K., **Uyar-Şerh**, C.3, s. 3952.

²⁸⁷ **Kuru-El Kitabı**, s.198; **Kuru/ Arslan/ Yılmaz- İcra**, s. 131, dn. 8; **Uyar- Genel İçerik**, s. 128.

²⁸⁸ **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 159.

²⁸⁹ Bkz. 12. HD. 22.1.1980 T., 1980/39 E., 1980/321 K., (**Uyar-Şerh**, C. 3, s. 3945).

²⁹⁰ **Gören Ülkü**, s. 54.

ödeme emrinde bu eksiklik giderilmiş olsa bile takip iptal edilmelidir. Ayrıca alacaklının ödeme emrinde değişiklik yapmak için istemde bulunması ve icra müdürünün bu istem ile takip talebindeki hususlardan tamamen farklı şeyleri ödeme emrinde belirtmesi Kanuna aykırılıktır. Zira icra müdürü takip talebi doğrultusunda bir ödeme emri gönderir ve bu ödeme emrine alacaklının müdahale etmesi söz konusu değildir.

Takip talebinde, diğer bütün bilgilerin doğru sadece borçlunun kimliğinin kısmen yanlış gösterilmiş olmasına rağmen, gerçek borçluya ödeme emri gönderilmiş ise kanaatimizce, bu durumda takibin iptal edilmemesi gerekir. Zira bu durumda borçlunun çıkarlarına zarar veren bir durum söz konusu değildir. Borçlu, kimliğinde yanlışlık olsa da ödeme emrinde yazılı olan alacaklıyı tanımakta ve o alacaklıya borcu olduğunu bilmektedir. Bu hususları bilmesine rağmen, kimlik bilgilerinin kısmen yanlış olduğuna dayanarak şikâyet yoluna başvurması dürüstlük kuralına aykırılık oluşturacağı gibi, takibin uzamasına, sürüncemede kalmasına sebep olur. Bu da takibin kısa sürede, basit ve ucuz bir şekilde sonuçlandırılması amacını taşıyan takip ekonomisi ilkesine ters düşer.

Alacaklı, borçlunun yerleşim yerini biliyor ise bunu takip talebinde göstermelidir. Yargıtay eski tarihli bir kararında²⁹¹, borçlunun adının yanında yerleşim yeri ve şöhretinin takip talebinde belirtilmesini, takibin selameti açısından zorunlu ve gerekli bulmuştur.

Borçlunun şöhretinin de takip talebinde gösterilmesi gerektiği kanunda belirtilmiştir. İçinde bulunduğumuz zaman açısından şöhretin belirtilmesine gerek olmadığı, soyadın şöhretin yerini tuttuğu görüşü hâkimdir²⁹². Yargıtay Soyadı Kanunu'ndan sonra 1959 tarihli bir kararında²⁹³, borçlunun yerleşim yerinin bilinmeyip, ödeme emrinin ilan yoluyla tebliğ edildiği olayda, borçlunun şöhreti gösterilmeden gönderilen ödeme emrinin batıl olduğuna karar vermiştir. Ancak günümüz açısından bunun bir öneminin kalmadığını, zira kimlik numarasının aynı ad ve soyada sahip kişiler için bile ayrı ve ayırt edici olduğunu yukarıda²⁹⁴ belirtmiştik.

²⁹¹ Bkz. İİD. 12.2.1971T., 1222 E., 201 K., (Uyar-Şerh, C. 3, s. 3952).

²⁹² Kuru-İcra, s. 210, dn. 10.

²⁹³ Bkz. İİD. 17.11.1959 T., 3152 E., 8226 K., (Uyar-Şerh, C. 3, s. 3955).

²⁹⁴ Bkz. İkinci Bölüm I. B. 1. a.

Takip talebinde yer alan kimlik numaraları ile muhtemel karışıklığın önüne geçilebilecektir. Bu sebeple şöhretin, artık takip talebinin unsurları arasında yer almaması, yani Kanundan çıkarılması gerektiği kanaatimizi yineliyoruz.

Ülkemizde son zamanlarda sıklıkla karşılaşılan durumlardan biri, isim benzerliği nedeniyle borçlu olmayan kişiye karşı icra takibi yapılmasıdır. Gerçekte borçlu olmayan bu kişiler, sadece isim benzerliği olması ve takip talebinde borçluya ilişkin bilgilerin eksik olması sebebiyle, icra takibiyle karşı karşıya kalmaktadırlar. Bunun sonucunda gerçekte borçlu olmayan bu kişiler, mağdur olmakta, mallarına haciz gelmekte²⁹⁵, itibarları zedelenmekte, hatta mahkûm olmaktadır. Yargıtay'ın yakın tarihte verdiği bir kararda²⁹⁶, isim benzerliği nedeniyle hakkında icra takibi başlatılan kişi, mal beyanında bulunmaması sebebiyle mahkûm edilmiştir. Hakkında takip başlatılan bu kişi, isim benzerliği sebebiyle mahkûm edilmesine ilişkin manevi tazminat davası açmış, Yargıtay da gerçek borçlunun nüfus bilgilerinin alacaklıda mevcut olmasına rağmen, bunları takipte ve daha sonraki icra ceza mahkemesine yapılan şikâyet sırasında tam olarak vermemiş, yalnızca borçlunun adının ve soyadının bildirilmiş olması nedeniyle, alacaklının kusuru olduğuna hükmederek, alacaklının tazminatı ödemesine karar vermiştir.

Kanaatimizce Yargıtay'ın bu kararı çok isabetli bir karardır. Zira gerçekte borçlu olmayan bu kişiler, görüldüğü gibi mağdur olmakta, hem zaman kaybı hem ekonomik kayıp yaşamaktadırlar. Borçlu ile ilgili bilgilerin takip talebinde bulunması, bu nedenle çok önemlidir. Nitekim Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu'nun verdiği bir kararda²⁹⁷, icra takibine başlarken borçlunun kimlik ve adresini tespit hususunda özenli davranmayan avukata, disiplin cezası verilmiştir. Alacaklı eğer borçlunun ad ve soyadının yanında, yerleşim yeri, T.C. kimlik numarasını biliyor ise bunu mutlaka takip talebinde belirtmelidir. Borçluya ait bu bilgileri bilmiyor ancak öğrenebilecek durumda ise araştırmalıdır.

Bahsedilen nedenlerle borçlunun ad-soyadının, yerleşim yerinin ve kimlik numarasının takip talebinin zorunlu unsurları arasında yer alması gerektiği

²⁹⁵ <http://www.gazetevatan.com/bu-yanlisligi-vatandas-affetmedi--449465-gundem.1.12.2015>

²⁹⁶ Bkz. HGK. 30.5.2007 T., 2007/4-308 E., 2007/323 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

²⁹⁷ TBB Disiplin Kurulu Kararı 21.02.2013 T., 2012/582 E., 2013/127 K., (<http://www.barobirlik.org.tr/DisiplinKarari409.tbb.1.12.2015>).

kanaatindeyiz. Takip talebinde bu unsurların hiç belirtilmemesi halinde, icra müdürünün belli süre vererek eksikliğin tamamlanmasına, aksi durumda takibin iptal edilmesine, bu eksikliklerin takibin her aşamasında dikkate alınabileceğine ilişkin Kanunda yeni bir düzenlemenin yapılması gerekliliğini burada da yineliyoruz. Ancak borçlunun yerleşim yeri ve kimlik numarası alacaklı tarafından bilinmeyebilir. Alacaklının, yerleşim yerini bilmediği borçluya ilişkin, adres araştırması yapması gerekir. Eğer buna rağmen borçlunun yerleşim yerine ilişkin bilgilere ulaşamamışsa, alacaklı bunu takip talebinde belirtmez. Bu durumda ödeme emrinin tebliği ilan yoluyla olur²⁹⁸.

Dava dilekçesinde davalının adresinin yazılmamış olmasına ilişkin Yargıtay'ın verdiği bir kararda²⁹⁹, yapılması gerekenin davacıya verilecek bir haftalık kesin süre içinde bu eksikliğin tamamlanmasının istenmesi, tamamlanmaması halinde uygulanacak yaptırımın karşı tarafa ihtar edilmesi olduğu belirtilmiştir. Aksine düşüncenin, gerek Tebligat Kanunun tebligata ilişkin ilgili hükümlerini (Teb. K. m. 21-25-28) gerekse Tebligat Kanununun Uygulanmasına dair Yönetmeliğinin ilan tebliğ ile ilgili 48 ve devamı maddelerini işlevsiz hale getireceği ifade edilmiştir. Yargıtay'ın bu kararı, icra takibi açısından kıyasen göz önüne alınabilir. Yani alacaklının, borçlunun yerleşim yeri bilgilerine ulaşamaması halinde, takip talebindeki bu eksiklikten dolayı takip iptal edilmeyip, ilan tebliğ yoluna gidilmesi daha isabetli olur.

Ayrıca alacaklı, borçlunun kimlik numarasını da bilmeyebilir. Özellikle alacaklı ve borçlu arasındaki borç ilişkisinin ticari bir sebebe dayanmadığı, tarafların birbirlerini tanıdığı durumlarda, alacaklının, borçlunun kimlik numarasını bilmemesi doğaldır. Bu hususlar dikkate alındığında borçlunun yerleşim yeri ve kimlik numarasıyla ilgili farklı bir düzenleme yapılabilir. Yani borçlunun yerleşim yeri ve kimlik numarasının takip talebinde bulunmaması halinde süre verilerek tamamlanması istendikten sonra, alacaklı tarafından yapılan araştırma sonucunda bile bu bilgilere ulaşılabilmesi halinde takip iptal edilmemelidir.

²⁹⁸ Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 131, dn. 6.

²⁹⁹ Bkz. 2. HD. 15.05.2013 T., 2013/1283 E., 2013/13844 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

Borçlunun takip ehliyeti³⁰⁰ yoksa takip talebine, borçlunun bilgilerinin yanında, yasal temsilcisinin bilgileri de yazılmalıdır. Takip ehliyeti olmayan borçlunun, yasal temsilcisi yoksa takip talebinde sadece borçlunun bilgileri yer alır. Yasal temsilcisi olmayan borçluya yasal temsilci atanması için, icra müdürü sulh hukuk mahkemesine başvurur (m. 57/I; Teb. Yön. m. 19/III), borçluya yasal temsilci tayin edilinceye kadar bekler. Yasal temsilci tayin edilince de icra müdürü ödeme emrini ona gönderir, borçluya gönderemez³⁰¹.

İcra ve İflas Kanunu'nun m. 58/II, c. 2 hükmünde, bir terekeye karşı yapılan taleplerde kendilerine tebligat yapılacak mirasçıların adı, soyadı, biliniyorsa Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası veya vergi kimlik numarası, şöhret ve yerleşim yerlerinin belirtilmesi gerektiği düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm, takibe başlanılmadan önce, borçlunun ölmüş olması halinde, takibin terekeye karşı yapılacağını göstermektedir. Ancak 53. maddede, borçlunun takip sırasında ölmesi durumunda, takibin terekeye karşı devam edebileceği düzenlenmiştir. Yani takipten önce borçlunun ölmesi hali bu maddede yer almamaktadır. Bu açıdan bu iki madde arasında bağlantı kurmak güçtür. Bunun sebebi de 58. maddenin, mehzaz İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'ndan aynen alınması, 53. maddenin ise değiştirilerek kanuna alınmasıdır³⁰². Bu konuda İcra ve İflâs Kanunumuzda bir tezatlık bulunmaktadır³⁰³. Kanaatimizce bu uyumsuzluğun giderilmesi halinde, kanundaki bu zıt durum aydınlığa kavuşacaktır.

D. PARA VEYA TEMİNAT ALACAĞININ TUTARI VE FAİZ

Takip talebinde gösterilmesi gereken önemli hususlardan bir diğeri de para veya teminat alacağının tutarı ve faizidir. Kanun'un 58/III. maddesine göre, takip talebinde alacağın veya istenen teminatın Türk parasıyla tutarı ve faizli alacaklarda faizin miktarı ile işlemeye başladığı gün belirtilmelidir. Bunun yanında alacak veya teminat yabancı para ise alacağın hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiği ve faizi de gösterilmelidir.

³⁰⁰ Bkz. Birinci Bölüm VI. B.

³⁰¹ **Kuru**-El Kitabı, s.197, dn. 17.

³⁰² Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Birinci Bölüm VI. A.

³⁰³ **Postacıoğlu/Altay**-İcra, s.150.

1. Para Alacağı Tutarı

a. Genel Olarak Para Alacağı Tutarı

Alacak miktarı, takip talebinin en önemli unsurlarından birisidir. Alacaklının takibi başlatma sebebi bu alacağa ulaşmak istemesidir. Takibin diğer safhalarında da hep bu alacak miktarı dikkate alınarak işlem yapılacaktır. Faizin belirlenmesi, haczin yapılması, harçların alınması bu alacak miktarına göre olacaktır³⁰⁴.

Takip talebinde para alacağının Türk parasıyla³⁰⁵ tutarının gösterilmesi gerekir (m. 58/II, c. 3). Bu hüküm emredici bir hükmüdür³⁰⁶. Takip talebinin zorunlu bir unsurudur³⁰⁷. Bu nedenle kanaatimizce takibin her aşamasında bu unsurun eksikliği resen dikkate alınmalıdır. Alacak miktarı gösterilmeden yapılan takip talebine ilişkin icra müdürü ilk olarak alacaklıya belli bir süre vererek eksikliğin tamamlanmasını istemelidir. Eksikliğin tamamlanmaması halinde, takip talebi kabul edilmemelidir. Takip talebi bu şekilde kabul edilerek, ödeme emri borçluya alacak miktarı belirtilmeden gönderilmiş ise, icra mahkemesi bu eksikliği resen dikkate almalıdır. Alacak miktarı yazılmadan gönderilmiş olan ödeme emri, borçlunun savunma hakkının ihlaline yol açar. Zira kanun tarafından borçluya, ödeme emrinde yazılı tutarı icra veznesine yatırmak suretiyle, her zaman takibi durdurma imkânı verilmiştir. Alacak miktarının belirtilmemesi halinde, borçlunun elinden bu imkân alınmış olur³⁰⁸. Bu durum, borçlunun hak kaybına neden olur.

Alacaklı takip talebinde belirttiği alacağı sonradan değiştiremez. Örneğin, talep edilenden başka sene veya aya ait kira alacağını, aynı takip talebinde isteyemez³⁰⁹. Takip talebinde gösterilen alacak tutarı, sonradan arttırılamaz, ancak azaltılabilir³¹⁰.

³⁰⁴ Nitekim dava dilekçesinde, davacının neye hükmedilmesini istediğini belirten unsur talep sonucudur. Medenî üsul hukukundaki mahkemenin görevi, derdestlik, dava konusu, yargılama harçları gibi birçok önemli mesele, talep sonucuna göre belirlenmektedir. **Ercan**, İbrahim, Belirsiz Alacak ve Tespit Davası, Konya 2013, s. 5-7.

³⁰⁵ Türk parası, Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre Türkiye'de tedavülde bulunan veya tedavülden kaldırılmış olsa bile değiştirme süresi dolmamış olan paraları ifade eder. (Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar, m. 2/f.)

³⁰⁶ **Muşul-İcra**, C.I, s. 292; **Pekcanitez-Yabancı Para**, s. 157.

³⁰⁷ **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 160; **Pekcanitez-Yabancı Para**, s. 152.

³⁰⁸ **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 161.

³⁰⁹ **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 131.

³¹⁰ **Üstündağ-İcra**, s. 90; **Kuru-El Kitabı**, s. 199; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 131; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 175; **Uyar-Genel İçerik**, s. 140.

Alacağının bir kısmını talep eden alacaklı, saklı tuttuğu kısmı aynı takip talebi içinde isteyemez. Kalan alacak kısmı için yeni bir takip yapılmalıdır³¹¹.

Alacaklının, alacağının bir kısmı için (kısmi) takip yapmasını, likid alacaklar ve likid olamayan alacaklar açısından ayrı ayrı değerlendirmek gerekir. Likid alacaklarda, alacak miktarı bellidir³¹². Borçlu, alacaklının icra takibinde talep ettiği alacağı veya alacağın bütün unsurlarını bilmekte veya bilebilecek durumda ise ve alacağın miktarının belirlenmesi için tarafların ayrıca anlaşmasına veya mahkemenin tayin edeceği bilirkişi eliyle bir değerlendirme yapılmasına ihtiyaç yoksa alacak, likiddir³¹³. Buna karşılık likid olmayan alacaklarda, alacağın miktarı belli değildir. Borçlu, alacaklının icra takibinde talep ettiği alacağı veya alacağın bütün unsurlarını bilmemekte veya bilebilecek durumda değildir. Alacağın miktarının belirlenmesi için tarafların anlaşması veya mahkemenin tayin edeceği bilirkişi eliyle bir değerlendirme yapılması gerekecektir³¹⁴. Haksız fiil³¹⁵ ve sebepsiz zenginleşmeden doğan alacak³¹⁶ likid olmayan alacaklara örnektir³¹⁷.

Bu açıdan likid alacaklarda, alacaklı kısmi takip yapamaz (HMK m. 109/II kıyasen). Çünkü alacak miktarı bellidir, taraflar arasında tartışmasız ve açıktır. Fakat likid olmayan alacaklarda alacak miktarı tam olarak belli olmadığından, kısmi takip yapılabilir (HMK m. 109/I-II kıyasen). Kısmi takip yapan alacaklı, takip talebinde belirttiği miktarı sonradan arttıramaz; bunun için yeni bir icra takibi yapması gerekir³¹⁸.

³¹¹ Kuru-El Kitabı, s. 199; Kuru/Arslan/Yılmaz- İcra, s. 131; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 175.

³¹² Bkz. 3. HD. 17.1.2013 T., 2012/22936 E., 2013/577 K., (Muşul-İcra, C.I, s. 416, dn. 86); Aynı doğrultudaki karar için bkz. 19. HD. 12.11.2003 T., 2002/8785 E., 2003/11343 K., (Uyar-Şerh, C.3, s. 4397); 13. HD. 29.4.2003 T., 2003/571 E., 2003/5325 K., (Uyar-Şerh, C.3, s. 4404).

³¹³ Kuru-El Kitabı, s. 264; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 170; Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 235; Üstündağ-İcra, s. 108; Muşul-İcra, C.I, s. 415; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 206; Yılmaz, Ejder, İcra İnkâr Tazminatı Açısından “Likid Alacak” Kavramı, Bankacılar Dergisi, S. 67, 2008 s.85-93, s. 89.

³¹⁴ Kuru-El Kitabı, s. 267; Kuru/Arslan/Yılmaz- İcra, s. 171; Üstündağ-İcra, s. 108; Muşul-İcra, C.I, s. 416; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 207.

³¹⁵ Bkz. 11. HD 28.6.2004 T., 2004/7517 E., 2004/7152 K., (Uyar-Şerh, C. 3, s. 4337); 11. HD. 23.3.1998 T., 1998/430 E., 1998/1942 K., (Deynekli, Adnan/ Kısa, Sedat, İtirazın İptali Davaları ve İcra İnkâr Kötüniyet Tazminatı, 2. Bası, Ankara 2005, s. 752).

³¹⁶ Bkz. 19. HD 4.5.2004 T., 2004/3134E., 2004/5133K., (Uyar-Şerh, C. 3, s. 4350); 19. HD. 15.10.1996 T., 1996/2207 E., 1996/9053 K., (Deynekli/ Kısa, s. 758).

³¹⁷ Yılmaz-Likid, s. 92.

³¹⁸ Kuru-El Kitabı, s. 199.

Bir borçlunun, alacaklıya karşı birden fazla borcu olması halinde, alacaklı tüm alacakları için tek bir takip yapabilir³¹⁹.

Alacaklının ödediği harç ve giderleri, takip talebinde istemesi gerekmez. Alacaklı takip sonunda başarılı olursa, icra müdürü bu harç ve giderleri resen dikkate alır ve borçluya yükler (m. 138)³²⁰.

b. Yabancı Para Alacağı Tutarı

Kanunun 58/III maddesine göre, alacaklı yabancı para alacağının Türk parasıyla karşılığını takip talebinde belirtmelidir. Aynı fıkarda alacaklının bu alacağını, hangi tarihteki kur üzerinden istediğini de takip talebinde göstermesi gerektiği düzenlenmiştir. Alacaklı, bu alacağını vade ya da fiili ödeme tarihindeki kur üzerinden talep edebilir (TBK m. 99/III).

Alacağın Türk parasıyla tutarının takip talebinde belirtilmesi, emredici bir hüküm olup³²¹, buna aykırı davranılmasının, devletin egemenlik haklarına ve kamu düzenine aykırılık oluşturacağı Yargıtay'ın istikrar kazanmış içtihatlarında³²² belirtilmiştir³²³. Yabancı paranın, Türk parası olarak karşılığının yanında, yabancı paranın tutarı da borçluyu bilgilendirmek için takip talebine yazılabilir. Bunda bir mahsur yoktur³²⁴.

³¹⁹ Kuru-El Kitabı, s. 199; Kuru/Arsalan/Yılmaz-İcra, s. 132.

³²⁰ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 175; Muşul-İcra, C.I, s. 293; Postacıoğlu/Altay, s. 94.

³²¹ Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 162; Üstündağ-İcra, s. 87; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 168; Muşul-İcra, C.I, s. 292; Pekcanitez-Yabancı Para, s. 156; Ayan, Serkan, Yabancı Para Borçlarının İfası, Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, C.I, 2013, s. 511-570, s. 555; Uyar-Genel İçerik, s. 145.

³²² "İcra takibi yabancı para alacağına ilişkindir. Takip talebinde ve ödeme emrinde alacak DM olarak gösterilmiş; alacağın karşılığı TL olarak belirtilmemiştir. Bu husus İİK'nin 58/III. maddesine aykırı olup, kamu düzeni ile ilgili bulunduğu için, mercice re'sen dikkate alınması gerekir." HGK. 12.5.1999 T., 1999/12-271 E., 1999/301 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); "İncelenen takip taleptanesi ve icra emrinde alacağın ...EURO'luk kısmının Türk Parası karşılığı belirtilmemiştir. Bu noksanlık kamu düzeni ve devletin hükümlerlik hakları ile ilgili olup, takibin her safhasında doğrudan doğruya göz önünde tutulmalıdır." 12. HD. 2.3.2010 T., 2010/3716 E., 2010/4675 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki kararlar için bkz. 12. HD. 30.9.2004 T., 2004/16044 E., 2004/20546 K., (Uyar-Şerh, C. 3, s. 3818).

³²³ Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 162; Muşul-İcra, C.I, s. 292; Uyar-Genel İçerik, s. 145.

³²⁴ Pekcanitez-Yabancı Para, s. 192.

Hukukumuzdaki yabancı paranın Türk parasına çevrilmesi zorunluluğu diğer ülke hukuklarında da kabul edilmiştir. Yabancı para alacağı, aynen yabancı para olarak talep edilemez³²⁵.

Takip talebinde, yabancı paranın Türk parasına çevrilmeden, aynen yabancı para olarak talep edilmesi durumunda, icra müdürü bu eksikliği kendisi tamamlayamaz. Bu halde öğretide kabul edilen görüşe³²⁶ göre, icra müdürü, takip talebini kabul etmeyip reddetmelidir. Bu kurala uyulmayıp, başlatılan takipte ve devamında borçluya gönderilen ödeme emrinde yabancı para alacağının Türk parası tutarı gösterilmemesi, yabancı paranın aynen talep edilmesi halinde, kamu düzenine aykırılık nedeniyle takip resen iptal edilmelidir. Ayrıca bu durumda süresiz şikâyet yoluna başvurulabilir³²⁷. Yabancı para alacağının, takip talebinde Türk parasına çevrilmiş olmasına rağmen, bunun ödeme emrine yansıtılmamış olması durumunda yalnızca ödeme emrinin iptali gerekir, takip iptal edilmez. Ödeme emrinin iptalinden sonra, borçluya yeni bir ödeme emri gönderilir³²⁸. Yargıtay'ın görüşü de bu yöndedir³²⁹.

Alacağın Türk parasıyla tutarının takip talebinde belirtilmesi, emredici bir hüküm olması sebebiyle takip talebinin zorunlu unsurlarındandır. Yargıtay'ın ve öğretinin kabul ettiği görüşe, bu unsurun eksikliğinin resen dikkate alınması gerektiği ve eksiklik halinde borçlunun süresiz şikâyet yoluna başvurabileceği noktalarında katılmaktayız. Ancak alacak tutarının yabancı para ile gösterilmesi halinde takibin hemen iptal edilmeyip, alacaklıya belli bir süre verilerek bu eksikliğin giderilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Yabancı para alacağının, hangi tarihteki kur üzerinden talep edileceğinin de takip talebinde açıkça belirtilmesi gerekir. Alacaklı, takip talebinde, kuru seçmek zorundadır. Alacaklı bu seçimini terditli olarak yapamaz. Yani takibin sonunda hangi

³²⁵ **Pekcanitez**–Yabancı Para, s. 151; **Gören Ülkü**, s. 59.

³²⁶ **Kuru-El Kitabı**, s. 208; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 168; **Pekcanitez-Yabancı Para**, s. 193; **Üstündağ-İcra**, s. 88; **Muşul-İcra, C.I.**, s. 300.

³²⁷ **Kuru-El Kitabı**, s. 208; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 168; **Pekcanitez-Yabancı Para**, s. 201; **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 162; **Muşul-İcra, C.I.**, s. 292; **Uyar-Genel İçerik**, s. 147; **Gören Ülkü**, s. 62.

³²⁸ **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 162; **Gören Ülkü**, s. 62; **Pekcanitez-Yabancı Para**, s. 155.

³²⁹ Bkz. HGK. 14.6.200 T., 2000/12-993 E., 2000/1047 K., (**Uyar-Şerh**, C.3, s. 3831); 12. HD. 25.3.2003 T., 2003/2836 E., 2003/6194 K., (**Uyar-Şerh**, C.3, s. 3829).

kur yüksekse, yüksek olan kur üzerinden alacağının ödenmesini talep edemez³³⁰. Öğretide³³¹ ve Yargıtay kararlarında³³², bu zorunluluğa uyulmaması hâlinde, icra müdürünün eksikliği tamamlattırabileceği; alacaklının takip talebinde bunu belirtmemiş olmasının, takibin iptaline sebep olmayacağı görüşü benimsenmiştir.

Kanaatimizce yabancı paranın Türk parasına çevrilmesinde, alacaklının vade tarihindeki kurdan mı yoksa fiili ödeme tarihindeki kurdan mı ödeme yapılmasını isteyeceğini takip talebinde belirtmesi zorunludur. Zira bunu belirtmemesi halinde, takibin başında yapılacak olan çevirinin hangi tarihe göre hesaplanacağı bilinemez. Yani takip talebinde vade tarihindeki kurdan ödeme yapılmasının istenmesi halinde, çevirinin vade tarihindeki döviz kuru dikkate alınarak yapılması gerekir. Ancak bu dikkate alınmadan, çeviri takip tarihindeki kur üzerinden yapılması alacaklının ya da borçlunun menfaatlerine zarar verebilir. Zira bu tutar üzerinden harçlar alınacak, takibin sonunda da yine bu tutar alacaklıya ödenecektir. Yabancı para alacağının, hangi tarihteki kur üzerinden talep edileceğinin de takip talebinde belirtilmemesi halinde, zorunlu unsurlar için uygulanması gerektiğini düşündüğümüz husus dikkate alınmalıdır. Yani bu konuda icra müdürünün eksikliği tamamlattırması, aksi halde takibin iptal edilmesi sonucuna varmaktayız.

Takip devam ederken, borçlunun icra dairesinin banka hesabına, yabancı para ile ödeme yapıp yapamayacağı konusunda farklı görüşler vardır. Bir görüşe göre³³³, borçlu borcunu icra dairesinin banka hesabına Türk parası olarak yatırmalıdır. Diğer görüşe göre³³⁴, borçlu borcunu yabancı para olarak ödeyebilir ve böylece borcundan kurtulur. Bunun Türk parası ile ödeme zorunluluğu kuralını ihlal ettiği düşünülmemelidir. Zira ödeme yapılmasıyla takibe artık devam edilmeyecek ve takip

³³⁰ **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 169; Bu konudaki Yargıtay kararı için bkz. 12. HD. 18.5.2004 T., 2004/8767 E., 2004/12586 K., (**Uyar-Şerh**, C. 3, s. 3817).

³³¹ **Erişir**, Evrim, Borçlar Kanunu m. 83 f. III ve Türk Borçlar Kanunu m. 99 f. III'e Göre Gerçek Olmayan Yabancı Para Alacağının Aynen veya Türk Lirası Üzerinden Tahsili, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.12, 2012, Özel S. 2010, s.873-894, s. 883; **Kuru-El** Kitabı, s. 209, dn. 76; **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s.162.

³³² Bkz. 12. HD. 3.3.2006 T., 2006/976 E., 2006/4161 K., (**Oskay/Koçak/Deynekli/Doğan**, C. 1, s. 964); 12. HD. 30.4.2004 T., 2004/6567 E., 2004/10832 K., (**Uyar-Şerh**, C. 3, s. 3817).

³³³ **Muşul-İcra**, C.I, s. 303.

³³⁴ **Pekcanitez-Yabancı Para**, s. 165; **Kuru-İcra**, C.I s. 73; **Barlas**, s. 93; **Uyar**, Talih, Yabancı Para Alacaklarının Tahsilinde Ortaya Çıkan Sorunlar, İBD 1993, s. 572-583, s. 574.

ekonomisi ile zaman açısından tasarruf sağlayacaktır. Bu halde takip devam ederken, borçlunun icra dairesinin banka hesabına, yabancı para ile ödeme yapması durumunda alacaklıya borcu kalmayacaktır. Nitekim yabancı para alacağının takip talebinde Türk parasına çevrilmesinin, maddi hukuk ilişkisine bir etkisi olmayıp, bu halde borç yenilenmiş olmaz³³⁵. Yani yabancı para borcu sona erip, onun yerine Türk parası borcu geçmiş olmaz. Borç hala yabancı para borcudur. Yabancı para borcu için aynen takip yapılamamasından dolayı, çevirisi yapılarak Türk parası olan karşılığı icra takibine konu olmaktadır³³⁶. Kanaatimizce borcun, Türk parası borcu olarak şekil değiştirmeyip hala yabancı para borcu olarak kalmaya devam etmesi kabul edilirken, borçlunun ödemeyi yabancı para ile yapamaması ve yabancı para ile ödeme yaptığı için borcundan kurtulamayacak olması zıtlık oluşturur. Öğretideki bu tartışma, aslında icra dairesinin yabancı para ile yapılan ödemeyi kabul edip edemeyeceği üzerine kuruluydu. Ancak 12. maddenin yürürlükten kaldırılmasıyla, icra dairesi artık elden ödeme kabul edemeyecek, borçlu ödemesini icra dairesinin banka hesabına yapacaktır.

Yabancı para alacağı, gerçek ve gerçek olmayan yabancı para alacağı olarak ikiye ayrılır³³⁷. Bu ayrım, yabancı paranın ödenme şekliyle alakalıdır. 818 sayılı eski Borçlar Kanunu’nda gerçek ve gerçek olmayan yabancı para alacağı şeklinde bir ayrım yapılamamışken, 6098 sayılı yeni Borçlar Kanunu’nda bu kavramlara yer verilmiştir.

aa. Gerçek Yabancı Para Alacağı

Mutlaka yabancı para olarak ödenmesi kararlaştırılan alacağa, gerçek yabancı para alacağı denir. Gerçek yabancı para alacağı mevcutsa, borçlu borcunu muhakkak yabancı para ile ödemek zorundadır³³⁸. TBK m. 99/II ve III’de ülke parası dışında

³³⁵ **Kuru**-El Kitabı, s. 208; **Pekcanitez**-Yabancı Para, s. 162; **Gören Ülkü**, s. 60; **Muşul-İcra**, C.I, s. 299.

³³⁶ **Muşul-İcra**, C.I, s. 300.

³³⁷ **Eren**, s. 975; **Pekcanitez**-Yabancı Para, s. 30; **Aykonu**, Mustafa, Yabancı Para Borçlarında Munzam Zarar, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, C. XIV, 1997, s. 139 – 165, s. 145.

³³⁸ “Borçlu borcun ödenmesinde henüz temerrüde düşmemiş ise; doğrudan doğruya sözleşmede açıklanan yabancı parayı aynen ödeyerek borcundan kurtulacak, sözleşmede borç miktarının yabancı ülke parası üzerinden ifade edilmesi ile yetinilmemiş, ayrıca ödemenin efektif dövizle yapılması “Aynen ödenecektir” denilerek veya bu anlama gelen sözlerle ifade edilmişse, borçlu

başka bir para birimiyle ödeme yapılmasının kararlaştırılmış olması halinde, sözleşmede aynen ya da bu anlama gelen bir ifadenin bulunmamasından bahsedilmiştir. Bu ifadeden, yabancı para alacaklarının, gerçek ve gerçek olmayan yabancı para alacağı olarak kararlaştırılabileceği anlaşılmaktadır³³⁹.

Gerçek yabancı para alacakları sadece sözleşmeden doğar. Yani taraflar bunu sadece sözleşme ile kararlaştırabilirler. Yoksa sebepsiz zenginleşmeden doğan para alacakları ve nafaka alacağının³⁴⁰ yabancı para ile ödenmesine karar verilemez³⁴¹. Ancak sözleşmesel bir ilişki olmaksızın ortaya çıkan tazminat taleplerinde zararın, zarar gören malvarlığı değerinin bulunduğu ülkenin para birimi ile ödenmesinin talep edilebileceği kabul edilmektedir³⁴².

Gerçek yabancı para alacağının icra takibine konu olması halinde, aynen ödeme şartı olsa da Kanun'un 58/III maddesindeki zorunluluk gereğince, yabancı paranın Türk parasına çevrilmesi gerekecektir. Bu durumda aynen ödeme şartına rağmen, borçlu borcunu Türk parası ile ödeyebilecektir. Ayrıca borçlunun bu durumda aynen ödeme hakkı da elinden alınmış değildir³⁴³.

TBK m. 99/III'de, ülke parası dışında başka bir para birimiyle belirlenmiş ve sözleşmede aynen ödeme ya da bu anlama gelen bir ifade de bulunmadıkça, borcun, ödeme gününde alacaklıya ödenmemesi üzerine, alacaklının alacağını aynen, vade ya da fiili ödeme günündeki rayiç üzerinden Türk parası ile ödenmesini isteyebileceği düzenlenmiştir. Görüldüğü gibi fıkra, gerçek olmayan yabancı para alacaklarından bahsedilmiştir. Gerçek yabancı para alacaklarında, temerrüt halinde nasıl bir yol izleneceği belirtilmemiştir. Bu fıkra öğretide tartışmalı olup, bir görüşe³⁴⁴ göre, gerçek yabancı para borçlusu temerrüde düştüğünde, alacaklı vade veya fiili ödeme

Türk parası ile ödemede bulunamayacak, borcunu yabancı ülke parası ile ödemek zorunda kalacaktır.” HGK. 3.6.1998 T., 1998/11–299 E., 1998/380 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); **Pekcanitez**-Yabancı Para, s. 31; Serkan, **Ayan**- Yabancı Para, s. 524; **Eren**, s. 975; **Aykonu**, s. 145; **Oğuzman/Öz**, s. 304; **Muşul**-İcra, C.I, s. 297; **Baygın**, Cem, Yabancı Para Üzerinden Borçlanmalar ve Hukuki Sonuçları, İstanbul 1997, s. 52; **Barlas**, s. 12.

³³⁹ Serkan, **Ayan**-Yabancı Para, s. 525.

³⁴⁰ Bkz. 2. HD., 03.03.2005 T., 2005/1256 E., 2005/3166 K., (Serkan, **Ayan**- Yabancı Para, s. 519, dn. 11).

³⁴¹ **Eren**, s. 974; **Pekcanitez**-Yabancı Para, s. 34; Serkan, **Ayan**-Yabancı Para, s. 516 vd; **Muşul**-İcra, C.I, s. 297.

³⁴² Serkan, **Ayan**- Yabancı Para, s. 517 ve aynı sayfadaki karar için bkz dn. 11.

³⁴³ **Pekcanitez**-Yabancı Para, s. 157.

³⁴⁴ **Aykonu**, s. 149; **Reisoğlu**, Safa, Türk Borçlar Hukuku Genel hükümler, 23. Baskı, İstanbul 2012, s. 307.

tarihindeki kur üzerinden TL olarak ödeme yapılmasını isteyebilir. Zira gerçek olmayan yabancı para alacaklarında, borçlunun temerrüde düşmesi halinde alacaklıya vade veya fiili ödeme tarihindeki kurun Türk parası olarak karşılığını isteme yetkisi verilmiştir. Bu yetkinin gerçek yabancı para alacaklarında bulunmadığının ileri sürülmesi kanun koyucunun amacıyla bağdaşmaz. Diğer görüşe³⁴⁵ göre, gerçek yabancı para borçlusu temerrüde düştüğünde, alacaklı vade veya fiili ödeme tarihindeki kur üzerinden Türk parası ile ödeme yapılmasını isteyemez. Zira fıkarda, gerçek olmayan yabancı para alacakları için bu hükmün düzenlendiği aşıkârdır. Bu sebeple, gerçek yabancı para alacaklısı, icra takip talebinde, alacağını vade veya fiili ödeme tarihindeki kurdan birini seçip, ona göre ödeme talep etme gibi bir seçimlik hakka sahip değildir. Bu durumda icra takibi, takip tarihindeki Türk parası karşılığının gösterilmesi şartıyla yapılabilir. Takip tarihinde çevirinin yapılması da harca esas değer gösterilmesi açısından³⁴⁶.

TBK m. 99/III hükmü, eski Borçlar Kanunu'nun 83/III maddesine karşılık gelmektedir. 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 83/III maddesinde, “yabancı para borcunun vadesinde ödenmemesi halinde” şeklinde bir ifade kullanılmıştır. Bu ifadeden, eski kanun zamanında yabancı para borcunda temerrüde düşülmesi halinde, gerçek ve gerçek olmayan yabancı para borçlarında temerrüt olarak, bir ayrım yapılmadığı anlaşılır. Ancak yeni TBK'nın 99/III maddesindeki “sözleşmede aynen ödeme ya da bu anlama gelen bir ifade de bulunmadıkça, borcun, ödeme gününde alacaklıya ödenmemesi” ifadesinin, gerçek olmayan yabancı para alacağında temerrüdü açıkladığına bu başlık altında değinilmiştir. Bu açıdan madde değişikliğe uğramıştır. Nitekim bu maddedeki ifadelerden, değişiklik açıkça anlaşılmaktadır. Bu sebeple gerçek yabancı para alacağı için yapılacak olan icra takibinde, alacaklı alacağın vade veya fiili ödeme tarihindeki kur üzerinden ödenmesi talebinde bulunamayacak, borçlunun gecikmesi sebebiyle alacaklıya böyle bir hak doğmayacaktır³⁴⁷. Zira maddi hukuk kuralları açısından gerçek yabancı para

³⁴⁵ Serkan, **Ayan-Yabancı Para**, s. 530 vd.; **Oğuzman/Öz**, s. 305; **Baygın**, Cem, Türk Borçlar Kanunu'nun Borç İlişkisinin Hükümleri – Borçların ve Borç İlişkilerinin Sona Ermesi Konularında Getirdiği Bazı Yenilik ve Değişiklikler, EÜHFD, C. XIV, S. 3–4, 2010 s. 119-144, s. 129.

³⁴⁶ **Baygın-Değişiklik**, s. 129; Serkan, **Ayan-Yabancı Para**, s. 531.

³⁴⁷ **Oğuzman/Öz**, s. 305; **Ayan-Yabancı Para**, s.529.

alacaklısının böyle bir hakkı bulunmadığı için icra yoluyla da alacaklı bu seçimlik hakkı kullanamayacaktır. Nitekim maddi hukukun vermediği bir yetki, şekli hukuk tarafından mevcutmuş gibi uygulanamaz³⁴⁸.

Kanunun 58/III maddesinde alacaklının yabancı para alacağı için takip başlatması halinde takip talebinde, “yabancı para alacağının” hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiğinin belirtilmesi gerektiği düzenlenmiştir. Yani İcra ve İflâs Kanunu’nda, Borçlar Kanunu’ndaki gibi yabancı para alacağı için gerçek ya da gerçek olmayan yabancı para alacağı ayrımı yapılmamış, sadece “yabancı para” tabiri kullanılmıştır. Bu açıdan gerçek yabancı para alacakları hakkında bir düzenleme olmaması sebebiyle, iki kanun arasında bir boşluk ve çelişki bulunmaktadır. İİK m. 58/III ile 818 sayılı BK m. 83/III arasında kavram birliği varken yani her ikisinde de sadece “yabancı para” tabiri kullanılmışken, TBK m. 99/III ile bu sağlanamamıştır. Bu sebeple olması gereken hukuk açısından İcra ve İflâs Kanunu’nda yapılacak olan bir düzenleme ile bu uyumsuzluk giderilebilir.

bb. Gerçek Olmayan Yabancı Para Alacağı

Alacağın mutlaka yabancı para ile ödenmesi kararlaştırılmamışsa, gerçek olmayan yabancı para alacağı söz konusudur³⁴⁹. Gerçek olmayan yabancı para alacağında, borçlunun TBK m. 99/II’ye dayanan seçimlik bir hakkı³⁵⁰ vardır. Buna göre borçlu borcunu, yabancı para ile ödeyebileceği gibi ödeme günündeki rayiç üzerinden Türk parası ile de ödeyebilir. Alacaklı bu iki ödeme türünü de kabul etmek zorundadır. Aksi takdirde alacaklı temerrüde düşer³⁵¹.

TBK’nun 99/II maddesinde belirtilen “ödeme günü” kavramının ne anlama geldiği öğretide tartışmalıdır. Nitekim 818 sayılı Borçlar Kanunu’nun 83/II maddesindeki “vadenin hulûlü günü” kavramı kullanılmıştır. Bu iki kavramın aynı

³⁴⁸ Serkan, **Ayan-Yabancı Para**, s.530.

³⁴⁹ **Pekcanitez-Yabancı Para**, s. 30; **Eren**, s. 975; **Aykonu**, s. 147; **Oğuzman/Öz**, s. 305; **Muşul-İcra, C.I.**, s. 297; **Baygın-Yabancı Para**, s. 50; **Barlas**, s. 12; **Erişir-Yabancı Para**, s. 873.

³⁵⁰ Bu konuda öğretide kavram birliği yoktur. Bazı yazarlar bunu alternatif yetki olarak tanımlarken, bazıları seçimlik yetki olarak adlandırmaktadırlar.

³⁵¹ **Erişir-Yabancı Para**, s. 873; **Pekcanitez-Yabancı Para**, s.31; **Ayan-Yabancı Para**, s.534; **Muşul-İcra, C.I.**, s. 297; **Aykonu**, s. 147.

anlama geldiğini savunan, bizim de katıldığımız görüşe³⁵² göre, bu kavram vade yani muacceliyet tarihini ifade etmektedir. Bu şekilde kabul edilmediği takdirde üçüncü fıkradaki ödeme günü ifadesinin bir anlamı kalmaz³⁵³. Diğer görüşe³⁵⁴ göre ise, bu kavram ile asıl kastedilen fiili ödeme tarihidir. Ancak bu kavram yerine göre fiili ödeme tarihini, yerine göre vade tarihini kapsayabilir. TBK m. 99/II'deki bu kavram ile (818 sayılı Kanunun 83/II maddesinden farklı olarak) vade kararlaştırılmışsa, vadeden önce borçlunun ödeme yapacağı tarihteki kur üzerinden Türk parası ile de ifade bulunabileceği anlaşılmaktadır. TBK madde 99/III'deki ödeme günü ile anlaşılan ise vade tarihidir.

Vadesinde ödenmeyen gerçek olmayan yabancı para alacağının alacaklısının, aynen ödeme, vade veya fiili ödeme tarihindeki kur üzerinden Türk parasıyla ödeme talep edebilir (TBK m. 99/III). Bu durumda alacaklı, sadece bu üç ödeme şeklinden birisini talep edebilecektir. Alacaklının borçluya karşı icra takibi başlatması halinde, her ne kadar aynen ödeme talebinden (TBK m. 99/III) bahsedilse de alacaklı takip talebinde aynen ödeme talep edemez. Zira takip talebinde, yabancı para alacağının Türk parasıyla tutarının belirtilmesine ilişkin hükmün (m. 58/III), emredici bir hüküm olduğunu ve bunun devletin egemenlik hakları ile kamu düzenini ilgilendirdiğini yukarıda³⁵⁵ incelemiştik. Ayrıca TBK m. 99/III hükmü ile getirilen “aynen” ifadesi, İİK m. 58/III'teki Türk parasına çevirerek takip yapma zorunluluğunu ortadan kaldırmaz. Zira maddi hukukla ilgili bir hükmün değiştirilmesi, o hükmün şekli hukukla ilgili olan kısmının da değiştirildiği anlamını taşımaz³⁵⁶. 6098 sayılı Borçlar Kanunu, İcra ve İflâs Kanunu'na göre sonraki kanun niteliğinde değildir³⁵⁷. Kaldı ki gerçek yabancı para alacaklarında dahi yabancı para üzerinden takip yapamayan alacaklının, gerçek olmayan yabancı para alacaklarında böyle bir hakkının olduğu hiç düşünülemez³⁵⁸. Sonuç olarak, yabancı para alacakları için yapılan takiplerde, Türk parasına çeviri zorunluluğu devam etmektedir.

³⁵² Oğuzman/Öz, s. 306; Serkan, *Ayan-Yabancı Para*, s.546; Reisoğlu, s. 305; Eren, s. 975; Muşul-İcra, C.I, s. 297.

³⁵³ Serkan, *Ayan-Yabancı Para*, s.546.

³⁵⁴ Erişir-Yabancı Para, s. 874, dn. 4.

³⁵⁵ Bkz. İkinci Bölüm I. D. 1. b.

³⁵⁶ Pekcanitez-Yabancı Para, s. 182.

³⁵⁷ Erişir-Yabancı Para, s. 880.

³⁵⁸ Serkan, *Ayan-Yabancı Para*, s. 556.

Gerçek olmayan yabancı para alacağının vadede ödenmemesi üzerine, seçimlik hakkını takipten önce aynen ödeme olarak yapmış olan alacaklının, takip talebinde aynen ödeme talep edemeyeceği için bunu hangi tarihteki kur üzerinden talep edeceği tartışmalıdır. Bir görüşe³⁵⁹ göre, bu durumda alacaklı, fiili ödeme tarihindeki kur üzerinden Türk parası olarak ödeme isteyebilir. Alacaklının, önceden aynen ifa talep edip, icra takibine başladıktan sonra bunu vade tarihi olarak değiştirmesi uygun değildir. Bu görüşe göre, aynen ödeme talebi, icra takibinde mümkün olmadığı (takip talebinde yabancı para olarak istenemeyeceği) için fiili ödeme tarihindeki kur üzerinden Türk parası talebi olarak karşılık bulmaktadır.

Diğer görüşe³⁶⁰ göre ise, aynen ifa ve vade veya fiili ödeme tarihindeki kur üzerinden Türk parası olarak ifa farklı kavramlardır. Nitekim TBK m. 99/III’de de bu kavramlar ayrı ayrı belirtilmiştir. Bu sebeple aynen ifa talebinin, (yabancı para ile takip yapılamayacağı için) fiili ödeme tarihindeki kur üzerinden Türk parası olarak ifa talebi sayılması mümkün değildir. Yargıtay bu konuda, 818 sayılı Borçlar Kanun’u zamanında, birinci görüş doğrultusunda kararlar³⁶¹ vermiştir. Ancak ikinci görüşe göre, Yargıtay’ın verdiği bu kararların temelinde, yüksek enflasyon olduğu o zamanlarda, alacaklıların kur farkı nedeniyle oluşan munzam zararlarının tahsili için fiilî ödeme tarihindeki kuru talep etmeleri vardır. Zira dövizin düzenli olarak yükseldiği dönemde alacaklılar, yükselen kurdan etkilenmemek için alacaklarını icra takibi ile yabancı para üzerinden tahsil etmek istemelerine rağmen, Türk parası ile takip yapmak zorunda olmaları sebebiyle, fiilî ödeme tarihini alacağın yabancı para üzerinden tahsiline eşdeğer olarak görüyorlardı. Bazı dönemlerde Türk parasının döviz karşısında değer kazanması, aynen ödeme ile fiilî ödeme tarihinin her zaman örtüşmeyebileceğini göstermiştir. Türk parasının değer kazandığı dönemlerde, vadesi geçmiş bir alacağın tahsili için vade tarihindeki kur, alacaklı için daha karlı

³⁵⁹ Serkan, **Ayan-Yabancı Para**, s. 554.

³⁶⁰ **Erişir-Yabancı Para**, s. 884.

³⁶¹ “Davacı, Mark’ın aynen ödenmesini istemekle, fiili ödeme günündeki rayice göre Türk Parası ile ödenmesini istemiş demektir. Davalılar, 220.000 Mark’ı aynen veya fiili ödeme günündeki rayice göre Türk Parası ile ödemek suretiyle borçlarından kurtulabilirler.” HGK, 7.4.1993 T., 1993/13-41 E., 1993/145 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki kararlar için bkz. HGK, 11.11.2009 T., 2009/4-238 E., 2009/493 K.; 17. HD, 21.10.2008 T., 2008/1389 E., 2008/4760 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

olacaktır³⁶². Bu açıdan, daha önce aynen ödeme talep etmiş olan alacaklının, icra takibine girdiğinde bu talebinin karşılığının fiili ödeme tarihindeki kur üzerinden Türk parası olarak değerlendirilmesi her zaman alacaklının menfaatine uymayacaktır. Her ne kadar ülkemizde dövizin istikrarlı bir şekilde değer kazanması alışılmış bir durum olsa da, sair zamanlarda bunun tersi de yaşanmaktadır. Alacaklının aynen ödeme istediğini bu şekilde yorumlamayıp, yabancı para alacakları için başlatılan icra takibinde yapılması gereken çeviride, kur seçiminin alacaklının yapacak olması hususun, bu durumda da geçerliliğini koruması daha isabetli olacaktır.

Gerçek olmayan yabancı para alacaklısı, takip talebinde, vade ya da fiili ödeme tarihindeki kur üzerinden Türk parası ile alacağını almayı talep edebilir. Alacaklının bu iki kurdan başka bir kuru talep etme hakkı bulunmamaktadır. Yani alacaklı, menfaatine daha uygun olan, başka bir kur tarihini kendine göre belirleyemez³⁶³. Zira TBK m. 99/III'te sadece vade ve fiili ödeme tarihindeki çeviri kurundan bahsetmekte, başka bir kur tercihi sunmamaktadır. Bu sebeple takip tahindeki çeviri kuru da, gerçek olmayan yabancı para alacakları açısından bir seçim konusu olamaz³⁶⁴. Yargıtay, 4949 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önce, alacaklının takip tarihindeki kur üzerinden Türk parası ile ödeme talep edebileceğine dair kararlar³⁶⁵ veriyordu. Ancak bu değişiklikten sonra, alacaklının kur seçimi yapmadan takip talebinde bulunması halinde icra müdürünün bunu tamamlatabileceğine ilişkin verdiği kararlar, artık takip tarihinin esas alınamayacağına işaret etmektedir³⁶⁶.

Alacaklı takip talebinde, hangi kurdan ödeme talep ediyorsa bunu belirtir. Alacaklı tarafından yapılmış olan kur seçiminin, daha sonra değiştirilmesi mümkün değildir³⁶⁷. Yani takip talebinde vade tarihindeki kur üzerinden ödeme talep etmiş

³⁶² Erişir-Yabancı Para, s.884.

³⁶³ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 168-169; Oğuzman/Öz, s. 305; Erişir-Yabancı Para, s. 882; Serkan, Ayan-Yabancı Para, s. 553.

³⁶⁴ Erişir-Yabancı Para, s. 882; Serkan, Ayan-Yabancı Para, s. 553; Aksi yönde, Muşul-İcra, C.I, s. 30; Postacıoğlu/Altay-İcra,s. 163; Kuru-El Kitabı, s. 210; Camcı, Ömer, Yabancı Para Borcu Dava ve Takipleri, İstanbul 1999, s. 8; Pekcanitez, Hakan, 4949 Sayılı Kanun'la, İcra Hukukunda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi, TBBD 2003/49, s. 137-158, s. 144.

³⁶⁵ Bkz. 12. HD. 22.10.2002 T., 2002/19799 E., 2002/21485 K.; 30.4.2001 T., 2001/5977 E., 2001/7313 K., (Uyar-Şerh, C. 3, s. 3834-3835).

³⁶⁶ Erişir- Yabancı Para, s. 883,dn. 28.

³⁶⁷ Pekcanitez-Yabancı Para, s. 163.

olan alacaklı, yabancı paranın değer kazanması sebebiyle, daha sonra fiili ödeme tarihindeki kur üzerinden ödeme yapılmasını isteyemez. Yargıtay da bu görüştedir³⁶⁸.

cc. Yabancı Paranın Türk Lirasına Çevrilmesi

aaa. Çeviriyi Yapacak Olan Kişi

Kanun'un 58/III. maddesinde takip talebinde, yabancı para alacağının Türk parasına çevrilmesi gerektiği belirtilmiş, ancak bu çevirinin kimin tarafından yapılacağı açıkça belirtilmemiştir. Takip talebinin hukuki niteliği göz önünde bulundurulduğunda, çevirinin alacaklı tarafından yapılması gerekir. Zira takip talebi hukuki niteliği itibari ile taraf takip işlemidir. Taraf takip işlemlerinin, alacaklı ya da borçlu tarafından yapılması gerektiğine yukarıda değinilmiştir³⁶⁹. Taraf takip işlemi olan takip talebi, alacaklı tarafından hazırlanıp icra dairesine verileceği için, yabancı paranın çevirisinin de alacaklı tarafından yapılması gerekmektedir. Bu hususta icra dairesinin bir yetkisi bulunmamaktadır³⁷⁰. Öğretide bu konuda görüş birliği bulunmaktadır³⁷¹.

Ayrıca Yargıtay'ın alacaklının çeviri yapmadan verdiği takip talebinin, resen iptal edilmesi gerektiğine ve icra müdürünün bu eksikliği kendisinin tamamlayamayacağına ilişkin verdiği kararları³⁷² ile de çevirinin, alacaklı tarafından yapılması gerektiği görüşünde olduğunu gösterir³⁷³.

³⁶⁸ Bkz. 19. HD. 10.12.2009 T., 2009/4519 E., 2009/11548 K., (**Kuru-** El Kitabı, s. 209).

³⁶⁹ Bkz. Birinci Bölüm III. B.

³⁷⁰ **Muşul-İcra**, C.I, s. 308.

³⁷¹ **Pekcanitez-Yabancı Para**, s. 187-188; **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 162; **Üstündağ-İcra**, s. 88; **Kuru-El Kitabı**, s. 209-210; **Muşul-İcra**, C.I, s. 308; **Uyar-Genel İçerik**, s. 150-151; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 168.

³⁷² “Alacağın Türk Parası ile tutarının takip taleplerinde gösterilmesi zorunludur. Aynı zorunluluk ödeme emri için de geçerlidir. İncelenen takip dosyasında, ödeme emrinde söz konusu yasa hükmünün yerine getirilmediği görülmüştür. Bu noksanlık kamu düzeni ve devletin hükümlerine hakları ile ilgili olup, takibin her safhasında doğrudan doğruya göz önünde tutulmalıdır.” 12. HD. 5.5.2008 T., 2008/6905 E., 2008/9441 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki kararlar için bkz. İkinci Bölüm I. D. 1. b.

³⁷³ “Somut olayda alacaklı tarafından yabancı para alacağına ilişkin olarak düzenlenen takip talebinde ve borçluya gönderilen ödeme emrinde takibe ilişkin harca esas değer 471.610,00 YTL olarak gösterilmiştir.” 12. HD. 27.3.2007 T., 2007/3410 E., 2007/5779 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

bbb. Çevirinin Yapılacağı Kur

Alacaklının, yabancı para alacağını Türk parasına çevirirken hangi kuru esas alacağı tartışmalıdır. Bu konuda çok fazla görüş vardır. Bir görüşe³⁷⁴ göre, alacaklının alacağının tam olarak karşılanabilmesine en yakın olan kur, T. C. Merkez Bankası'nın efektif satış kurudur. Başka bir görüşe³⁷⁵ göre ise, nakit dışı ödemelerde döviz satış kurunun, nakden yapılan ödemelerde ise, efektif satış kurunun esas alınması gerekir. Bir diğer görüşe³⁷⁶ göre, alacaklı elde edeceği yabancı parayı Türkiye'de kullanacaksa efektif satış kuruna göre, bu parayı, yabancı bir ülkedeki hesabına transfer edecekse o zaman döviz satış kuruna göre Türk parasına çevirecektir. Diğer bir görüşe³⁷⁷ göre ise, çeviride esas alınacak kur döviz satış kurudur. Yargıtay da T.C. Merkez Bankası'nın efektif satış kuru üzerinden çeviriyi yapması gerektiği yönünde kararlar vermektedir³⁷⁸.

Efektif satış kuru, döviz satış kurunun belli oranda arttırılmasıyla ortaya çıktığı için kanaatimizce çeviride esas alınması gereken kur, T.C. Merkez Bankası'nın efektif satış kurudur. Yabancı para alacağının efektif satış kuru esasa alınarak Türk parasına çevrildiği tutar, döviz satış kuru esas alınarak Türk parasına çevrilen tutardan daha fazla olacağı için, çeviride efektif satış kurunun tercih edilmesi, alacaklının yararına olacaktır.

ccc. Çevirinin Yapılacağı Tarih

Yabancı para alacağının hangi tarihteki kura göre Türk parasına çevrileceği önemlidir. Alacaklının vade ya da fiili ödeme tarihindeki kurlardan birini seçerek ödeme yapılmasını istemesi halinde, çevirinin yapılacağı tarih de değişecektir.

³⁷⁴ Pekcanitez-Yabancı Para, s. 188; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 168.

³⁷⁵ Barlas, s. 101; Baygın-Yabancı Para, s. 117; Oğuzman/Öz, s. 306.

³⁷⁶ Uyar-Genel İçerik, s. 150.

³⁷⁷ Muşul-İcra, C.I, s. 309.

³⁷⁸ “Takip talebi ve buna uygun olarak düzenlenen icra emrinde ise, 12.000 USD maddi tazminat alacağına, dava tarihinden takip tarihine kadar 1.451,84 USD işlemiş faiz istendikten sonra, alacağın bu kısmının dava tarihinden itibaren işleyecek ticari temerrüt faiziyle birlikte fiili tahsil günündeki TCMB efektif satış kuruyla hesaplanacak TL karşılığı üzerinden tahsili talep edilmiş olmakla, dava tarihiyle takip tarihi arası için mükerrer olarak faiz isteminde bulunulduğu anlaşılmaktadır.” 12. HD. 13.12.2011 T., 2011/11123 E., 2011/28570 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki kararlar için bkz. 12. HD. 23.9.2014 T., 2014/19953 E., 2014/22299 K.; 12. HD. 26.3.2001 T., 2001/4306 E., 2001/5102 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

Çevirinin yapılacağı tarihin değişmesi ile yabancı paranın Türk parası ile karşılığı da değişecek ve harçlar bu tutar dikkate alınarak hesaplanacak, haciz de yabancı paranın çevrilen Türk parası tutarı üzerinden yapılacaktır.

Alacaklının takip talebinde vade tarihindeki kurdan ödeme yapılmasını istemesi halinde, çeviri vade tarihindeki döviz kuru dikkate alınarak yapılacaktır³⁷⁹. Fiili ödeme günündeki kur üzerinden ödeme yapılması istendiği durumda ise, çeviri takip tarihindeki döviz kurundan yapılarak takip talebinde gösterilecektir³⁸⁰. Zira bu tarih fiili ödeme gününe, vade tarihinden daha yakındır. Harçlar da bu tutar üzerinden alınacaktır³⁸¹. Fiili ödeme günündeki kur üzerinden ödeme yapılmasının istenmesi halinde, takip tarihinde alacak TL'ye çevrilecek ancak alacağın tahsil edilmesine kadar döviz kurunda meydana gelen yükselme ve düşüşler sebebiyle, bu iki tarihteki TL tutarı aynı olmayabilecektir³⁸².

Bu noktada, takip talebinde yabancı paranın Türk parasına çevrilmesinin, sadece harcı hesaplamak açısından mı yoksa takip hukukunun tekniği açısından mı önemli olduğu tartışması gündeme gelmektedir. Öğretide kabul edilen görüşe³⁸³ göre, yapılan çeviri takip hukukunun tekniği açısından yapılır. Aslında Kanun'un 58/III maddesinin emredici nitelikte kabul edilmesinin gerekliliği, takip talebinde alacak tutarının mutlaka Türk parası olarak gösterilmesi açısından dır. Bu durumda kanun koyucunun amacı, sadece harcı hesaplamak için yabancı paranın Türk parasına çevrilmesi olsaydı, bu Kanun'da belirtilirdi³⁸⁴. Bu açıklamalar, takibin başında yabancı para alacağının TL'ye çevrildiği tutarın (Türk parası tutarı), takip boyunca aynı kalması gerektiğini gösterir. Yani takip hukukunun tekniği açısından yapılan

³⁷⁹ **Kuru**-El Kitabı, s. 209; **Uyar**-Genel İçerik, s. 148; “Somut olayda, alacaklı takip taleplerinde vade tarihindeki ABD Dolarını TL'ye çevirmiş ve ödeme emri takip talebi gibi düzenlenip borçluya gönderilmiştir. Takip talebinde ve ödeme emrinde alacaklı vade tarihi ile takip tarihi arasında işlemiş temerrüt faizini yabancı para olarak hesaplayıp takip tarihindeki kur üzerinden Türk parası olarak yazmamış bulunduğu, itirazın iptali ve kaldırılması davasında yargı merciileri bu talep ile bağlı olduklarından artık vade tarihi ile takip tarihi arasında yabancı para faizi yürütülmesine yasal olanak yoktur.” 12. HD. 18.12.2002 T., 2002/12-1058 E., 2002/1064 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

³⁸⁰ **Kuru**-El Kitabı, s. 209; **Muşul**-İcra, C.I, s. 310; **Uyar**-Genel İçerik, s. 148; **Uyar**-Şerh, C.3, s. 3796; **Gören Ülkü**, s. 64; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 168.

³⁸¹ **Uyar**-Genel İçerik, s. 148; **Uyar**-Şerh, C.3, s. 3796.

³⁸² **Muşul**-İcra, C.I, s. 311.

³⁸³ **Pekcanitez**-Yabancı Para, s. 181; **Erişir**-Yabancı Para, s. 889.

³⁸⁴ **Pekcanitez**-Yabancı Para, s. 183.

çeviri, tüm takip boyunca aynı kalmalıdır.³⁸⁵ İtirazın iptali ya da kaldırılması yoluna başvurulduğunda, hacizde ya da satışta, takibin başında belirlenen miktara göre işlem yapılması, çevirinin yalnız harcın hesaplanması için yapılmadığını gösterir³⁸⁶. Yabancı paranın çevrilen TL tutarı takip boyunca aynı kalacağından, fiili ödeme tarihinde döviz kurundaki yükselme olması halinde, alacaklı alacağının tamamını tahsil edemeyecektir. Bu sebeple alacaklının lehine bir fark oluşacaktır. Oluşan fark için, yeni bir takip yapabilecektir³⁸⁷.

Yargıtay ise, yabancı paranın TL'ye çevrilmesini genellikle harca esas değer olarak görmekte, yani bunun sadece harcın hesaplanabilmesi için yapıldığına dair kararlar vermektedir³⁸⁸. Ödeme için, fiili ödeme tarihinin seçilmiş olması halinde, takip tarihi itibarıyla çeviri yapılacak harçlar bu miktara göre ödenecektir. Takip devam ederken, mallar haczedildikten sonra satış işlemi de gerçekleşince, yabancı paranın Türk parası ile karşılığı yeniden hesaplanacaktır³⁸⁹. Bu durumda, eğer takip devam ederken döviz kurunda yükselme olursa, takibin başında belirlenen alacak miktarı, tekrar hesaplama işlemiyle artırılmış olacaktır³⁹⁰.

Kanaatimizce, alacak miktarının tüm takip boyunca aynı kalması hususu, yabancı para alacakları için de uygulanmalıdır. Yani fiili ödeme günündeki kur üzerinden ödeme yapılmasının istenmesi halinde, çeviri takip tarihinde yapılmalı ve tüm takip boyunca değişmemelidir. Zira takip talebinin verilmesinden sonraki işlemler, başlangıçta belirtilen miktar üzerinden gerçekleştirilecektir. Bu açıklamalardan, çevirinin takip hukukunun tekniği açısından yapıldığı sonucu

³⁸⁵ **Pekcanitez-Yabancı Para**, s. 181-183; **Muşul-İcra**, C.I, s. 310; **Gören Ülkü**, s. 63; **Uyar-Genel İçerik**, s. 146.

³⁸⁶ **Pekcanitez-Yabancı Para**, s. 182; **Kuru-El Kitabı**, s. 211.

³⁸⁷ **Kuru-El Kitabı**, s. 211; **Pekcanitez-Yabancı Para**, s. 179; **Muşul-İcra**, C.I, s. 311; **Gören Ülkü**, s. 64.

³⁸⁸ “Dairemizce uygulanan ve istikrar kazanan içtihatlarına göre takip talepnamesinde yabancı para alacağının harca esas değerinin gösterilmiş bulunması İİK’nun 58/III ve 60/I. maddelerinde yazılı koşulu yerine getirilmesi yönünden yeterli kabul edilmektedir.” 12. HD. 27.3.2007 T., 2007/3410 E., 2007/5779 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki kararlar için bkz. 12. HD. 6.11.2014 T., . 2014/23228 E., 2014/26420 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); 12. HD. 29.4.2004 T., 2004/7715 E., 2004/10622 K., (**Uyar-Şerh**, C. 3, s. 3825); **Postacıoğlu/Altay** da yabancı paranın Türk parası tutarının, harca esas değer açısından gösterilmiş olmasının Kanun’a aykırılık teşkil etmediği görüşündedir. (**Postacıoğlu/Altay- İcra**, s. 162-163); **Pekcanitez-Yabancı Para**, s. 155; **Muşul-İcra**, C.I, s. 311.

³⁸⁹ **Gören Ülkü**, s. 64.

³⁹⁰ **Pekcanitez-Yabancı Para**, s. 184.

çıkartılabilir. Çevirinin, sadece harcın hesaplanması amacıyla yapıldığının kabul edilmesi, İcra ve İflâs Kanunu'nun özüne uymayacaktır.

İsviçre hukukunda bu durum farklıdır. İsviçre İcra ve İflas Kanunu'nda takip talebinde yabancı paranın İsviçre parasıyla tutarının gösterilmesi gerekir. Ancak alacaklı, haciz aşamasında, yabancı para alacağını haciz isteme tarihindeki kura göre İsviçre parası olarak talep edebilir. Döviz kurundaki değişiklik sebebiyle takibin başında yapılmış olan çeviri tutarı değişmiş olabilir. Bu düzenleme ile döviz kurundaki değişiklikten, alacaklının zarara uğraması engellenmek istenmiştir³⁹¹.

2. Teminat Alacağı Tutarı

Konusu para olan ve konusu paradan başka bir şey olan teminat alacakları için ilâmsız icra takibi yapılabilir³⁹². Takip talebinde alacağın, teminat alacağı olduğu açıkça belirtilmelidir³⁹³. Başlangıçta yalnız para alacağı olarak bildirilen bir alacağın, ödeme emrinin tebliğinden sonra teminat alacağı olarak nitelendirilmesi ve takibe böyle devam edilmesi mümkün değildir³⁹⁴. Alacaklının bu durumda yeni bir takip başlatması gerekir³⁹⁵.

Konusu para olan teminat alacaklarına ilişkin takip talebinde, bir paranın teminat gösterilmesi istendiği açıkça belirtilmelidir. Aksi takdirde yapılan takip, para alacağına ilişkin bir takip olarak değerlendirilerek, para alacağına ilişkin takip talebi olacaktır³⁹⁶. Konusu paradan başka bir şey olan teminat alacaklarına ilişkin takip talebinde ise, teminatın cinsinin ve Türk parası ile tutarının gösterilmesi gerekir³⁹⁷.

Teminatın yabancı para olması halinde, ilâmsız icra yoluna başvurulabilecektir³⁹⁸. Para alacakları için düzenlenen takip talebine ilişkin açıklamalar, niteliğine uygun olduğu ölçüde teminat alacakları için de geçerlidir³⁹⁹.

³⁹¹ **Amonn, Kurt/Walther**, Fridolin, Grundriss des Schuldbetreibungs und Konkursrechts, 7. Auflage, Bern 2003, s. 104; **Kuru-El Kitabı**, s. 211; **Gören Ülkü-**, s. 63 (naklen).

³⁹² **Kuru-El Kitabı**, s. 193; **Karşı-İcra**, s. 141.

³⁹³ **Kuru-Teminat**, s. 35; **Uyar-Genel İçerik**, s. 140.

³⁹⁴ **Kuru-Teminat**, s. 35.

³⁹⁵ **Karşı-İcra**, s. 142.

³⁹⁶ **Karşı-İcra**, s. 142.

³⁹⁷ **Kuru-Teminat**, s. 37; **Karşı-İcra**, s. 143.

³⁹⁸ **Kuru-El Kitabı**, s. 193.

³⁹⁹ **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 167; **Muşul-İcra, C.I**, s. 263.

3. Faiz

a. Genel Olarak Faiz

Öğretide çeşitli şekillerde tarif edilen faizi, para alacaklısının bu paradan mahrum kaldığı süre için kendisine tanınan bir karşılık olarak tanımlanabilir⁴⁰⁰. Faiz, asıl alacağın var olması halinde ortaya çıkar yani fer'i niteliklidir. Asıl alacağa bağlı olmasına rağmen, ondan bağımsız bir alacaktır⁴⁰¹.

b. Faiz Türleri

aa. Genel Olarak Faiz Türleri

Faiz türleri çeşitli ayrımlara tabi tutularak açıklanmaktadır. Bu ayrımlar, niteliğine, kaynağına, uygulandığı işe ve uygulanış biçimine göre faiz türleri şeklindedir⁴⁰². Fakat biz çalışmamızda bunların hepsine değinmeyip, icra hukukunda çoğunlukla karşılaşılan faiz türlerinden bahsedeceğiz.

Anapara faizi, nakdi sermayenin belirli bir süre başkasının kullanımına bırakılması sebebiyle oluşacak faiz olarak tanımlanmaktadır⁴⁰³. Bu faiz gelir elde etme amacıyla, alacaklı tarafından borçluya verilmiş olan paraya uygulanan faizdir⁴⁰⁴.

⁴⁰⁰ **Oğuzman/Öz**, s. 312; **Eren**, s. 978; **Aydoğdu**, Murat/**Ayan**, Serkan, Türk Borçlar ve Türk Ticaret Hukuku'nda Yer Alan Faiz ile İlgili Düzenlemelerin Değerlendirilmesi, Ankara 2014, s. 2; **Demir**, Şamil, Türk Borçlar Kanunu'nun Para Borçlarında Faize İlişkin Getirdiği Yenilik Ve Sınırlamalar, ABD, 2012/4, s. 209-234, s. 213; **Oğuzman/Öz**, s. 312; Diğer tanımlar için bkz. **Ayan**, s. 283; **Barlas**, s. 151; **Helvacı**, Mehmet, Borçlar ve Ticaret Kanunu Bakımından Para Borçlarında Faiz Kavramı, İstanbul 2000, s. 65; **Aydemir**, Efrail, Hukuk Uygulamasında Faiz, Ankara 2014, s. 14; **Arslan**, Çetin/**Kırmızı**, Mustafa, Türk Hukukunda Faiz ve Munzam Zarar, Açıklama – İçtihatlı, Ankara 2010, s. 34; **Reisoğlu**, s. 312; **Kaya**, Arslan, Adi ve Ticari İşlerde Faiz, İÜHF.M., 1994, C. LIV, s. 347-366, s. 347; **Orbay Ortaç**, Nurdan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Ticari İşlerde Faiz, ABD, 2014/2, s. 119- 133, s. 122.

⁴⁰¹ **Arslan/Kırmızı**, s. 37-38; **Aydoğdu/Ayan**, s. 3-4; **Helvacı-Faiz**, s. 50-51; **Aydemir**, s. 17;

⁴⁰² Bkz. **Arslan/Kırmızı**, s. 81 vd.

⁴⁰³ **Muşul-İcra**, C.I, s. 313; **Arslan/Kırmızı**, s. 81; **Helvacı-Faiz**, s. 102; **Barlas**, s. 126; **Aydoğdu/Ayan**, s. 5; **Kaya**, s. 352; **Orbay Ortaç**, s. 123; **Karşlı-İcra**, s. 146.

⁴⁰⁴ **Aydemir**, s. 95; Bu konudaki Yargıtay kararı için bkz. HGK. 9.10.2002T., 2002/12-709 E., 2002/781 K., (**Arslan/ Kırmızı**, s. 87).

Akdi faiz, tarafların yaptıkları sözleşmede, faizin türü, oranı ve ödeme zamanını belirledikleri faizdir. Kanuni faiz ise, tarafların iradesi dışında kanundan doğan faizdir⁴⁰⁵.

Ticari işlerde uygulanan faiz ticari faiz olup, bunun dışında kalan işlerde de adi faiz uygulanır⁴⁰⁶.

Bileşik faiz, işlemiş olan faizin anaparaya eklenerek bulunan toplam meblağ üzerinden faiz işletilmesidir⁴⁰⁷.

bb. Temerrüt Faizi

Para borcunu ödemekte temerrüde düşmüş borçlunun, temerrüt devam ettiği sürece alacaklıya ödemek zorunda olduğu faizdir. Bu faizi ödeme yükümlülüğü tarafların anlaşmasına bağlı olmadan kanundan doğmaktadır⁴⁰⁸. TBK'nun 120/I maddesinde, uygulanacak yıllık temerrüt faiz oranının, sözleşmede kararlaştırılmamış olması halinde, yürürlükteki mevzuata göre belirleneceği belirtilmiştir.

Borçlunun temerrüt faizi ödemesi, kendi kusuruna ve alacaklının zararına bağlı değildir. Yani borçlu kusuru olmasa da bu faizi ödeyecektir⁴⁰⁹. Ayrıca alacaklının da zararının mevcudiyetini ispat etmesi gerekmez⁴¹⁰.

Temerrüt faizinin, talep edilebilmesi için borcun bir para borcu olması gerekir. Bu para borcunun sözleşmeden ya da sözleşme dışı bir ilişkiden kaynaklanmış olmasının bir önemi yoktur⁴¹¹.

⁴⁰⁵ Aydemir, s. 33-37; Arslan/Kırmızı, s. 90; Kaya, s. 353; Orbay Ortaç, s. 123.

⁴⁰⁶ Arslan/Kırmızı, s. 92; Helvacı-Faiz, s. 114-115; Kaya, s. 354; Orbay Ortaç, s. 123.

⁴⁰⁷ Muşul-İcra, C.I, s. 317; Arslan/Kırmızı, s. 92; Aydemir, s. 86; Helvacı-Faiz, s. 99; Eren, s.984; Kaya, s. 352; Orbay Ortaç, s. 123.

⁴⁰⁸ Barlas, s. 126; Eren, s. 1099; Arslan/Kırmızı, s. 88; Ayrıca bkz. Ayrancı, Hasan; Türk Borçlar Hukukunda Munzam Zarar (BK. m. 105), Ankara 2006, s. 66; Ayrancı, Hasan, Para Borçlarında Temerrüt Faizi, ABD 2006/Haziran-Temmuz-Ağustos, s. 100-105, s. 100; Aydemir, s. 43 vd.; Helvacı-Faiz, s. 102; Ayan, s. 377; Demir, s. 218; Kaya, s. 352; Orbay Ortaç, s. 123; Karşlı-İcra, s. 146.

⁴⁰⁹ Bkz. 13. HD. 22.11.2012 T., 2012/17865 E., 2012/26319 K., (YKD C. 39, S. 3 2013, s. 561).

⁴¹⁰ Barlas, s. 132-135; Eren, s. 1100; Ayan, s. 377; Oğuzman/Öz, s. 503; Ayrancı-Zarar, s. 71; Ayrancı-Temerrüt, s. 100; Demir, s. 218; Kaya, s. 357.

⁴¹¹ Barlas, s. 137; Ayrancı-Zarar, s. 73-74; Demir, s. 218; Eren, s. 1099.

c. Faiz Oranı

Kanun'un 58/III maddesinde faizli alacaklara ilişkin takip yapıyor olması halinde, faizin miktarı ve işlemeye başladığı günün belirtilmesi gerektiğini düzenlemiştir. Faizin miktarından kasıt, faizin tutarı olmayıp, faizin oranıdır⁴¹².

Tarafların alacağın belli bir yüzdesi olarak sözleşmede kararlaştırdıkları faiz oranına akdi faiz oranı denir. Taraflar bu tür bir belirleme yapmamışlarsa, Kanunda öngörülen faiz oranları uygulanır. Buna da kanuni faiz oranı denir⁴¹³.

Alacaklının takip talebinde, sadece faiz istediğini belirtmiş ancak (akdi) faiz oranını yazmamış olması halinde öğretide kabul edilen görüş⁴¹⁴, tarafların sözleşme ile faiz kararlaştırmış olsalar bile kanuni faiz oranının hesaplanması gerektiği yönündedir. Bu görüşe katılmıyoruz. Zira alacaklının yerine icra müdürünün geçip alacaklının bu yönde bir isteği olmadan, kanuni faiz oranının hesaplanması, Kanun'un 58. maddesine ve alacaklının çıkarlarına uygun değildir. Çünkü kanuni faiz ile akdi faiz arasında ciddi oran farkları bulunmaktadır. Akdi faiz oranı, kanuni faiz oranına göre, hem ticari işlerde hem ticari olmayan işlerde hep daha yüksektir⁴¹⁵. Bu sebeplerle, alacaklının faiz oranını belirtmemiş olması halinde, alacaklıya hiçbir hak tanımayarak onun yerine geçerek kanuni faiz oranını hesaplamak, adil bir çözüm yolu değildir. Kanaatimizce yapılması gereken, alacaklıya belli bir süre vererek bu eksiliği giderilmesinin istenmesi aksi halde takibin iptal edilmesidir.

aa. Türk Lirası Alacaklarında Faiz Oranı

Anapara faizi talebinde, ticari olmayan bir iş söz konusu ise, burada kanuni faiz oranı için TBK m. 88/I hükmüne gidilir. Söz konusu hükümde, "Faiz ödeme borcunda uygulanacak yıllık faiz oranı, sözleşmede kararlaştırılmamışsa faiz borcunun doğduğu tarihte yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre belirlenir" denmektedir. Şu an yürürlükte olan mevzuat ise, kanuni faiz ve temerrüt faizine

⁴¹² **Postacıoğlu**, İlhan E., Faizin Başlangıcı Hakkındaki 11. 12. 1957 günlü İçtihadı Birleştirme Kararının Tahlili, İÜHF 1958/XXIV/1-4 s. 499-502, s. 501 vd.; **Üstündağ-İcra**, s. 88; Bkz. 12.1957 T. 17/29 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı, (Uyar-Şerh, C. 3, s. 3955).

⁴¹³ **Eren**, s. 980.

⁴¹⁴ **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 175; **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 164; Dava dilekçesinde faiz oranının belirtilmemesi halinde de kanuni faiz oranı uygulanacağına dair bkz. **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s. 331; **Postacıoğlu/Altay-Usul**, s. 420.

⁴¹⁵ Bkz. İkinci Bölüm I. D. 3. c.

ilişkin 3095 sayılı Kanundur. Bu Kanunun 1/I maddesine göre, yıllık kanuni faiz oranı yüzde on iki olarak belirlenmiştir. Ancak aynı maddenin ikinci fıkrasında, Bakanlar Kurulu'nun bu oranı aylık olarak belirlemeye, yüzde onuna kadar indirmeye veya bir katına kadar artırmaya yetkili olduğu belirtilmiştir. Bakanlar Kurulu da, 2005 tarihinde verdiği karar⁴¹⁶ ile kanuni faiz oranını, 1/1/2006 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yıllık % 12'den % 9'a indirmiştir. Ticari bir iş söz konusu ise kanuni faiz oranı, TTK m. 9/I'in 3095 sayılı Kanun'a atfı nedeniyle % 9'dur⁴¹⁷.

Anapara faizi talebinde, ticari olmayan bir iş söz konusu ise, burada akdi faiz oranı, taraflarca serbestçe belirlenebilir. Ancak kanuni faiz oranının % 50'sini aşamaz. Bu durumda oran en fazla % 13,5 olarak belirlenebilir. Ticari işlerde akdi faiz oranı, TTK m. 8/I'e göre, serbestçe belirlenebilir. Burada üst sınır yoktur. Bu serbestiyede dürüstlük kuralı, ahlaka aykırılık ve gabin göz önünde tutulmalıdır⁴¹⁸.

Ticari olmayan işlerde, kanuni temerrüt faiz oranı, TBK m. 120/I'in 3095 sayılı Kanun'a atfı nedeniyle % 9'dur. Ticari olmayan işlerde, akdi temerrüt faiz oranının üst sınırı ise, TBK m. 120/II'de belirlenmiş olup, bu oran %18'dir. Ticari işlerde kanuni temerrüt faizi, 3095 sayılı Kanun'un 2/I maddesinin 1. maddeye atfı nedeniyle %9'dur. Ancak aynı Kanun'un 2/II maddesinde "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli avanslar için uyguladığı faiz oranı, yukarıda açıklanan miktardan fazla ise, arada sözleşme olmasa bile ticari işlerde temerrüt faizi bu oran üzerinden istenebilir. Söz konusu avans faiz oranı, 30 Haziran günü önceki yılın 31 Aralık günü uygulanan avans faiz oranından beş puan veya daha çok farklı ise yılın ikinci yarısında bu oran geçerli olur."⁴¹⁹. Bu oranın uygulanabilmesi için, alacaklı özellikle bunu talep edecek ya da ticari faiz talep ederek bu oranı talep etmiş olacaktır. Sadece temerrüt faizi istemesi halinde bu orana hükmedilemez⁴²⁰. Ticari işlerde akdi temerrüt faizini, taraflar serbestçe

⁴¹⁶ RG. 30.12.2005 T., S. 26039.

⁴¹⁷ Eren, s. 980-981; Oğuzman/Öz, s. 316; Arslan/Kırmızı, s.124; Aydoğdu/Ayan, s. 229; Kuru-El Kitabı, s. 199; Ayrancı-Temerrüt, s. 101; Orbay Ortaç, s. 127; Demir, s. 220.

⁴¹⁸ Eren, s. 981; Oğuzman/Öz, s. 317; Orbay Ortaç, s.124-126; Demir, s. 222.

⁴¹⁹ Eren, s. 982; Oğuzman/Öz, s. 505; Aydoğdu/Ayan, s. 229; Kuru-El Kitabı, s. 200; Orbay Ortaç, s. 128; Demir, s. 222-224.

⁴²⁰ Barlas, s. 155.

belirleyebilirler⁴²¹ (TTK m. 8/I). Bu serbestide dürüstlük kuralı, ahlaka aykırılık ve gabin göz önünde tutulmalıdır⁴²².

3095 sayılı Kanun'un 2/III maddesinde, temerrüt faizi miktarının sözleşmede kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarının 2. maddenin diğer fıkralarında öngörülen miktarın üstünde olması halinde, temerrüt faizinin, akdi faiz miktarından az olamayacağı düzenlenmiştir⁴²³. Yani ticari işlerdeki temerrüt faiz oranı, adi işlerdeki temerrüt faiz oranına göre daha yüksek olması gerektiği belirtilmiştir⁴²⁴.

Bileşik faiz ticari olmayan işlerde yasaktır (TBK m. 388/III). Temerrüt faizine de faiz yürütülemez (3095 sayılı Kanun m. 3/I). Bu konuda Ticaret Kanunu hükümleri saklıdır (3095 sayılı Kanun m. 3/II). Ticari işlerde bileşik faiz kural olarak yasaktır (TTK m. 8/II). İstisnası cari hesap ve ticari tüketim öduncüdür⁴²⁵.

bb. Yabancı Para Alacaklarında Faiz Oranı

3095 sayılı Kanun m. 4/a'ya göre, sözleşmede daha yüksek akdi faiz veya temerrüt faizi kararlaştırılmamışsa, yabancı para alacaklarının faizinde Devlet Bankalarının o yabancı para ile açılmış bir yıl vadeli mevduat hesabına ödediği en yüksek faiz oranı uygulanır⁴²⁶. Yani taraflar arasındaki sözleşmede mevduat faiz oranından daha yüksek akdi faiz ya da temerrüt faizi kararlaştırmışlarsa, kararlaştırılan oran uygulanır. Aksi takdirde, mevduat faiz oranı uygulanır⁴²⁷. Belirtilen maddedeki faiz oranının, gerçek yabancı para alacağı ve gerçek olmayan

⁴²¹ Kuru-El Kitabı, s. 200; Eren, s. 983; Oğuzman/Öz, s. 505; Uyar- Genel İçerik, s. 160; Demir, s. 223; Bu konudaki Yargıtay kararı için bkz. 19. HD. 18.9.2013 T., 2013/1077 E., 2013/14096 K., (Aydoğdu/Ayan, s.238, dn. 457).

⁴²² Eren, s. 983; Oğuzman/Öz, s. 505; Uyar-Genel İçerik, s. 160; Demir, s. 223.

⁴²³ Bkz. HGK. 3.3.2010 T., 2010/12-124 E., 2010/110 K., (Arslan/Kırmızı, s. 132).

⁴²⁴ Eren, s. 983; Oğuzman/Öz, s. 504; Arslan/Kırmızı, s. 125; Orbay Ortaç, s. 128.

⁴²⁵ Eren, s. 983; Oğuzman/Öz, s. 318-319; Kuru-El Kitabı, s. 201 ve aynı sayfadaki dn. 35; Uyar- Genel İçerik, s. 171; Orbay Ortaç, s. 127; Demir, s. 222-225; Kaya, s. 361.

⁴²⁶ “Buna göre; alacaklının seçimlik hakkı mevcut olup, fiili ödeme tarihindeki kur üzerinden ödeme yapılmasını istemesi halinde, takip konusu alacak tahsil tarihine kadar yabancı para alacağı olarak değerlendirileceğinden, alacaklı, bu alacağa 3095 Sayılı Kanunun 4/a maddesi gereğince vade tarihinden fiili ödeme tarihine kadar Devlet Bankalarının o para birimi ile açılmış bir yıl vadeli mevduat hesabına ödediği en yüksek faiz oranına göre faiz isteyebilir.” 12. HD. 19.2.2015 T., 2015/566 E., 2015/3342 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki karar için bkz. 12. HD. 15.4.2010 T., 2009/27090 E., 2010/9350 K., (Arslan/ Kırmızı, s. 135).

⁴²⁷ Barlas, s. 157; Arslan/Kırmızı, s. 134; Karşı görüş için bkz. Oğuzman/Öz, s. 507; Ayrancı-Zarar, s. 89; Ayrancı-Temerrüt, s. 101; Pekcanitez-Yabancı Para, s. 105.

yabancı para alacağından hangisi için uygulanacağı belirtilmemiş, yani bu konuda bir ayırım yapılmamıştır. Bu açıdan yabancı paranın ifade ediliş şekline bakılmaksızın, 3095 sayılı Kanun'un 4/a maddesine göre temerrüt faizi olarak uygulanacaktır⁴²⁸. Ayrıca yabancı para için uygulanacak temerrüt faiz oranında, Türk parası için yapılmış olan ticari iş ve adi iş ayırımı yapılmamıştır. Ayrıca söz konusu olan hükümdeki oran, hem anapara faizi hem temerrüt faizi açısından uygulanacaktır⁴²⁹.

En yüksek faiz oranı tespit edilirken, birden çok Devlet bankası içinden bir yıllık mevduata en yüksek faizi uygulayan bankanın, o yıl içerisinde uyguladığı en yüksek faiz oranı esas alınacaktır⁴³⁰.

Yabancı paranın takip talebinde TL karşılığının talep edilmesi zorunluluğundan dolayı vade ya da fiili ödeme tarihindeki kur üzerinden alacağın ödenmesinin istenmesi halinde temerrüt faizi oranının ne olacağı konusu tartışmalıdır. Bizim de katıldığımız görüşe⁴³¹ göre, alacaklı ödeme için yabancı paranın vade veya fiili ödeme tarihindeki kur çevirisinden hangisini talep ederse etsin, uygulanacak olan temerrüt faiz oranı 3095 sayılı Kanun'un 4/a maddesine göre belirlenir. Yani yabancı para temerrüt faiz oranı uygulanır. Çünkü alacaklının yabancı paranın TL karşılığının ödenmesini talep etmesi onun niteliğini değiştirmez. Yani borç hala yabancı para borcudur. Alacaklının TL karşılığının ödenmesini talep etmesi ile yabancı para borcu, Türk parası borcuna dönüşmez⁴³². Niteliği gereği borç hala yabancı para borcu olması sebebiyle, TL için öngörülmüş temerrüt faiz oranının uygulanması bu mantığa uygun düşmez. Sonuç olarak yabancı paraya temerrüt tarihinden itibaren yabancı para temerrüt faiz oranı uygulanmalıdır.

Diğer görüşe⁴³³ göre, icra takibinde TL'ye çeviride hangi kur tercih edilirse edilsin 3095 sayılı Kanun'un 2. maddesine göre temerrüt faiz oranı, yani TL için öngörülen temerrüt faiz oranı uygulanır. Çünkü fiili ödeme tarihindeki kur üzerinden

⁴²⁸ **Barlas**, s. 158; **Pekcanitez-Yabancı Para**, s. 106; **Ayrancı-Zarar**, s. 89; **Ayrancı-Temerrüt**, s. 101.

⁴²⁹ **Ayrancı-Zarar**, s. 87-88.

⁴³⁰ **Barlas**, s. 158.

⁴³¹ **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 163; **Barlas**, s. 158; **Oğuzman/Öz**, s. 507; **Kaya**, s. 363; **Baygın-Yabancı Para**, s. 131; **Aykonu**, s. 150; **Helvacı-Faiz**, s. 41; Serkan, **Ayan-Yabancı Para**, s. 532-557-560. **Uyar-Yabancı Para**, s.579 vd.

⁴³² **Barlas**, s. 92; **Baygın-Yabancı Para**, s.50; **Oğuzman/Öz**, s. 507; Serkan, **Ayan- Yabancı Para**, s. 532; **Kaya**, s. 362; Karşı görüş için bkz. **Üstündağ-İcra**, s. 88.

⁴³³ **Erişir-Yabancı Para**, s. 887 vd.

tahsil davası açıldığında, 3095 sayılı Kanun m. 4a'ya göre temerrüt faizinin hesaplanması kabul edildiğinde, borçlu, gerçek olmayan yabancı para borcunu vadeden sonra bile TL olarak ödeyip borcundan kurtulabilmektedir. Hal böyle iken, alacaklının TL üzerinden talepte bulunmasına rağmen faiz alacağına yabancı para faizi işletilmesi doğru değildir. Ayrıca icra takibinde, yabancı para alacağının TL üzerinden istenmesi halinde uygulanan temerrüt faiz oranı (3095 sayılı Kanun m. 2) için de işin, adi iş veya ticari iş olmasına göre temerrüt faiz oranı belirlenecektir. Bu durumda adî işlerde temerrüt faiz oranı hakkında 3095 sayılı Kanun'un m. 2/I ve m. 1 hükmü, ticarî işlerde ise m. 2/II hükmü uygulanacaktır. Bu görüşe göre, yabancı para temerrüt faiz oranı yani 3095 sayılı Kanun'un 4/a. maddesi sadece alacaklının yabancı paranın aynen tahsili için dava açması halinde uygulanacaktır.

Yargıtay ise bu görüşlerden farklı bir uygulama benimsemiştir. Vade tarihindeki kurun tercih edilmesi halinde, temerrüt faiz oranının, takip tarihine kadar yabancı para üzerinden, yani TL 3095 sayılı Kanun m. 4a'ya göre; takip tarihinden itibaren ise 3095 sayılı Kanun m. 2'ye göre hesaplanması gerektiği yönünde kararlar vermiştir⁴³⁴. Ancak bu uygulama, yabancı paranın TL'ye dönüşmesinin çevirinin yapıldığı tarihle ilişkilendirildiği için doğru değildir. Bu dönüşüm kabul edilse bile vade tarihinden itibaren olmuş olması gerekir⁴³⁵. Yargıtay fiili ödeme tarihindeki kurun tercih edilmesi halinde ise, temerrüt faiz oranının, temerrüt tarihinden tahsil tarihine kadar, 3095 sayılı Kanun'un 4/a maddesine göre hesaplanacağını kararlarında belirtmiştir⁴³⁶. Yargıtay'ın bu görüşü öğretideki bazı yazarlar⁴³⁷ tarafından da kabul edilmiştir.

⁴³⁴ “Somut olayda, alacaklı takip talepnamesinde vade tarihindeki ABD Dolarını TL'ye çevirmiş ve ödeme emri takip talebi gibi düzenlenip borçluya gönderilmiştir. Takip talebinde ve ödeme emrinde alacaklı vade tarihi ile takip tarihi arasında işlemiş temerrüt faizini yabancı para olarak hesaplayıp takip tarihindeki kur üzerinden Türk parası olarak yazmamış bulunduğu, itirazın iptali ve kaldırılması davasında yargı merciileri bu talep ile bağlı olduklarından artık vade tarihi ile takip tarihi arasında yabancı para faizi yürütülmesine yasal olanak yoktur. Takip tarihinden sonra ise kambiyo senedinde yazılı alacağa avans faiz oranı üzerinden faiz yürütülmesi mümkündür.” HGK. 18.12.2002 T., 2002/12-1058 E., 2002/1064 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki kararlar içi bkz. 12. HD., 23.02.2010 T., 2009/28384 E., 2010/4090 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

⁴³⁵ Serkan, **Ayan-Yabancı Para**, s. 559.

⁴³⁶ “Buna göre; alacaklının seçimlik hakkı mevcut olup, fiili ödeme tarihindeki kur üzerinden ödeme yapılmasını istemesi halinde, takip konusu alacak tahsil tarihine kadar yabancı para alacağı olarak değerlendirileceğinden, alacaklı, bu alacağa 3095 Sayılı Kanunun 4/a maddesi gereğince vade tarihinden fiili ödeme tarihine kadar Devlet Bankalarının o para birimi ile açılmış bir yıl vadeli

d. Faizin Başlangıcı

Kanun'un 58/III maddesinde faiz oranıyla beraber, faizin başlangıç tarihinin de takip talebinde belirtilmesi gerektiği düzenlenmiştir. Anapara ve temerrüt faizinin başlangıç tarihinin belirtilmemesi durumunda nasıl bir yol izleneceği konusunda, öğretilerde farklı görüşler vardır.

Anapara faizinin başlangıcını taraflar serbestçe belirleyebilirler. Taraflar yaptıkları sözleşmede, anapara faizini kararlaştırmış fakat bu faizin başlangıcını kararlaştırmamışlarsa, anapara faizinin başlangıcını, asıl borcun doğduğu an olarak kabul etmek gerekir⁴³⁸.

Temerrüt faizinin başlangıcı, kural olarak borçlunun temerrüde düştüğü andır. TBK'da faizin başlangıcı ile ilgili bir hüküm yoktur, temerrüdün şartlarına ilişkin düzenleme vardır. Bu açıdan temerrüdün başlangıcı, temerrüt olgusuna bağlanmıştır. Borçlunun temerrüde düşmesi TBK m. 117'de belirtilmiştir. Söz konusu hükme göre, muaccel bir borcun borçlusu, alacaklının ihtarının kendisine varmasıyla; belirli vadeli işlemlerde ise bu günün geçmesiyle; haksız fiilde fiilin işlendiği, sebepsiz zenginleşmede ise zenginleşmenin gerçekleştiği tarihte borçlu temerrüde düşmüş olur⁴³⁹.

Temerrüt faizinin başlangıcının, takip talebinde belirtilmemiş olması halinde, nasıl bir yol izlenmesi gerektiğini, Yargıtay 11.12.1957 tarihli İçtihadı Birleştirme Kararı'nda⁴⁴⁰ belirtmiştir. Bu karara göre, içerisinde vade tarihi olan bir senedi (adi ya da resmi senet) elinde bulunduran alacaklı, takip talebinde sadece faiz isteyip faizin başlangıcını belirtmemişse, faizin başlangıcı olarak vade tarihi değil, takip

mevduat hesabına ödediği en yüksek faiz oranına göre faiz isteyebilir." 12. HD. 19.2.2015 T., 2015/566 E., 2015/3342 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki kararlar için bkz. 12. HD. 17.2.2015 T., 2014/26533 E., 2015/3122 K.; HGK. 10.4.2013 T., 2012/12-1072 E., 2013/496 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

⁴³⁷ Kuru-El Kitabı, s. 209-211; Muşul-İcra, C.I, s. 319-320; Üstündağ-İcra, s. 88; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 169-170; Ülkü Gören-Ödeme Emri, s. 65; Pekcanitez-Yabancı Para, s. 193-199.

⁴³⁸ Kaya, s. 366; Helvacı-Faiz, s. 146.

⁴³⁹ Barlas, s. 172; Kaya, s. 363; Ayrancı- Zarar, s. 103; Ayrancı-Temerrüt, s. 103; Helvacı-Faiz, s. 147; Oğuzman/Öz, s. 470 vd.; Eren, s. 1092 vd.; Ayan, s. 373-374,380.

⁴⁴⁰ "Şayet, alacaklı vade tarihinden itibaren faiz isteğini takip zaptında açıkça beyan etmeyip de mutlak surette faiz talep etmiş ise, faizin takip tarihinden itibaren hesap edilmesi zaruridir. Vade ve ihbar tarihlerine gidilemez. Senette vade yoksa takip tarihinden itibaren faiz hesap edileceği tabiidir." İBGK. 11.12.1957 T., 1957/17 E., 1957/29 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

tarihi kabul edilecektir. Bu karara göre, senette vadenin olmaması halinde, faizin başlangıcı olarak yine takip tarihi kabul edilecektir. Yargıtay Kanun'un 58/III maddesinde belirtilen faizin başlangıcıyla ilgili hükmünü emredici saymamakta, yani bunun takip talebinde eksik olması durumunda takip talebinin geçersizliğine hükmetmeyip, takip tarihinden itibaren faizin işlenmesi gerektiğini kabul etmektedir⁴⁴¹. Bu karar bazı yönleriyle, öğretide eleştirilmiştir. Bir görüşe⁴⁴² göre, kararda belirtilen senette vadenin olmaması halinde, faizin başlangıcı olarak takip tarihinin kabul edilmesi, temerrüt kurumunun yapısına uygun olmayıp, temerrüdün şartlarını düzenleyen TBK hükmüne aykırıdır. Zira bu durumda borçlu, alacaklının ihtarı ile temerrüde düşecek ve takipte bunu ödeme emri sağlayacaktır⁴⁴³. Yani vade tarihi olmayan senetlerde, faizin başlangıcı olarak ödeme emrinin tebliği tarihi esas alınmalıdır. Senetsiz takiplerde, faizin başlangıcının belirtilmemiş olması halinde yine takip tarihinin esas alınması gerektiği kararda belirtilmiştir. Ancak bu halde de borçlu ödeme emri ile temerrüde düşeceği için faizin başlangıcı hakkında ödeme emrinin tebliği tarihinin esas alınması gerektiği eleştirisi dile getirilmiştir⁴⁴⁴.

Bu konuda başka bir görüşe⁴⁴⁵ göre, eğer alacaklı takip talebinde faiz istemiş ancak başlangıç tarihini bildirmemişse, faiz talebinin reddedilmesi gerekir. Alacaklının başlangıç tarihini takip talebinde bildirmeyi unutmuş olması ve kararda başlangıç tarihi olarak takip tarihinin kabul edileceğinin belirtilmesi bir görüşe⁴⁴⁶ göre, alacaklının takip tarihine kadar işlemiş olan faizinden vazgeçtiğini göstermez. Alacaklının takip tarihine kadar işlemiş olan faizi daha sonra talep edebilmesi gerekir.

⁴⁴¹ **Postacioğlu**-Faiz, s. 501.

⁴⁴² **Uyar**, Talih, Takip Hukukunda Temerrüt Faizi, Bursa Barosu Dergisi, 1986/Temmuz, s. 7-11, s. 10; **Uyar**, Talih, Temerrüt Faizinin İcra Hukukunda Yarattığı İhtilaflar, ABD 1971/2, s. 222-229, s. 224.

⁴⁴³ Borçlunun takip talebi ile mi yoksa ödeme emri ile mi temerrüde düşeceği konusu daha sonra incelenecektir. Bkz. Üçüncü Bölüm I. B. 2.

⁴⁴⁴ **Uyar**-Faiz, s. 10; **Uyar**-Temerrüt Faizi, s. 225.

⁴⁴⁵ **Barlas**, s. 174; Öğretide yazarlar genellikle bu içtihadı birleştirme kararının faizin başlangıcı ile ilgili olarak getirdiği çözümün yerinde olduğunu düşünmektedirler. Bkz. **Berkin**-İcra, s. 72; **Postacioğlu**-Faiz, s. 501; **Postacioğlu/Altay**- İcra, s. 165; **Kuru**-El Kitabı, s. 202; **Muşul**-İcra, C.I, s. 316-319; **Pekcanitez**-Yabancı Para, s. 149; **Oğuzman/Öz**, s. 510; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 66.

⁴⁴⁶ **Postacioğlu**-Faiz, s. 501; **Barlas**, s. 175.

Yargıtay son kararlarında⁴⁴⁷, İçtihadı Birleştirme Kararı'ndaki görüşünden vazgeçmiş, vadesi belli olan bir senet ya da ihtarname olması halinde, bunlarda belirtilmiş olan tarih dikkate alınarak, temerrüt faizin tutarının basit bir şekilde hesaplanabileceği görüşünü benimsemiştir. Yani faizin başlangıç tarihinin, takip talebinde belirtilmemiş olması halinde, icra müdürü vade içeren senet ya da ihtarname varsa, faizin başlangıcı olarak temerrüt tarihini esas alınacaktır⁴⁴⁸. Bu çözümün sonucu olarak Yargıtay, ödeme emrinin iptal edilmesine gerek olmayıp, eksikliğin alacaklıya her zaman tamamlattırılabilceğini öngörmüştür.

Yargıtay'ın vermiş olduğu bu kararlar, kanaatimizce, (faiz talep eden ancak başlangıcını belirtmeyen) alacaklının yerine icra müdürünün geçip alacaklının bu yönde bir isteği olmadan, faiz hesaplaması yapması açısından Kanun'un 58. maddesine uygun değildir⁴⁴⁹. Kanaatimizce faizli alacaklarda, faizin başlangıcının alacaklı tarafından takip talebinde belirtilmesi zorunludur. Zira alacaklı takip talebinde belirttiği başlangıç tarihine göre faiz ödemesi alacaktır. Uzun süre önce temerrüde düşmüş olan borçlunun ödeyeceği faiz düşünüldüğünde, takip talebinin sonunda ödenecek ciddi bir tutar demektir. Bu durumda faizin başlangıcına ilişkin eksikliğin, alacaklıya tamamlattırılması, aksi halde takibin iptal edilmesi uygun bir çözüm tarzı olarak benimsenebilir.

Temerrüt faizinin borçlunun temerrüde düştüğü andan itibaren başlayacağı kuralının istisnası TBK m. 121/I'de düzenlenmiştir. Söz konusu hükme göre, faiz⁴⁵⁰ veya irat borcunu ya da bağışladığı bir miktar parayı ödemekte temerrüde düşen borçlu, icra takibine girildiği günden başlayarak, temerrüt faizi ödemekle

⁴⁴⁷ “Somut olayda alacaklı, takip taleplerinde borçludan tahsilini istediği işlemiş faiz miktarını madde hükmüne uygun olarak açıkça belirtmiştir. Adı geçen, faizin başlangıç tarihini açıklamamış ise de dayanak Beyoğlu 18. Noterliğinin 14.10.2011 tarih ve 23874 yevmiye sayılı ihtarnamesinde takip konusu alacağı oluşturan asıl alacak miktarı açıktır. Bu durumda, faiz başlangıç tarihinin takip taleplerinde belirtilmemesi ödeme emrinin iptalini gerektirmez. Basit bir hesaplama ile istenen işlemiş temerrüt faizi tutarı bulunabileceği gibi, anılan eksiklik her zaman alacaklıya tamamlattırılabilir.” 12. HD. 11.10.2012 T., 2012/11362 E., 2012/29018 K. (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası) Aynı doğrultudaki kararlar için bkz. 12. HD. 10.4.2007 T., 2007/4402 E., 2007/7070 K., (Oskay/ Koçak/ Deynekli/ Doğan, C. 1, s. 950); 12. HD. 18.4.2006 T., 2006/5227 E., 2006/8162 K., (Oskay/ Koçak/ Deynekli/ Doğan, C. 1, s. 960).

⁴⁴⁸ **Postacıoğlu/Altay**-İcra, s. 165.

⁴⁴⁹ Yargıtay'ın son zamanlarda vermiş olduğu kararların, İBK.'na ve Kanun'un 58. maddesine uygun olmadığı görüşü için bkz. **Postacıoğlu/Altay**- İcra, s. 165.

⁴⁵⁰ Maddedeki faiz kavramının kapital faizi ifade ettiğine dair bkz. **Barlas**, s. 176; **Ayrancı-Zarar**, s. 105.

yükümlüdür. Maddede sayılmış olan para borçları açısından temerrüt faizi, borçlunun temerrüde düşmesiyle değil icra takibine girilmesiyle başlar⁴⁵¹. Bu da takip talebinin icra dairesine verilmesiyle olur.

Ticari işlerde faizin başlangıcı hakkında ise, TTK m.10'daki düzenlemeye bakılır. Buna göre, taraflar sözleşme ile faizin başlangıcını belirleyebilirler. Eğer sözleşme yoksa faiz, belirli bir vade varsa, vadenin bitiminden; belli bir vade yoksa ihtar gününden itibaren işlemeye başlar⁴⁵².

e. Faiz Talebi

Kanun'da alacaklının alacağı faizli ise faiz istemini takip talebinde ayrıca belirtmesi gerekir. Alacaklının takip talebinde faiz talep etmeyip, sadece asıl alacağı istemesi halinde icra müdürü kendiliğinden faiz üzerinden takip yürütemez⁴⁵³. Alacaklı takip talebinde faize ilişkin istemini normalden daha düşük oranda veya temerrüt tarihini (daha erken bir tarihte temerrüt oluşmasına rağmen), geç bir tarih olarak belirtmişse, icra müdürü de faizi alacaklının verdiği bu bilgilere göre hesaplayacaktır. Bunun sebebi, usul hukukunda geçerli olan taleple bağlılık ilkesinin (HMK m. 26) icra hukukundaki görünümüdür. Yani takibin alacaklının talebinde gösterdiği miktarda yürümesi ve belirtilen miktardan fazlasına ilişkin takip yürütülememesi bu ilkenin gereğidir⁴⁵⁴.

Alacaklı başlattığı takipte, sadece asıl alacak için talepte bulunmuş, faizi talep etmemişse, aynı takip içerisinde daha sonra faiz talebinde bulunamaz⁴⁵⁵. Zira takip talebindeki alacak miktarı sonradan arttırılamaz⁴⁵⁶. Ancak alacaklı, takip talebinde hiç faiz istememiş olmasına rağmen, faiz için yeni bir takip yapabilir. Bunun için faiz isteme hakkını saklı tutmuş olmasına (TBK m. 131/II) gerek yoktur. Fakat alacaklı, asıl alacağını tahsil ettikten sonra, ya da borç başka bir sebeple sona

⁴⁵¹ Barlas, s. 175; Ayrancı-Zarar, s. 105; Eren, s. 1101; Ayan, s. 381.

⁴⁵² Kaya, s. 364; Arslan/Kırmızı, s. 182.

⁴⁵³ Barlas, s. 181; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 133; Oğuzman/Öz, s. 510; Üstündağ-Yargılama, s. 409.

⁴⁵⁴ Barlas, s. 185; Ayrıca bkz. Helvacı-Faiz, s. 147.

⁴⁵⁵ Bkz. 12. HD. 1.5.1984 T., 1984/2212 E., 1984/5372 K., (YKD Haziran 1985/6, s. 849).

⁴⁵⁶ Kuru- El Kitabı, s. 199; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 132; Muşul-İcra, C.I, s. 312; Uyar-Genel İçerik, s. 168; Karşı-İcra, s. 147; Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 66.

erdikten sonra artık alacaklı faiz için ayrı bir takip yapamayacaktır⁴⁵⁷. Zira faiz fer'i nitelikli bir hak olması sebebiyle asıl alacağa bağlıdır. Ancak alacaklının asıl alacak için düzenlediği takip talebinde, faiz isteme hakkını saklı tutmuş ise bu durumda faiz hakkı sona ermeyecek ve faiz için yeni bir takip yapabilecektir⁴⁵⁸.

4. Para Alacaklarında Munzam Zarar

TBK'nun 122. maddesinde düzenlenmiş olan munzam (aşkın) zarar, alacaklının malvarlığında iradesi dışında meydana gelen ve temerrüt faizini aşan zarar olarak tanımlanabilir⁴⁵⁹. Nitekim maddede, alacaklının, temerrüt faizini aşan bir zarara uğramış olması halinde, borçlunun kendisinin hiçbir kusuru bulunmadığını ispat edememesi durumunda, bu zararı gidermekle yükümlü olduğu düzenlenmiştir.

Munzam zarar için bazı şartların bir arada bulunması gerekir. Borçlunun munzam zarardan sorumlu olabilmesi için, ödemekle sorumlu olduğu para borcunu ödemeyerek temerrüde düşmüş olması gerekir. Yani burada söz konusu borç, para borcu olmalıdır⁴⁶⁰. Ayrıca borçlunun kusurlu olması gerekir. Bu kusur, borçlunun temerrüde düşmesindeki kusurdur. Temerrüt faizinden farklı olarak, munzam zarar isteminde kusur şartı aranmıştır. Eğer borçlu kusuru bulunmadığını ispat ederse, munzam zararı ödeme yükümlülüğünden kurtulur⁴⁶¹. Munzam zararın söz konusu olabilmesi için, alacaklının bir zarara uğraması ve bu zararın temerrüt faizinden fazla olması gerekir. Akdi ya da kanuni temerrüt faiz oranı olarak kararlaştırılan tutar, alacaklının zararını karşılamamalıdır⁴⁶². Alacaklının bu zararı ile borçlunun

⁴⁵⁷ Bkz. 12. HD. 13.4.1981 T., 1981/2248 E., 1981/ 3672 K. (Uyar- Şerh, C.3 s. 3935).

⁴⁵⁸ **Kuru-El** Kitabı, s. 202; **Muşul-İcra**, C.I, s. 312; **Aydoğdu/Ayan**, s. 3-4; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 175; **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 166; **Oğuzman/Öz**, s. 313-314; **Eren**, s. 979; **Arslan/Kırmızı**, s. 38; **Demir**, s. 214; **Uyar-Genel İçerik**, s. 169.

⁴⁵⁹ **Altaş**, Hüseyin, Munzam Zararda İspat Sorunu, AÜHFD, C.50, S.1, 2001, s. 121-129, s. 121; Ayrıca bkz. **Kılıçoğlu**, Ahmet, Yargıtay Kararları Açısından Munzam Zarar, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Cilt XV, 5 Haziran 1998, s. 1 – 51, s. 1.

⁴⁶⁰ **Kılıçoğlu**, s. 8-9; **Altaş**, s. 122; **Ayrancı-Zarar**, s. 123-124; **Arslan/Kırmızı**, s. 827.

⁴⁶¹ **Barlas**, s. 193; **Altaş**, s. 123; **Ayrancı-Zarar**, s. 129-130; **Kılıçoğlu**, s. 10; **Zeytinoğlu**, Emin, Para Borçlarında Temerrüt Hallerinde Munzam Zarar, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Y.4 S. 8, 2005/2 s. 253-263, s. 257; **Arslan/Kırmızı**, s. 830.

⁴⁶² **Barlas**, s. 190-191; **Altaş**, s. 122; **Ayrancı-Zarar**, s. 141-142; **Kılıçoğlu**, s. 9; Bu konudaki Yargıtay kararı için bkz. 13. HD. 16.5.2002 T., 2001/10695 E., 2002/5690 K., (**Arslan/Kırmızı**, s. 829).

temerrüdü arasında uygun illiyet bağının olması, munzam zararın başka bir şartıdır. Bunu ispat etme yükü de alacaklıdadır⁴⁶³.

Munzam zararın, hukukumuzdaki başlıca görünüş biçimleri arasında yoksun kalınan kazanç, alacaklının temerrüt nedeniyle kendi alacaklısına ödemek zorunda olduğu, tazminat, cezai şart ve diğer ödemeler ile paranın değer kaybı nedeniyle oluşan zararlar vardır. Alacaklının, alacağını zamanında almış olması halinde, malvarlığında meydana gelecek olan artışın, temerrüt nedeniyle gerçekleşmemiş olması halinde, munzam zararın bir türü olan yoksun kalınan kazançtan bahsedilebilir⁴⁶⁴. Vadesi dolmuş alacağını alamamış ve bu sebeple borçlu olduğu hukuki ilişkilerde borcunu ödeyememiş olan alacaklı kendi alacaklısına, ayrıca tazminat, cezai şart veya başka ödemeler yapmak zorunda kalmışsa, munzam zarar söz konusudur⁴⁶⁵. Alacaklının alacağını zamanında alamaması halinde, enflasyon nedeniyle, paranın değer kaybetmesi söz konusu olmakta ve alacaklının temerrüt faizini aşan zararları meydana gelebilmektedir⁴⁶⁶. Ancak Yargıtay, sadece enflasyon nedeniyle paranın değer kaybını, munzam zarar kavramına dâhil etmemektedir. Alacaklının parasını zamanında almış olması halinde, değer kaybetmemesi için bir girişimde bulunabileceğini, ama zamanında elde edememesi sebebiyle, bunu yapamaması durumunu munzam zarar olarak kabul etmektedir⁴⁶⁷.

Yabancı para alacaklarında, kur farkından dolayı munzam zarar talep edilip edilemeyeceği tartışmalıdır. 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 83. maddesine son fıkranın, yani vadesinde ödenmeyen yabancı para borçları için alacaklının vade ya da fiili ödeme günündeki rayice göre TL olarak ödeme yapılmasını isteyebilmesine ilişkin hükmün eklenmesinden önce, borçlunun kur farkından dolayı munzam zarardan sorumlu olacağı öğretide kabul edilmekteydi⁴⁶⁸. Maddedeki bu değişiklikten

⁴⁶³ **Barlas**, s. 192-193; **Altaş**, s. 123; **Ayrancı-Zarar**, s. 138-140; **Kılıçoğlu**, s. 11; **Zeytinoğlu**, 257-259; **Arslan/Kırmızı**, s. 835.

⁴⁶⁴ Bkz. 11. HD. 6.6.2008 T., 2008/5377 E., 2008/7512 K., (**Arslan/Kırmızı**, s. 850).

⁴⁶⁵ **Barlas**, s. 203; **Ayrancı-Zarar**, s. 152; Bu konudaki Yargıtay kararı için bkz. 18. HD. 11.2.2010 T., 2009/13040 E., 2010/1876 K., (**Arslan/Kırmızı**, s. 860).

⁴⁶⁶ **Arslan/Kırmızı**, s. 860; **Barlas**, s. 210 vd.; **Ayrancı-Zarar**, s. 169 vd.; **Kılıçoğlu**, s. 12.

⁴⁶⁷ **Eren**, s. 1107; Bu konudaki Yargıtay kararı için bkz. HGK. 10.11.1999 T., 1998/13-353 E., 1999/929 K., (**Arslan/Kırmızı**, s. 861-864).

⁴⁶⁸ **Karayalçın**, Yaşar, Yabancı Para Borcunun Vadede Ödenmemesi ile İlgili Problemler, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, C. IV, 1987, s. 176-230, s. 214; **Arslan/Kırmızı**, s. 879; **Barlas**, s. 217; **Aykonu**, s. 147.

önce, temerrüt halinde hangi kurun esas alınacağı konusunda, öğretide ve Yargıtay'da farklı görüşler benimsenmişti. Yargıtay bu durumda, vade günündeki kurun esas alınması gerektiği görüşünü benimsemiş ve bu tarihten sonra kur farkından dolayı alacaklının munzam zarar isteyemeyeceğini belirtmiştir⁴⁶⁹. Ancak 7.11.1990 tarihli bir kararda⁴⁷⁰, kur farkı nedeniyle munzam zarar talep edilebileceğini kabul etmiş ve daha sonra bu yönde bazı kararlar vermiştir⁴⁷¹.

818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 83. maddesine 3. fıkranın eklenmesinden sonra⁴⁷² (TBK m. 99/III) ise, kur farkı nedeniyle alacaklının munzam zarar talep edip edemeyeceği hususunda farklı görüşler vardır. Bir görüşe⁴⁷³ göre, borçlunun temerrüdü halinde, alacaklının vade tarihindeki kurdan TL olarak ödeme talebinde bulunması üzerine, fiili ödeme zamanına kadar yabancı paran kurunda değişiklik olmuşsa, alacaklının bunu munzam zarar olarak talep etmesi zor olmakla birlikte, borçlunun kusuru söz konusuysa talep edilebilir. Bir başka görüşe⁴⁷⁴ göre, alacaklı kur farkından dolayı munzam zarar talep edemeyecektir. Çünkü alacaklı, TBK m. 99/III hükmü gereğince borçlunun temerrüdü halinde seçimlik hakkını kullanmış, hangi tarihteki kurdan ödeme talep ettiğini belirtmiştir. Bu seçimini yaptıktan sonra artık değiştirme imkânı yoktur. Alacaklı yaptığı kur seçiminin sonucuna katlanmalıdır. Ayrıca 3095 sayılı kanunun yabancı para alacakları için yüksek faiz oranı öngörmesi sebebiyle kur farkından dolayı zararın oluşması zordur⁴⁷⁵. Alacaklı kur farkı sebebiyle munzam zarar talep edemeyecektir. Ancak TBK m. 122/I'de

⁴⁶⁹ Aykonu, s. 147; Bu konuda verilen kararlar için bkz. **Karayalçın**, Yaşar, Yabancı Para Borcunun Vadede Ödenmemesi ile İlgili Problemler, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, C. IV, 1987, s. 176-230, s. 200-201.

⁴⁷⁰ Bkz. HGK. 7.11.1990 T., 1990/11-283 E., 1990/558 K., (İBD C. 64 S. 10-11-12 1990, s. 1067 vd.).

⁴⁷¹ **Barlas**, s. 217; **Kılıçoğlu**, s. 15; **Uyar-Genel İçerik**, s. 143.

⁴⁷² Bu açıklama TBK m. 99/III açısından da geçerlidir. Zira bu maddeye, eski kanun maddesinden farklı olarak, sadece aynen ödemeyi talep etme seçimlik hakkı eklenmiştir. Bu da takip talebinde alacağın TL tutarının gösterilmesi zorunluluğu nedeniyle, icra takiplerinde geçerli olmayacaktır.

⁴⁷³ **Kılıçoğlu**, s. 16; **Arslan/Kırmızı**, s. 883; Bu görüşe yakın olan **Ayrancı**, TBK m. 99/III (BK m. 83/III) hükmü ve 3095 sayılı kanunun yabancı para alacakları için en yüksek mevduat faizi öngörmesi nedeniyle, kur kaybına dayanan munzam zararın oluşmasının oldukça zor olduğu görüşündedir. Zira alacaklı, yabancı paranın değer kaybetmesi halinde vade tarihindeki kurdan, değer kazanması halinde fiili ödeme tarihindeki kurdan TL ödenmesi talebinde bulunabilecektir. Ancak vade ve fiili ödeme tarihi arasında yabancı para kurunda dalgalanmalar olmuşsa, alacaklı munzam zarar talep edebilecektir. (**Ayrancı-Zarar**, s. 186-187).

⁴⁷⁴ **Aykonu**, s. 149; **Oğuzman/Öz**, s. 513; **Eren**, s. 1108; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkın/Özekes**, s. 168 ve aynı sayfadaki dn. 83; Ayrıca bkz. **Barlas**, s. 218-219.

⁴⁷⁵ **Oğuzman/Öz**, s. 513.

belirtilen şartların var olması halinde yabancı para alacağından dolayı başkaca munzam zarar talep edebilecektir⁴⁷⁶. Diğer bir görüşe⁴⁷⁷ göre, vade tarihindeki kura göre TL üzerinden takip yapan alacaklı, fiili ödeme tarihine kadar kur farkının ortaya çıkması halinde, bu zararını isteyebilir. Nitekim yabancı paranın TL'ye çevrilerek talep edilmesi, borcun yenilendiği anlamına gelmediğinden, kur farkı nedeniyle oluşan ve munzam zarar niteliğinde olmayan bu zararını isteyebilmelidir. Ancak bunun için, takip talebinde bu hakkını saklı tutmuş olması gerekir. Bizim de katıldığımız görüşe⁴⁷⁸ göre, kur farkı sebebiyle munzam zarar talep edilebilir. Zira alacaklının TBK m. 99/III'daki seçimlik hakkını kullanmış olması, başlı başına munzam zararın talep edilip edilmeyeceğini belirleyemez. Bunun şartları için TBK m. 122/I'e bakmak gerekir. Örneğin, yabancı paranın değer kaybettiği bir zamanda alacaklının fiili ödeme tarihindeki kurun karşılığını talep etmesi halinde, alacaklı zararı önleyebilecek durumda olmasına rağmen bunu yapmaması sebebiyle, illiyet bağının yokluğundan munzam zarar talep edemeyecektir. Eğer tüm şartlar mevcutsa alacaklı, kur farkı sebebiyle de munzam zarar isteyebilir.

Yargıtay ise 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 83. maddesine 3. fıkranın eklenmesinden sonra genellikle alacaklının munzam zarar talep edemeyeceği yönünde kararlar⁴⁷⁹ vermiştir⁴⁸⁰. Bu kararlarında, borçlunun temerrüdünden sonra alacaklıya, Kanun tarafından yabancı para alacağını hangi tarihteki kurdan talep edeceğine dair seçim hakkı sunulmuş olması ve bu hakkı kullanan alacaklının artık kuru değiştiremeyecek ve kur farkından dolayı munzam zarar talebinde bulunamayacak olması gerekçe olarak gösterilmiştir⁴⁸¹.

⁴⁷⁶ Aykonu, s. 149.

⁴⁷⁷ Kuru-El Kitabı, s. 210.

⁴⁷⁸ Serkan, Ayan, s. 563-564.

⁴⁷⁹ "Davacı BK. 83.maddesi uyarınca alacağını yabancı para üzerinden isteme olanağına sahip iken tercih hakkını TL üzerinden kullanmış ve takibe girişmiştir. Bu durumda artık kur farkı alacağı talebinde bulunamaz." 19. HD. 26.10.2005 T., 2005/251 E., 2005/10694 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki kararlar için bkz. 19. HD. 2005/1450 E., 2005/11767 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); HGK. 23.11.2002 T., 2002/15-15 E., 2002/19 K., (Arslan/Kırmızı, s. 879-882); Yargıtay'ın aksi yöndeki kararı için bkz. 11. HD. 16.3.2006 T., 2005/528 E., 2006/2734 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

⁴⁸⁰ Arslan/Kırmızı, s. 879.

⁴⁸¹ Arslan/Kırmızı, s. 882.

E. SENET VEYA BORCUN SEBEBİ

Takip talebinde, yukarıda açıklanan unsurlar dışında, senet, senedin olmaması halinde borcun sebebinin gösterilmesi gerekir (m. 58/II, c. 4).

Genel haciz yolu ile takip yapılırken, bir belgeye dayanma zorunluluğu olmadığına, ancak bir belgenin olması halinde, bunun da genel haciz yoluyla takip yapmaya engel olmadığına, yukarıda⁴⁸² değinilmiştir.

Alacaklı ile borçlu arasındaki ilişki (alacak) bir senede dayanıyorsa, alacaklı borçlu için başlatacağı takipte, senedi göstermelidir. Eğer alacak bir senede dayanmıyorsa, bu durumda alacaklı, borcun sebebini takip talebinde belirtmelidir.

1. Senet

Alacak bir senede dayanıyorsa, takip talebinde bu senedin özeti ile tarih ve numarasının yazılması gerekir⁴⁸³. Kanun'un 58/III maddesi gereğince de, alacağın bir senede dayanması durumunda, senedin aslının veya alacaklı ya da temsilcisi tarafından onaylanmış borçlu sayısından bir fazla örneğinin takip talebi ile icra dairesine verilmesi gerekir. Bu madde ödeme emri açısından önemlidir. Zira takibin senede dayanması durumunda, senedin onaylı bir örneği ödeme emrine eklenir ve bu şekilde borçluya tebliğ edilir (m. 61/I)⁴⁸⁴.

İcra müdürü, alacaklının genel haciz yoluyla takip başlattığı alacağının bir senede dayanıp dayanmadığını araştıramaz, böyle bir şeye yetkisi yoktur⁴⁸⁵. Yani alacaklının, takip talebinde senetle alakalı bir açıklamada bulunmamış olması halinde icra müdürü, senedin var olup olmadığını araştıramaz.

Alacaklının takip yaparken bir senede dayanıp dayanmaması, takibin ileriki safhalarında, özellikle itirazın kaldırılması müessesesi için önemlidir. Bu açıdan alacaklının takip talebinde, senede dayandığını belirtmesi ve belirtmemesi halleri ayrı incelenecektir.

⁴⁸² Bkz. Birinci Bölüm II. A. 1.

⁴⁸³ **Üstündağ-İcra**, s. 90; **Kuru-El Kitabı**, s. 202; **Kuru/Arslan/Yılmaz- İcra**, s. 133; **Uyar-Genel İçerik**, s. 172.

⁴⁸⁴ **Üstündağ-İcra**, s. 90; **Kuru-El Kitabı**, s. 218; **Muşul-İcra**, C. I, s. 293.

⁴⁸⁵ **Muşul-İcra**, C. I, s. 294-295; **Uyar-Şerh**, C. 3, s. 3814; **Gören Ülkü**, s. 65; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 165; **Karşı-İcra**, s. 135.

a. Takip Talebinde Alacağın Senede Dayandığının Belirtilmesi

Alacaklı takip talebinde alacağın senede dayandığını belirtmiş ancak Kanun'un 58/III maddesine göre, aslını veya onaylı örneğini takip talebi ile birlikte vermemişse, öğretide kabul edilen görüşe göre, icra müdürü alacaklıdan bu yükümlülüğü yerine getirmesini, yani senedin aslını ya da onaylı örneğini getirmesini ister. Eğer alacaklı bu uyarıya rağmen getirmezse, icra müdürü de ödeme emri düzenleyip borçluya tebliğ etmemelidir⁴⁸⁶.

Takip talebine senedin aslının veya onaylı örneğinin eklenmemesi halinde, ödeme emrinde de senedin aslı ya da örneği olmayacaktır. İcra müdürünün bu eksiklikleri göz ardı ederek borçluya ödeme emri göndermesi halinde, bir görüşe⁴⁸⁷ göre, bu takibin geçerliliğini etkilemeyecektir. Zira Kanun'un 68/a-VII. maddesi hükmü karşısında, 58/III maddede belirtilen senedin aslının veya onaylı örneğinin verilmesi zorunluluğunun pek bir anlamı kalmayacak, bu zorunluluğa aykırı hareket, takibin sıhhatini etkilemeyecektir. Söz konusu hükme göre, senedin ödeme emrinde bulunmaması ya da örneğinin bulunması halinde imza inkârı yapabilen borçlu, alacaklı tarafından itirazın kaldırılması talebinde senedin aslının getirilmesi durumunda bu senedi görerek inkârından vazgeçebilecek ve hakkında yargılama giderlerine hükmedilmeyecektir. Bu durumda senedin aslını ilk kez itirazın kaldırılması aşamasında getiren alacaklı için uygulanacak yaptırım yargılama giderlerini ödemek olacaktır.

Yargıtay'ın da kararlarında yer verdiği görüşe⁴⁸⁸ göre, senedin aslının veya örneğinin takip talebine eklenmemesi ve bu şekilde borçluya ödeme emri gönderilmesi durumunda, borçlunun şikâyet yoluna başvurusu ve icra mahkemesince ödeme emrinin iptal edilmesi gerekir⁴⁸⁹.

⁴⁸⁶ Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 168-171; Muşul-İcra, C.I, s. 294; Kuru-El Kitabı, s. 203; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 175; Kuru/Arsan/Yılmaz-İcra, s. 133.

⁴⁸⁷ Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 169-171; Üstündağ-İcra, s. 91-92; Uyar-Şerh, C. 3, s. 3812-3813; Berkin- İcra, s. 71.

⁴⁸⁸ Muşul-İcra, C. I, s. 294.

⁴⁸⁹ "İİK'nin 58/3. maddesi gereğince alacak bir belgeye dayanmakta ise, belgenin aslının veya alacaklı yahut mümessili tarafından tasdik edilmiş, borçlu sayısından bir fazla örneğinin takip talebi anında icra dairesine tevdi mecburidir. Ayrıca aynı kanunun 61/1. maddesi 2. cümlesine göre de, takip belgeye dayanıyor ise, belgenin onaylı bir örneğinin ödeme emri ile birlikte borçluya gönderilmesi gerekli bulunmaktadır. Somut olayda borçluya sadece ödeme emrinin gönderildiği, dayanak belgelerin eklenmediği tebligat parçası üzerindeki açıklamadan

Kanaatimizce, Kanun'un 58/III ve 61/I maddeleri ile 68/a-VII maddesi arasında çelişki bulunmaktadır. 58/III ve 61/I maddeleri senedin tevdi edilmesi zorunluluğundan bahsederken, 68/a-VII maddesinden senedin tevdi edilmeden, imza inkârında bulunulabileceği ve senedin aslının ilk kez itirazın kaldırılması aşamasında getirilebileceği anlaşılmaktadır. Bu durumda zorunluluğa ilişkin hükümlerin, mutlak uygulanması söz konusu olmamaktadır. Şu anki düzenleme açısından senedin takip talebinde tevdi edilmemiş olması, takibin iptalini gerektirmeyecek ve itirazın kaldırılması aşamasında ilk kez senedin aslı gösterilebilecektir.

İsviçre hukukunda, takip talebinde, senedin ve tarihinin gösterilmesi gerekir. Ancak takibin bir senede dayanmış olması halinde, o senedin hukukumuzda olduğu gibi tevdi zorunluluğu yoktur. Takip talebinde senedin ve tarihinin gösterilmesine ilişkin hükmün geçerlik hükmü olmayıp, düzenleyici hüküm olduğu ileri sürülmektedir. Ayrıca bizim hukukumuzdan farklı olarak, alacaklı senedi tevdi etmemişse, borçlu ödeme emrine itiraz süresi içinde alacaklıdan senedin tevdiini isteyebilir (SchKG m. 73/I)⁴⁹⁰.

b. Takip Talebinde Alacağın Senede Dayandığının Belirtilmemesi

Alacaklı takip talebinde bir senede dayandığını belirtmemiş ve icra dairesine bir senet tevdi etmemiş ise, diğer şartlarda bir eksiklik olmaması halinde icra müdürü ödeme emri düzenleyip borçluya gönderir. Bu durumda daha önce⁴⁹¹ belirttiğimiz gibi icra müdürü senedin olup olmadığını araştırmadan ödeme emri düzenlemek zorundadır.

Borçlunun, kendisine tebliğ edilen ödeme emrine itiraz etmesi üzerine, alacaklının itirazın kaldırılması talebinde ilk kez senedi tevdi edip, bu senede dayanıp dayanamayacağı tartışmalıdır. Bir görüşe⁴⁹² göre, takip talebinde, senetle

anlaşılmaktadır. O halde şikâyet kabul edilerek ödeme emrinin iptaline karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçeyle istemin reddi isabetsizdir.” HGK. 2.2.2000 T., 2000/12-50 E., 2000/47 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki kararlar için bkz. 12. HD. 13.4.1999 T., 1999/4149 E., 1999/4710 K., 12. HD. 10.3.2011 T., 2010/22953 E., 2011/3116 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

⁴⁹⁰ **Brand**, Ernest, Einleitung der Betreibung und deren Wirkungen, Nr. 978, s.2, **Üstündağ-İcra**, s. 91 (naklen).

⁴⁹¹ Bkz. İkinci Bölüm I. E. 1.

⁴⁹² **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 169-171; **Üstündağ-İcra**, s. 91; **Muşul-İcra**, C.I, s. 295.

alakalı hiçbir bilgi verilmemiş ve senede dayanılmamış olması halinde, alacaklının daha sonra itirazın kaldırılması aşamasında senedi tevdi edip, buna dayanmasına bir engel yoktur. 68/a-VII maddesi bu ihtimalde de uygulanabilir. Ayrıca itiraz sebepleriyle bağlı olan borçlu, itirazın kaldırılması aşamasında alacaklı tarafından tevdi edilen senetten anlaşılan sebepleri de ileri sürebilir. Bu açıdan daha önce senedin tevdi edilmemiş olması, borçlunun savunma hakkını elinden almış olmaz⁴⁹³.

Diğer görüşe⁴⁹⁴ göre ise, takip talebinde senede dayanılmamış ve senedin gösterilmemiş olması halinde, itirazın kaldırılması aşamasında senede dayanılmaz. Nitekim itirazın kaldırılması yolunda başvurulacak olan senet, Kanun'da "takibin dayandığı senet" (m. 68/a-I), "takibin müstenidi olan senet" (m. 62/V) kavramlarıyla açıklanmaktadır. Yine takip talebi, ödeme emri, itiraz ve kaldırılması müesseseleri senedin icra dairesine tevdiine göre düzenlenmiştir.

Eski tarihli Yargıtay kararları⁴⁹⁵ bu yönde olmasına rağmen, Yargıtay daha sonra görüşünü değiştirmiştir⁴⁹⁶. Yargıtay, takip talebinde senede dayanılmamış, dolayısıyla senedin takip talebine ve ödeme emrine eklenmemiş olması halinde, borçlunun bir şikâyetle bulunmaması üzerine, itirazın kaldırılması aşamasında bu eksikliğin nazara alınamayacağı yönünde kararlar vermiştir⁴⁹⁷.

Alacaklı ile borçlu arasındaki ilişkinin bir senede dayanıyor olması, ancak takip talebinde bunun bildirilmemesi halinde borçlu ödeme emrine karşı itirazını takip talebinde belirtilen hususlar çerçevesinde yapacaktır. İtirazın kaldırılması aşamasında, alacaklının ilk defa bir senet göstermesi halinde, bu borçlunun savunma hakkını sınırlamış olacaktır. Örneğin, alacaklının takibin başında, alacak ilişkisinin senede dayandığını bildirmemesi ve senedin tevdi edilmemesi halinde, takipte bir

⁴⁹³ Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 170.

⁴⁹⁴ Kuru-El Kitabı, s. 203; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 133; Gören Ülkü, s. 67.

⁴⁹⁵ "Takip talepnamesi ve borçluya gönderilen 49 örnek ödeme emrinde alacağın dayanağı olan belgeden bahsedilmemiş, icra dosyasına sadece 20.2.1994 günlü yönetim kurulu kararı ibraz edilmiştir. Bu karar da işletme projesi niteliğinde değildir. 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun 37. maddesi hükmüne göre, kesinleşmiş işletme projesi ve kat malikleri kurulunun işletme giderleri ile ilgili kararları İİK'nun 68. maddesinde yazılı belgelerdendir. Takipte dayanılmayan bir belge ile merciden itirazın kaldırılması istenilemez" 12. HD. 23.5.1996 T., 1996/6079 E., 1996/6978 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki karar için bkz. 12. HD. 25.9.1996 T., 1996/10107 E., 1996/11025 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

⁴⁹⁶ Kuru-El Kitabı, s. 203 ve aynı sayfadaki dn. 47-48.

⁴⁹⁷ Bkz. 12. HD. 27.1.2009 T., 2008/21479 E., 2009/1633 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); HGK. 23.5.2001 T., 2001/12-428 E., 2001/426 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

senet mevcut olmayacak, borçlu da takipte bulunmayan bir senede ilişkin imza inkârında bulunamayacaktır. Alacaklının, takip talebinde senede dayandığını bildirmesi ancak senedi tevdi etmemesi halinde ise, borçlu takipte senede dayanıldığını bilecek ve savunmasını buna göre yapacaktır. Tevdi edilmeyen ancak takipte dayanak yapılan senede ilişkin imza inkârında bulunması, imkânsız ve anlamsız olmayacaktır. Bu sebeple alacaklının takip talebinde senede dayanmamış ve senedi tevdi etmemiş olması halinde, daha sonra itirazın kaldırılması aşamasında senet gösterip buna dayanamayacağı; ancak takip talebinde bir senede dayanmış fakat senedi tevdi etmemiş olması halinde, itirazın kaldırılması aşamasında bu senedi tevdi edip, buna dayanabileceği kanaatindeyiz.

2. Borcun Sebebi

Takip talebinde senede dayanmayan alacaklı, borcun sebebini göstermelidir (m. 58/II, c. 4). Örneğin satılan elbise dikme ücreti, malın bedeli veya ödünç alınan para, borcun sebebi olabilir⁴⁹⁸. Borcun sebebini bilmesi, sıra cetvelinin düzenlenmesi açısından önem arz ettiğinden, borcun imtiyazlı olup olmadığı bu şekilde saptanacaktır⁴⁹⁹.

İsviçre hukukunda borcun sebebini takip talebinde belirtilmemiş olması halinde, icra müdürünün bu eksiklik nedeniyle takip talebini kabul etmeyeceği ileri sürülmüştür⁵⁰⁰. Ancak bu eksikliğin tamamlanmasını alacaklıdan isteyebileceği ve borçlunun bu durumda, savunmasını gereği gibi yapabileceği ifade edilmiştir⁵⁰¹.

Takip talebinde borcun sebebini belirtilmemesi durumunda, hukukumuzda nasıl bir çözümün benimseneceği belirtilmemiştir. Kanaatimizce senet, senet yoksa borcun sebebini takip talebinin zorunlu unsurlarından sayılması gerekir. Çünkü senet ya da borcun sebebini belirtilmesiyle, alacaklı ile borçlu arasındaki borç ilişkisinin nerden doğduğu anlaşılacaktır. Senet ya da borcun sebebini gösterilmesi gerekliliği ile aslında borçlu olmayan kişilere karşı takip yapmak isteyen kötü niyetli

⁴⁹⁸ **Kuru-El Kitabı**, s. 203; **Kuru-Arslan/Yılmaz- İcra**, s. 134; **Uyar-Genel İçerik**, s. 173; **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 173.

⁴⁹⁹ **Uyar-Genel İçerik**, s. 173; **Üstündağ-İcra**, s. 92.

⁵⁰⁰ **Schmid**, Ernst, Der Zahlungsbefehl, Bern 1930. s. 23; **Üstündağ-İcra**, s. 92 (naklen); **Gören Ülkü**, s. 67.

⁵⁰¹ **Brand**, s. 2; **Üstündağ-İcra**, s. 92 (naklen).

(kişilerin) alacaklıların başvurusu bir nebze engellenmiş olacaktır. Takip talebinde senet ve borcun sebebinin ikisinin de eksik olması halinde, icra müdürünün alacaklıya bu eksikliği tamamlaması için süre vermesi, aksi halde takip talebini reddetmesi uygun bir çözüm yolu olarak benimsenebilir. Bu eksiklik takibin her aşamasında resen dikkate alınabilir. İcra müdürünün senet ve borcun sebebinin eksikliğini göz ardı ederek ödeme emri göndermesinden sonra, icra mahkemesinde itirazın kaldırılması aşamasında, alacaklının senet göstermek istemesi, icra mahkemesi tarafından kabul edilmemelidir. Zira alacaklı takip talebinde bulunurken senede dayandığını belirtmemiştir. Bu durumda alacaklıya süre verilerek, takip talebinde senede dayandığının belirtilmesi ve bu senedin tevdi istenmelidir. Eksikliklerin tamamlanması halinde borçluya yeni bir ödeme emri gönderilmelidir.

F. SEÇİLEN TAKİP YOLU

Takip talebinde alacaklının belirtmesi gereken bir başka husus, takip yollarından hangisini tercih ettiğidir (m. 58/II, c. 5). Alacaklı, Kanun'da düzenlenmiş olan takip yollarından birini seçerek, takip başlatmalı yani takip talebinde seçtiği takip yolunu bildirmelidir. Bu husus, alacaklının, birden fazla takip yolu seçebilme şansının olduğu durumlar için oldukça önemlidir. Örneğin, elinde kambiyo senedi bulunan bir alacaklı, kambiyo senedine mahsus haciz yoluyla takip yapabileceği gibi genel haciz yolu ile takip de yapabilir. İflâsa tabi borçlusu olan alacaklı, borçlusu hakkında iflâs yoluyla takip yapabileceği gibi haciz yolu ile takip de yapabilir (m. 43/I)⁵⁰².

Hukukumuzda alacaklının takip yolunu seçme imkânı varken, İsviçre hukukunda alacaklının böyle bir imkânı yoktur. Takip yolunu icra müdürü belirler (SchKG m. 38). Bu belirlemeye karşı şikâyet yoluna başvurulabilir⁵⁰³.

Takip talebinde bu hususun eksik olması halinde, Yargıtay, icra müdürünün kendiliğinden bir takip yolu seçemeyeceğine, takip talebindeki bu eksikliği tespit ettikten sonra alacaklıya tamamlattırabileceğine, aksi halde ödeme emri düzenleyip

⁵⁰² Kuru-El Kitabı, s.172; Kuru/Arslan/Yılmaz- İcra, s. 134; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özman/Özekes, s. 174; Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 172.

⁵⁰³ Amonn/Walther, s. 69; Gören Ülkü, s. 67 (naklen).

gönderemeyeceğine karar vermiştir⁵⁰⁴. Öğretide⁵⁰⁵ de bu görüş kabul edilmiştir. Kanaatimizce Yargıtay'ın bu konudaki kararı çok isabetlidir. Zira icra müdürü, alacaklının takip talebinde belirttiği takip yoluna göre ödeme (icra) emri düzenleyip borçluya gönderecektir⁵⁰⁶. Takip talebinde, takip yolunun belirtilmemesi halinde icra müdürünün kendiliğinden bir takip yolu seçerek, ödeme ya da icra emri göndermesi Kanuna ve alacaklının menfaatine uygun değildir. Ayrıca takibin devamındaki işlemler de belirtilen takip yoluna göre yapılacaktır. Şikâyet ve itiraz sürelerinin takip yollarında farklılık arz etmesi durumu da seçilen takip yolunun takip talebi açısından önemli bir unsur olduğunu gösterir. Bu sebeplerle seçilen takip yolunun takip talebinin zorunlu unsurları arasında sayılabileceği ve takibin her aşamasında resen dikkate alınabileceği sonucuna varılmaktadır.

Alacaklı, takip talebinde belirttiği takip yolunu, daha sonra değiştirmek imkânına sahiptir. Ancak bu her durumda mümkün değildir. Kanun'un 43/II. maddesine göre, iflasa tabi borçlusuna karşı, iflas veya haciz yolundan birini tercih ederek takip yapma imkânına sahip olan alacaklı, tercih ettiği takip yolundan vazgeçerek, diğerine göre takip başlatabilir. Yani takip yolunu değiştirebilir. Ancak bu hükme dayanarak, alacaklı rehlin paraya çevrilmesi yoluyla takip yaparken bu tercihinin değiştirip, haciz veya iflas yoluna başvuramaz. Ayrıca kambyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takibe başlamış olan alacaklının, bunu bırakıp genel haciz yoluyla takibe başlayabileceği (ya da tam tersi olması) öğretide kabul edilirken, Yargıtay⁵⁰⁷ tarafından kabul edilmemektedir⁵⁰⁸.

Takip yolunu değiştiren alacaklının tekrar harç ödemesine gerek yoktur. Takip yoluna ilişkin harç ödemedi yapılabacak olan değişiklik, sadece bir kez mümkündür. İlk takibin itiraz üzerine durmuş olmasının ya da kesinleşmiş olmasının artık hukuki

⁵⁰⁴ Bkz. 12. HD. 1.2. 2000 T., 2000/529 E., 2000/1350 K., (Uyar- Şerh, C. 3, s. 3903).

⁵⁰⁵ Kuru-El Kitabı, s. 204, dn. 55; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 134, dn. 17; Ayrıca bkz. Berkin-İcra, s. 71.

⁵⁰⁶ Postacıoğlu/Altay- İcra, s. 171; Muşul-İcra, C. I, s. 296;

⁵⁰⁷ Bkz. 12. HD. 17.4.1995 T., 1995/5779 E., 1995/5804 K., (Uyar- Şerh, C. 3, s. 3494); 12. HD. 31.1.1996 T., 1996/807 E., 1996/1282 K., (Uyar- Şerh, C. 3, s. 3495).

⁵⁰⁸ Kuru-El Kitabı, s. 174; Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 172.

bir değeri kalmaz⁵⁰⁹. Bu durumda alacaklı yeni takip için talepte bulunacak ve borçluya yeni bir ödeme emri gönderilecektir. Borçlu da bu yeni takibe karşı itiraz veya şikâyet yoluna başvurabilecektir⁵¹⁰.

G. ALACAKLININ İMZASI

Takip talebinde bulunması gereken son husus, alacaklının ya da vekilinin imzasıdır. Takip talebinin içeriğinin doldurulması halinde, talebin altının alacaklı ya da vekili tarafından imzalanması⁵¹¹ gerekir⁵¹². Takip talebinde imzanın eksik olması halinde, icra müdürünün takip talebini hemen reddetmeyip, bu eksikliği alacaklıya tamamlattırması gerekir⁵¹³. Eğer alacaklı bu uyarıyı dikkate almaz ve takip talebini imzalamazsa, takip talebi yapılmamış sayılır ve işleme konmaz⁵¹⁴. Çünkü imza, alacaklının borçluya karşı takip yapma iradesini ortaya koyan önemli bir unsurdur⁵¹⁵. Alacaklının, icra müdürünün uyarısı üzerine sonradan takip talebini imzalaması halinde, takibin başlama tarihi olarak, talebin imzalandığı tarih değil, harçların yatırıldığı tarih kabul edilir⁵¹⁶.

II. DİĞER TAKİP YOLLARINDA TAKİP TALEBİNİN İÇERİĞİNE EKLENECEK ŞARTLAR

A. KAMBIYO SENETLERİNE MAHSUS HACİZ YOLU İLE TAKİPTE

Kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip Kanun'un 167 ve devamındaki maddelerinde düzenlenmiştir. 167. maddede, bu takip yolu için düzenlenecek takip talebinin içeriği açısından 58. maddeye atıf yapılmıştır. Ancak

⁵⁰⁹ **Kuru-El Kitabı**, s. 173; **Postacioğlu/Altay-İcra**, s. 172; Bu konudaki Yargıtay kararları için bkz. 12. HD. 4.11.1998 T., 1998/11165 E., 1998/12083 K., (**Uyar- Şerh**, C. 3, s. 3493); 12. HD. 3.12.1990 T., 1990/4565 E., 1990/7737 K., (**Uyar- Şerh**, C. 3, s. 3502).

⁵¹⁰ **Üstündağ-İcra**, s. 92; **Kuru-El Kitabı**, s. 173.

⁵¹¹ Takip talebinin elektronik ortamda yapılması durumunda elektronik imza ile imzalanması gerekir. (**Kuru- El Kitabı**, s. 204, dn. 55/a).

⁵¹² **Kuru-El Kitabı**, s. 204; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 134; **Uyar-Genel İçerik**, s. 174; **Postacioğlu/Altay-İcra**, s. 173; **Üstündağ-İcra**, s. 93; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 176; **Muşul-İcra**, C.I, s. 296.

⁵¹³ Bkz. 12. HD. 18.4.1994 T., 1994/4775 E., 1994/4882 K., (**Uyar- Şerh**, C. 3, s. 3920); 12. HD. 17.10.1985 T., 1985/2675 E., 1985/8295 K., (**Uyar- Şerh**, C. 3, s. 3933).

⁵¹⁴ **Kuru-El Kitabı**, s. 204; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 134; **Uyar-Genel İçerik**, s. 174; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 176; **Muşul-İcra**, C.I, s. 296.

⁵¹⁵ **Muşul-İcra**, C.I, s. 296.

⁵¹⁶ **Kuru-El Kitabı**, s. 204; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 134; **Uyar-Genel İçerik**, s. 174.

kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile genel haciz yolundaki takip talebinin içeriği bazı noktalarda birbirinden farklılık arz eder. Bu başlık altında sadece farklı olan hususlar inceleme konusu yapılacaktır.

Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takibin taraflarından biri olan alacaklı, takibe konu yapılan senedin yetkili hamilidir. Alacaklı, ancak kendisinden önce gelen senet borçlularına karşı bu yolla takip yapabilir. Alacaklının, kambiyo hukukuna göre takip hakkına sahip olması gerekir. Alacaklının kambiyo senedinin yetkili hamili olup olmadığı, borçlunun ise kambiyo senedi uyarınca borçlu olup olmadığı TTK'ya göre belirlenir. Takip talebini yapan alacaklının, yetkili hamil olmaması veya alacaklının takibi yönelttiği kişinin, kambiyo senedinin borçlusu olmaması durumunda, takip talebi icra müdürü tarafından reddedilir. İcra müdürü bunu re'sen dikkate almalıdır. İcra müdürünün bu şekildeki takip talebini reddetmeyip, borçluya ödeme emri göndermesi halinde borçlu beş gün içinde şikâyet⁵¹⁷ yoluna başvurabilir (m. 170/a- I ve m. 168/I, c.3). İcra mahkemesi de müddetinde yapılan şikâyet veya itiraz dolayısıyla, usulü dairesinde kendisine intikal eden alacaklının, kambiyo hukuku mucibince takip hakkına sahip bulunmadığı (talepte belirtilen borçlunun senet borçlusu olmadığı) hususlarını re'sen dikkate alarak bu takibi iptal edebilir (m. 170/a- II)⁵¹⁸. Genel haciz yolundan farklı olarak, bu takip yolunda sıfatın bir itiraz sebebi değil, şikâyet sebebi olduğu görülmektedir⁵¹⁹. Bir görüşe⁵²⁰ göre, alacaklının kambiyo senetlerine mahsus takip yapma yetkisinin olmadığını (örneğin, senedin kambiyo senedi olmadığını) fark eden icra müdürü, takip talebini hemen reddetmeyip, bu talebi genel haciz yoluna ilişkin talep olarak kabul etmelidir. Borçluya da bu takip yoluna ilişkin bir ödeme emri göndermelidir. Kanaatimizce bu görüş, m. 58/I, c. 5'e uygun düşmez. Zira hangi takip yoluna göre takip başlatılacağını alacaklı belirler. İcra müdürünün alacaklının bu konuda bir

⁵¹⁷ Bkz. 12. HD. 24.12.2004 T., 2004/21877 E., 2004/26795 K., (Oskay/ Koçak/ Deynekli/ Doğan, C. 3, s. 3983).

⁵¹⁸ Kuru-El Kitabı, s. 765-767; Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 838; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 406-408; Muşul-İcra, C. II, s. 1151-1153; Helvacı-Kambiyo, s. 176; Karşlı-İcra, s. 374-375.

⁵¹⁹ Gören Ülkü, s. 77.

⁵²⁰ Kuru/Arslan/Yılmaz- İcra, s. 361, dn. 11.

talebi olmadan, alacaklı yerine geçip talebi genel haciz yoluna göre takip talebi olarak kabul edip ödeme emri göndermesi yerinde bir uygulama olmaz⁵²¹.

Kambiyo senedi borçlusunun birden fazla olup, hepsinin iflâsa tabi olması halinde, alacaklı, borçluların hepsi hakkında aynı talepte bulunması gerekir (m. 176/b). Yani hepsi için ya haciz yolunu ya da iflâs yolunu tercih edecektir. 176/b maddesi ile alacaklıya bir seçimlik hak tanınmıştır. Alacaklının haciz yoluna göre takip yapması durumunda, borçluların hepsini takibe dâhil etmesine gerek yoktur. Zira müteselsil borç ilişkilerinde alacaklı istediği borçludan alacağını talep edebilir. Bu madde ile alacaklının bu hakkının bertaraf olacağı söylenemez⁵²².

Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu takipte, genel haciz yolundan farklı olan bir diğer husus, takip talebine senedin aslının eklenmesi zorunluluğudur (m. 167/II). Bunun sebebi, senedin aslının verilmesiyle, icra müdürünün bu takip yoluna ilişkin şartların mevcut olup olmadığını inceleyebilmesi ve borçlunun da senedin aslını görerek, senedin kambiyo senedi olup olmadığını anlaması ve itirazlarını buna göre yapacak olmasıdır⁵²³.

Senedin aslının takip talebine eklenmesi zorunluluğunun bir istisnası⁵²⁴ mevcuttur. Çek K. m. 3/VI uyarınca, çekin ibrazı üzerine, muhatap bankanın kısmi ödeme yapması halinde, çekin ön ve arka yüzünün onaylı fotokopisi hamile verilir. Çek hamili, bu fotokopiye dayanarak, ödenmeyen kısım için kambiyo senetlerine özgü takip başlatabilir (İİKY m. 21/I, c)⁵²⁵.

⁵²¹ Bkz. **Postacioğlu/Altay-İcra**, s. 843; **Muşul-İcra**, C. II, s. 1169.

⁵²² **Postacioğlu/Altay-İcra**, s. 842.

⁵²³ **Postacioğlu/Altay-İcra**, s. 839; **Üstündağ-İcra**, s. 386; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 359; **Helvacı-Kambiyo**, s. 171; Ayrıca bkz. **Kalaycı**, Nezihi, Kambiyo Senetlerine Ait Hususi Takip Usulleri, Takibin Kabulü Şartları, İflas Yoluyla Takip, ABD 1977/1, s. 65-81, s. 68; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 272.

⁵²⁴ Senedin aslının ceza mahkemesinde ya da Cumhuriyet savcılığında olması halinde yine fotokopisi ile takip yapılabilir.

⁵²⁵ **Kuru-El Kitabı**, s. 769, dn. 83; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 406; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 359, dn. 7; **Helvacı-Kambiyo**, s. 171; **Karlı-İcra**, s. 371; Bu konudaki Yargıtay kararı için bkz. 12. HD. 5.3.2007 T., 2007/968 E., 2007/3939 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

Kambiyo hukukuna ilişkin alacağın doğumu için protesto çekilmesi gereken durumlar mevcutsa, bu halde protestonun da takip talebine eklenmesi gerekir. Bu kambiyo senedinin türüne göre ayrıca tespit edilir⁵²⁶.

Alacaklının takibe dayanak yaptığı kambiyo senedinin yabancı bir dilde düzenlenmiş olması halinde, senedin aslının yanında Türkçe'ye tercümesinin de takip talebine eklenmesi zorunludur. Bu durumda yabancı dilde düzenlenmiş olan senedin “poliçe”, “çek” ya da “bono” kelimesini ihtiva etmesi gerekir⁵²⁷.

Senedin aslının takip talebine eklenmemesi (protesto çekilmesi gereken hallerde protesto evrakı yoksa ve çekin fotokopisiyle takip yapılabilen durumlarda fotokopinin olmaması) halinde, öğretide⁵²⁸ ve Yargıtay'da⁵²⁹ kabul edilen görüş, takip talebinin reddedilmesi yönündedir. Zira icra müdürünün bunu re'sen incelemesi gerekir. Eğer bunu dikkate almayıp, borçluya bu şekilde ödeme emri göndermiş ise, borçlu yedi gün içinde şikâyet⁵³⁰ yoluna başvuracaktır. İcra mahkemesi de bu durumda takip talebinin değil sadece ödeme emrinin iptaline karar verecektir. Bu durumda sonradan senedin aslının getirilmesi halinde, yeni bir ödeme emri düzenlenip borçluya gönderilir. Burada şikâyet süresi m. 168/I, c. 3'e dâhil olmaması sebebiyle, genel hükümler çerçevesinde belirlenir. Kanaatimizce kambiyo senedin aslının takip talebine eklenmemesi halinde takibin hemen iptal edilmeyip, alacaklıya senedi getirmesi için belli bir süre verilerek, süre sonunda senedin getirilmemesi halinde takibin iptal edilmesi gerekir.

⁵²⁶ Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 837; Kuru-El Kitabı, s. 772; 772; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 360; Karşı-İcra, s. 371; Uyar-Kambiyo, s. 182; Uyar/Uyar/Uyar, s. 95; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 407; Muşul- İcra, C.II, s. 1171; Ulukapı-İcra, s. 215; Yıldırım Deren-Yıldırım, s. 272.

⁵²⁷ Kuru, Baki, Almanca Düzenlenmiş Poliçe veya Bonoya Dayanarak Türkiye'de İlamsız İcra Takibi Yapılması, Prof. Dr. Yaşar Karayalçın'a 65. Yaş Armağanı, Ankara 1988, s. 613-617, s. 613-614.

⁵²⁸ Kuru-El Kitabı, s. 769-770; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 359; Muşul-İcra, C.II, s. 1169; Karşı-İcra, s. 372; Helvacı-Kambiyo, s. 172-173; Uyar, Talih, Kambiyo Senetlerine İlişkin Takiplerde Takip Talebinin İçeriği (İİK m. 167), ABD.2008, Yıl. 66, S. 1, s. 180-218, s. 182; Uyar/Uyar/Uyar, s. 94; Kalaycı, s. 68-69; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 407.

⁵²⁹ Bkz. 12. HD. 8.3.2007 T., 2007/1518 E., 2007/4183 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); 12. HD. 25.9.2006 T., 2006/14130 E., 2006/17207 K., Kazancı (İçtihat Bilgi Bankası).

⁵³⁰ Bkz. 12. HD. 8.12.2011 T., 2011/7186 E., 2011/27415 K., (Uyar/Uyar/Uyar, s. 93).

Kambiyo senedinin zayi olması halinde, alacaklı TTK m. 651 uyarınca mahkemeden aldığı iptal kararıyla kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip yapamaz⁵³¹. Alacaklı elindeki ilâmla genel haciz yoluyla takip yapılabilir⁵³².

Kambiyo senedinin aslının takip talebine eklenmiş olması halinde icra müdürü, senedin kambiyo senedi niteliği taşıyıp taşımadığını ve vadesinin gelip gelmediğini re'sen inceleyecektir. Eğer takip talebinin diğer şartları ile bu hususlarda bir sıkıntı yoksa, icra müdürü borçluya ödeme emri düzenleyip, gönderecektir. Ancak senet kambiyo senedi niteliği taşımıyorsa ve vadesi gelmemişse, icra müdürü takip talebini reddedecektir. Bu hususları göz önüne almadan ödeme emri düzenleyip, gönderen icra müdürünün işlemine karşı, borçlu şikâyet yoluna başvurabilir⁵³³. Senedin kambiyo senedi niteliğinde olmaması durumunda, şikâyet süresi, m. 168/I, c. 3 uyarınca beş gündür⁵³⁴. Senedin vadesinin gelmemiş olması halinde, bir görüşe⁵³⁵ göre, m. 168/I, c.3 ve m. 170a/ I'de vade hakkında bir açıklama olmadığından, genel şikâyet usulüne (m. 16) tabi olup şikâyet süresi 7yedi gündür, diğer görüşe⁵³⁶ göre, şikâyet süresi beş gündür. Bu görüşe göre, icra müdürünün re'sen dikkate alması gereken hususları ayırarak farklı şikâyet sürelerine tabi tutmak doğru değildir, 168/I, c.3 ve m. 168/I beraber yorumlanmalıdır⁵³⁷. Yargıtay ise vadenin gelmemiş olması halinde şikâyetin yedi gün içinde yapılması gerektiğini belirtmiştir⁵³⁸. Kanaatimizce burada şikâyet süresi yedi gün olmalıdır. Kanun'da kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluna özgü olarak düzenlenmiş beş günlük şikâyet süreleri arasında vadenin gelmemiş olması hali bulunmamaktadır. Bu sebeple, Kanun'u geniş bir şekilde yorumlayıp bu şikâyet sebebini de m. 168/I, c. 3'e dahil etmek doğru olmaz.

⁵³¹ **Kuru-El Kitabı**, s. 771; **Uyar-Kambiyo**, s. 182; **Karşı-İcra**, s. 371; **Uyar/Uyar/Uyar**, s. 94, **Muşul- İcra**, C. II, s. 1170; Bu konudaki Yargıtay kararları için bkz. 12. HD. 14.3.1997 T., 1997/2316 E., 1997/2709 K., (**Uyar- Şerh**, C. 9, s. 13740); 12. HD. 1.2.2000 T., 2000/254 E., 2000/1530 K., (**Uyar- Şerh**, C. 9, s. 13738).

⁵³² **Uyar/Uyar/Uyar**, s. 94.

⁵³³ **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 843-844; **Kuru-El Kitabı**, s. 768-775; **Karşı-İcra**, s. 375; **Uyar-Kambiyo**, s. 181-183; **Uyar-Şerh**, C. 9, s. 13753; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 407; **Muşul-İcra**, C.II, s. 1182; **Helvacı-Kambiyo**, s. 174.

⁵³⁴ Bkz. 12. HD. 15.3.2005 T., 2005/2095 E., 2005/5367 K., (**Oskay/ Koçak/ Deynekli/ Doğan**, C. 3, s. 3982).

⁵³⁵ **Kuru-El Kitabı**, s. 768; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 408; **Helvacı-Kambiyo**, s. 175.

⁵³⁶ **Karşı-İcra**, s.375.

⁵³⁷ **Karşı-İcra**, s.375.

⁵³⁸ Bkz. 12. HD. 10.2.2006 T., 2006/1772 E., 2006/4930 K., (**Uyar- Şerh**, C. 9, s. 13769).

Ayrıca genel haciz yolundan farklı olarak m. 58/I, c. 4'teki “senet yoksa borcun sebebi” ifadesi, kambyo senetlerine mahsus takip yoluna ilişkin takip talebi açısından geçerli değildir. Zira kambyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takibe başvurulabilmesi için bir kambyo senedinin olması zorunlu olup, aslının icra dairesine verilmesi gerekir⁵³⁹.

B. KİRALANAN TAŞINMAZLARIN İLÂMSIZ İCRA YOLUYLA TAHLİYESİNDE

Kiralanan taşınmazların ilâmsız icra yoluyla tahliyesinin, kira bedelinin ödenmemesi ve kira süresinin bitmesi nedeniyle ilâmsız tahliye olarak ikiye ayrıldığını yukarıda⁵⁴⁰ incelemiştik. Bu başlık altında, yapılan bu ayrıma göre, kiralanan taşınmazların tahliyesindeki takip talebinin, genel haciz yolundaki takip talebinden farklı olan hususlarına değineceğiz.

Kira bedelinin ödenmemesi nedeniyle başlatılan ilâmsız tahliyede, takip talebi genel haciz yolundaki takip talebine benzer olup, bazı noktalarda farklılaşmaktadır. Kiralayan, bu takip talebinde, ilk olarak ödenmeyen kira alacağının ödenmesini talep eder. Kira alacağının Türk parası ile tutarı takip talebinde gösterilmelidir. Kiralayan, kira alacağının hangi aya/aylara ait olduğunu takip talebinde belirtmelidir. Belirtilmemiş olması halinde, itirazın kaldırılması için icra mahkemesinde yapılacak duruşma sırasında, istenen kira alacağının hangi aylara ait olduğu, alacaklıya açıklattırılır⁵⁴¹. Bu eksiklik yüzünden alacaklının takip talebi reddedilmez⁵⁴².

Kiralayan, takip talebinde kira alacağından başka, kiracının tahliyesini talep eder. Eğer kiralayan takip talebinde tahliye talep etmemiş, sadece kira alacağını istemişse, icra müdürü kiracıya, kiralanan taşınmazların tahliyesine ilişkin ödeme emri gönderemez. Bu hususa dikkat etmeden icra müdürü ödeme emri göndermişse,

⁵³⁹ **Helvacı-Kambyo**, s. 170.

⁵⁴⁰ Bkz. Birinci Bölüm II. A. 3.

⁵⁴¹ Bkz. 12. HD. 10.6.2003 T., 2003/10256 E., 2003/13654 K., (**Keleş**, s. 828).

⁵⁴² **Kuru-El Kitabı**, s. 821-822; **Uyar**, Talih, *Kiralanan Taşınmazların İlamsız İcra Yoluyla Tahliyelerinde “Takip Talebi”, “İhtarlı Ödeme Emri” ve “Ödeme Emrine İtiraz Şekli ve Süresi”*, İBD, 2009/4, Temmuz- Ağustos, s.1805-1826, s. 1816; **Uyar-Tahliye**, s. 60; **Keleş**, s. 81; **Kuru-Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 371, dn. 4.

kiralayan icra mahkemesinden tahliye karar verilmesini isteyemez⁵⁴³, icra mahkemesi bu ödeme emrine dayanarak tahliye kararı veremez⁵⁴⁴.

Kira bedelinin ödenmemesi sebebiyle yapılan ilâmsız tahliyede, kira sözleşmesinin yazılı ya da sözlü yapılmış olmasının bir önemi yoktur. Ancak yazılı bir kira sözleşmesinin mevcut olması halinde, bunun takip talebine eklenmesi gerekip gerekmediği tartışmalıdır. Bir görüşe⁵⁴⁵ göre, bu takip yoluna başvurmak, yazılı kira sözleşmesinin varlığına bağlı olmadığından, bunun takip talebine eklenmesi de zorunlu değildir. Yargıtay da kıyasen uygulanacak hükümlerin düzenlendiği, m. 269/d hükmünün m. 58'e atıf yapmaması sebebiyle yazılı kira sözleşmesinin eklenmesi gerekmeyeceğine ilişkin kararlar⁵⁴⁶ vermiştir. Bizim de katıldığımız diğer görüşe⁵⁴⁷ göre, eğer yazılı bir kira sözleşmesi varsa, bunun aslının ya da bir örneğinin takip talebine eklenmesi gerekir. Çünkü yazılı kira sözleşmesini borçlunun görmesi, sözleşmeye itiraz etmesi açısından önem arz eder. Özellikle m. 269/II'daki borçlunun imzasını inkâr etmemesi halinde, kira sözleşmesini kabul etmiş olacağı yönündeki düzenleme bu açıdan önemlidir. Nitekim borçlu takipte bulunmayan bir sözleşmeye ilişkin, imza inkârında bulunamayacaktır. Bunun sonucu olarak belki de taşınmazdan tahliye edilebilir. Bu da borçlunun savunma hakkını tam olarak kullanamaması anlamına gelir.

Kira süresinin sona ermesinden dolayı yapılacak olan ilâmsız tahliye takibi, kira sözleşmesinin sona ermesinden itibaren bir ay içinde yapılmalıdır (m. 272/I)⁵⁴⁸. Bu süre hak düşürücü olup icra dairesi ve icra mahkemesi tarafından re'sen gözetilir⁵⁴⁹.

Konut ve çatılı işyeri dışındaki taşınmazlar hakkında kira süresinin bitmesi nedeniyle yapılan ilâmsız tahliyede, kiralayanın, takip talebine yazılı kira sözleşmesinin aslını eklemesi gerekir (m. 272/I). Ayrıca kira sözleşmesinin tarihinin

⁵⁴³ Bkz. 6. HD. 4.2.2008 T., 2008/13779 E., 2008/919 K., (Keleş, s. 708).

⁵⁴⁴ Kuru-El Kitabı, s. 822; Keleş, s. 85.

⁵⁴⁵ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes s. 429.

⁵⁴⁶ Bkz. 12. HD. 1.3.2005 T., 2005/690 E., 2005/3978 K., (Keleş, s. 698); 12.HD. 27.9.2001 T., 2001/13575 E., 2001/14862 K., (Keleş, s. 701).

⁵⁴⁷ Kuru-El Kitabı, s. 823; Keleş, s. 88-89; Kuru/Arslan/Yılmaz- İcra, s. 372.

⁵⁴⁸ Takip talebinin sonuçları kısmında incelenmesi hususunda bkz. Üçüncü Bölüm I. A. 2. b.

⁵⁴⁹ Kuru-El Kitabı, s. 862; Keleş, s. 428-429.

de takip talebine yazılması gerekir⁵⁵⁰. Yazılı kira sözleşmesinin takip talebine eklenip eklenmediğini icra müdürü re'sen gözetir⁵⁵¹.

Konut ve çatılı işyeri kiralarda, kira süresinin bitmesi nedeniyle yapılan ilâmsız tahliyede, kiralayan yalnızca kira sözleşmesine dayanarak, takip talebinde bulunamaz. Yazılı tahliye taahhüdünün olması gerekir (TBK m. 352/I). Kiralayanın, yazılı tahliye taahhüdünün aslını ya da kendisi tarafından onaylanmış örneğini, takip talebine eklemesi gerekir. Bu durumda yazılı kira sözleşmesi olmasa bile, yazılı tahliye taahhüdünün bulunması yeterlidir. Bu husus icra müdürü tarafından resen dikkate alınır. Eğer icra müdürü bu hususu dikkate almadan borçluya tahliye emri gönderirse, borçlu şikâyet yoluna başvurabilir⁵⁵². Kanaatimizce konut ve çatılı işyeri dışındaki taşınmazlar hakkında kira süresinin bitmesi nedeniyle yapılan ilâmsız tahliyede, kiralayanın, takip talebine yazılı kira sözleşmesinin aslını eklememesi, konut ve çatılı işyeri kiralarda ilişkin takipte ise yazılı tahliye taahhüdünün eklenmemesi halinde, kiralayana belli bir süre verilerek eksikliğin tamamlanmasını istemek, tamamlanmaması halinde takibi iptal etmek uygun bir çözüm olacaktır.

C. İLÂMLI İCRA TAKİBİNDE

İlâmlı icrada takip talebinin içeriği, genel haciz yolundaki takip talebinin içeriğine benzer. Hatta aynı basılı takip talebi örneği kullanılır. Fakat bundan farklı olarak takip talebine, takibe konulan ilâmın ya da ilâm niteliğindeki belgenin tarih ve numarası ile hangi mahkeme veya makamdan verildiğinin yazılması gerekir (İİK m. 20/II)⁵⁵³. Ayrıca takibe konulan bu ilâm veya ilâm niteliğindeki belgenin, takip talebi ile birlikte icra dairesine verilmesi gerekir (m. 35). Alacaklının verdiği bu belgenin ilâm veya ilâm niteliğinde olup olmadığını, icra müdürü re'sen inceler. Eğer bu belge ilâm (veya ilâm niteliğinde) değilse, icra müdürü borçluya icra emri

⁵⁵⁰ Kuru-El Kitabı, s. 863; Keleş, s. 431; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 377.

⁵⁵¹ Keleş, s. 431.

⁵⁵² Kuru-El Kitabı, s. 870-874; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes s. 435; Uyar-Tahliye, s. 536.

⁵⁵³ Uyar-İlâmlı Takip, s. 140; Uyar, Talih , İlâmlı Takiplerin Başlaması, Manisa BD 1991/Ekim, S. 39, s. 4-16, s. 13; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan /Özekes s. 453; Ulukapı- İcra, s. 249; Muşul-İcra, C.II, s. 1133; Bu konudaki Yargıtay kararı için bkz. 12. HD. 26.3.1981 T., 1981/1831 E., 1981/3071 K., (Uyar-İlâmlı Takip, s. 157).

göndermez. Gönderirse, borçlu şikâyet⁵⁵⁴ yoluna başvurulabilir. Bu durumda icra emri iptal edilir⁵⁵⁵.

Takip talebine alacak olarak ilamda hükmedilen şey yazılır. Yargıtay'ın, para alacaklarına ilişkin ilamlarda, faizin başlangıç tarihi konusunda bir hüküm (ayrıca faiz hakkında bir hüküm) olmaması halinde, alacaklının, daha sonra ilamlı takip yoluna başvurduğunda, takip talebinde hüküm tarihinden itibaren faiz isteyebileceği yönünde kararları vardır⁵⁵⁶. Ayrıca Yargıtay alacaklının, takip talebinde sadece faiz istemiş, hüküm tarihinden itibaren faiz istediğini bildirmemiş olduğu durumlarda, faizin takip talebi tarihinden itibaren hesaplanacağını belirtmiştir⁵⁵⁷. Ancak biz bu görüşe katılmıyoruz. Yukarıda⁵⁵⁸ faizin başlangıcı hakkında söylediğimiz icra müdürünün alacaklının yerine geçip faiz hesaplamasının, Kanun'a uygun olmadığı konusunda söylediklerimiz burada da geçerlidir.

D. REHNİN PARAYA ÇEVİRİLMESİ YOLUYLA İLÂMSIZ TAKİPTE

Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip, taşınır rehni ve taşınmaz rehninde farklı özellikler gösterir. Bu sebeple ayrı ayrı incelemek gerekir.

Taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla ilâmsız takipte, takip talebinde m. 58'deki hususların yanında, rehinli malın ne olduğunu yazmalıdır. Ayrıca rehinli mal, üçüncü şahıs tarafından verilmiş veya mülkiyeti üçüncü şahsa geçmişse bu

⁵⁵⁴ Yargıtay'ın bu şikâyetin süreye tabi olmadığına ilişkin kararı için bkz. 12. HD. 27.12.2001 T., 2001/21400 E., 2001/22131 K., (Kuru-El Kitabı, s. 892, dn. 2); Yargıtay'ın bu şikâyetin yedi günlük süreye tabi olduğuna ilişkin kararı için bkz. 12. HD. 9.5.2005 T., 2005/7679 E., 2005/10121 K., (Oskay/Koçak/Deynekli/Doğan, C. 1, s. 673).

⁵⁵⁵ Kuru- El Kitabı, s. 906; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 454.

⁵⁵⁶ “Yerel mahkemenin takibin kesinleşen nafaka ilâmına göre yapıldığı, ilamda yazılı alacağın karar tarihinde muaccel hale geleceği, ilâmda faiz hüküm altına alınmış olsun olmasın alacaklının ilam tarihinden faiz isteyebileceği, yerleşik Yargıtay uygulamasının bu doğrultuda olduğu gerekçesiyle davanın reddine ilişkin kararı, Özel Dairece davacının birikmiş nafaka alacakları için faiz isteyebilmesi için nafaka borçlusunun temerrüde düşürülmesi gerektiğinden söz edilerek bozulmuş ise de, birikmiş nafaka alacağına ilâm tarihinden itibaren muaccel hale geleceği, karar tarihinden takip tarihine kadar faiz istenebileceği Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 14.2.1996 gün 1995/12-977-1996/71, 23.2.2000 gün 2000/12-109-138 ve 21.6.2000 gün 2000/12-1052-1062 karar sayılı ilâmlarıyla kabul edilmiştir. Bu itibarla yerel mahkemenin bu hususta verdiği direnme kararı yerindedir.” HGK. 4.7.2001 T., 2001/2-565 E., 2001/574 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki karar için bkz. 12. HD. 6.11.2003 T., 2003/19351 E., 2003/21828 K., (Uyar-Şerh, C. 2, s. 2915); 12. HD. 29.3.2012 T., 2012/5713 E., 2012/10294 K., (Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 453, dn. 396); HGK 5.4.200 T., 2000/12-739 E., 2000/746 K., (Arslan/Kırmızı, s. 774); Muşul-İcra, C. II, s.1134; Kuru-El Kitabı, s. 936.

⁵⁵⁷ Kuru-El Kitabı, s. 936.

⁵⁵⁸ Bkz. İkinci Bölüm I. D. 3. d.

kişinin, adı soyadı ve adresinin de takip talebine yazılması gerekir (m. 145; İİKY m. 21/b). Bu durumda takip borçlu ve rehin maliki üçüncü kişiye karşı beraber yapılır. Bu ikisi arasında mecburi takip arkadaşlığı mevcuttur⁵⁵⁹. Rehinli mal üzerinde sonra gelen rehin hakkı mevcutsa, bu hakka sahip olan kişinin de adı soyadı ve adresinin de takip talebine yazılması gerekir (m. 145; İİKY m. 21/b). Bunun takip talebine eklenmesindeki amaç, sonra gelen rehin sahiplerine takibin başladığını bildirmektir⁵⁶⁰.

Takip talebinde, takip yolunun, taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla ilâmsız takip olduğu da belirtilmelidir⁵⁶¹.

Alacaklının bu şekilde takip talebi yapması üzerine, icra müdürü alacaklının rehin hakkının var olup olmadığını inceleme yetkisi yoktur. Bu şekilde bir takip talebi alan icra müdürü, tüm şartların mevcut olduğunu görünce, borçluya ödeme emri gönderecektir⁵⁶².

Taşınmaz rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takip talebinde ise, m.58'deki hususlardan ayrı bazı şartların eklenmesi gerekir. Kanun'un 58. maddesinde belirtilen, alacaklı ve borçlunun adı, soyadı ve adreslerinin yazılması gerekliliği ile beraber, ipotek üçüncü şahıs tarafından verilmiş veya mülkiyeti üçüncü şahsa geçmişse bu kişinin, adı soyadı ve adresinin de takip talebine yazılması gerekir (m. 149/b). Bu durumda borçlu ile üçüncü şahıs arasında, yukarıdaki gibi mecburi takip arkadaşlığı olacaktır⁵⁶³.

Bundan başka takip talebine, hangi taşınmazın ipotek edilmiş olduğu yani ipotek edilen taşınmazın pafta, ada ve parsel numarası da yazılmalıdır. Borç senedi ve ipotek akit tablosunun, tarih ve numarası da takip talebinde gösterilir (m. 148; m.

⁵⁵⁹ Üstündağ-İcra, s. 314; Kuru-El Kitabı, s. 991; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 476; Muşul-İcra, C. II, s. 984; Karşı-İcra, s. 429; Bu konudaki Yargıtay kararı için bkz. 12. HD. 6.10.1997 T., 1997/9366 E., 1997/10112 K., (Uyar- Şerh, C. 8, s. 11926).

⁵⁶⁰ Berkin-İcra, s. 151; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes s. 476; Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 657; Üstündağ-İcra, s. 314; Tuna, s. 65.

⁵⁶¹ Kuru-El Kitabı, s. 991; Ulukapı-İcra, s. 283.

⁵⁶² Üstündağ-İcra, s. 314; Uyar-Şerh, C. 8, s. 11932; Tuna, s. 68-69.

⁵⁶³ Kuru-El Kitabı, s. 997; Aydoğdu, s. 333; Muşul-İcra, C. II, s. 1003; Pekcanitez-İpotek, s. 44; Yargıtay takibin sadece 3. kişi aleyhine başlatılmış olması durumunda, borçlunun sonradan takibe dahil edilemeyeceğini bu sebeple takibin iptal edileceğini belirtmiştir. 12. HD. 14.7.2005 T., 2005/10780 E., 2005/15608 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Yargıtay, takibin borçluya karşı başlatılmış olması halinde 3. kişinin takibe daha sonra dahil edilebileceği görüşündedir. 12. HD. 20.11.2001 T., 2001/18414 E., 2001/19411 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

58/II, c. 4)⁵⁶⁴. Ayrıca alacaklının takip talebine, ipotek akit tablosunun tapu idaresince verilmiş resmi bir örneğini ve ipotek cari hesap veya kredi açma sözleşmesi gibi bir sözleşmenin teminatı olarak verilmişse, bu sözleşme ile bununla ilgili diğer belgelerin aslı ve örneklerini eklemek zorundadır⁵⁶⁵.

Alacaklının ipotek akit tablosunun bir örneğini takip talebine eklememesi halinde, bu eksiklik takibin iptaline neden olmaz. Ödeme emrine itirazın incelenmesi sırasında, icra mahkemesi tapudan getirtilmesini isteyebilir⁵⁶⁶. Borçlu bu duruma karşı şikâyet yoluna başvurup, ödeme emri iptal edilebilir. Ayrıca ipotek akit tablosu örneğinin, ödeme emrine ya da icra emrine eklenmesi gerekmez⁵⁶⁷.

İpotek akit tablosunun örneğinin icra dairesine verilme sebebi, icra müdürünün bu belgeyi inceleyip, kayıtsız şartsız bir para borcunu içeriyor olması halinde, (ilamlı takip kabul edilerek) borçluya icra emri; kayıtsız şartsız bir para borcunu içermemesi halinde de (ilâmsız takip kabul edilerek) borçluya ödeme emri göndermesi açısından önemlidir⁵⁶⁸. İcra müdürü, bunun yanında alacağın muaccel olup olmadığını da incelemelidir. Alacağın muaccel olduğunu görürse, ödeme ve icra emri gönderecektir⁵⁶⁹. Nitekim m. 149 ve m. 149/b'da bu husus belirtilmiştir. Bu maddelere rağmen, öğretide bir görüş⁵⁷⁰, icra müdürünün alacağın muacceliyetini inceleme yetkisinin olmadığını savunmaktadırlar. Ancak bu görüşe bahsettiğimiz nedenlerle katılmıyoruz. Alacağın muaccel olmadığını gören icra müdürü, takip talebini reddeder. Bu hususa dikkat etmeyerek, icra ya da ödeme emri göndermesi halinde şikâyet yoluna başvurulabilir⁵⁷¹.

⁵⁶⁴ **Kuru**-El Kitabı, s. 997; **Uyar**- İpotek, s. 1507.

⁵⁶⁵ **Postacıoğlu/Altay**-İcra, s. 667; **Kuru**-El Kitabı, s. 999; **Uyar**- İpotek, s. 1508; **Aydoğdu**, s. 335; **Üstündağ**-İcra, s. 317; **Muşul**-İcra, C. II, s. 990.

⁵⁶⁶ **Uyar**- İpotek, s. 1508; Bu konudaki Yargıtay kararı için bkz. 12. HD. 19.11.1979 T., 1979/8431 E., 1979/8795 K., (**Uyar**- Şerh, C. 8, s. 12140).

⁵⁶⁷ Bkz. 12. HD. 10.7.1995 T., 1995/9904 E., 1995/10366 K., (**Uyar**- Şerh, C. 8, s. 12113).

⁵⁶⁸ **Uyar**- İpotek, s. 1508; **Üstündağ**-İcra, s. 317.

⁵⁶⁹ **Üstündağ**-İcra, s. 324; **Aydoğdu**, s. 335; **Budak**-İpotek, s. 152; **Pekcanitez**-İpotek, s. 49.

⁵⁷⁰ **Kuru/Arslan/Yılmaz**- İcra, s. 425.

⁵⁷¹ “Borçlu ise borcun muaccel olmadığı yönündeki süreye tabi şikâyetini yasal 7 günlük süreden sonra 20.02.2004 tarihinde İcra Mahkemesine başvurmuştur. O halde Mahkemece şikâyetin süre yönünden reddi gerekirken işin esasının incelenerek yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir.” 12. HD. 1.3.2005 T., 2005/955 E., 2005/3935 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki karar için bkz. 12. HD. 3.6.2002 T., 2002/10445 E., 2002/11710 K., (**Süphandağ/Özata**, s. 307); **Üstündağ**-İcra, s. 321; **Budak**-İpotek, s. 152.

Alacaklı takip talebinde, ipotekli alacağını ve faizini talep edecektir. Ancak burada üst sınır ipoteği kurulmuşsa, alacak tutarının üst sınır ipoteğindeki ipotek limitini aşmayacak şekilde göstermesi gerekir. Yani alacaklı, ipotek limiti içinde kalan bölümünü talep edebilir. İpotek limiti dışında kalan alacak bölümü için genel haciz yoluyla takip yapabilir⁵⁷². İpotek üst sınırını aşan miktarda takip yapılması halinde, borçlu süresiz şikâyet yoluna başvurabilir. Yargıtay bu durumu kamu düzeninden saymaktadır. Bu durumda her zaman icra mahkemesine başvurulabilir ve icra mahkemesi böyle bir durum varsa takibi iptal eder⁵⁷³.

Takibe konu olan ipoteğin Türk parası olarak kurulması kural olup, Medeni Kanun bazı hallerde yabancı para ipoteğinin kurulabileceğine olanak tanımış olup, bu durum istisnadır (TMK m. 851/II-IV)⁵⁷⁴. Yabancı para ipoteğine dayanarak ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapacak olan alacaklı, vade veya fiili ödeme tarihindeki kurdan birini seçerek, yabancı para alacağının Türk parası karşılığını takip talebinde belirtecektir⁵⁷⁵.

Alacaklı ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilâmlı ya da ilâmsız takipten hangisini yapmak istiyorsa, bunu takip talebinde belirtmelidir (m. 58/II, c. 5). Ancak alacaklı bu takip yollarını yazmayıp, genel haciz yoluyla takip yapmak istediğini bildirirse, icra müdürü bu istemi reddetmelidir⁵⁷⁶. İcra müdürünün, alacağın ipotekle güvence altına alınmış olduğunu öğrenmesi durumunda, alacaklının genel haciz yoluyla takip yapma talebini reddetmesi gerekir. Zira m. 45'e göre, öncelikle rehne başvurma zorunluluğu olması sebebiyle alacaklı, genel haciz yolu ile takip yapamaz⁵⁷⁷.

⁵⁷² **Kuru**-El Kitabı, s. 996-997; **Uyar**-İpotek, s. 1504; **Aydoğdu**, s. 334; **Pekcanitez**-İpotek, s. 44; Bu konudaki Yargıtay kararı için bkz. 12. HD. 16.6.2005 T., 2005/7502 E., 2005/12988 K., (**Uyar**- Şerh, C. 8, s. 12022).

⁵⁷³ **Postacıoğlu/Altay**-İcra, s. 688; Bu konudaki Yargıtay kararı için bkz. 12. HD. 11.10.1989 T., 1989/6919 E., 1989/12701 K., (**Uyar**- Rehin, s. 230).

⁵⁷⁴ **Postacıoğlu/Altay**-İcra, s. 668; **Deynekli**, Adnan, İcra ve İflas Hukuku Bakımından Yabancı Para İpoteki, Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı, Ankara 2004, s. 323-335, s. 323.

⁵⁷⁵ **Deynekli**-Yabancı Para, s. 329.

⁵⁷⁶ Bkz. 12. HD. 2.4.1987 T., 1986/16184 E., 1987/4721 K., (**Uyar**- Rehin, s. 92).

⁵⁷⁷ **Uyar**-Rehin, s. 84; **Aydoğdu**, s. 334.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TAKİP TALEBİNİN SONUÇLARI

I. TAKİP TALEBİNİN SONUÇLARI

A. GENEL OLARAK

Alacaklının zorunlu unsurları içeren takip talebini icra dairesine vermesiyle, takip prosedürü başlar. Takip talebinde bulunmanın başta takibin başlaması olmak üzere bazı önemli sonuçları vardır. Bu sonuçlar takip hukuku ve maddi hukuk bakımından olmak üzere ikiye ayrılır.

B. TAKİP HUKUKU BAKIMINDAN SONUÇLARI

1. Ödeme Emrinin Düzenlenmesi

Takip talebinin sonuçlarından ilki, takip talebine uygun bir ödeme emrinin düzenlenmesidir. Takip talebine uygun olarak düzenlenip, borçluya gönderilen ödeme emri, takip açısından önemlidir. Zira borçlu, bu ödeme emri ile kendisine takip başlatıldığını öğrenir⁵⁷⁸. Ödeme emrinin kendisine tebliği üzerine itirazlarını veya şikâyetlerini sunabilir. Borçluya ödeme emri tebliğ edilmeden, takibin diğer safhalarına geçilemez. Bu durumda takipte hangi aşamaya kadar gelinmiş olursa olsun takip batıdır. Çünkü bu durumda borçluya, bir savunma hakkı sunulmamış ve itiraz imkânı verilmemiş olur. Ödeme emri tebliğ edilmeden, takibin diğer aşamalarına geçilmesi, borçlunun savunma hakkıyla ve dolayısıyla kamu düzeniyle alakalı olduğundan, borçlu bu işlemlerin iptali için süresiz şikâyet yoluna başvurabilecektir⁵⁷⁹.

Alacaklının 58. maddedeki şartlara uygun takip talebinde bulunması üzerine, icra müdürü de takip talebinin bu şartları içerdiğine karar verirse, bir ödeme emri düzenler (m. 60/I). Ancak icra müdürü, takip talebinin bu şartları içermediğini görürse, takip talebini reddeder. İcra müdürünün, 58. maddedeki şartları içermeyen

⁵⁷⁸ Karşlı-İcra, s. 147; Kuru-El Kitabı, s. 213; Kuru, Baki , Ödeme Emri, Ad 1961/1-2, s. 30-46, s. 32; Ayrıca bkz. Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 66.

⁵⁷⁹ Berkin-İcra, s. 73; Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 174; Kuru-El Kitabı, s. 214; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 138; Kuru-Ödeme Emri, s. 523; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 180; Gören Ülkü, s. 86.

bir takip talebini kabul etmesi ve borçluya ödeme emri göndermesi halinde, borçlunun şikâyet yoluna başvurarak, bu takibi iptal ettirebileceğine yukarıda⁵⁸⁰ da değinilmiştir.

Ödeme emrinin muhtevası m. 60'ta düzenlenmiştir. Buna göre, ödeme emri, takip talebindeki kayıtların yanında, borcun ve masrafların yedi gün içinde ödenmesi ihtarı; ödeme emrine yedi gün içinde itiraz edebileceği ihtarı; ödeme emrine itiraz edilmemesi halinde aynı sürede mal beyanında bulunması, bulunmazsa veya gerçeğe aykırı beyanda bulunursa hapisle tazyik olunacağı ihtarı; borç ödenmez veya itiraz da edilmezse cebri icraya devam olunacağı ihtarını kapsar.

İcra müdürünün takip talebinden farklı bir ödeme emri göndermesi, hakkın yerine getirilmemesi nedeniyle, süresiz şikâyete tabi olduğu kabul edilmektedir⁵⁸¹.

İcra müdürü takip talebine uygun olarak, yukarıdaki şartları içeren ödeme emrini üç gün içinde borçluya göndermelidir (m. 61/I). Üç gün geçtikten sonra borçluya gönderilen ödeme emri de geçerlidir⁵⁸². İcra müdürüne ödeme emrini üç gün içinde göndermesini düzenleyen 61. madde hükmü, düzenleyici niteliktedir. Bu süreye uymamış olan icra müdürünün, disiplin sorumluluğu doğabilir⁵⁸³.

Takip talebi için önemli olan sonuçlardan biri de, madde 61/IV'te belirtilmiştir. Söz konusu hükme göre, borçlu hakkında icra dairesine farklı günlerde birden fazla takip talebinde bulunulmuş ise, takip talebinde bulunma sırasına göre borçluya ödeme emri gönderilecektir. Kanun bu hüküm ile daha önce takip talebinde bulunan alacaklının korunması, zarar görmesinin engellenmesi istenmiştir⁵⁸⁴. Ancak bu durumun ihlali halinde alacaklının takibin iptalini isteyebilmesi mümkün değildir. Bu ihlalin yapılması halinde icra müdürünün disiplin sorumluluğu ve şartları varsa hukuki sorumluluğuna hükmedilebilir⁵⁸⁵.

⁵⁸⁰ Bkz. İkinci Bölüm I.

⁵⁸¹ **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 180; Bu konudaki Yargıtay kararı için bkz. 12. HD. 10.10.2006 T., 2006/15440 E., 2006/18851 K., (**Oskay/Koçak/Deynekli/Doğan**, C.1, s. 993).

⁵⁸² **Muşul-İcra**, C. I, s. 326; **Kuru-Ödeme Emri**, s. 39.

⁵⁸³ **Muşul-İcra**, C. I, s. 85-86; **Üstündağ-İcra**, s. 97.

⁵⁸⁴ **Berkin-İcra**, s. 74; **Postacioğlu/Altay-İcra**, s. 180; **Kuru-El Kitabı**, s. 219; **Kuru-Ödeme Emri**, s. 38.

⁵⁸⁵ **Postacioğlu/Altay-İcra**, s. 180; **Kuru-Ödeme Emri**, s. 39.

2. Takip Talebinde Bulunmanın İcra ve İflâs Kanunu'ndaki Bazı Süreler Açısından Sonuçları

a. İhtiyati Haczin Tamamlanması için Yapılması Gereken İşlemlerdeki Süreler

İhtiyati haciz kararı, henüz icra takibinin başlamadığı veya davanın açılmadığı bir aşamada alınabileceği gibi, dava açıldıktan veya icra takibine başlandıktan sonra da alınabilir (m. 264/I)⁵⁸⁶.

Alacaklı borçluya karşı, dava açmadan ya da icra takibine başlamadan evvel ihtiyati haciz kararı almış ve borçlunun mallarına ihtiyati haciz konulmuş ise, yedi gün içinde borçluya dava açmak veya icra takibinde bulunmak zorundadır (m. 264/I). Bu süre, alacaklı ihtiyati haciz sırasında orada bulunmuşsa haczin tatbikinden, bulunmamışsa kendisine tebliğinden itibaren işlemeye başlar. Bu yedi günlük süre içinde icra takibine başlanmaz ya da dava açılmazsa, yapılmış olan ihtiyati haciz hükümsüz hale gelir, yani kendiliğinden düşer⁵⁸⁷. İhtiyati haczin kesin hacze dönüşebilmesi için bu süre içinde takip talebinde bulunulması gerekir.

Alacaklı bu yedi günlük süre içinde borçluya karşı takip yapmak yerine, dava açar ve davayı kazanırsa, ihtiyati haciz devam eder. Fakat ihtiyati haczin devamının sağlanması için, hükmün mahkeme tarafından tebliğinden itibaren bir ay içinde alacaklının ilâmlı icra takibi yapılması gerekir (m. 264/III)⁵⁸⁸.

⁵⁸⁶ **Akdeniz**, Umut, İhtiyati Haciz Müessesesi, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Haziran-Aralık 2006, C. X, S. 1-2, s. 209 vd., s. 210; **Uyar**, Talih, İhtiyati Haczi Tamamlayan Merasim (İhtiyati Haczin Kesinleşmesi), İzmir BD 1990/2, s. 50-64, s. 50; **Akyazan**, Sıtkı, İhtiyati Hacizler ve Hacze İştirak Dereceleri, İstanbul 1958, s. 44-45.

⁵⁸⁷ **Üstündağ-İcra**, s. 417; **Kuru-El Kitabı**, s. 1065; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 444; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 518; **Karşı-İcra**, s. 564; **Uyar-Kesinleşme**, s. 50; **Postacıoğlu**, Şükrü, İhtiyati Haczi Tamamlayan Merasimle İlgili Bazı Meseleler, EÜHFD 1980/1, s. 51-65, s. 51; **Akyazan**, s. 54; **Deynekli**, Adnan/**Saldırım**, Mustafa, Öğretide ve Uygulamada İhtiyati Haciz, Ankara 2005, s. 97; **Özekes-İhtiyati Haciz**, s. 362 ve aynı sayfadaki dn. 4; **Ulukapı-İcra**, s. 313-314; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 328-329; Bu konudaki Yargıtay kararı için bkz. 19. HD. 24.10.2003 T., 2003/405 E., 2003/368 K., **Deynekli/Saldırım**, s. 97, dn. 220.

⁵⁸⁸ **Kuru-El Kitabı**, s. 1073; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 446; **Özekes-İhtiyati Haciz**, s. 369; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 520; **Karşı-İcra**, s. 565; **Akyazan**, s. 53; **Deynekli/Saldırım**, s. 113; **Ulukapı-İcra**, s. 314; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 329.

Alacaklı dava açtıktan sonra, borçlunun mallarına ihtiyati haciz koydurmuşsa, davayı kazanması üzerine hükmün tebliğinden itibaren bir ay içinde ilamlı icra takibi yapılması gerekir (m. 264/III).

b. Kira Süresinin Sona Ermesi Nedeniyle İlâmsız Tahliye Takibi Yapabilmek için Gerekli Olan Süre

Takip talebinin sonuçlarından bir başkası da kiralanan taşınmazların tahliyesi ve kiralayanın hapis hakkıyla alakalı olan sürelerde karşımıza çıkar.

Kira süresinin sona ermesinden dolayı yapılacak olan ilâmsız tahliye takibi, kira sözleşmesinin sona ermesinden itibaren bir ay içinde yapılmalıdır (m. 272/I). Bu süre hak düşürücü olup, icra dairesi ve icra mahkemesi tarafından re'sen dikkate alınır⁵⁸⁹. Bir aylık süre, konut ve çatılı işyeri olmayan bir taşınmaz açısından, kira süresinin bitiminden, konut ve çatılı olan taşınmazlar bakımından da yazılı tahliye taahhüdündeki tarihten itibaren başlar (TBK m. 352/I). Kiralayan bu süreyi geçirerek takip başlatırsa, kiracının şikâyeti üzerine takip iptal edilir⁵⁹⁰.

c. Kiralayanın Hapis Hakkı Defterine İlişkin Hükmün Devam Etmesi için Gerekli Olan Süre

Kiralayanın, geçmiş bir yıllık ve işleyen altı aylık kira alacağı için, kiralanan taşınmazdaki taşınır mallar üzerinde hapis hakkı vardır. Kiralayan, hapis hakkının (geçici olarak) korunması için defter tutulmasını isteyebilir (m. 270). İcra dairesi de bu malların bir defterini yapar. Bu koruma geçici olduğu için icra müdürü, kiralayana rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatması on beş günlük bir süre verir (m. 270/III). Bu süre içinde takip yapılırsa, hapis hakkı defterinin hükmü takibin sonuna kadar devam eder. Takip yapılmazsa, hapis hakkı defteri hükümsüz kalır⁵⁹¹.

⁵⁸⁹ Kuru-El Kitabı, s. 862; Keleş, s. 428-429; Uyar-Tahliye, s. 583; Ulukapı-İcra, s. 230.

⁵⁹⁰ Uyar-Tahliye, s. 583.

⁵⁹¹ Kuru-El Kitabı, s. 889; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 385; Karşı-İcra, s. 453; Muşul-İcra, C.II, s. 1383; Budak, Ali Cem, İcra ve İflas Hukukunda Kiralayanın Hapis Hakkının Kullanılması, Ankara 2003, s. 82; Ulukapı-İcra, s. 235; Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 298.

d. Tasarrufun İptalinde Takip Talebinde Bulunulması için Öngörülen Süre

Kanun'un 280. maddesine göre, malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun, alacaklılarına zarar verme kastıyla yaptığı tüm işlemler hileli işlemlerdir⁵⁹². Bu işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumun ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunması halinde iptal edilebilir. Ancak işlemin iptal edilebilmesi için, kanun koyucu süre öngörmüştür. Buna göre, işlemin gerçekleştiği tarihten itibaren, beş yıl içinde borçlu aleyhine, alacaklının haciz ya da iflas yoluyla takip yapmış olması gerekir (m. 280/I).

3. Takip Talebinin Hacze Adi İştirak için Gerekli Olan Öncelik Koşulu Açısından Sonucu

Kanun'un aradığı şartları taşıyan her alacaklı, ilk hacze iştirak edebilir. İlk hacze iştirak etmek isteyen alacaklının da aynı borçluya karşı icra takibi yapmış ve kendisine de haciz isteme yetkisinin gelmiş olması gerekir. Hacze adi iştirak için Kanun'un aradığı şartlardan takip talebi ile ilgili olan öncelik unsuru şöyledir: İlk hacze iştirak etmek isteyen alacaklının alacağının, ilk haciz sahibi alacaklının yaptığı takip ilâmsız takip ise, onun takip talebinden önce doğmuş olması gerekir (m. 100/I)⁵⁹³. Öncelik unsurunun gerçekleşip gerçekleşmediğini öğrenebilmek için, ilk haciz sahibi alacaklının yaptığı takibin ilâmsız takip olması halinde, takip tarihinin araştırılması gerekecektir⁵⁹⁴.

⁵⁹² **Kuru-El Kitabı**, s. 1410.

⁵⁹³ **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 515; **Üstündağ-İcra**, s. 230; **Kuru-El Kitabı**, s. 532; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 281; **Akcan**, Recep, Hacze İştirak, Ankara 2005 (**Akcan-İştirak**), s. 48-65; **Muşul-İcra**, C. I, s. 748; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 314; **Altay**, Sümer, Hacze İştirak ve Sıra Cetveli, Yasa HD 1996/2, s. 224-233, s. 226; **Uyar**, Talih, Hacze Adi (Takipli) Katılma (İİK m. 100), TBBD 2006/66 s. 352-376, s. 354; **Yılmaz**, Ejder, Hacze Takipli Katılma (Hacze Adi İştirak), AÜHFD1973/1-4, C. XXX, s. 271-316, s. 280; **Deynekli**, Adnan, Sıra Cetveli İle İlgili Sorunlar, Bankacılar Dergisi, 2008/67, s. 28-67, s. 31; **Ulukapı- İcra**, s. 180.

⁵⁹⁴ **Akcan-İştirak**, s. 66.

4. Menfi Tespit Davasının İcra Takibinden Önce veya Sonra Açılması Halinde Ortaya Çıkan Sonuçları

Menfi tespit davası, icra takibinden önce açılabileceği gibi takipten sonra da açılabilir. Bu iki durumda menfi tespit davasının icra takibine etkisi farklı olur.

Borçlunun menfi tespit davası açmasından sonra, alacaklı menfi tespit davası ile mevcut olmadığının tespiti istenen aynı alacak için ilamsız icra takibi yapılmadığı sürece, menfi tespit davasının icra ve iflas hukuku açısından bir önemi olmayacaktır. Alacaklının menfi tespit davasından sonra aynı alacak için ilamsız icra takibi yapması halinde, mahkeme icra dairesinden daha önce işe el koymuş olduğundan, bu halde icra takibine devam edilebilmesi için mahkemenin kararını beklemek uygun denilebilir. Ancak bu durumda kötü niyetli borçlular, kendilerine karşı icra takibi yapılacağını bildikleri icra takibinden hemen önce menfi tespit davası açabilir, sonra yapılacak olan takibi sürüncemede bırakabilirler. Bu nedenle icra takibinin, menfi tespit davasından sonra yapılmış olması durumunda, davanın açılması ile icra takibinin kendiliğinden durmayacağı kabul edilmiştir⁵⁹⁵. Borçlunun göstereceği teminat karşılığında, menfi tespit davasına bakan mahkeme, icra takibin durdurulması hakkında ihtiyati tedbir kararı verebilir (m. 72/II)⁵⁹⁶. Mahkeme, borçlunun bu talebi üzerine ihtiyati tedbir kararı vermek zorunda olmayıp, davanın haklı olduğu kanaatindeyse, ihtiyati tedbir kararı verebilir⁵⁹⁷.

İcra takibinin, menfi tespit davasından önce başlatılmış olması halinde, davanın açılması ile icra takibi kendiliğinden durmaz. Çünkü menfi tespit davasının, icra takibinden sonra açılması halinde bu davanın başlamış olan icra takibini sürüncemede bırakmak için açıldığı hakkında kuvvetli bir karine vardır⁵⁹⁸. Bunun

⁵⁹⁵ **Kuru**, Baki, İcra ve İflas Hukukunda Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, Ankara 2003, s. 29.

⁵⁹⁶ **Berkin-İcra**, s. 53; **Yorgancıoğlu**, Cemil, İcra Takibinden Önce Açılan Menfi Tesbit Davalarında İhtiyati Tedbir Sorunu, 1993/1, s. 76-80, s. 76; **Özkan**, Hasan, Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, (m.72-73), İstanbul 2013, s. 13; **Ulukapı-İcra**, s. 270; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 116; Bu konudaki Yargıtay kararı için bkz. 15. HD. 26.1.2015 T., 2014/6655 E., 2015/371 K.; 19. HD. 16.4.2013 T., 2013/2168 E., 2013/6929 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

⁵⁹⁷ **Kuru-El Kitabı**, s. 354-355; **Tiryaki**, Fuat, Menfi Tespit Davasının Şartları, İcra Takibine Etkileri ve Sonuçları, ABD 1996/2, s. 211-225, s. 218; **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 338; **Muşul-İcra**, C. I, s. 459; **Muşul**, Timuçin, İcra ve İflas Hukukunda Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, Ankara 2014, s. 202; **Karşı-İcra**, s. 391; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 235; **Özkan-Menfi Tespit**, s. 13; **Ulukapı-İcra**, s. 270.

⁵⁹⁸ **Kuru-Tespit**, s. 52.

yanında, borçlunun göstereceği teminat karşılığında bile mahkeme, ihtiyati tedbir yoluyla takibin durmasına karar veremez. Mahkeme borçlu gecikmeden doğan zararları karşılamak ve alacağın yüzde on beşinden aşağı olmamak üzere göstereceği teminat karşılığında, icra vizesindeki paranın alacaklıya verilmemesi hakkında ihtiyati tedbir kararı verebilir (m. 72/III)⁵⁹⁹. İcra takibinin son safhasından önce mahkemeden icra vizesindeki paranın alacaklıya verilmemesi hakkında ihtiyati tedbir kararı almış olan borçlu, mallarının haczedilmesini ve satılmasını önlemek için alacağı karşılayacak parayı icra dairesine ödeyebilir. Bu durumda borçlunun malları haczedilmez, haczedilmiş ise haciz kalkar, yani mallar satılmaz⁶⁰⁰.

5. Derdestlik

Bir alacaklı tarafından, borçluya karşı, ilâmsız icra takibi yapılmış olsa ve takip derdest olsa, aynı alacaklı, aynı borçluya karşı aynı alacak için ikinci bir takip yapabilir⁶⁰¹. Bunun sebebi, icra müdürünün alacağın varlığını, miktarını ve kabul edilebilir olduğunu, kural olarak araştırmaya yetkili olmamasıdır⁶⁰². İcra müdürü, alacaklının aynı alacak için yapacağı ikinci takip talebini kabul etmek ve buna uygun ödeme emri düzenlemek zorundadır. Yani bu durumda icra müdürü takibin derdest olduğunu re'sen dikkate alamaz⁶⁰³. Hakkında aynı alacak için başlatılan ikinci bir takiple karşılaşan borçlunun, derdestliği nasıl ileri süreceği konusunda farklı görüşler vardır. Bir görüşe⁶⁰⁴ göre, borçlu ödeme emrine itiraz ederek bunu ileri sürebilir.

⁵⁹⁹ **Berkin-İcra**, s. 53; **Kuru-El Kitabı**, s. 360-361; **Tiryaki**, s. 220; **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 339; **Muşul-İcra**, C. I, s. 460-461; **Muşul-Menfi Tespit**, s. 205; **Karşı-İcra**, s. 392; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 237; **Ulukapı-İcra**, s. 271; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 116; Bu konudaki Yargıtay kararı için bkz. 12. HD. 16.5.2000 T., 2000/7146 E., 2000/8041 K., (YKD 2000/10 Ekim, s. 1551-15529; 12.HD. 22.12.2014 T., 2014/25078 E., 2014/31024 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

⁶⁰⁰ **Kuru-Tespit**, s. 58-59 ve aynı sayfadaki Yargıtay kararları.

⁶⁰¹ **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 182; **Üstündağ-İcra**, s. 94; **Kuru-El Kitabı**, s. 205, 213; **Muşul-İcra**, C.I, s. 324-325; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 177; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 66.

⁶⁰² Bu konuda kambyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takipte ve ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipte istisnalar olduğuna dair bkz. İkinci Bölüm II. A.

⁶⁰³ **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 182; **Üstündağ-İcra**, s. 94; **Kuru-El Kitabı**, s. 205, 213; **Muşul-İcra**, C.I, s. 324-325; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 177; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 68.

⁶⁰⁴ **Kuru-El Kitabı**, s. 205; **Postacıoğlu/Altay-İcra**, s. 182; **Üstündağ-İcra**, s. 94; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes** s. 177.

Yani borçlu derdestliği itiraz prosedürü içinde bildirmelidir. Diğer görüşe⁶⁰⁵ göre, borçlu derdestliği şikâyet yoluyla ileri sürebilir. Borçlunun şikâyet yoluna başvurarak bunu ileri sürmesi üzerine icra mahkemesi mükerrer takibin iptaline karar verir. Ancak derdestliğin şikâyet yoluyla ileri sürülmesi, şikâyet müessesesine uygun değildir. Zira şikâyet yoluna, icra müdürünün icra iflas hukuku ile ilgili hükümleri uygulamaması ya da yanlış uygulaması sebebiyle başvurulur. Yukarıda belirtilen durumda icra müdürünün yanlış uygulamasından söz edilemez. İcra müdürü alacak hakkında araştırma yapamayacağı için, derdest olması sebebiyle ikinci takip talebini reddedemez. Bu durumda borçlunun ödeme emrine itiraz etmesi kanaatimizce de daha uygundur. Yargıtay da takibin mükerrer olduğunun itiraz yoluyla ileri sürülmesi gerektiğine ve bunun borca itiraz niteliğinde olduğuna kararlarında yer vermektedir⁶⁰⁶.

6. Alacaklıya Makbuz Verilmesi

Kanun'un 58/IV maddesi uyarınca, takip talebinde bulunan alacaklıya, takip talebinde bulunduğu, verdiği belgelere, talep ve takip masraflarına dair bedava ve pulsuz bir makbuz verilir. Bu makbuz, dosya esas numarası, alacaklının adı ve soyadı, takip talebinde bulunulduğu tarih; verilen belgenin adedi, cinsi ve tarih ve numarası; ödenen takip giderleri sütunlarını içeren, iki nüsha olarak düzenlenen bedava ve pulsuz bir belgedir. İcra müdürü veya yardımcısı yahut bunların yokluklarında kâtip tarafından imzalanıp onaylandıktan sonra bir nüshası alacaklıya verilir, diğer nüshası dosyaya konur (İİKY m. 39).

⁶⁰⁵ **Muşul-İcra**, C. I, s. 325.

⁶⁰⁶ “Somut olayda; alacaklı tarafından önce 8.5.2013 tarihinde Denizli 5. İcra Müdürlüğü'nün 2013/3004 Esas sayılı dosyasında, bir adet bonoya dayalı olarak avalist borçlu aleyhine kambyo senetlerine özgü haciz yolu ile icra takibi yapıldığı, daha sonra aynı alacaklı tarafından borçlu aleyhine aynı bonoya dayalı olarak bu kez keşidecinin mirasçısı sıfatıyla 3.10.2013 tarihinde Denizli 3. İcra Müdürlüğü'nün 2013/6212 Esas sayılı dosyası ile kambyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip başlatıldığı anlaşılmıştır. İcra takibinin mükerrer olduğu iddiası borca itiraz niteliğinde olup, ilk takipten açıkça feragat edilmediği sürece yeni bir takip yapılamaz. Öte yandan sonraki takibin tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla yapılmış olmasının da sonuca bir etkisi bulunmamaktadır.” 12. HD. 12.1.2015 T., 2014/32201 E., 2015/204 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki karar için bkz. 12. HD. 16.10.2014 T., 2014/17864 E., 2014/23954 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

İcra müdürü takip talebinde bulunan her alacaklıya bu makbuzu vermek zorundadır. Alacaklı bu makbuz ile takip talebinde bulunduğunu, takibe ilişkin belgeleri verdiğini, harç ve masrafları ödediğini ispat edebilir⁶⁰⁷.

7. İcra Takibinden Vazgeçilmesi

Alacaklı, borçlu hakkında başlattığı takipten vazgeçebilir. Yani takip talebini geri alabilir⁶⁰⁸. İcra hukukuna hâkim olan ilkelerden tasarruf ilkesi incelendiğinde, takipten vazgeçmenin bu ilkenin bir yansıması olduğu görülmüştür. Nitekim bu ilke gereğince icra takibinin başlaması, devam edebilmesi ve sona erdirilmesi yetkisi hak sahibine aittir. Hiç kimse takip yapmaya zorlanamayacağı gibi, takibi yürütmeye de zorlanamaz. (HMK m. 24 kıyasen)⁶⁰⁹.

Geri alma, alacağın özünden değil, sadece icra takip hukuku anlamında tahsil talebinden vazgeçme anlamı taşır. Takip hukuku anlamında alacağın tahsilinden vazgeçmek, alacağın özünden vazgeçmek olarak kabul edilemez⁶¹⁰. Takipten vazgeçilmesine rağmen asıl hak, hukuki varlığını korumaya devam ettiğinden, alacaklı, alacağının tahsili için yeniden icra takibi yoluna başvurabilir. Takip talebini geri alan alacaklı, aynı alacak için yeniden takip talebinde bulunabilir. Örneğin, alacaklı takibe başlarken borçluya sattığı malların bedeli olan 5 bin TL'nin verilmesini talep etmiştir. Alacaklı daha sonra takipten vazgeçmişse, sadece 5 bin TL'nin ödenmesi talebinden vazgeçmiş olur. Esas haktan, yani bu paranın kendisinden vazgeçmiş değildir⁶¹¹.

Bu sebeple rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipten vazgeçen alacaklı, kural olarak rehin hakkından feragat etmiş sayılmaz⁶¹². Çünkü rehin hakkı maddi hukuk ile ilgili bir müessesedir. Takipten vazgeçme yalnızca takip hukuku açısından sonuç doğurur⁶¹³.

⁶⁰⁷ **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 136.

⁶⁰⁸ Bkz. 12. HD. 10.6.2004 T., 2004/13005 E. 2004/14688 K., (**Uyar- Şerh**, C. 3, s. 3863); 19. HD., 3.4.2009 T., 2009/6152 E., 2009/2694 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

⁶⁰⁹ **Akyol Aslan**, Leyla, Medenî Üsul Hukukunda Davadan Feragat, Ankara 2011, s. 68.

⁶¹⁰ Bkz. 13. HD. 1.3.2007 T., 2006/15804 E., 2007/2793 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

⁶¹¹ **Önen**, Ergun, Feragat ve Kabul Kesin Hüküm Teşkil Etmez, ABD, 1976/1, s. 38-39.

⁶¹² Bu kuralın istisnası için bkz. Üçüncü Bölüm I. B. 3.

⁶¹³ **Berkin-İcra**, s. 152.

Alacaklının takip talebini geri alması sonucunda, başlatılmış olan takip, bütün hüküm ve sonuçlarıyla ortadan kalkar⁶¹⁴. Alacaklının takipten vazgeçebilmesi için borçlunun rızasına gerek yoktur⁶¹⁵. Takipten vazgeçme, tek taraflı bir irade beyanıyla yapılır. İcra dairesinin, bu vazgeçmeyi kabul etmesi gerekmez⁶¹⁶.

Takipten vazgeçme konusunda Kanunda bir düzenleme olmaması sebebiyle vazgeçmenin şeklinin nasıl olacağı da belirsizdir. Ancak uygulamada genellikle yazılı olarak bir dilekçe ile takipten vazgeçildiği bildirilmektedir. Kanaatimizce alacaklı, takipten icra dairesinde bulunacağı irade beyanıyla yani sözlü olarak da vazgeçebilmelidir (HMK m. 309/I kıyasen). Yazılı vazgeçme beyanı için herhangi bir şekil şartı mevcut olmayıp, adi yazılı şekil yeterlidir. Önemli olan alacaklının bu beyanında takipten vazgeçmek istediğinin açıkça anlaşılmasıdır⁶¹⁷.

Takip talebinin geri alınması, HMK m. 123'de düzenlenen davanın geri alınmasından farklıdır. Çünkü davasını geri almak isteyen davacı, davalının rızasını alarak bunu yapabilir. Davacı bu iradesiyle, asıl haktan değil, mahkemeye yönelttiği hükmün verilmesi talebinden vazgeçmektedir. Bu açıdan takip talebinin geri alınması müessesesine benzemektedir. Takip talebinin geri alınması, HMK m. 307 ve devamında düzenlenen feragate de benzemektedir. Zira davacının davadan feragat etmesi halinde bir daha aynı davalıya karşı, aynı konuda aynı dava sebebine dayanarak dava açamaz. Fakat takipten vazgeçen alacaklı, tekrar aynı borçluya karşı aynı alaktan dolayı takip yapabilir.

İcra takibinden vazgeçilmesi halinde, bunun tutanağa yazılması için vazgeçilen miktara ait tahsil harcının yarısı alınır. Vazgeçme paraya çevirme sonrasında olmuşsa, tamamı alınır⁶¹⁸.

⁶¹⁴ Bkz. 12. HD. 17.4.2007 T., 2007/5007 E., 2007/7600 K., (Oskay/Koçak/Deynekli/Doğan, C. 3, s. 3950-3951).

⁶¹⁵ Kuru-El Kitabı, s. 205; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 136.

⁶¹⁶ Akyol Aslan, s. 75.

⁶¹⁷ Akyol Aslan, s. 246.

⁶¹⁸ Üstündağ-İcra, s. 57; Postacıoğlu/Altay- İcra, s. 99; Kuru-El Kitabı s. 121; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 80; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 142; Ulukapı-İcra, s. 65; Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 59-60; Muşul-İcra, C. I, s. 115; Pınar, s. 206; Zekeriya Yılmaz-Harç, s. 309.

C. MADDİ HUKUK BAKIMINDAN SONUÇLARI

1. Zamanaşımının Kesilmesi

Takip talebinin maddi hukuk açısından sonuçlarından ilki, alacaklının takip talebinde bulunmasıyla, takibin konusu olan alacağın tabi olduğu zamanaşımının kesilmesidir (TBK m. 154/I, c. 2). Zamanaşımının kesilmesi için ödeme emrinin, borçluya gönderilmesine gerek yoktur⁶¹⁹.

Takip talebi ile zamanaşımının kesildiği tarih, alacaklının takip talebinde bulunmak için harçları ödediği tarihtir. Zira takip talebi, takip harçlarının ödendiği tarihte yapılmış sayılır. Bu sebeple bu tarihten itibaren, zamanaşımı kesilmiş olacaktır⁶²⁰.

Alacaklının, müteselsil borçlulardan bazılarına karşı takip başlatmış, bazılarına karşı takip yapmamış olması halinde, haklarında takip yapılmayan borçlular için de takip talebi ile zamanaşımı kesilmiş olur (TBK m. 155/I)⁶²¹.

Takip talebi ile zamanaşımını kesilmesi, alacaklının yaptığı takibe konu olan alacak içindir. Alacaklının kısmi takip yapması halinde, takip talebine konu olmayan alacak kısmı için zamanaşımı kesilmez. Bu alacak kısmı için zamanaşımı süresi işlemeye devam eder⁶²².

⁶¹⁹ “Alacaklının borçlu aleyhine icra takibine başlaması işleyen zamanaşımını kesen bir nedendir. Alacaklının takip talebi ile icra memuruna başvurması, zamanaşımının kesilmesi için yeterlidir. Ödeme emrinin borçluya tebliğ edilememesi ya da hacze başlanmaması zamanaşımının kesilmesine engel değildir.” 6. HD. 17.4.2012 T., 2012/4241 E., 2012/6067 E., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); **Belgesay**, s. 142; **Oğuzman/Öz**, s. 615; **Eren**, s. 1294; **Reisoğlu**, s. 432; **Çelik**, s. 139; **Bilgen**, s. 256; **Sarı**, s. 33; **Tutumlu**, s. 266; **Erdem**, s. 321-322; **Postacioğlu/Altay-İcra**, s. 151-152; **Üstündağ-İcra**, s. 82-85; **Kuru-El Kitabı**, s. 206; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 135; **Muşul-İcra**, C.I, s. 322; **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s. 177; **Karlı-İcra**, s. 145.

⁶²⁰ **Çelik**, s. 140; **Tutumlu**, s. 266; **Erdem**, s. 322; **Postacioğlu/Altay-İcra**, s. 151-152; **Üstündağ-İcra**, s. 83; **Kuru-El Kitabı**, s. 206; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 135; **Muşul-İcra**, C. I, s. 322; **Pekcanitez/Atalay/Özekes/Sungurtekin Özkan**, s. 177; **Ulukapı-İcra**, s. 102; **Yıldırım/ Deren-Yıldırım**, s. 67.

⁶²¹ **Kuru-El Kitabı**, s. 206; **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 135; **Sarı**, s. 35; **Oğuzman/Öz**, s. 617; **Eren**, s. 1292; **Reisoğlu**, s. 435.

⁶²² **Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra**, s. 135; **Muşul-İcra**, C. I, s. 322; **Sarı**, s. 34; **Oğuzman/Öz**, s. 615; **Eren**, s. 1294; **Reisoğlu**, s. 433; Bu konudaki Yargıtay kararı için bkz. HGK. 12.7.2006 T., 2006/4-518 E., 2006/526 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Ancak Yargıtay yeni tarihli kararlarında kısmi davada, alacağın tamamı için dava açıldığı tarihten itibaren zamanaşımının kesileceğine hükmetmektedir. (**Ercan**, s. 63 ve aynı sayfada dn. 147).

Takip konusu alacağa ilişkin zamanaşımının kesilmesinde, takip talebinin yetkili icra dairesine verilmemiş olması önemli değildir. Bu konuda öğretide kabul gören görüş, takip talebinin yetkisiz icra dairesine yapılmış olması halinde de zamanaşımının kesilmesidir⁶²³. Alacaklının yetkisiz icra dairesinde takip başlattığını, borçlunun fark etmemesi ve yetki itirazında bulunmaması ya da borçlunun yetki itirazında bulunup, alacaklının itirazın kaldırılmasını talep etmesi üzerine icra mahkemesi tarafından itirazın kaldırılmış olması hallerinde, takibin yapıldığı tarihte zamanaşımın kesilir⁶²⁴. Bahsedilen durumlarda zamanaşımın kesilmesi açısından bir tartışma yoktur.

Borçlunun icra dairesinin yetkisizliğini fark edip, yetki itirazında bulunması üzerine, alacaklı bu itirazın kaldırılmasını icra mahkemesinden talep edebilir. İcra mahkemesi yetki itirazını haklı bulursa, alacaklının itirazının kaldırılması talebinin reddine karar verir. Bu kararın kesinleşmesinin üzerine alacaklının nasıl hareket edeceği yönünde farklı görüşler olduğuna yukarıda değinilmiştir⁶²⁵. Bu durumda HMK m. 20/I'nin uygulanmasını, yani alacaklının, kararın kesinleşmesinden itibaren iki hafta içinde takibin yapıldığı icra dairesine başvurup, takip dosyasının yetkili icra dairesine gönderilmesini istemesi görüşünü savunanlara⁶²⁶ göre, zamanaşımı, yetkisiz icra dairesine yapılan takip talebi ile kesilmiştir. Zira bu takip yetkisiz icra dairesinde başlatılan takibin devamıdır. Bu görüşü savunanlara göre, eğer alacaklı, süresi içinde yetkisiz icra dairesine başvurup, dosyanın yetkili icra dairesine gönderilmesini istemezse, takip yapılmamış sayılacağından, zamanaşımının kesilmesi hükümsüz hale gelir. Yargıtay da bu görüştedir⁶²⁷.

⁶²³ Çelik, s. 140; Bilgen, s. 260; Sarı, s. 34; Erdem, s. 324; Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 153; Üstündağ-İcra, s. 84; Kuru-El Kitabı, s. 206; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 135; Muşul-İcra, C. I, s. 322; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes s. 177; Gören Ülkü, s. 93.

⁶²⁴ Üstündağ-İcra, s. 83; Bilgen, s. 259; Tutumlu, s. 267.

⁶²⁵ Bkz. Birinci Bölüm V. B.

⁶²⁶ Kuru-Yetki s. 430; Kuru-El Kitabı s. 185-186; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 121; Uyar-Yetki, s. 11; Düzgün, s. 53; Çelik, s. 141; Bilgen, s. 265; Sarı, s. 35.

⁶²⁷ “HUMK’nun 193. maddesi gereğince yasal süresi içinde alacaklı vekili tarafından icra dosyasının yetkili icra dairesine gönderildiği tespit edilmiştir. Bu nedenle ikinci takip, birinci takibin devamı niteliğindedir. Zamanaşımı süresi önceki takiple kesildiği için yeniden ödeme emri gönderilmesi üzerine ileri sürülen zamanaşımı itirazı yerinde değildir.” 12. HD. 29.3.2005 T., 2005/3400 E., 2005/6614 K., (Uyar- Şerh, C. 9, s. 14094); Aynı doğrultudaki kararlar için bkz. 11. HD. 23.2.2004 T., 2003/6796 E., 2004/1658 K., (Bilgen, s. 261-263); 12. HD. 18.6.2004 T., 2004/12218 E., 2004/16194 K., (Uyar- Şerh, C. 3, s. 3644).

Bu durumda HMK m. 20/I'nin uygulanamayacağını, bu durumda alacaklının yeni bir takip başlatması gerektiği görüşünü savunanların çoğuna⁶²⁸ göre, her ne kadar yetkisiz icra dairesinde yapılan işlemler geçersiz olsa da, yetkisiz icra dairesinde başlatılan takip ile zamanaşımı kesilmiş sayılır. Zira alacaklı yetkisiz icra dairesinde takip talebinde bulunmakla, alacağını tahsil etme iradesini ortaya koymuştur. Alacaklının bu iradesi de zamanaşımını kesme sebebi teşkil eder. Ancak icra mahkemesinin yetkisizlik kararı üzerine alacaklının yeni bir takip başlatması gerektiğini savunan yazarlardan birine⁶²⁹ göre, yetkisizlik nedeniyle zaten ilk takip iptal edileceği için zamanaşımının kesilmesi de söz konusu değildir.

Yetkisizlik kararının kesinleşmesi üzerine, HMK m. 20/I'nin uygulanması gerektiği görüşünde olduğumuzdan bahsetmiştik. Bu ihtimalde, yetkili icra dairesindeki takip yetkisiz icra dairesinde başlatılan takibin devamı olacağından zamanaşımı ilk takip ile kesilmiş olacaktır. Fakat görüşümüz, savunulan diğer görüş yönünde olsaydı, zamanaşımı konusunda görüşümüz yine değişmezdi. Zira TBK m. 154/I, c. 2'de alacaklının icra takibinde bulunması, zamanaşımını kesen sebepler arasında sayılmış, yani takip talebinin icra dairesine tevdi yeterli görülmüştür.

Alacaklının yaptığı takip talebi üzerine, icra dairesi tarafından borçluya gönderilen ödeme emrinin, şikâyet üzerine iptal edilmesi halinde bunun zamanaşımını kesilmesine bir etkisi yoktur⁶³⁰. Çünkü zamanaşımının kesilmesi ödeme emrinin tebliğine bağlı değildir. Ancak takip talebinin (içerdiği eksiklikler nedeniyle) şikâyet üzerine iptal edilmesi halinde, bir görüşe⁶³¹ göre, takip talebi batıl olduğu için zamanaşımı kesilmiş olmaz. Diğer görüşü⁶³² savunanlar ise haklı olarak, takip talebi ile zamanaşımının kesilmiş olduğunu dile getirmektedirler. Çünkü geçerli bir takip talebi, takip hukukunu ilgilendirirken, zamanaşımı maddi hukuka ilişkin bir müessesedir. Bu sebeple alacaklının bu konuda iradesini ortaya koymuş olması, zamanaşımının kesilmesi açısından yeterlidir.

⁶²⁸ Üstündağ-İcra, s. 84; Muşul-İcra, C.I, s. 283; Gören Ülkü, s. 93; Erdem, s. 323

⁶²⁹ Tutumlu, s. 267.

⁶³⁰ Kuru-El Kitabı, s. 206; Postacıoğlu/Altay ise, takip talebinde alacağa ilişkin bir şüphenin olmaması halinde zamanaşımının kesilmiş olacağı görüşündedir. (Postacıoğlu/Altay- İcra, s. 152).

⁶³¹ Kuru-El Kitabı, s. 206; Üstündağ-İcra, s. 85; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes s. 177.

⁶³² Gören Ülkü, s. 93.

Takibin ödeme emri gönderildikten sonra, geri alınmış olması bile zamanaşımın takip talebiyle kesilmiş olması sonucu etkilemez⁶³³.

Zamanaşımının, icra takip işlemine bağlanan sonuçlardan biri olduğuna yukarıda⁶³⁴ değinilmiştir. İcra takip işleminin sonuçlarından biri olan zamanaşımının kesilmesinin, taraf takip işlemi yapılması halinde de gerçekleşip gerçekleşmeyeceği tartışmalıdır. Bir görüşe⁶³⁵ göre, Türk Borçlar Kanunu'nun 154. maddesinde (Eski TBK m. 133) zamanaşımını kesen sebepler arasında belirtilen, "icra takibi"⁶³⁶, geniş bir anlama sahiptir. Kanunda, icra takip işlemi ya da taraf takip işlemi şeklinde bir ayrıma gidilmemiştir. Bu sebeple taraf takip işlemleri de zamanaşımını kesebilir. Başka bir görüşe⁶³⁷ göre ise, sadece icra organlarının takip işlemleri zamanaşımını keser. Türk Borçlar Kanunu'nun 157. maddesinde (Eski TBK m. 136)⁶³⁸ belirtilen "takibe ilişkin her işlem" ifadesi ile kastedilen, sadece icra organlarının takip işlemleridir. Borçlar Kanunu'nda alacaklının fiili ile zamanaşımının kesilmesi ifadesi de, aslında kesilen zamanaşımının ne zaman yeniden işlemeye başlayacağını göstermektedir. Bizim de katıldığımız diğer görüşe⁶³⁹ göre ise, taraf takip işlemi, Borçlar Kanunu'nda sayılan alacaklı veya borçlunun fiili ile zamanaşımını kesen sebeplerden birine dâhil edilebiliyorsa zamanaşımını keser. TBK m. 154/II'de, alacaklının icra takibinde bulunması zamanaşımını kesen sebepler arasında sayılmıştır. Söz konusu hükme göre, bir taraf takip işlemi olan takip talebi, zamanaşımını keser. Takip işlemleri, zamanaşımının kesilmesi dikkate alınarak nitelendirilemez. Zamanaşımının kesilmesi, icra takip işleminin şartlarından biri olmayıp, sonuçlarından biridir. Bu sebeple bir işlemin zamanaşımını kesmesine bakarak o işlemi icra takip işlemi olarak adlandırmak doğru değildir.

⁶³³ Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 152-154; Üstündağ-İcra, s. 85; Gören Ülkü, s. 93; Erdem, s. 323.

⁶³⁴ Bkz. Birinci Bölüm III. B.

⁶³⁵ Özekes-İhtiyati Haciz, s. 262-263.

⁶³⁶ Eski TBK m. 133'te "icrai takibat" ifadesi kullanılmıştır. Yazar bu kavram üzerinden görüşünü belirtmiştir. (Özekes-İhtiyati Haciz, s. 262).

⁶³⁷ Umar, Bilge, İcra ve İflas Hukukunun Tarihi Gelişimi ve Genel Teorisi, İzmir 1973, s. 179-182; Berkin de takip talebinin icra takip işlemi olması açısından bakıldığında zamanaşımını kesmeyeceğini düşünmekte, ancak eski TBK m. 133/II'yi alacaklı lehine yorumlayarak takip talebinin zamanaşımını kesebileceğini belirtmektedir. (Berkin- İcra, s. 71).

⁶³⁸ Eski TBK m. 136'da "takibe müteallik muamele" ifadesi kullanılmıştır. Yazar bu kavram üzerinden görüşünü belirtmiştir. (Umar-Gelişim, s.179-182).

⁶³⁹ Boran Güneysu- Takip İşlemleri, s. 54.

Takip talebi ile zamanaşımı kesilince, yeni bir zamanaşımı süresi işlemeye başlar (TBK m. 156/I)⁶⁴⁰. Zamanaşımı, icra takibiyle kesilmişse, alacağın takibine ilişkin her işlem zamanaşımını keser ve yeniden zamanaşımı süresi işlemeye başlar (TBK m. 157/II)⁶⁴¹.

2. Borçlunun Mütemerrit Olması

Borçlunun mütemerrit olmasının, takip talebinin sonuçları arasında olup olmadığını inceleyebilmek için ilk olarak borçlunun nasıl mütemerrit olduğuna kısaca değinmek gerekir.

Borçlunun temerrüdünden bahsedebilmek için bazı şartların bulunması gerekir. İlk şart, borcun muaccel olmasına rağmen ifa edilmemiş olmasıdır. İkinci şart, alacaklının borçluya borcunu ödemesini ihtar etmesi gerekliliğidir. Kural olarak borçlunun temerrüdü için alacaklının ihtarı aranır. Ancak bazı hallerde istisnai olarak ihtar aranmamaktadır. Bu haller TBK m. 117/II’de belirtilmiştir. Söz konusu hükme göre, borcun ifa edileceği günün, tarafların anlaşması ile belirlendiği durumlarda ihtara gerek yoktur. Yine sözleşmede taraflardan birine ifa gününü belirleme hakkı tanınmışsa, bildirilen tarihte borcunu ifa etmeyen borçlu ihtara gerek olmadan temerrüde düşer. Haksız fiilde fiilin işlendiği, sebepsiz zenginleşmede ise zenginleşmenin gerçekleştiği tarihte borçlu temerrüde düşmüş olur. Üçüncü şart, borcun ifasının mümkün olmasıdır. Ayrıca borçlunun temerrüde düşmesinde, kusurlu olması gerekmez⁶⁴².

Borçlunun, ne zaman mütemerrit olduğu, yani takip talebi ile mi yoksa ödeme emri ile mi temerrüde düşeceği tartışmalıdır. Bu konuda öğretide⁶⁴³, alacaklının

⁶⁴⁰ “Somut olayda alacaklının takip talebinde bulunduğu 4.6.2008 tarihinde zamanaşımının kesilerek 6 aylık zamanaşımı süresinin yeniden işlemeye başladığı, bu tarihten sonra ödeme emrinin tebliğ edildiği 1.10.2010 tarihine kadar alacaklı tarafından zamanaşımını kesen herhangi bir işlem yapılmadığı, borçlu vekilinin süresinde ve takibin kesinleşmesinden önce takip öncesi zamanaşımının dolduğunu ileri sürerek icranın geri bırakılmasını talep ettiği, takip tarihi esas alındığında 4.12.2008 tarihi itibarıyla dayanak çeke ilişkin takip öncesi zamanaşımının dolduğu anlaşılmıştır.” 12. HD. 27.6.2011 T., 2010/32698 E., 2011/13282 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

⁶⁴¹ Üstündağ-İcra, s. 83; Oğuzman/Öz, s. 616; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 177; Muşul-İcra, C. I, s. 322; Çelik, s. 140; Sarı, s. 34; Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 67.

⁶⁴² Oğuzman/Öz, s. 472-481; Reisoğlu, s. 367-370.

⁶⁴³ Postacıoğlu/Altay-İcra, s. 174; Üstündağ-İcra, s. 94; Kuru-El Kitabı, s. 207; Kuru/Arslan/Yılmaz-İcra, s. 135; Reisoğlu, s. 368; Karşı-İcra, s. 146; Muşul-İcra, C. I, s. 323;

yaptığı takip talebi ile değil, borçlunun kendisine tebliğ edilen ödeme emri ile mütemerrit olacağı görüşü kabul edilmektedir. Çünkü TBK m. 117/II’de belirtilen ihtar şartını takip talebi değil, ödeme emri sağlamaktadır.

Alacaklının ihtarındaki amaç, ifayı kabule hazır olduğunu bildirmesi ve borçludan borcun ifasını istemesidir⁶⁴⁴. Sadece amaç göz önünde bulundurulduğunda takip talebi ile borçlunun mütemerrit olacağı düşünülebilir. Ancak burada önemli olan ihtarın ne zaman bir hüküm ifade edeceğidir. Bunu sağlayan öğrenmedir⁶⁴⁵. Yani ihtar borçlunun bunu öğrenmesi ile bir hüküm ifade edecektir. Bu durumda kanaatimizce de borçlu ödeme emrinin tebliği ile temerrüde düşecektir.

Yargıtay ise genellikle, borçlunun, temerrüde düşmesinin takip talebinin yapılmasıyla gerçekleşeceği yönünde kararlar vermektedir⁶⁴⁶. Ancak bazı kararlarında⁶⁴⁷ bu görüşten ayrılarak borçlunun ödeme emrinin tebliği ile mütemerrit olacağını belirttiği görülmektedir.

3. Gemi Üzerinde Kanuni Rehin Hakkı Bulunması Halinde Rehnin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takipten Başka Bir Takip Yoluna Başvurmanın Sonucu

Alacağı rehinle temin edilmiş olan alacaklı, alacağını takip yaparak almak isterse ilk önce rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapmak zorundadır (m. 45). Alacağı, gemi üzerinde bir rehin hakkıyla temin edilmiş olan alacaklı için de bu kural

Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 177; **Gören Ülkü**, s. 94; **Ulukapı-İcra**, s. 102; **Yıldırım/Deren-Yıldırım**, s. 69.

⁶⁴⁴ **Reisoğlu**, s. 368; **Oğuzman/Öz**, s. 473.

⁶⁴⁵ **Oğuzman/Öz**, s. 475.

⁶⁴⁶ “BK.m.101 gereğince kural olarak, muaccel bir borcun borçlusu alacaklının ihtar ile mütemerrit olur. Somut olayda, davalı davacının 27.10.2008 tarihinde başlatmış olduğu icra takibi ile temerrüde düşürülmüş olup, davacının 16.07.2008 tarihli bilirkişi raporu ile tespit edilen ziynet ve çeyiz eşyası bedeline, 27.10.2008 icra takip tarihi itibarıyla faiz işletilmesi gerekmektedir.” 3. HD. 7.5.2014 T., 2013/20701 E., 2014/7021 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki kararlar için bkz. 13. HD. 23.6.2014 T., 2014/21083 E., 2014/20421 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); 3. HD. 30.9.2013 T., 2013/12635 E., 2013/13518 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

⁶⁴⁷ “Yönetim planında böyle bir hüküm yer almamakla birlikte borcun dayanağını oluşturan işletme projesinde veya kat malikleri kurulu kararında ödeme günü belirtilmiş ve ödeme belgeleri borçluya tebliğ edilmiş ise o günden itibaren; bunlar da yoksa icra ödeme emrinin veya dava dilekçesinin tebliği ile mütemerrit duruma düşer.” 18. HD. 27.6.2006T., 2006/2580 E., 2006/5351 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası); Aynı doğrultudaki kararlar için bkz. 18. HD. 30.9.2004 T., 2004/5684 E., 2004/6615 K., (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası).

geçerli olup, onun da ilk olarak rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapması gerekir. Ancak TTK'nun 1379. maddesinde, bu kurala uyulmaması halinde, alacaklının nasıl bir sonuçla karşılaşacağı düzenlenmiştir. Söz konusu hükme göre, alacaklının, gemi üzerinde kanuni bir rehin hakkına sahip olması halinde, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipte bulunmayıp, diğer takip yollarına ilişkin takip talebinde bulunması durumunda, alacaklı kanuni rehin hakkından feragat etmiş sayılır. Yani alacaklı, diğer takip yollarına başvurduğu takdirde, kanuni rehin hakkı düşecektir⁶⁴⁸.

4. Altsoyun Denkleştirme Alacağının Borçluya Karşı İcra Takibi Yapılması Halinde Muaccel Olması

TMK m. 370'de gelirini veya emeğini birlikte yaşadığı ailesine özgüleyen ergin çocuklara veya torunlara, belli hallerde uygun bir karşılık isteme hakkı verilmiştir. Bu karşılık da, altsoyun denkleştirme alacağı olarak kanunda ifade edilmiştir. Aynı Kanun'un 371. maddesinde ise bu alacağın ne zaman talep edilebileceği düzenlenmiştir. Alacaklının bu alacağını talep edebileceği zamanlar arasında, borçluya karşı icra takibi yapılması hali de vardır. Yani söz konusu hükme göre, borçluya karşı icra takibi yapılması halinde, altsoyun bu alacağının muaccel olacağı kabul edilmiştir⁶⁴⁹.

⁶⁴⁸ Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 178, 565.

⁶⁴⁹ Ayan, Serkan, Emeğini Vvya Gelirini Aileye Özgüleyen Altsoyun Denkleştirme Alacağı ve Almanya Örneği, DEÜHFD C. 12, S. 1, 2010 s. 25-84, s. 27,43.

SONUÇ

Borçludan alacağını vadesinde alamayan alacaklının, alacağına kavuşmak ve takip prosedürünü başlatmak için cebri icra organlarına yaptığı başvuruya takip talebi denir. Takip talebi, bütün takip yolları açısından büyük öneme haizdir. Zira takip talebi olmadan kural olarak ne icra hukukuna ne de iflâs hukukuna ilişkin takip yollarına başvurulamaz.

Takip talebinin içeriğinde hangi hususların yer alması gerektiği Kanun'un 58. maddesinde belirtilmiştir. Kanun'un 60/I maddesinde de icra müdürünün, takip talebinin, kanunda belirtilen şartları içerip içermediğini inceleme yükümlülüğünden bahsedilmektedir. Ancak söz konusu hükümde, takip talebindeki şartlardan hangisinin yokluğu halinde, takip talebinin kabul edilmeyip, ödeme emrinin gönderilmemesi gerektiği düzenlenmemiştir. Kanaatimizce bu İcra ve İflâs Kanunu'ndaki önemli eksikliklerdendir. Bu noktada takip talebi açısından İcra ve İflâs Kanunu'nda bir belirlilik olmaması, uygulamada farklı hükümlerin verilmesine yol açmıştır. Hatta Yargıtay'ın ilgili dairelerinde aynı zamanlarda aynı konular için farklı hükümler verilmiştir. Bu sebeple İcra ve İflâs Kanun'un bu noktalarının rehabilite edilmesi gereklidir. Yargıtay bazı kararlarında takip talebinin takip hukuku açısından, usul hukukundaki dava dilekçesi niteliğinde olduğunu belirtmiştir. Buna dayanarak, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun dava dilekçesinin içeriği başlıklı 119 madde hükmü dikkate alınıp takip talebinin içeriğindeki eksiklikler hususunda ne yapılması gerektiğine ilişkin düzenleme yapılması gereklidir. Bu düzenlemenin yapılması ile icra müdürünün araştırma yükümlülüğünün sınırları net olarak belirlenmiş olacaktır.

Dava dilekçesinin unsurlarında eksiklik bulunması halinde nasıl bir yol izleneceğini gösteren Hukuk Muhakemeleri Kanunu 119 madde hükmü dikkate alınarak, İcra ve İflas Kanunu açısından benzer bir düzenleme yapılabilir. Bu düzenleme ile takip talebinin zorunlu unsurlarının eksikliği halinde, icra müdürünün alacaklıya eksikliği tamamlaması için belli bir süre tanınması, bu süre içinde eksikliğin tamamlanmaması halinde takip talebini kabul etmemesine (yani borçluya ödeme emri göndermemesine) dair icra müdürüne bir yetki verilebilir. İcra müdürüne

böyle bir yetkinin verilir verilemeyeceği konusu tartışılabilir. Kanaatimizce icra müdürüne böyle bir yetkinin verilmesinde bir mahsur yoktur. Zira Yargıtay kararlarında, Kanunda böyle bir düzenleme olmamasına rağmen takip talebindeki bazı eksikliklerin alacaklıya tamamlattırılmasından bahsedilmektedir. “Alacaklıya tamamlattırma” ifadesi, icra müdürünün eksikliği alacaklıya bildirip tamamlamasını istemesi anlamına gelmektedir. Kanunda bununla alakalı bir düzenleme olmamasına rağmen, Yargıtay kararlarıyla icra müdürüne bu yetki zaten verilmiştir.

Takip talebindeki zorunlu unsurların eksikliğinin icra müdürü tarafından dikkate alınmayıp, ödeme emri gönderilmiş olması halinde, borçlu süresiz şikâyet yoluna başvurabilecektir. Zira bu durumda kamu düzenine aykırı olarak yapılmış bir işlem den söz edilebilir. Kamu düzenine aykırılık, borçlunun, üçüncü kişilerin ve kamunun yararını korumak için konulmuş emredici hükümlere aykırılık olarak tanımlanmaktadır. İcra müdürü de borçlunun ve kamunun yararını korumak için konulmuş takip talebinde yer alması gereken zorunlu unsurlara ilişkin emredici hükme aykırı bir işlem yapmıştır. Ayrıca icra müdürünün eksikliği fark etmeyerek ödeme emri göndermesi üzerine itirazın kaldırılması aşamasında, icra mahkemesi takibi hemen iptal etmeyip, verilecek olan süre içinde eksiliğin tamamlanması beklenmelidir. Aksi halde takip iptal edilmelidir. Alacaklının eksikliği tamamlaması halinde, icra müdürü yeni bir ödeme emri düzenleyip borçluya göndermelidir.

Takip talebinin şartları incelendiğinde, sonuç olarak, alacaklı ve borçlunun şöhretinin dışındaki unsurların zorunlu unsur olarak nitelendirilebileceği görülmektedir.

Zorunlu unsur olarak nitelendirilebilecek şartlardan alacaklının kimliğinin, takip talebinde eksiksiz olarak gösterilmesi, borçlunun alacaklısını tanıyabilmesi açısından önemlidir. Borçlu kendisine karşı takip yapan kişiyi tanımalı ve ona göre hareket etmelidir. Alacaklının kimliğinin belirtilmemesi halinde borçlu, kendisinden alacaklı olan kişiyi tanımayacaktır.

Alacaklının ad soyadının yanında yerleşim yeri, kimlik numarası ve banka hesap bilgilerinin de zorunlu unsur sayılması gerekir. Özellikle alacaklının hesap bilgilerinin takip talebinde bulunmaması halinde, satıştan sonra paraların paylaştırılması aşamasında ya da öncesinde yapılan bir ödeme varsa, paranın

alacaklıya verilmesi mümkün olmayacaktır. Zira artık icra dairesi m. 9 gereği, elden ödeme yapamaz. Alacaklı kendisine yapılması gereken ödemeyi hesap bilgilerinin eksik olması nedeniyle alamayınca, takibin amacı olan alacaklının alacağına kavuşması gerçekleşemeyecektir. Bu nedenle alacaklının hesap bilgilerinin, takip talebinin zorunlu unsurlarından sayılması gerekir.

Borçlunun kimliğinin takip talebinde açıkça gösterilmesi, çok önemlidir. Zira borçlunun kimliğinin tam olarak gösterilmemesi halinde aslında borçlu olmayan bir kişiye ödeme emri gönderilecek ve bu kişi icra organlarını borçlu olmadığına inandırmak için hem zamanından hem parasından olacaktır. Bu durum kamu düzenini ilgilendirdiğinden emredici olarak kabul edilmelidir.

Ancak takip talebinde, sadece borçlunun kimliğinin eksiksiz olarak gösterilmesi, borçlunun ayırt edilmesi açısından yeterli değildir. Bunun yanında borçlunun yerleşim yerinin ve kimlik numarasının da gösterilmesi zorunludur. Ülkemizde son zamanlarda sıklıkla karşılaşılan durumlardan biri, isim benzerliği nedeniyle borçlu olmayan kişiye karşı icra takibi yapılmasıdır. Gerçekte borçlu olmayan bu kişiler, sadece isim benzerliği olması ve takip talebinde borçluya ilişkin bilgilerin eksik olması sebebiyle, icra takibiyle karşı karşıya kalmaktadırlar. Bunun sonucunda gerçekte borçlu olmayan bu kişiler, mağdur olmakta, mallarına haciz gelmekte, itibarları zedelenmekte, hatta mahkûm olmaktadır. Bunların önlenebilmesi için borçlunun kimliği ile beraber alacaklı tarafından bilinmesi durumunda, yerleşim yerinin ve kimlik numarasının da gösterilmesi gerekir. Borçlunun yerleşim yeri ve kimlik numarasının takip talebinde bulunmaması halinde süre verilerek tamamlanması istendikten sonra, alacaklı tarafından yapılan araştırma sonucunda bile bu bilgilere ulaşılamaması halinde sadece bu unsurlara özgü istisnai bir durum olarak takip iptal edilmemelidir.

Alacağın Türk parasıyla tutarının takip talebinde gösterilmesi de zorunludur. Zira alacaklının takibi başlatma sebebi, bu alacağa ulaşmak istemesidir. Takibin diğer safhalarında da hep bu alacak miktarı dikkate alınarak işlem yapılacaktır. Faizin belirlenmesi, haczin yapılması, harçların alınması bu alacak miktarına göre olacaktır. Alacağına kavuşmak için takip başlatan alacaklının, talebinde bu alacağa yer vermemesi takibin amacıyla bağdaşmaz.

Yabancı paranın hangi tarihteki kur üzerinden talep edileceğinin takip talebinde belirtilmesi zorunludur. Zira alacaklının bunu belirtmemesi halinde, takibin başında yapılacak olan çevirinin hangi tarihe göre hesaplanacağı bilinemez. Yani takip talebinde vade tarihindeki kurdan ödeme yapılmasının istenmesi halinde, çevirinin vade tarihindeki döviz kuru dikkate alınarak yapılması gerekir. Ancak bu dikkate alınmadan, çevirinin takip tarihindeki kur üzerinden yapılması alacaklının ya da borçlunun menfaatlerine zarar verebilir. Zira bu tutar üzerinden harçlar alınacak, takibin sonunda da yine bu tutar alacaklıya ödenecektir.

Takip talebinde belirtilmesi zorunlu olan başka bir husus, faizli alacaklarda faizin miktarı ve işlemeye başladığı gündür. Alacaklı takip talebinde belirttiği başlangıç tarihine ve oranına göre faiz ödemesi alacaktır. Uzun süre önce temerrüde düşmüş olan borçlunun ödeyeceği faiz düşünüldüğünde, takip talebinin sonunda ciddi bir tutar ödenecektir.

Senet, senet yoksa borcun sebebinin takip talebinin zorunlu unsurlarından sayılması gerekir. Çünkü senet ya da borcun sebebinin belirtilmesiyle, alacaklı ile borçlu arasındaki borç ilişkisinin nerden doğduğu anlaşılacaktır. Senet ya da borcun sebebinin gösterilmesi gerekliliği ile aslında borçlu olmayan kişilere karşı takip yapmak isteyen kötü niyetli (kişilerin) alacaklıların takip yapması bir nebze engellenmiş olacaktır.

Alacaklı takip yollarından hangisine göre takip yapmak istiyorsa bunu mutlaka takip talebinde belirtmelidir. Zira icra müdürü, alacaklının takip talebinde belirttiği takip yoluna göre ödeme (icra) emri düzenleyip borçluya gönderecektir. Takip talebinde, takip yolunun belirtilmemesi halinde icra müdürünün kendiliğinden bir takip yolu seçerek, ödeme ya da icra emri göndermesi Kanuna ve alacaklının menfaatine uygun değildir. Ayrıca takibin devamındaki işlemler de belirtilen takip yoluna göre yapılacaktır. Şikâyet ve itiraz sürelerinin takip yollarında farklılık arz etmesi durumu da seçilen takip yolunun takip talebi açısından önemli bir unsur olduğunu gösterir.

Takip talebinin imzalanması, alacaklının takip yapma iradesini ortaya koyduğu için, alacaklının takip talebini imzalamaması durumunda, takip başlatılmayacak ve

bu konuda bir işlem yapılmayacaktır. Bu açıdan alacaklının imzasının da takip talebinde bulunması zorunludur.

Kanunda alacaklının ve borçlunun şöhreti de takip talebinde bulunması gereken unsurlar arasında sayılmıştır. Ancak bu hüküm, Soyadı Kanunu'ndan önce alacaklı veya borçlunun kimliğinin belirlenmesi için İcra ve İflâs Kanunu'na konulmuştur. Bu sebeple, şöhret kavramının bugün için bir anlamı kalmamıştır. Borçlunun kendisine karşı takip başlatan alacaklısını tanıyabilmesi için kanunda, takip talebinde ad ve soyad ile beraber T.C. kimlik numarasının da yer alması gerektiği düzenlenmiştir. Zira aynı ad ve soyada sahip birçok kişinin olması halinde, kimlik numarası ayırt edici unsur haline gelecektir. Takip talebinde yer alan kimlik numaraları ile muhtemel karışıklığın önüne geçilmiş olacaktır. Bu sebeple şöhretin, artık takip talebinde bulunması gereken unsurlar arasında yer almaması, yani Kanundan çıkarılması gerektiği kanaatindeyiz.

Kanun'un takip talebi hususunda, rehabilite edilmesi gereken bir başka konu da maddi hukuk ve şekli hukuk arasındaki uyuşmazlık noktasındadır. Yabancı para alacaklarıyla ilgili olan 818 sayılı BK m. 83 hükmünün, 6098 sayılı TBK ile bir kısmının değişmesi ve bu noktada İİK m. 58 hükmünde bir değişiklik yapılmaması, özellikle gerçek yabancı para alacaklarıyla ilgili tartışmalara sebep olmaktadır. Nitekim maddi hukukun uygulanması şekli hukuk tarafından gerçekleştirilmektedir. Ancak bu iki hukuk arasında oluşan uyum sorunu, hukukun adaletli bir şekilde gerçekleştirilmesini zora sokmaktadır.

Takip talebinin içeriği kadar sonuçları da önemlidir. Zira takibe takip talebi ile başlanacağı gibi, aslında takip işlemlerine bağlanan sonuçların hepsi bir nevi takip talebinin sonucu olacaktır. Çünkü takibin devamındaki işlemlerin yapılabilmesi, başlangıçta takip talebinin yapılması durumuna bağlıdır.

Ek 1. Takip Talebi

Örnek No:1

- 1-Alacaklının ve varsa kanuni temsilcisinin ve vekilinin adı, soyadı, vergi kimlik numarası, T.C. kimlik numarası, alacaklı veya vekili adına ödemenin yapılacağı banka adıyla hesap bilgileri ve yerleşim yerindeki adresi, alacaklı yabancı ülkede oturuyorsa Türkiye’de göstereceği yerleşim yerindeki adresi :
- 2-Borçlunun ve varsa kanuni temsilcisinin adı, soyadı ve yerleşim yerindeki adresi, alacaklı tarafından biliniyorsa vergi kimlik numarası :
- 3-Takip terekeye karşı açılmışsa mirasçıların adı, soyadı ve yerleşim yerindeki adresleri :
- 4-Alacağın veya istenen teminatın Türk parasıyla tutarı ve faizli alacaklarda faizin miktarı ile işlemeye başladığı gün; alacak veya teminat yabancı para ise alacağın hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiği ve faizi :
- 5-Taşınır rehni veya ipotekle temin edilmiş olan bir alacak talebinde rehnedilenin ne olduğu rehnedilen üçüncü şahıslar tarafından verilmiş veya mülkiyeti üçüncü şahsa geçmiş ise adı ve soyadı, rehnedilen şey üzerinde, sonra gelen rehin hakkı varsa bu hakka sahip olan kişinin adı, soyadı, yerleşim yerindeki adresi :
- 6-Takip, ilâma veya ilâm hükmündeki belgeye müstenit ise ilâm veya belgeyi veren makamın adı, ilâm veya belgenin tarihi, numarası ve özeti :
- 7-Adî veya hasılat kiralarına ait takip talebi :
- 8-Tevdi edilen senet (Poliçe, emre muharrer senet, çek) in tarih ve numarası, özeti, senede dayalı değilse borcun sebebi :
- 9-Alacaklının takip yollarından hangisini seçtiği :

Yukarıdaki () bentte yazdığım hakkımın alınmasını talep ederim.

(İİK m.8, 58)

...../...../.....
Alacaklı veya Vekilinin
İmzası

KAYNAKÇA**

- Acar, Bülent** : Takip Talebi Örnek 48’de Alacaklının
Kimliğinin Eksik Yazımının Borçlunun
Savunma Hakkına Etkisi ve İlgili
Görüşlerin Değerlendirilmesi, ABD
1986/6, s. 804-811.
- Akcan, Recep** : Hacze İştirak, Ankara 2005 (**Akcan-**
İştirak).
- Akcan, Recep** : İcra Hukukunda Temsil, SÜHFD
1999/1-2, C. 7, s. 21-62 (**Akcan-**
Temsil).
- Akcan, Recep/ Albayrak, Hakan** : Tebligat Hukuku, Güncellenmiş 2. Baskı,
Ankara 2015.
- Akdeniz, Umut** : İhtiyati Haciz Müessesesi, Gazi Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Dergisi, Haziran-Aralık
2006, C. X, S. 1-2, s. 209 vd.
- Akyazan, Sıtkı** : İhtiyati Hacizler ve Hacze İştirak
Dereceleri, İstanbul 1958.

** Aynı yazarın birden fazla eserine yollama yapılan hallerde kullanılan kısaltmalar, ilgili kaynağın yanında parantez içerisinde gösterilmiştir.

- Akyol Aslan, Leyla** : Medenî Üsul Hukukunda Davadan Feragat,
Ankara 2011.
- Alangoya, Yavuz** : Medenî Üsul Hukuku Esasları, C. I, C.II,
İstanbul 2000
- Altaş, Hüseyin** : Munzam Zararda İspat Sorunu, AÜHFD
C.50, S.1, 2001, s. 121-129.
- Altay, Sümer** : Hacze İştirak ve Sıra Cetveli, Yasa
Hukuk Dergisi 1996/2, s. 224-233.
- Altay, Sümer/ Eskiocak, Ali** : Taşınmaz Rehni, İstanbul 2007.
- Amonn, Kurt/ Walther, Fridolin** : Grundriss des Schuldbetreibungs und
Konkursrechts, 7. Auflage, Bern 2003.
- Arslan, Çetin/ Kırmızı, Mustafa** : Türk Hukukunda Faiz ve Munzam Zarar,
Açıklama – İçtihatlı, Ankara 2010.
- Ayan, Mehmet** : Borçlar Hukuku, Genel Hükümler,
Güncelleştirilmiş 9. Baskı, Konya 2015.
- Ayan, Mehmet/ Ayan, Nurşen** : Kişiler Hukuku, Güncellenmiş 3. Baskı,
Konya 2011.
- Ayan, Serkan** : Emeğini veya Gelirini Aileye Özgüleyen
Altsoyun Denkleştirme Alacağı ve Almanya
Örneği, DEÜHFD C. 12, S. 1, 2010 s. 25-84
(Serkan, **Ayan-** Denkleştirme).

- Ayan, Serkan** : Yabancı Para Borçlarının İfası, Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, C.I, 2013, s. 511-570 (Serkan, **Ayan**-Yabancı Para).
- Aydemir, Efrail** : Hukuk Uygulamasında Faiz, Ankara 2014.
- Aydoğdu, Murat** : İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yolu ile İlamsız Takip, Prof. Dr. Şükrü Postacıoğlu'na Armağan, İzmir 1997, s. 319-347.
- Aydoğdu, Murat/ Ayan, Serkan** : Türk Borçlar ve Türk Ticaret Hukuku'nda Yer Alan Faiz ile İlgili Düzenlemelerin Değerlendirilmesi, Ankara 2014.
- Aykonu, Mustafa** : Yabancı Para Borçlarında Munzam Zarar, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, C. XIV, 1997, s. 139-165.
- Ayrancı, Hasan** : Türk Borçlar Hukukunda Munzam Zarar (BK. m. 105), Ankara 2006.
- Ayrancı, Hasan** : Para Borçlarında Temerrüt Faizi, ABD 2006/Haziran-Temmuz-Ağustos, s. 100-

105.

- Barlas, Nami** : Para Borçlarının İfasında Borçlunun Temerrüdü ve Bu Temerrüt Açısından Düzenlenen Genel Sonuçlar, İstanbul 1992.
- Baygın, Cem** : Türk Borçlar Kanunu'nun Borç İlişkisinin Hükümleri – Borçların ve Borç İlişkilerinin Sona Ermesi Konularında Getirdiği Bazı Yenilik ve Değişiklikler, EÜHFD C. XIV, S. 3–4, 2010, s. 119-144 (**Baygın-Değişiklik**).
- Baygın, Cem** : Yabancı Para Üzerinden Borçlanmalar ve Hukuki Sonuçları, İstanbul 1997 (**Baygın-Yabancı Para**).
- Belgesay, Mustafa Reşit** : İcra ve İflas Hukuku, C. I, İstanbul 1942.
- Berkin, Necmettin** : İcra Hukuku Dersleri, İstanbul 1969 (**Berkin-İcra**).
- Berkin, Necmettin** : Takip Harçları, İÜHFM 1955/1-4, s. 175-203 (**Berkin-Harç**).
- Bilge, Necip/ Önen, Ergun** : Medeni Yargılama Hukuku Dersleri, 3. Baskı, Ankara 1978.

- Bilgen, Mahmut** : Özel Hukukta Zamanaşımı, Ankara 2010.
- Boran Güneysu, Nilüfer** : İşlem Türleri ve Usuli İşlemin Bu İşlem Türleri Arasındaki Yeri, Haluk Konuralp Anısına Armağan, C. 1, s. 163-194, Ankara 2009 (**Boran Güneysu-İşlem Türleri**).
- Boran Güneysu, Nilüfer** : İcra Takip İşlemleri, TBBD 2012/101, s. 31-60 (**Boran Güneysu-Takip İşlemleri**).
- Karahan, Sami/ Arı, Zekeriyya/ Bozgeyik, Hayri/ Saraç, Tahir/ Ünal, Mücahit** : Kıymetli Evrak Hukuku, Güncellenmiş 2. Baskı, Konya 2014.
- Brand, Ernest** : Einleitung der Betreuung und deren Wirkungen, Nr. 978.
- Budak, Ali Cem** : Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre Yetki Sözleşmesi, MİHDER 2012/1, C. 8, S. 21, s. 1-25 (**Budak-Yetki**).
- Budak, Ali Cem** : İcra ve İflas Hukukunda Kiralayanın Hapis Hakkının Kullanılması, Ankara

2003 (**Budak**-Hapis Hakkı).

- Budak, Ali Cem** : İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla
Takip, 3. Tıpkı Basım, İstanbul 2010
(**Budak**-İpotek).
- Camcı, Ömer** : Yabancı Para Borcu Dava ve Takipleri,
İstanbul 1999.
- Cansel, Erol** : Türk Hususi Hukukunda Hapis Hakkı,
Ankara 1961.
- Çelik, Ahmet Çelik** : Tazminat ve Alacaklarda Sorumluluk ve
Zamanaşımı, İstanbul 2012.
- Deliduman, Seyithan/ Narbay,**
Şafak : Kambyo Senetlerinden Çeke Dayanarak
Yapılan Kambyo Senetlerine Mahsus
Haciz Yoluyla Takipte Yetkili İcra
Dairesi, Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80.
Yaş Günü Armağanı, C. I, İstanbul
2001.
- Demir, Şamil** : Türk Borçlar Kanunu'nun Para
Borçlarında Faize İlişkin Getirdiği
Yenilik ve Sınırlamalar, ABD
2012/4, s. 209-234.

- Deynekli, Adnan** : İcra ve İflas Hukuku Bakımından
Yabancı Para İpoteği, Prof. Dr. Baki
Kuru Armağanı, Ankara 2004, s. 323-
335 (**Deynekli-Yabancı Para**).
- Deynekli, Adnan** : Sıra Cetveli ile İlgili Sorunlar,
Bankacılar Dergisi, 2008/67, s. 28-67
(**Deynekli-Sıra Cetveli**).
- Deynekli, Adnan/ Kısa, Sedat** : İtirazın İptali Davaları ve İcra İnkâr
Kötüniyet Tazminatı, 2. Bası, Ankara
2005.
- Deynekli, Adnan/ Saldırım,
Mustafa** : Öğretide ve Uygulamada İhtiyati Haciz,
Ankara 2005.
- Dişel, Buse** : İcra Hukukunda Takip Arkadaşlığı,
İstanbul 2014.
- Düzgün, Metin** : İlamsız İcrada Yetki İtirazı ve Bunun
Giderilmesi, ABD 1997/4 s. 44-64.
- Ercan, İbrahim** : Belirsiz Alacak ve Tespit Davası, Konya
2013.
- Erdem, Mehmet** : Özel Hukukta Zamanaşımı, İstanbul
2011.

- Eren, Fikret** : 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu’na
Göre Hazırlanmış, Borçlar Hukuku,
Genel Hükümler, 18. Baskı, İstanbul
2015.
- Erişir, Evrim** : Medenî Üsul Hukukunda Taraf Ehliyeti,
İzmir 2007 (**Erişir**-Taraf).
- Erişir, Evrim** : Borçlar Kanunu m. 83 f. III ve Türk
Borçlar Kanunu m. 99 f. III’e göre
Gerçek Olmayan Yabancı Para
Alacağının Aynen veya Türk Lirası
Üzerinden Tahsili, DEÜHFD
C.12, 2012, Özel S. 2010, s.873-
894 (**Erişir**-Yabancı Para).
- Gören Ülkü, Nazlı** : İcra Hukukunda Ödeme Emri, İstanbul
2008.
- Helvacı, Mehmet** : Borçlar ve Ticaret Kanunu Bakımından Para
Borçlarında Faiz Kavramı, İstanbul 2000
(**Helvacı**-Faiz).
- Helvacı, Mehmet** : Kambyo Senetlerine Özgü Takip Yolları,
İÜHFM 2013, C. LXXI, S. 2, s. 165-192
(**Helvacı**-Kambyo).

- Kaçak, Nafiz** : İlâmlı İcra, Gözden Geçirilmiş Genişletilmiş
2. Bası, Ankara 2007.
- Kalaycı, Nezihi** : Kambiyo Senetlerine Ait Hususi Takip
Usulleri, Takibin Kabulü Şartları, İflas
Yoluyla Takip, ABD 1977/1, s. 65-81.
- Karayalçın, Yaşar** : Yabancı Para Borcunun Vadede
Ödenmemesi ile İlgili Problemler, Ticaret
Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu,
C. IV, 1987, s. 176-230.
- Karşlı, Abdurrahim** : İcra ve İflas Hukuku, Yenilenmiş ve Gözden
Geçirilmiş 3. Baskı, İstanbul 2014
(**Karşlı- İcra**).
- Karşlı, Abdurrahim** : Medeni Muhakeme Hukuku, 3. Baskı,
İstanbul 2012 (**Karşlı- Muhakeme**).
- Kaya, Arslan** : Adi ve Ticari İşlerde Faiz, İÜHFM 1994, C.
LIV, s. 347-366.
- Keleş, Şanver** : Kiralanan Taşınmazların İlamsız Tahliyesi,
Ankara 2009.
- Ülgen, Hüseyin/Helvacı,**
Mehmet/**Kendigelen, Abuzer/**
- Kaya, Arslan** : Kıymetli Evrak Hukuku, Yeni Türk Ticaret

- Kanunu'na, Yeni ek Kanunu'na ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu'na göre, 9. Baskı, İstanbul 2014.
- Kılıçoğlu, Ahmet** : Yargıtay Kararları Açısından Munzam Zarar, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Cilt XV, 5 Haziran 1998, s. 1 – 51.
- Kılıçoğlu, Evren** : İcra Sözleşmeleri, İstanbul 2005 (**Kılıçoğlu, Evren**).
- Kırmızı, Mustafa** : Hukuk Mahkemelerinde Görev ve Yetki, Ankara 2011.
- Kırtıloğlu, S. Serhat** : İflas Davası, Ankara 2009.
- Kuru, Baki** : Almanca Düzenlenmiş Poliçe veya Bonoya Dayanarak Türkiye’de İlamsız İcra Takibi Yapılması, Prof. Dr. Yaşar Karayalçın’a 65. Yaş Armağanı, Ankara 1988, s. 613-617 (**Kuru-** Almanca).
- Kuru, Baki** : Hukuk Muhakemeleri Usulü, 6. Baskı, C. 1, İstanbul 2011 (**Kuru-**Usul).
- Kuru, Baki** : İcra ve İflas Hukuku, C. 1, 3. Bası, İstanbul 1988 (**Kuru-** İcra).

- Kuru, Baki** : İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, Ankara 2013
(**Kuru-** El Kitabı).
- Kuru, Baki** : İcra ve İflas Hukukunda Menfî Tespit Davası
ve İstirdat Davası, Ankara 2003 (**Kuru-**
Tespit).
- Kuru, Baki** : İcra Takibi Konusu Alacağın Temlik,
Ankara Üniversitesi 50. Yıl Armağanı 1925-
1975, Y. 1977, s. 213-221 (**Kuru-** Temlik).
- Kuru, Baki** : Teminat Alacakları için İlamsız İcra Takibi
Yapılması, Batider 1976/VIII/3 s. 33-40
(**Kuru-** Teminat).
- Kuru, Baki** : İlamsız İcrada İcra Dairesinin Yetkisine
İtiraz, İBD 1986/7-9, s. 424-432 (**Kuru-**
Yetki).
- Kuru, Baki** : Ödeme Emri, AD 1961/1-2, s. 30-46 (**Kuru-**
Ödeme Emri).
- Kuru, Baki/ Arslan, Ramazan/**
Yılmaz, Ejder : İcra ve İflas Hukuku, Ders Kitabı,
Gözden Geçirilmiş 26. Baskı, Ankara 2012
(**Kuru/ Arslan/ Yılmaz-İcra**)
- Kuru, Baki/ Arslan, Ramazan/**

- Yılmaz, Ejder** : Medenî Üsul Hukuku, Ders Kitabı, 25.
Baskı, Ankara 2014 (**Kuru/ Arslan/ Yılmaz-**
Usul).
- Meriç, Nedim** : Medeni Yargılama Hukukunda Tasarruf
İlkesi, (Hukuk Muhakemeleri Kanunu
Hükümleri Çerçevesinde), Ankara 2011.
- Muşul, Timuçin** : İcra ve İflas Hukuku, C.I, C. II,
Güncelleştirilmiş Genişletilmiş 6. Baskı,
Ankara 2013 (**Muşul-İcra**).
- Muşul, Timuçin** : İcra ve İflâs Hukukunda Menfi Tespit ve
İstirdat Davaları, Ankara 2014 (**Muşul-**
Menfi Tespit).
- Muşul, Timuçin** : İcra ve İflâs Hukukunda Şikâyet, Ankara
2014 (**Muşul-Şikayet**).
- Oğlakçioğlu, Onur** : Medenî Üsul Hukuku Yönünden Elektronik
Adli İletişim, İzmir 2008.
- Oğuzman, M. Kemal/ Öz, Turgut** : Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, C. I, 12.
Baskı, İstanbul 2014.
- Orbay Ortaç, Nurdan** : 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu
Çerçevesinde Ticari İşlerde Faiz, ABD,
2014/2, s. 119- 133.

Oskay, Mustafa/ Koçak, Coşkun/

Deynekli, Adnan/ Doğan, Ayhan : İcra ve İflâs Şerhi, Madde 1-67, C.1, C.3,
Ankara 2007.

Önen, Ergun : Feragat ve Kabul Kesin Hüküm Teşkil Etmez
ABD, 1976/1, s. 26-39.

Özbek, Mustafa : İcra ve İflâs Kanununda Değişiklik
Yapılmasına Dair Kanun Taslağıyla
Getirilmek İstenen Değişikliklerin
Değerlendirilmesi, AÜHFD 2008, C.57, S.3
s. 463-524.

Özekes, Muhammet : İcra İflas Hukukunda İhtiyati Haciz, Ankara
1999 (**Özekes**-İhtiyati Haciz).

Özekes, Muhammet : İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler,
Ankara 2009 (**Özekes**-Temel Haklar).

Özkan, Hasan : Kambyo Senetlerine Mahsus Yolla Takip
(m.167-176/b), İstanbul 2014 (**Özkan**-
Kambyo).

Özkan, Hasan : Menfi Tespit ve İstirdat Davaları (m.72-73),
İstanbul 2013 (**Özkan**-Menfi Tespit).

Pekcanitez, Hakan : 4949 Sayılı Kanun'la, İcra Hukukunda
Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi,

- TBBD 2003/49, s. 137-158 (**Pekcanıtez-Değişiklik**).
- Pekcanıtez, Hakan** : İpoteğin Paraya Çevrilmesiyle İlgili Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar Bankacılar Dergisi, S. 33, 2000 s. 40-58 (**Pekcanıtez-İpotek**).
- Pekcanıtez, Hakan** : Medenî Üsul ve İcra- İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili, 3. Bası, Ankara 1998 (**Pekcanıtez-Yabancı Para**).
- Pekcanıtez, Hakan/Atalay, Oğuz/Sungurtekin Özkan, Meral/Özekes, Muhammet** : İcra ve İflas Hukuku, 10. Bası, Ankara 2012.
- Pekcanıtez, Hakan/Atalay, Oğuz/Özekes, Muhammet** : Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre, Medenî Üsul Hukuku, 12. Bası, Ankara 2011.
- Pınar, Burak** : Yargı ve İcra Harçları, Ankara 2009.
- Pişkinpaşa, Duygu / Filinte, Nurettin** : İcra Takiplerinde Görev ve Yetki, İBD 2010/6 C. 84, s. 3689- 3718.

- Postacıoğlu, Şükrü** : İhtiyati Haczi Tamamlayan Merasimle İlgili
Bazı Meseleler, EÜHFD 1980/1, s. 51-65
(Şükrü **Postacıoğlu**-İhtiyati Haciz).
- Postacıoğlu, İlhan E.** : Faizin Başlangıcı Hakkındaki 11.12.1957
günlü İçtihadı Birleştirme Kararının Tahlili,
İÜHFM 1958/XXIV/1-4, s. 499-502
(**Postacıoğlu**-Faiz).
- Postacıoğlu, İlhan E./ Altay,**
Sümer : Medenî Usul Hukuku Dersleri, İstanbul 2015
(**Postacıoğlu/Altay**-Usul).
- Postacıoğlu, İlhan E./ Altay,**
Sümer : İcra Hukuku Esasları, Güncelleştirilmiş,
Genişletilmiş, 5. Bası, İstanbul 2010
(**Postacıoğlu/Altay**-İcra).
- Reisoğlu, Safa** : Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 23.
Baskı, İstanbul 2012.
- Sarı, Mehmet** : Takip Hukukunda Zamanaşımı, Ankara
2011.
- Savaş, Fatma Burcu** : İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yolu ile İlamsız
Takip, İBD 2007/6, Kasım- Aralık, C. 81, s.
2567- 2591.

- Schmid, Ernst** : Der Zahlungsbefehl, Bern 1930.
- Süphandağ, Yavuz/ Özata, Ahmet** : İpoteğin Paraya Çevrilmesi ve Taşınmaz Satışında Uygulamalar, Ankara 2011.
- Süphandağ, Yavuz** : İcra El Kitabı, Açıklamalı ve 1934 Adet Özet İçtihatlarla, 6. Baskı, Ankara 2015.
- Taşpınar Ayvaz, Sema** : İcra ve İflas Hukukunda Hükümsüz İşlemler ve Hükümsüzlük, Prof. Dr. Ramazan Arslan'a Armağan, C. 2, s. 1539-1552.
- Tiryaki, Fuat** : Menfi Tespit Davasının Şartları, İcra Takibine Etkileri ve Sonuçları, ABD 1996/2, s. 211-225.
- Tuna, Burcu Ece** : Menkul Rehninin Paraya Çevrilmesi, İzmir 2009.
- Tutumlu, Mehmet Akif** : Türk Borçlar Hukukunda Zamanaşımı ve Uygulaması, Ankara 2001.
- Ulukapı, Ömer** : İcra ve İflâs Hukuku, 1. Baskı, Konya 2015 (Ulukapı-İcra).
- Ulukapı, Ömer** : Medenî Âsul Hukuku, 3. Bası, Konya 2015 (Ulukapı-Usul).
- Ulukapı, Ömer** : Medenî Âsul Hukukunda Dava Arkadaşlığı,

- Konya 1991 (**Ulukapı**-Dava Arkadaşlığı).
- Umar, Bilge** : İcra ve İflas Hukukunun Tarihi Gelişimi ve Genel Teorisi, İzmir 1973 (**Umar**-Gelişim).
- Umar, Bilge** : Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Ankara 2011 (**Umar**-Şerh).
- Uyar, Talih/ Uyar, Alper/ Uyar, Cüneyt** : İcra Hukukunda Kambyo Senetleri (İİK m. 167 – 170b), 4. Baskı, İstanbul 2013.
- Uyar, Talih** : Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde Yetkili İcra Dairesi (İİK m. 50), TBBD 2005/Ocak- Şubat, S. 56, s. 328-346 (**Uyar**-İlamsız Takiplerde Yetki).
- Uyar, Talih** : Gerekçeli – İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C. 1, C.2, C.3, C.9, İzmir 2010 (**Uyar**-Şerh).
- Uyar, Talih** : Hacze Adi (Takipli) Katılma (İİK m. 100), TBBD 2006/66, s. 352-376 (**Uyar**-Katılma).
- Uyar, Talih** : İcra Hukukunda İlamlı Takipler, 2. Bası, Manisa 1991 (**Uyar**-İlamlı Takip).
- Uyar, Talih** : İcra Hukukunda Rehnin Paraya Çevrilmesi, 2. Bası, Manisa 1992 (**Uyar**-Rehin).

- Uyar, Talih** : İcra Hukukunda Tahliye, 2. Bası, Manisa 1987 (**Uyar-Tahliye**).
- Uyar, Talih** : İcra Hukukunda Yetki, Görev ve Yargılama Usulü “Tetkik Mercii”, 2. Bası, Manisa 1993 (**Uyar-Yetki**).
- Uyar, Talih** : İlâmlı Takiplerin Başlaması, MBD 1991/Ekim, S. 39, s. 4-16 (**Uyar-İlam**).
- Uyar, Talih** : İhtiyati Haczi Tamamlayan Merasim (İhtiyati Haczin Kesinleşmesi), İzBD 1990/2, s. 50-64 (**Uyar- Kesinleşme**).
- Uyar, Talih** : İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yolu ile Takiplerde Takip Talebi, Legal Hukuk Dergisi Mayıs 2007, S. 53 s. 1501-1514 (**Uyar- İpotek**).
- Uyar, Talih** : Kambyo Senetlerine İlişkin Takiplerde Takip Talebinin İçeriği (İİK m. 167), ABD 2008, Y. 66, S. 1, s. 180-218 (**Uyar-Kambyo**).
- Uyar, Talih** : Kiralanan Taşınmazların İlamsız İcra Yoluyla Tahliyelerinde “Takip Talebi”; “İhtarlı Ödeme Emri” ve Ödeme Emrine

- İtiraz Şekli ve Süresi”, İBD 2009/4,
Temmuz- Ağustos, s.1805-1826(**Uyar-**
Kiralanan Taşınmazlar).
- Uyar, Talih** : Takip Hukukunda Temerrüt Faizi, Bursa
Barosu Dergisi 1986/Temmuz, s. 7-11
(**Uyar-Faiz**).
- Uyar, Talih** : Takip Talebinin Genel İçeriği (İİK. m. 58),
TBBD 2001/1, s. 111-176 (**Uyar-Genel**
İçerik).
- Uyar, Talih** : Temerrüt Faizinin İcra Hukukunda Yarattığı
İhtilaflar, ABD 1971/2, s. 222-229 (**Uyar-**
Temerrüt Faizi).
- Uyar, Talih** : Yabancı Para Alacaklarının Tahsilinde
Ortaya Çıkan Sorunlar, İBD 1993, s. 572-583
(**Uyar-Yabancı Para**).
- Üstündağ, Saim** : İcra Hukukunun Esasları, 8. Baskı, İstanbul
2004 (**Üstündağ-İcra**).
- Üstündağ, Saim** : Medeni Yargılama Hukuku, 4. Baskı,
İstanbul 1989 (**Üstündağ-Yargılama**).
- Yalman, Süleyman** : Tahliye Sebebi Olarak Yazılı Tahliye
Taahhüdü, SÜHFD 2005, C. 13, S. 2, s. 7-22.

Yıldırım, M. Kamil/ Deren-

Yıldırım, Nevhis : İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, İstanbul 2015.

Yılmaz, Ejder : Hacze Takipli Katılma (Hacze Adi İştirak),
AÜHFD 1973/1-4, C. XXX, s. 271-316
(**Yılmaz-İştirak**).

Yılmaz, Ejder : İcra İnkâr Tazminatı Açısından “Likid
Alacak” Kavramı, Bankacılar Dergisi, S. 67,
2008, s.85-93 (**Yılmaz-Likid**).

Yılmaz, Zekeriya : Hukuk Davalarında Yargılama Harç ve
Giderleri ile Vekâlet Ücreti, Hukuk
Muhakemeleri Kanununa Göre, Ankara 2011
(Zekeriya **Yılmaz-Harç**).

Yorgancıoğlu, Cemil : İcra Takibinden Önce Açılan Menfi Tesbit
Davalarında İhtiyati Tedbir Sorunu, 1993/1,
s. 76-80.

Zeytinoğlu, Emin : Para Borçlarında Temerrüt Hallerinde
Munzam Zarar, İstanbul Ticaret Üniversitesi
Sosyal Bilimler Dergisi Y.4, S.8, 2005/2,
s. 253-263.